

*Corpus tate, lo dika inaprimo,
en varcosen. outidit 1881
este oratio, maxime p...
p... edic... Blain lo
c... am... m...
c... lo... p...
...
...*

JAUNGOICOAREN

AMAR AGUINDUBEETACO

LELENGO BOSTEEN

ICASIQUIZUNAC,

AITA PRAI BARTOLOME SANTA

Teresac Marquinaco Carmen Ortozeco

Predicadoriac ateraac.

I. ZATIJA

BIAR DAN ONDO IZATIAGAZ.

*Arũean: Rada Alargunaren Liburuguillaan.
1816 Urtean.*

(III)

EUSQUEERA ERRIJEETACO ELEISAGUIZONAI.

JAUNAC.

Ceubeen cereguin altubac, ta Santubac berez escatuten dau, nic, guztien artian otseguinic chicarreenac, Jaungoicuaren Amar Agüindubee-taco leleengo Zatiaren *Icasiquizunac* Ceubeen escu jaquituneetara, ta bedeincatubeetara zucendutia. Busqueera-Erri guztietan argui egündau, ta eguitendau ceubeen Evangelijoco zelo eguijazuac, ta iracatsi garbijac. Erri zorijonec oneec badira chito Entzute andicuac, bai Europan, ta bai ezaututen dan müdu zabalian eurren Jaquiturijaan, Legue guintzaan, Asmo-barijeetan, Alcar-zaintzaan, Guerra-guintzaan, Sendotasunian, Iraunzalian, Odol-noblian, ta Verbaco-izatian; Oraindino arguijaco, icusgarri-jago, ta entzunago dira, Ceruco Sinistute zucenian, Evangelijo Santuco esanian, Cristin-dadeco eracutsi garbijan, Eleisa Santiaren eguin-biarreen osotasunian, arimeen oneraco oitura ja-quinac, ta ceruti jatsijac gordeetan, ta izate-bacarreco, ta iru Personagazco Jaungoico Egui-jazcua, Jesus, gueure betico dicha ona gaiti Guizon eguina, onen Ama Virginia guztiz San-tia, ta Maitegarrija, Ainguerubac, ta Santu-bac, guztiai, ta bacochari jagocuen, ta Elei-sa Ama Santiac beti eracutsi daven, nai pres-tagaz, zalagaz, humildiaz, zintzuagaz, ta

(IV)

esquer onecuagaz Ondreetan, Serviduten, ta maïtetuten.

Santiago Zorijonecuac, ta aren ondorengo Obispo Santubac ordu onian gueure leenagoco Gurasuai ecarri eutseen Ceruco sinistute eguijazuca, gaurco egunian gordeetan da Espainaco baztar entzun onetan, leleengo sartuzaniari, baixen sustraitsuba, arguitsuba, zucena, eguilla, ta vitzija. Euscal-erri jaso onetan ez dau inos illunaren Aguñtarijac, sinistute gaistuaren azija ereinda, pruturic artu. Ez dau gueure Erri idalgubeetan inos olnic gueratu, ez Judeguc, ez Moroc, ez Herégeg, ez Jaungoico bagacoc, ta ezda, entzute oneco ascoren erichijan (1), Jaungoico ascodunec bere. Munduco baztar guichic contaucoc davee, aimbeste guiza alditan illun une bagaric, lausotu bagaric, naastau bagaric, beti ziatz, beti zintzero, beti pirme, beti bardin, ta beti garbiro gorde daveela. Jaungoico Bacarraren sinistute, ta ondra eguijazcuac. No-ri zor deutsa bada Ezcaldunac, Cerubaz ostian, bardin bagaco dichia Santa au, Cura Jaunai, ta Eleisa-guizonai baino? Ceubec, Jaungoicuaren urrengo luurreco Otseguinac, zaintu, gorde, ta jasoten dozu cristandadeco eguin biar gracijazcuac Euscal-Errijeetan. Ceubec Jaungoicuaren verbiagaz janarija emoten deutzazu Jesu-Cristoren ardi aldra oni. Ceubec eracusten deutzazu, Jaungoicuari, lagunari, ta norberari zor deutzana. Ceubec alderatuten dozu otsoc deungueetati. Ceubec osatuten dozu, gaixotuten danna.

(1) Tert. apolog. c. 16. Manero ibid.

(V)

na. Iracoiten dozu, jausten dana. Billatuten dozu, galduten dana. Sendotuten dozu, argalduten dana. Aurrera tuten dozu, zutinic darguana. Ta caridadiaren orijuagaz igortzita, viztuta, poztuta, cansaubagaric lagunduta, presceetan dituzu guztien arimaac, Ceruco Eche Santuban beti dichoso izateco.

Nire pozic audijeena izango litzaateque, Jauniac, ceubeem Eguin biar altuban, jaungoicozcuan, ta pisutsuban celambit lagundutia. Icasigulzun oneetan ezagun da nire opa ona. Ustedot, oni gueijago beguiratucoc deutzazula, eurren paltai baino. Onegaz artucoc dau neurri bagaco atseguina ceubeen Capillau humilde, ta prestu Prai Battolome Santa Teresa, Carmilita Ortotzac.

IRA

(VI)

IRACURLIARI.

Icusiric , Iracurlia , zariana zariala , ezdauc-
zula ceure Eusqueeran , Pulpituan esateco , cer
iracurriric , entero guichi baino , gogoratu ja-
tan , cristinaubaren ERACUTSICO lau zatijac
pulpitoti esateco , edo prediqueetaco Icasiquizu-
neetan imini biar nitubala . Adisquide ascoc au-
rretu navee , sail oni equitera . Esaten even,
chito asmo ona zala . Ta onera jaquinecua Eus-
cal-Errijetaco Cura Jaun , ta Eleisa-guizonent-
zat . Neuc bere (sinistu daiquezu , Iracurlia,
baderichazu) ondo nerichon eguitiari , alizan
ezquero . Baina , ceimbat gueijago asmaubago
sail onetan , aimbat gachago , ta aldatsago be-
guitanduten jatan . Cristandadeco Eracutsijaren
lauz atijac , pulpitoti esateco , edo prediqueeta-
co duinaan , tertcijo baten , Icasiquizuneetan,
edo platiqueetan , edo Sermoetan imintia , eguii-
ja esateco , ene alizatia , baino lan andijagua
da . Eurac cerbait alcarri iraatsi arren , argui-
tara ateratiac , cer eguin dauca . Asco castau
biarda . Ta menturaz guichi , edo bat bere ez
saldu . Icasiquizunac eurac alan alanguac . Ez,
urrineti bere , biar leuqueenac . Eusqueeran li-
buru eguitia , marquetia , edo ondo letratu-
tia , asco costata bere , sarri uts eguin . Sal-
duteco mercatari guichi . Euscal Errijac Campo
laburrac . Eusqueria ezdaquit celacua . Ta libu-
ru bacocho popuertza gorria . Aldats oneec guz-
tioc era batera datoz neure burura , neure as-
muaren sailari jarraituteco . Alan

(VII)

Alan bere , asi bagaric ecer eguiten ezdala ,
sinistuta , jarquinas , Jaungoicoaren Amar Aguin-
dubeen leleengo zatija , edo partia Jogueta sei
Icasiquizunetan arguitara ateratera . Au aintzat
artuten badozu , Iracurlaac , laster ateraco da
bigarren Zatija . Baita aren ondoric Sacramen-
rubac , Credua , ta Aita gueuria bere . Baita
guero (cerubac lagunduten badeust) Jesu-Cris-
toren , ta Ama Virginiaren gracijazco Jazuen
ondraraco , Santubeen ondo-Esaneraco , ta ari-
meen oitura oneraco Sermoiac bere . Oneen guz-
tion biarric gacheena eguinda daucat neure mo-
duban . Banequi , ceubeen gogoco izango liti-
zaatequezana , ez nintzateque , luzaro gueldi
ogongo . Zati onen azquenan imini dot Ser-
moe bat , euqui dauqizun , Iracurlaac , beste
ateraco nituquianeen ezagun garriztat . Sermoe
gutziz orraztu baten zatijac , ta zatijeen zatijac
ezbadaucaz bere ; izate oin onecua , ituraco
sailaren zuentasuna , errazoiaren indarra , ta
eracutsi elduba ezditu palta . Cerbait luce ba-
dago á , laburrago ateraten , errazago da .

Icasiquizunac berarrijaz imini ditut laburchu-
bac . Domeeca guztietan esan , edo prediquee-
tan diriala , luce baino , laburchubago oba .
Gogo prestaguagaz esan , pozaagoric entzun,
ta erraztuago icasi . Alan esaten deutsee Cura
Jaunai Valero , Toledoco Artzobispo Jaqui-
tun , Zelotsubac (1) : Ezditezala entero luciac
izan eureen *platicac* , edo Icasiquizunac .
Oneec dauqueen ornidurijan , esan eraan , ta
era-

(1) Cart. Past. num. 261.

(VIII)

eracutsijan , oba balizt ; errazt luzatuco nitu-
que bestiac: Osterantzian , palta asco dauquee-
na , neuc dacust. Beste edoceinec gueijago to-
paucio deutseez. Ta errazolagaz. Uste badozu,
Iracurlaac , verba gnichigaz , ta eurac ondo
toloztuta , Escritura Sagraduco loraz apaindu-
ta , Eleisaco Gurasuen , ta Batzaarren esanez
edertuta , Jazo jaquineen gracijaz gozatuta , er-
razoe arguijaquin sendotuta , campo andico era-
cutsijac , ta erabaguijac esan biar diriala Icasiquizun
labur bacochian? Nic ezin negui. Ordu
lauren , ta erdi , edo ordu erdi buruti
daucan Icasiquizuna , atan asi ezquero , guztia
juat niri , ecer eracutsi bagaric. Beste palta chi-
carraguac , nai esan moduban , nai eureen or-
nidurijaan , edoceini entzungo neusquijoz es-
quer onagaz. Baita eria datorrela , bestiac oba-
tuteco , arduria artu bere.

Verbeetia imini dot neure ericua ; daqui-
dana. Eusqueeraco guztietati apaindubeena , eder-
reena , ta ezititsubeena izan ez arren ; izan lei-
reque , Euscaldunen baztar bateti bestera , eche
guztietan dei eguinda , iragota , cer naidaven
onduen zaarrai , ta gaztiai aituco deutseena,
ta adierazoco deutseena. Alan uste dot. Ta ja-
zojat Naparruan , Quiputzetan , ta Vizcajian,
eldu nasan lecubeetan.

Esan batzuc imini ditut gogo bagaric,
gueure Eusqueraco verbeeta nautsi , maite , zaar,
gaztetu , gozo , prestu , ugarida gueure erruz,
ervesteti etorrijac. Eusqueria berez aberatsa da,
baguenqui ondo. Gueue Eleisa guizonoc ver-

ba

(IX)

ba ascotan naastau , ta ezaindu dogu Eusque-
ria. Gueuri entzunda , daquijeez baseerrijetacuac
Jaungoico Omnipotentia , Poderosua... Virginia
Clementisima... Misericordiosia... Mandamentu-
ba... Absolvicnoia.. Doloria... Errestituci-
noia... Ta beste onaco verba euscalgaistoco as-
co. Erdeera ezdaquijeen euscaldunac , eureen
echeetan , ta artu emoneetan biar daveen guz-
tia , esaten davee eusqueera garbijan. Cristinaut-
zaco icasijan dira euscaldun gaistuac. Ezda au
eusqueeraren erruba , ezpada gueuria. Ta , ain
dauqueez ija artubac erdeera , edo latin verba
batzuc ece , euraquin ezpada , aituten ezdavee
ondo dotrinia , edo cristinautzaco eracutsija.
Onen bildurra arren , imini ditut erveste ver-
ba batzuc Icasiquizunestean. Bada Cristinautzaco
eracutsijan zucen aituten emotia , leenago da,
verbeetan eracustia baino. Aleguinaz , ta deri-
chadanez , guichitu ditut asco. Ta gueijago
guichitu gura nituque , asmau dodan saila,
amaitu orduco. Oituco baguina gueu , Eleisa-
guizonoc , Larramendi , Cardaveraz , Men-
diburu , Moguel , ta beste Euscaldun garbi-
jac iracurtera , ta areen erara gueure sinisqui-
zunac , ta eguizunac verbeeta garbijan pul-
pitan , ta ostian cristinaubai eracustera , arin
ervestetuco litzaatequez , gueure eusqueera mai-
tia , ta aberatsa ezaindu , ta lotsatuten daveen
urrin errijetaco verba banacaac. Astarloa bat,
Ervas bat , Erro bat , ta beste jaquitun asco
jagui ezbalira , gueure eusqueera jausija iracoi-
tera , uste dot , gueuc galduco gueuntsala las-

b

ter

(X)

ter bere ontasun, ta edertasun guztia.

Eguija da, Jesu-Cristo, gueure Jaunagan ainistutia, ta ari darraicon guztia, dan leguez chito barrija Eusqueriagazco; gueure cristinaut-zaco gauza barri ascoren icenac bere barrija dira. Ta areetati ez guichi cristandadiagaz beragaz Urrin errijetati etorrija. Onetarico ija icen artubac: *bautismua... Confirminoia... Penitencia...* gueure Eusqueera garbira aldatutia, ondo litzaatequian, edo ez, Jaquitunac esango davee. Ezda ain biar gacha, cusqueera garbico iceneetan imintia. Ta onenbestegaz, Iracurlia, aintzat artuten banozu, zeure adisquidetzat neure baruba ezaututa, esquintzen deutsut vijotz prestu bagaz. Ta eguiten deutsut: Agur.

E

JAUNGOICUAREN LEGUECO AMAR
Aguidubeen asieraco lelengo leasiquizana, ceinetan eracusten dan: *Dotrinia icastico daguan preminia.*

Munduba galduba daguana, ta ija inoc irau ezindavena, Escritura Sagradubac leu ascotan esango ez baleutsen bere, gueuc sarritan esaten dogun, gauria da, neure entzula onac. Gueuc esaten dogu, casic isildu bagaric: Cristinaubeen artian daguala pede chaarra, compijantza guichi, codicija asco, malecija andija, munduco gauzeen amodijo itsuba, inoren ondasuneen embidija, alcar icusi ezina, arrotasunezco buru erichija, vanidadia, ocasionac prestubezac, entzute comunac, deungaro esate asco, neurri bagaco desonestidadia, peccatubaren bildurric eza, ta concienecija arinonac. Gach onccc, eta gucijago cristinaubeen artian ugari dagozana, guztioe autor doguna, da. Ija esan guina David Erregulagaz (1): gente guztia vide zuecnetati alde eguin daveela, ta ondo eguin gura davenie, inor ezdaguala. Edo, San Juan Evangelistagaz: Mundu guztia malecijaren, ta gacharen artian iminita daguala. (2)
¡Oh, ceimbat estimauco litzaatequian gach onccc erremedijeetia! Ta menturaz ezda, ascoc uste daven baixen cer eguin gacha, mundu-

(1) Psalm. 13. (2) Epist. 1. C. 5.

Amar aguindubeetaco

duba erremedijetia. Bacoçhac beretzat ona dan moduban, edola bere erremedijau legui. Baña onetaraco ezautu biardau Cristinaubac, lelengo; Cegaiti daucan, edo cetati jatorcon mundubari ain echura ezaina, ta errucarija? Ta au da, Dotrina onetan lelengo eracutsico dana. Ta bigarrenian; celan erremedijau leijan bacoçhac, berari jagoçana.

I. Exodoco liburuban Espiritu Santubac eracusten davela, esan legui, munduco gachac luzaro irauteco asipen bat. Irugarren, eta laugarren belauraguino, dino Jaungoicuac (1), visitaico ditubala, edo castigaico ditubala, gurasuac umeen contra eguiten ditubeen pecatubac. Gurasuac umeen contra eguiten ditubeen pecatubetati, andijeena dala, derichat, neure entzula onac, guztiz engañetan ezbanas, umiac deungaro aztia. Seme alabaac lotsa chaarraz, libertade osuagaz, banidade andijagaz, dotrina on bagaric, ta Jaungoicuaren bildur santuba bagaric mundubarentzat, ta munduco aixe paltsuarentzat aztia, da; guraso batec Jaungoicoaren aurrian euquico daven palta icaragarrija. Ta, guraso asco dirian leguez, gauza onetan chito ardura bagacuac; Ara emen, celan daguan beti oinian, Jaungoicuac aimbeste gorroto deutsan pecatuba. Ta onetarico pecatubac beti diraubeen leguez, Jaungoicoaren castigubac bere badirau gueure contra. Izan leiteque bada, gurasuac seme alabaac cristinau eguijazco baten moduban, ta Jaungoicoaren bildur

(1) C. 20.

Icasiquizunac.

dur santuban azten ezaitubeen artian, mundubac daucan baixen echura ezaina, ta galduba euquitia. Ara emen munduco gacheen asiera bat.

Oraindifo esan legui Jeremias propeta Santubagaz (1); pensamentu on baten paltiac daucala munduba galduta. Bacoçhac bere artian ondo pensauco balitu gauzaac, erremedijauta legoquiala munduba. Eguija esateco, guizon, eta emacume guztiac pensauco balebee ondo, ta sarri: Cer dirian, cetati dirian, nor gaiti dirian, cetaraguino dirian, ta cetan azquenian gueratuco dirian, ez leuquee eguiten daveen beste zaata munduban eguingo. Ta ez leuquee, emoten daveen beste penagarri, cer eguin, ta cer esan emongo. Pensamentu on baten paltiac gaiti uts eguiten ditugu bide zuzenac, aaztuten gara Jaungoicuagaz, ta gueroco eguijeequin, ta iminten dogu gueure vijotzeco gogua, amodijua, ta desiua luurreco gauzeetan. Ta ara emen beste sustrai bat, munduco gentia beti naastauta, oquertuta, sosigu bagaric, ta alcarregaz bat eguin bagaric, (cer eguiten daveen, ta nora duazan ezdaquijeen inurri aldrabat leguez) vitzi izateco, prutu ugarija emoten davena. Bai, Cristinaubac, Seme alabeen aziera chaarra, ta gueu cer garian ondo ez pensetia, dira asiera bi, ceintzubeu euquico daveen munduba, daguan baixen ichura galducia, erremedijetan ezdirian artian.

Baña oraindifo beste gauza bat, derichat, neu-

(1) C. 12.

Amar Aguindubeetaco

neure entzula onac , dala , munduco baque chaarrari , vitzi izateco , nequiari , arimaco larrari , ilteco , peniari , concencijsaco nasaitasunari , pecatuco ecandubari , ta vijotzeco nai baguiari , ta sosiguric ezari lecuric guejjeen emoten deutsana . Au da , Cristinau izaten ez jaquitia . Cristinau asco dagoz ; baina ezdaquijee guejjeenac , cerdan cristinau izatia . Ezdaquijeez , naturaleciac , errazoiac , eta Jaungoicuac imini deutseezan eguin biarrac , ta aguindubac . Ezdaquijeezan artian , ezin leguijeez . Ta baco-chac bere eguin biarrari erantzuten ez deutsan artian , munduba leengo bestian egongo da , edo gueruago baino , gueruago chaarrago izango da . Alperric da , uste ona , gogo ona , ta desio ona euquitia . Ezdaquijanac , descuiduan baino , acertau ezin legui . Ta gaurco egunian casuric guichien eguiten jacon , gauzia da , cristinaubaren eguin biarrac icastia . Mundubaren usadijo paltsuac , eta legue zoriguestocuac zortzi , amar urteco umiac bere baquijeez . Baña Cristinaubaren cer eguinac , edo eguin biarrac , escolau anditzat eureen burubac dauqueezanac bere , ascoc ez . Ezdau inoc cansau gura , Jaungoicuari , proximuari , ta bere burubari cer zordeutsan , jaquitien . Ezdau inoc dendatu gura , Jaungoicuac gucu gaiti cer eguin daven , cer eguiten daven , ta gueuri cer aguiduten deustcun , icasten .

Berba baten , neure Cristinaubac : Ezdau inoc arduraric iminten , doctrinia biardan moduban , icasteco . Doctrinia biardan moduban ezdaqui-

Itasiqizunab

janac , Jaungoicua servidu ezin legui . Jaungoicua serviduten ezdan artian , munduba leen dagan baixen ezaina , oquerra , naastauba , ta deunguia egongo da . Jaungoicua serviduten ezdogun artian , gueure vizitzaac izango dira penazeuac , atsecabazeuac , estubac , gusto bagacuac , sosigu bagacuac , suguia leguez , luurreco gauceetan tatarasca , ta arrastaca beti daviltzanac . Jaungoicua serviduten ezdogun artian , gueure arimaac egongo dira pecatuz naastautu , illunduta , loituta diabrubaren aguinduban ; gueure erijotzia izango da estuba , larrija , ta icaragarrija ; ta gueure betico azquen azquen bagacua impernuc suba . Au da , dotriniaren paltiac cristinaubari ecarten deutsan prutu mingocha . Au guzciau Espiritu Santubac sarritan prediqueetan deutsu . Ta esaten azartuten nas , dotrina onaren paltia dala , gueure arimaco , ta gorputzeco gachic andijeenac dacazana .

II. Erremedijau leguiz bada , Cristinaubac , gach oneec , noberac nai izan ezquero . Baña celan ? Darrinia ondo icasijagaz . Onetaraco : Jaungoicuac beti eracutsi deuscu , gueure adilia , edo entendimentuba berez laburra dana . Ceruco misterijuac ezauruteco . Beraren anditasuna etorri da Ceruti hurrera , gueuri Ceruco bidia eracustera . Adan leleengo gueure gurasuari Jaungoicuac berac eracutsi eutsan , beti dichoso izateco , asco evan dotrinia . Naturaleciaren leguian Jaungoicuac eracutsi eutseezan Patriarca Santubai ; gueuc orain entzuten ditugun , ta sinistuten ditugun pedeco misterijuac , jazo baño as-

cozaz leenago. Moisen leguiac iraun euan artian, demporaric demporara biaduten eutseezan Jaungoicuac Isrraeltarrai Propeta Santubac, bere leguia, ta dotrinia eracustera. Jaungoicuaren Seme vizija mundura etorrita, Ama Virginiaren sabel garbijan guizon eguinzan, ogue-ta amairu urtian gueure artian vitzi izanzan, ta curutze baten josita iltzan. Ta cer eguin euan munduban? Bere gauza guztiz andijen artian bat izanzan, guizon, eta emacume guztiai, cer sinistu biar daveen, cer escatu biar daveen, cer eguin biardaveen, ta cer errecividu biar daveen, eracustia. Apostolubeen, Obispo, ta Sacerdote jaunen cereguinetati andijeen bat, edo bacarra da, cristinau piel guztiai dotrina eguijazcua, ta ceruraco bide zuzena eracustia. Esan legui, Escritura Sagradubari, ta Eleiza Ama Santiaren espiritubari beguiratu ezquero, Eleisa guzoneen cereguinic andijeena dala, Cristinaubai dotrinia eracustia. Lecuban lecuban berba gogorraquin zamaituten gaitu Jaungoicuac, ta pena andijaquin Eleisiac, gauza onetan Sacerdotioc daucagun ardura chiquija. Cegaiti au guztiau? Ez beste gauza gaiti, ezberla, chito gauza aguirija, ta ezaguna dalaco, dotriniaaren paltiac daucazan negargarrijac, bai arimataraco, ta bai gorputzeraco. Orregaiti ene Erliginoe Sagraduba, Jaungoicuaren, ta Eleisa Ama Santiaren Espiritubari jarraituta, ezla aspertuten oracinoiagaz, penitencijagaz, ta beste piedade, ta caridadezco obra onaquin Cris-

tin-

tindadiari lagundubagaz. Ezaututen dau, dotrina onaren paltia dala munduco gach ascoren sustrai indartsuba, ta trabaju ascogaz, baino erremedijetan ezdana. Ta aleguin guztiagaz lagunduteco cristinau pielai, ta Cura jaunai premina andico gauza onetan, aguiduten dau: Desiertubac ichita, beste gueure Erliginoeco combentu guztietan prediqueetaco pulpitori dotrinia domeeca arrasalde bacochian ordu erdijan. (1)

Gauza jaquina da, Cristinaubac, dotrinia ondo daquijanac, dau a a Jaungoicuaren ezau-bera gueijago. Ta ceimbat Jaungoicuaren ezau-bera gueijago daucan Cristinaubac, aibat ur-rinago dago pecatubestati, ta condeneetaco bidei. Bada, jaquin ezquero ondo, Jaungoicuac gueu gaiti eguin dituban amodijozco gauzaac: Jaungoicuac gueugaz daucan ontasuna, paciencia, ta paciencia neurri bagacua; gueuri Ceruco Erreinuba emoteco daucan desio vitzija; Jesus gueure Salbadore maitiac bere jaijotzaan, vitzizaan, pasinoian, ta erijotzaan, ta endamas altaraco Sacramentu Santuban eracusten deustcun biguntasuna, humildadia, ta carino laarreguija; jaquin ezquero Cristinaubac bere argaltasuna, miserija, ta ezer eza; berba eguingo badau, pausu eguingo badau, ta arnasa artuco badau, popuertza Jaungoicoaren gracia, ta socorruba biar davena; erremedijo bagaric ill biarco davena; erijotza estuban bere vitzi guztico pensamentu, berba, ta eguin guztien

(1) Constit. Part. 2. C. 10. n. 5.

tien contu zuceua, ta gogorra artuco deutsee-
na; oneentzat Ceruba, ta deungueentzat im-
pernuba daguana; dinot, neure entzula onac,
cristinaubac jaquin ezquero, ta pensau ezque-
ro ondo eguiija oneec, nos azartuco litzate-
que peccatu eguiten, bertan illgo dan, edo
ez, ezdaquijala?

Onezaz ostian dotrinia biar dan moduban
ezdaquijana, beti dago pecatu mortalian. Nai-
izan arren, ondo compesau ezin leiteque, ce-
lan ezdaquijalaco. Inoc asolbidu bere ezin le-
gui, ta salbau bere ezin leiteque. Dotrinia on-
do ezdaquijanac, pecatu eguitia cerdan, ezda-
qui. Bera da, leleengo pecatuban jausten da-
na, ta nequezeen jaguiten dana, edo secula
jaguiten ezdana. Bada ezdaqui pecatubaren
ezaintasuna, pecatubaren caltia, Jaungoicuari
eguin deutsan injuriija, ta pecatuti jaguiteco
biar daven presta eria. Dotriniaren paltaz dira
compesinoe paltsuetati gueijeena. Dotriniaren
paltaz dagoz cristinaubac engainauta, itsututa,
cerura zucen duazalacuan, impurnuraco bideti
pausu bat bere uts eguiten ezdabeela.

Ta ezdauca inoc cetan pensau, cristinau-
bac baquijeela, salbeetaco duina dotrina. Guei-
jeen daquijenari, bapere sobreetan ezjaco. Ta
palta daveenac, gueijago dira, ondo daquijee-
nac baino. Aitagueuria, Ave marija, Credua,
Mandamentubac, Ni peccatarija, Salvia, Neure
Jesu-Cristo. Jauna, Sacramentubac, eta bes-
te onaco umetan buruz icasi cirañ oracinoe
batzue, aoz esatia, ezda, biar dan moduban,

do-

dotrinia jaquitia. Umeentzaco popuertzacua da,
oracinoe oneec buruz icastia; baina nausijeent-
zaco ezda asco; oneec buruz esaten jaquitia.
Aitu biar davee, ta jaquin biardavee, berba
areec cer esan gura daveen, ta cetaraco dirian,
itandu ezquero, edoceini contu emoteco ter-
cijuan. Ta ceimbat Cristinau dira, au eguin-
go leuqueenac? Azartuten nas esaten; ezda
erdijac bere. Imini daigun exemplu bat, ta ez
guichitan jazoten dana. Cristinauric gueijeena
aoz esango ditubee, ondo compesetaco bost
gauzaac: examinia, damuba, proposituba ::
Ta aituten ditubee, cer/dirian? Baquijee, cer-
dan doloria, edo damuba? Baquijee, cer biar
dan, damuba euquiteco? Baquijee, damuba-
ren paltaz compesinoe cetan gueratuten dan?
Baquijee, jadisteco, celan prestau biar dan?
Baquijee, proposituba cerdan? Ce premina an-
dicua dan? Euquiteco, cer eguin biardan?
Ta eguijazcua danian, ariman cer eguiten da-
ven? Ah! *Bigarrena doloria, irugarrena pro-
posituba* :: Aoz esaten guztiac, edo gueijeena
baquijee. Bana cer esaten daveen, erdijac bere
menturaz ondo ez.

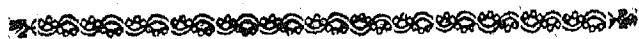
Emeti ezaututen da, neure entzula onac,
dotriniaren paltiac ce uechura charra emoten
deutsan mundubari, ta dotrinia icasi jagaz zelan
erremedijau leizan, bai munduco, ta bai ari-
maco, edo eternidadeco gachac. Dendatu gaiter-
zan bada guztioc dotrina eguijazcua icastera. Icas-
teco, juan biar dogu, eracusten dan lecura, ez-
pabere secula icasico ezdogu. Escatu daijogun

ca

Jaun-

Jaungoicuari bere verba Santuba entzuteco, ta arimeetan gordeetaco gracia. Aitiaren, Semiarren, ta Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

JAUNGOICUAREN LEGUECO AGUIDUBEE asi eraco lelengo Icasiquizuna, ceinetan eracusten dan: *mundubaren asieria; guizonaren andi izatia; ta Cristandadiaren balijua.*

Jaungoicuac gueu gaiti eguin dituban gauzac, euqui biar ditu cristinaubac beti goguan, ta veguijeen aurrian, bere eguin biarrac icaste-co. Eurac dira, gueure vijotzetan Jaungoicuaren bildur santuba, ta amodijua onduen imintan daveenac. Andi andica, edo salto baten leguez, esango deusut bada, Cristinaubac, doctrina onetan: 1. Mundubaren asieria. 2. Gueure izatiaren auditasuna. 3. Cristindadiaren balijua. Entzun eguidazu gogo onagaz.

I. San Pablo Apostolubac esan ezquero, munduco gauzai beguiratuta, ezaututen dala eureen Eguilia (1); chito gauza biarrecua da, cristinaubac jaquitia mundubaren asieraco Lan arrigarija. Onetaraco sinistu biar dogu, neure Cristinaubac, orain zazpi milla urte, Eleisiiaren contubari jarraitura (2), ezeguala criaturaren

(1) Ad Rom. C. 1. (2) Martiril. Rom. d. 25. Decemb.

ren errasturic Jaungoicoaren entendimentuti campora. Jaungoicua bera eguan bacarric berez beragan, ta beste gauzaric ezerbere ez eguan. Jaungoicuac ezerbere ezeti atera cituban bere virtute, edo *Nai* bategaz Cerubac, Luurrac, Ichasuac, eta Ceruban, luurrian, eta Ichasutan aguii dinian, ta ezdirian gauza guztiac.

Lelengo egunian, edo instantian eguin evan Jaungoicuac arguija, ta alderatu evan illunaganie. Imini eutsan *Arguijari* egunaren izena, ta *Illunari* gavarena. Bigarren egunian, edo instantiam eguin cituban Cerubac, ta alderatu: cituban cerugañeco urac cerupeco uretati. Iru-garren egunian, edo instantian batu cituban Jaungoicuac cerupeco urac guztiac lecu batera, ta aguertu evan *Liorna*. Liorrari imini eutsan *luurraren* izena, ta urac egozanari *Icha-suarena*. Ta egun atan eguincituban luurreco arbola, ta bedar genero guztiac. Laugarren egunian, edo instantian eguin cituban Jaungoicuac Eguzquiya, Illarguiya, ta Izarrac; ta imini eutseezan eureen betico ibileraraco leguiac, egunac, illac, eta urtiac neurtuteco. Eguzquiya egunari argui eguiteco, ta Illarguiya gaveraco. Bostgarren egunian, edo instantian eguin cituban Jaungoicuac uretan daviltzan arrain genero guztiac, ta egaan daviltzan chorri genero guztiac. Ta emon eutseen Jaungoicuac onei guztioi, baita arbola, ta bedarra bere, eureen ericuac sortuteco, ta ondorenguetara atzija iragoteco virtutia, beti munduban irauu daguijeen vitzidun guztiac. Bedein-

Ca-

catu cituban dirianac, esaganaz, *Azi zaitz,*
ta guiein zaitz.

Seigarren egunian, edo instantian eguin cituban Jaungoicua luurreco alemanija, ta gauza vitzu guztiac, ta emon eutseen arei bere eurtaricua sortuteco alizatia, edo virtutia. Ainguerubac cein egupetan Jaungoicua criadu cituban, ez davee bardin eracusten Maisu guztiac. Baña pedeco eguija da; Jaungoicua mundubaren asieran ezer bere ezeti eguidaco, espirituzco criaturaac diriana Aingurubac. Areetati batzue, San Miguel Aingueruba aurrerengo zala, obeiditu eutseen Jaungoicuari, errazoia zan leguez. Ta dira, Ceruban Jaungoicua gozectan dagozan Aingueru onac. Beste batzue, Luciper aurrerengo zala, euren edertasunac arrotuta, soberbijaz beteta, ez eutseen Jaungoicuari obeiditu gura izan, ta Jaungoicua soberbijazco pecatu á gaiti bota cituban impernubetara. Ta dira ango diabrubac, ta Demoniuac.

Luurreco criatura guztiac zueen, eta artez gordetan ditube Jaungoicua imini eutseezan ordena, legue, ta eguitade, edo izate modubac. Orregaiti esan evan Jaungoicua, criatura arec eguin citubanian: guztiac ciriala entero onac. *Et orant vobis bona.* Alemanijac, arrainac, chorijac, Cerubac, luurac, eta beste criatura guztiac dagoz beti pirme, Jaungoicuari obeiduten deuteela, ta Jaungoicua anditasuna, jaquiturija, ta providenciija beti prediqueetan daveela. Au da, neure euzula onac, beti Cristimaubac goguan euqui biar daveena. Arri mutur-

raguinoco guztiac Jaungoicuari obeiduta, Jaungoicuaaren esana eguida; guizonac Jaungoicuari ez obeidutia, Jaungoicuaaren contra pecatu eguitia; Oh; celan lotsatueo dan Jaungoicuaaren aurrian pecatarija, beste criaturaac euren moduban Jaungoicua ciur serviduta, berac servidu ezdavelaco! (1).

II Seigarren egunian, edo instantian bertan eguia evan Jaungoicua guizona. Pormau evan luur zati bategaz gorpuz bat (2). Criadu evan ezerbere ezeti espirituzco arima bat, imini evan luurragaz eguin evan gorpuz atan, espirituzco arimia. Ta gueratu zan, Jaungoicuaaren echurara eguidaco gorpuz, eta arimazco guizona, ceini derichon *Adan*. Au da lelengo guizona, lelengo gurasua, ta munduco guizon, eta emacume guztiac moduren baten izatia zordentseena. Jaungoicua berac, leengo dotrinaan esan dan leguez, Adan emon eutsan ceruco gauzeen ezuberia, entendimentuco arguija, vorondate leijala, ta zueena, ta beti dichoso izateco biar evan guztija. Ichi cituban Jaungoicua Adanen escubetan alemanija, arrain, chori, ta arbola bateco prutuba eragotzita) beste gauza guztiac. Imini evan Jaungoicua Adan paradisuban, munduban inoc euqui leguizan gusto, atsequin, ondasun, ta dicha guztien artian.

Adan bacarric egon ez cedin, bera id eguala, atera eutsan Jaungoicua saijetseco azur bat, minic emon bagaric. Ta Adanen saijets-

azur-

(1) Gen. C. 1. (2) C. 2.

azurragaz pormau euan emacume baten gorputza. Criadu euan arimia bat ezer bere ezeti. Imini euan arimia gorputz atan. Ta eguin eban lelengo emacumia, cefi derichon *Eva*. Anda lelengo emacumia, ta beste guztien Ama. Eva imini euan Jaungoicuac Adanegaz Paradisuban gach bagueco, edo inocencijaco estadu dichosuan. Modu onetan izanzan, Cristinaubac, gueure lelengo gurasuen aseria.

Guizona da (ta bardin da emacumia) espirituzco arimia, ta luurezco gorputza bat eguindaco gauria. Guizona da, aparteco pensamentubagaz Jaungoicuac bere echurara eguina. Guizona da munduco criatura guztietati nobleena. Guizona da, Jaungoicuaren zurtasun nausija beragaz daroiana. Jaungoicuac beste criatura guztia eguin cituban guizonarentzat, ta ichi cituban guizonaren escuban. Adanen peatuba izan ez balitz, gaur bere gueure escuban, eta aguinduban egongo cirian luurreco criatura guztia.

Guizonaren izatiari imini deuta Jaungoicuac bere naturaleciaren Silluba. Guizonac bere adillagaz, edo entendimentubagaz igoten dau Ceruaguino, jastenda impernuruino, ta gorputza gueldi daucala, dabil pensamentubagaz mundu guztian, beste criaturac baño al tubago. Izatia dauqueen gauza guztia beguiratuten dautsee guizonac. Guztia examinetan ditu banaan banaan. Ta ezda ezegaz bere naicotuten, Jaungoicua topau artian. Vorondatiagaz amectan ditu urrineco gauza onac, urre-
cuar

cuac leguez. Ta criatura guztien ontasuna ezautu arren, gosez dago, Jaungoicua vijotz guztia gaz amectan ezdaben artian. Gomutiagaz, iragotaco guiza aldijac, ecarten ditu bere aurrera. Ta juicijagaz etorquizunai beguiratuten deutsee, jazotacuac, balira leguez.

Guizonac aseria bauca, beste criaturac leguez, baña amairic ezdauca. Beste criatura guztia amaituta, utsera viurtuta bere, guizonaren gorputza, ta arimia vitzico dira beti guztian, irabazten daveen lecuban. Guizon bacocho, mundu guztia baño, queijago balijo davena, da. Jesu Cristo gueure Jaunaren odolagaz, ta erijotziagaz erositu davana, da. Jaungoicua ezaututeco, amectaco, ta Ceruban beti gozeetaco, jaijo dana, da. Gauza ona, edo charra, berac nai davena, eguitaco, libertadiagaz Jaungoicuac eguin davena, da. ¿Cer queijago? Oraindino dauca guizonac gauza bat, beste criaturac ez dauca. Au da, gaisqui eguinagaz garbatuteco alizatia. Ura, suba, aixa, luurra, arbola, ta arrijac Jaungoicuaren criaturac dira. Baña ez deutsee Jaungoicuac emon arei sentiduric, edo sengarric, izatia baño. Alemanijai, arrainai, ta chorijai emon deutseez Jaungoicuac sengarrijac, edo sentidubac, eta izatia; (Naturalista itubac ucatu arren). Baña ez deutseez emon entendimentuba, edo adizailia, ta vorondatia. Orregaiti alemanijac ezdauquee ez ezuberaric, ta ez amodijo eguijzorric. Ainguerubai emon eutseen Jaungoicuac adizailia, ta vorondatia; baña ez
d deut-

deutsee emon Ainguerubai ondo, edo gaisqui eguinagaz garbatuteco al izatia, edo libertadia. Au gaiti Diabrubac, juicijoco egun artian condenu bagarie, egon balira bere, ez cirian garbatuco, bein eguin even pecatubagaz. Ta Ceruco Ainguerubac, juicijoco egun artian Ceruban sartu ezbalira bere, lelengan amau even, Jaungoicua ameciari, ez eutseen ichico. Bada Ainguerubai ezjacue emon, bein ondo, edo gaisqui eguinagaz, garbatuteco, ta erremerijetaco libertadia. Guizonaren noblecia, ta condecinoia da onetan bere apartecua. Guizonac, dino San Gregorior (1), dauca izatia arrijac, eta luurrac leguez; sengarrijac, edo sentidugarrijac; eta viciteia, alemanijac leguez; adizailia, ta vorondatia, Ainguerubac leguez. Ta onezaz ostian dauca, gaisqui eguina erremerijetaco, ta gacheti onera biurtuteco al izatia, beste eriarurac ez daucana. Guizonaren libertade onetan astenda obra oncen, ta deungueen mercedimentuba, legularen biarra, edo necesidadia, ta bacochoac cer eguin biar daben, jaquiteco premia. Ara emen, cristinaubac, ceibat doe, ta gracijagaz jantzita, dagan guere izate noblia. Oni darraiconada, legue santu baten, ta erlignoe eguljzeco baten premia. Au icuslco da, aituten emonagaz tristandadiaren balijua.

III. Jaungoicuae emon arren guizonari, esan dan nobleza altuba, eracutsi ezbaletsa, cer eguin biar euan, ta emon ezbaletsaz erregue-

li,

(1) Hom. 29. in Evang.

la, edo neurgarri zuzenac, eta segurubac, bere pensamentubac, verbaac, eta obrac errazoz ezeuae, eta onac izateco, ez eban ezer bere eguingo. Jaungoicuaaren legue, edo erreguela bagarie gueratuco zan guizona, aixe guztietara gira eguiten daven, cañabera bat leguez. Ez eban guizonac bere buruti bacarie secula gauza on bat eguingo, ta ez zan secula Ceruban sartuco. Bafia Jaungoicuaaren ontasina, ta misericordija ez zan contentau, guizonari alacodos, ta mesede ugarijac naturalezaan emonagaz. Ezbada onezaz gaitera, emon eutsazan legue zuzenac, eta erreguela segurubac, arei beguiratuta, bere eguitiac, eta naijac zuzendu daguizan.

Jaungoicuaaren legue, edo neurgarri guztia enzerretan da amar mandamentubetan. Hurac esaten deusectee: cer eguin biar dogun; ta cer eguin biar ezdogun; cer esan biar dogun; ta cer esan biar ezdogun; ta cer desiau, edo gura biar dogun; ta cer gura, edo desiau biar ez dogun. Ta Jaungoicuaaren amar aguindubac bafio, gauza zuzenagorie, ta arguijagorie ezer bere ezdago, guero esango dan leguez. Verba bigaz amaitu eban Jaungoicuae bere legue guztia, esanagaz: *Jaungoicua amauco dozu, beste gauza guztia bafio gucujago; ta zure proxima, zure buruba leguez.* Jaungoicua ameciaco, ezautu biarda lelengo. Bada adizailiac, edo entendimentubac ezaututen ezdaben gauzarie, vorondatiac amau ezin legui. Jaungoicuaaren ezquberia inoc bere gui-

d 2

20-

zonari emon ezin leguijo, Jaungoicuac berac baño. Orregaiti Jaungoicuac berac artudau car-guba, gueuri bera nordan eracusteco (1).

Guizonaren cer eguin nausija da, verba eguiten deutsanian, Jaungoicuari entzutia, ta sinistutia. Ta guizonaren uts eguiteric andijeena da, Jaungoicuari ez entzutia, ta ez sinistutia. Dempora guztietan Jaungoicuac verba eguin deutsee guizonai. Ta dempora guztietan izan dira guizonac, Jaungoicuari entzun, sinistu, ta obeidu deutseenac. Ta baita entzun ez deutseenac, sinistu ez deutseenac, ta obeidu ez deutseenac bere. Orregaiti dempora guztietan izandira onac, eta guistuac, justubac, eta peccatarijac, Santubac, eta condenaubac.

Naturaleciaren leguiian Adan, Iva, Noz, Abraan, ta beste asco justubac, eta Santubac cirian. Escribidutaco leguiian Moises, Josue, David ::: justubac, eta Santubac cirian, Jaungoicuari entzun, sinistu, eta obeidu eutseclaco. Ta Cain zoriguestocuaganic asita, dempora guztietan izandira peccatarijac, eta condenaubac, Jaungoicuaren verbia sinistu ez daveclaco, edo sinistuta, gorde ez daveclaco.

Jesus gueure Salbadore, ta Eracusta mai-tiac eracutsi deutscu, leenagoco guztiae baño, ezagunago, gueu salbeetaco, entzun, jaquin, sinistu, ta eguin biardogun guztia. Evangelijoco verbia da Jesu Cristo genere Jaunaren verbia. Ta Evangelijuac esaten davena, entzutia, sinistutia, ta eguitia, da, Jesu Cristoren dis-

(1) Exodo C. 3.

cipulu, edo cristinau izatia, creduaren azque-neco Verveetan esango dan leguez. Cristinau izateco, biarda pede bat, bautismo bat, ta Eleisa bat. Pede bagarie, bautismo bagarie, ta Eleisa bagarie ezdago cristinauric, ez guizona-rentzat Salbacinoric. Orregaiti Gentilac, Jude-gubac, Moruac, eta Eregiac, batzue, pederie, eta bautismoric ezdauqueclaco; ta bestiae, Eleisa eguijazecoric ezdauqueclaco guztiae con-denetan dira lastimagonijui. Cristinau izatia da, Cerura juateco popuertzaco bidia, baña seguruba, noberac nai izan ezquero. Ta ara emen, neure entzula onac, verba guichitan aituten emonda mundubaren asieria, guizonaren andi-tasuna, edo noblecia, ta gueure sinistutiaren, edo cristindadiaren balijua. Escatu daijogun Jaungoico andijari, baldi daijula bere argui Santubaren erraio bat gueure aintectara, Evan-gelijoco verba gozue vijoz onagaz entzuteco, sinistuteco, ta obra eguijazenequin gordeeta-co. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santuba-ren izenian, Amen.

JAUNGOICUAREN LEGUECO AMAR aguindubeen lelengo Teasiquizuna. ceñetan eracusten dan : 1. Mandamentubac cer dirian? 2. Ceimbat modutacuac dirian? 3. Jaungoicuaren legueco mandamentubac ceintzuec dirian? 4. Nos asi cirian?

Caridadiaren, ta Salbaeholaren senalle ba-

cárra da, neure entzula onac, legue santuba gordeetia. Neure leguia icásten davenac, ta gordeetan davenac, dino Jesu Cristo gueure Jaunac (1), ameeetan náu ni. Sinistu ezin legui: Jaungoicuari obeidu gura ez deutsanac, ta Jaungoicuaren aguinduba eguin gura ez davenac; daucala Jaungoicuaren amodijua, edo caridadia. Adisquidaren esána, errazoezcua izan ezquero, eguin gura ez davenac, galduten dau adisquidetasuna. Jaungoicuaren legue santuba guztiz da errazuazcua, zuzena, erraza, ta gueure oneracua. Ta orregaiti, Jaungoicuaren adisquide danac, Jaungoicuari ondo gura deutsanac, ta ameeetan davenac, pozic, eta gustoz eguiten dau Jaungoicuaren naija. Ta eguin gura ezbadau, senalle aguirija, Jaungoicuaren adisquide ezdana, ta caridaderic ez daucana. Caridadiaren jantzija ariman euqui gura davenac, ta salbau gura davenac, gorde biarditu bada Jaungoicuaren aguindubac. Pedeco articuliberati bat da, etorrico dala Jesu Cristo gueure Jauna juicijoco eguhian, illac, eta vicijac juzgheetara; onai emoteco Ceruco gloriija, bere mandamentubac gorde citubeelaco; ta deungai impernucio penia, bere Mandamentu Santubac gorde ez citubeelaco.

Emeti ezaututenda, ceimbat balijo deutsan Cristinaubari, Jaungoicuac mandamentu guztietan, eta bacochoian cer aguinduten deutsan jaquitiac, guztia, eta bacochoa ziatz gordeetaco. Bada bat austen davenari, guztien erru-

ba

(1) Joann. C. 14.

ba ezarrico jaco, dino Santiago Apostolubac (1). Onetaraco esango da: Jaungoicuac mandamentu bacochoian cer aguinduten deutsan, ta cer eragozten deutsan. Ta, guztia asieria emoteco, eracutsico deutsut dotrina onetan, 1. Mandamentubac cer dirian? 2. Cembat modutacuac dirian? 3. Jaungoicuaren legueco Mandamentubac cein zuc dirian? 4. Nos asi cirian? Prestau eguizuz, Cristinaubac, ceubeen vijotzac, ondo entzuteco.

I. Mandamentubac ez dira beste gauzaric, neure entzula onac, ez bada inori aguin duteco escudibia daucan, eta bestiac governau biar dituban Nausijac, iminitaco aguindubac. Mandamentubac, leguiac, aguindubac, ordenaac, edo erreguelac, guztia bat esan gura davee, inori aguinduteco, escubidia dauqueenac, iminijac izan ezquero. Eurac eracusten deuscubee, cer eguin biar dogun, ta cer eguin biar ezdogun. Aguinduten davee, gauza batzuc eguiteco, ta beste batzuc ez eguiteco. Enpin mandamentubac, edo leguiac dira, gueure conciençijaco gauzaac neurtuteco erreguelac, edo neurgarrijac.

II. Gueuri aguinduteco, escubidia dauqueenac, modu ascotaracuac dirian leguez, mandamentubac, edo leguiac bere modu ascotaracuac dira. Eleisija da, pedeco gauceetan, ta oitura onetan cristinaubac Cerura vidian imini, ta zucendu biar dituban, Aguintaribat. Ta orregaiti dagoz Eleisíaren mandamentubac, edo aguindubac. Erreguiac, eta Erreinauben Burubac.

(1) Epist. C. 2.

dira, eureen aguinduban dagozanai, bata bes-
tiaren arteco artu emonetan, cleitaco, acien-
daco, ta baque oneco gaucetan cer eguin biar
daveen, ta cer eguin biar ez daveen, aguin-
du biar deutseenac. Ta orregaiti dagoz Erre-
gueen, ta eureen lecuban dagozaneen aguindu-
bac, eta leguiac. Onezaz ostian Jaungoicua da
criatura guztien Eguillia, guztien Aguintarija,
ta Legueguin Nausija, guztia obaidu biar deut-
seena, eta guztiai, cer eguin biar daveen, ta
ez daveen, aguindu biar deutseena. Au gaiti
Munduco Erreguiac, Aguintarijac, Jaunac,
aberatsac, eta pobriac, guztia eguin biar davee
Jaungoicuaren esana, ta gorde biar davee
Jaungoicuaren leguia. Ez deuta Jaungoicuac
begui bigunaguaquin beguiratuco munduco Er-
regue bati, Aguintari bati, edo aberats ba-
ti, Erreguia, Aguintarija, Jauna, edo aber-
ratsa dalaco, osterancian bere legue Santuba
gorde ez badau. Andijac, eta chiquijac leguia
bardin austen daveenac, bardin castigaucio di-
tu Jaungoicuac; ta bardin gordeetan daveenai,
bardin emongo deutsee Ceruco glorija (1). Jaun-
goicua bera da asseraric, eta amairic ez dauca-
na, naturaleciari izatia, ta izate modubac
emon deutzazana, ta guizon, eta emacume
guztiac, ondo, edo gaisqui eguituco, liberta-
diagaz, ta errazoiagaz pormau ditubana. Or-
regaiti legue batzuba esaten jacue, diriala *na-
turaleciarenac*; beste batzuba: *errazoiarenac*,
(naturaleciagaz, ta errazoiagaz bat eguinda da

go-

(1) Exod. C. 20. Deut. C. 5.

gozalaco). Ta beste batzubei: *Jaungoicoarenac*.
Baña guztia dira moduren baten Jaungoicua-
renac. Ta guri orain toquetan jacunez, asco
da esatia: Iru modutaracuac diriala leguiac, edo
mandamentubac: Jaungoicuarenac, Eleisa Ama
Santiarenac, ta munduco Aguintarijeenac.

III. Jaungoicuaren legueco mandamentubac,
edo aguindubac dira amar. Amarrac izentetan
ditu Escritura Sagradubac. Lelengo dino: Neu
nas ceure Jauna, ta Jaungoicua, Egitoco ca-
tiguti librau zindudazana. Ezdozu euquico neu
baino, beste Jaungoicoric. Neu nas ceure Jaun-
goico indartsuba, ta celotsuba. Bigarrenian: Ez
dozu ceure Jaungoicuaren Icen Santuba premi-
na bagaric auan artuco: *edo*, ezdozu juramen-
tu bide bagacoric eguingo. Irugarrenian: Acor-
daucio zara Zapatubagaz. Sei egunian biarra
eguingo dozu, zazpigarrena ceure Jaungoicua-
ren eguna da. Ez dozu zapatuco egunian (orain
Domeecan) biarric eguingo ez ceuc, ez zeure
semiac, ez alabiac, ez crijadubac, ta ez da
ceure alemanijac bere. Laugarrenian: Ondrau
ezazuz ceure Aita, ta Ama, izan daguizun
vicitza lucia, Jaungoicuac aguinduta, daguan
Iuurrian. Bostgarrenian: Ez dozu inor ilgo.
Seigarrenian: Ez dozu adulterijoco pecaturic
eguingo. Zazpigarrenian: Ez dozu ezer oostuco.
Zortzigarrenian: Ez dozu proximuaren contra
guzurric, edo testigantza paltсорic esango. Be-
reratzigarrenian: Ez dozu proximuaren emaz-
teric desiauco. Amargarrenian: Ez dozu ino-
ren aciendaric desiauco.

Oneec

Onéec dira , neure Cristinaubac , Jaungoicuaren legueco amar mandamentubac. Lelen-go irurac dira Jaungoicuaren ondraraco , ta beste zazpirac proximuaren , ta gueure provechuraco , edo oneraco. Orregaiti esatenda: Jaungoicuaren legueco mandamentubac barrututen , edo encerretan diriala verba bitan. Lelengua: *Jaungoicua amectia , beste gauza guztiaac baño gueijago*. Ta bigarrena: *Gueure proximuac amectia , gueure buruba leguez*. Ez deutescu bere legue guztian Jaungoicuac beste gauzaric aguinduten , dino San Agustinec (1), caridadia baño ; Jaungoicua amectia , ta proximuma amectia. Jaungoicua beste gauza guztiaac baino , gueijago ; ta proximuma , gueure buruba leguez , amau ezquero , legue guztie-lingua eguinda dago. Escritura Sagraduban dagozan ordenaac , Propeta Santubeen esanae, Eleisa Ama Santiaren , ta Erregue Jaunen aguindubac , ta liburu guztietan iracurten dana , ez da beste gauzataraco , ez bada Jaungoicua gauza guztiaac baño , gueijago , ta proximuma , gueure buruba leguez , amectaco.

Alan esaten deutescu Jesu Cristo gueure Jaunac (2): gauza onéec bijoc eguiten ditubanae , gordeetan ditubala legue guztiaac. Ta San Pablo Apostolubac dino (3): proximuma , biar dan moduban , amectan davenac , gordetan davela legue guztia. Bada proximuma amau baparric , Jaungoicua bere amau ezin legui. Ta

(1) Lib. 5. contr. Faust. (2) Matth. 22. (3) Ad Rom. C. 13.

Jaungoicua amau bagaric , proximuma bere , biar dan moduban , amau ezin legui. Ta azqueneraco mandamentu guztiaac casie gauza batera joten davee. Edo , Jaungoicua amectara , gauza guztiaac baino gueijago ; edo , Jaungoicua gaiti gueure proximuac amectara , gueure burubac leguez.

¿Egon leiteque bada gauza errezagoric , eta errazuacoric Jaungoicuaren mandamentu Santubac baño? ¿Jaungoicua , ta gueure proximuma amectia baño? Amar mandamentubetati lelen-guac , irugarrenac , eta laugarrenac aguinduten deutescubee , cer bait eguiteco. Onéec aguinduten deutescubee , casie gueldi gagozala , eguin guinaí. Bada Jaungoicua amectaco , jaijegunac gordeetaco , ta gurasuac ondreetaco , izerdi andiric cetan bota ez daucagu. Beste zazpirac ez deutescubee aguinduten , ezer eguiteco ; ez bada ez eguiteco. Juramentu gaistoric ez eguiteco ; inor ez iliteco ; lapurretariac ez eguiteco ; ta onan beste guztiaac. ¿Bago bada gauza errazagoric , au baño?

Gueure Jaungoico onac beequijan , Adanen pecatubagaz guztioi etorri jecuna naguitasuna , alperreriya , ta sosiguz egoteco desiuu. Ta orregaiti erraztuago , ta pozagoric gordeguinaizan bere aguindu Santubac , gueijeenetan aguinduten deutescuna , da , ecer ez eguitia , gueldi egotia , gueue naijeen dogun gauzia. ¿Ceachequija emongodau bada Cristinaubac , mandamentubac ez gordeetaco? ¡Oh , errazoiagaz

esaten dau Jesu Cristo gueure Jaunac (1): bere leguia biguna dala, ta bere leguiaren carguia arina dala! Esango baleu leguez: Mandamentu Santubac aguinduten daveena, eguiten, erraz dala. Baina peccatarijaren temia da, Jaungoicua eguiteco, esaten daven pusquia, ez eguitia; ta Jaungoicua ez eguiteco, esaten davena, eguitia. Oneraco alperra; gacheraco biarguina. ¡Oh peccatari tristia!

IV. Amar mandamentubac esaten daveena, naturaleciac, eta errazoiac mundubaren asierati amairaguino eracutsi daveen, ta eracutsico daveen doctrinia, da. Mandamentubac encerreetan daveen guztia, da, Jaungoicuaren arguijac gueure arimeetan josita imini daven doctrinia, ta leguia. Eguitia da, Moisen demporara artian ez egozan escribiduta amar mandamentubac paperian, edo olian; baina bai guizonaren errazoiac, eta vijotzian. Ta orduban ez eyeen guichiago eracusten, ta escatuten, orain baino: Guizonen, ta emacumeen nasaitasun laarreguijac illundu euan errazoiaren arguia; naastau euan utseguite ascogaz naturaleciaren legue zuzena; loitu euan, esateco moduban, mundu guztia peccatuz. Ta au icusita, etorrizan Jaungoicua, leenago gueure vijotzetan naturaleciagaz josi euan leguia, ostera Moisi escribidu eraguitera. Baina euecuez mundubagaz beragaz asitacuac diu Jaungoicuaren legueco amar aguindubac. Ta irauungo davee mundubaren azqueneraguino. ¡Noc erac-

(1) Matth. C. II.

eutsi deutsu, itanduten dau San Agustinec (1), inor ez illteco, ecer ez oostuteco, inori gachic ez eguiteco, ta ceuretzaco naidozuna, proximuati eguiteco? Naturaleciaren, ta errazoiaren leguiac eracutsi deutsu, erantzuten dau Santubac berac. Jaungoicua gueure vijotzetan josita imini euan leguia, da, aguinduten deutsucubeen guztia, dino San Pablo Apostolubac (2). Orregaiti esaten da bada, ez dala gauza barija; ez bada mundubagaz beragaz asi zana, dala, Jaungoicuaren leguiac amar mandamentubetan aguinduten deuteun guztia. Au berau gaiti inoe bere quendu ezin legui, guichitu ezin legui, ta ausi ezin legui amar mandamentubeetaco leguia, peccatu eguin bagaric. Ez dago luurraren ganian escubideric, naturaleciaren leguia austeco, ta inoe austen badau, erremedijo bagaric pagau biarco dau, edo mundu onetan, edo bestian. Eguitia da, mundubaren beraren asierati cuqui ditubee ausilarijac Jaungoicuaren aguindubac, ta dauqueez gaur bere, ta cuquico ditubee mundubaren azqueneraguino. Adance ausi euan inocencijaco, edo gach bagueco estaduban Jaungoicuaren aguinduba. Baina ezautuevan, gaisqui eguin evana, lotsatu zan, bildurtu zan, ta ezentaur gura izan euan Jaungoicuaren beguifectati, peccatu eguin evalaco. Cainece bere ausi euan Jaungoicuaren aguinduba, Abel bere anae inocentia ill evanian. Baina ezautu euan deungaro eguina, erremedijau ez bazan bere. ¡Cegaz ba-

(1) In Psalm. 57. (2) 2. ad Corint. C. 3.

da ezautu epeen mandubaren asieraco guizon areec ; Jaungoicuari obeidu biar jacona ; inor ill biar ez dana ; ezer oostu biar ez dana , ta beste Jaungoicuaren aguiduco eguin biarrac? Jaungoicuac berac guizonaren errazoiaren imini euan arguijagaz , ezaututen epeen , ta ezaututen dogu , errazoiaren usuba daucagun guztioe. Gueurez ezaututen dogu : Jaungoicua amau , ta ondrau biar dana , beste gauza guztiae baino gueijago ; gauza onac eguin biar dituguna ; ta gueuri inoc eguitia gura ez doguna , inori eguin biar ez deutsaguna.

; Ta esaten bada , Gentilac austen eveela naturaleciaren , ta errazoiaren leguia gauza ascotan lotsa bagaric? Erantzutenda : pecatubaren pecatubagaz illundu , ta lainotu eveela gentil itsubac errazoiaren arguija ; galdu ebeela Jaungoico eguijazcuaren ezauberia ; Iva engainau euan Satanasec , engainau citubala guztiz gentilac ; ta naastau ciriala lotsarizeo vicijo , ta pecatu guztietan. Areen artian bere ez ziran guztiae bardinac. Platon , Aristoteles , Seneca , Ciceron , ta beste gentil ascoc eracutsi epeen , Jaungoicuac guizonaren errazoiaren imini euan arguija , ceinegaz amar aguindubetaco eguin biarrac ezaututen ditugun.

Emeti ezaututen dozu , neure Cristinaubac , ce ainchinacuac , errazac , ta arguijac dirian , Jaungoicuac gueuri aguindutaco eguin biarrac. Dendatu gaitезan bada guztioe , legue Santia icastera. Estimau , ta amau daiguzan gogoz amar aguindu Santubac , ceintzue izango dirian

rian gueure vitzi guztico pensamentu , verba , ta eguitadeen neurgarijac erijotzaco ordu estuban. Gorde daiguzan guztiae osoric , eta ciatz ceinetan daucagun seguru gueure arimaco Salvacinoia , ta vetico zorijona. Alan gura izan daijala Cerubac , Aitiaren , Semiaren , ta Espiritu Santubaren icenian. Amen.

II. ICASIQUIZUNA

Lelengo Mandamentubac aguinduten davena , cerdan? *Ta pediaren , ta Esperantziaren biarra , Jaungoicua amecetaco.*

I Jaungoicuaren legueco lelengo Mandamentubac aguinduten deuscuna , da , neure Cristinaubac , Jaungoicua bera amectia , beste gauza guztiae baino gueijago. Alan esaten deuscu Espiritu Santubac (1) : Amauco dozu ceure Jauna , ta Jaungoicua vijotz guztiagaz , arima guztiagaz , ta gogo guztiagaz. Au da , dino Jaungoicuac , ceuri orain aguinduten deustudana. Au beran eracutsico deutseezu ceure Semiai , ta Semeen Semiai bere bai. Ta verba oneec gordeco dituzu dempora guztietan , ta lecu guztietan. Jaungoicuaren amodijua escatuten deuscu lelengo Mandamentu Santubac , bai ainchinaco leguian , bai Eyangellijo Santuban ,

(1) Deut. C. 6.

ta bai beti. Judegubac itandu eutseen Jesu-Cristo gueure Jaunari : aya cein zan aguindu guztietati nausijeena? Ta erantzun eutseen Jesus, gueure Ceruco Eracusla onac (1) : Lelengo aguinduba, ta nausijeena da, vijotz guztiagaz, arima guztiagaz, ta gogo guztiagaz Jaungoicua ameeitia.

Mandamentu Santu onec dinuan leguez, Jaungoicua ametaco, gueure vijotzeco gurari guztiac, intencioe guztiac, ezauberazco pensamentu guztiac, ta eguite guztiac popuertza zuzendu biar ditugu gueure Jaungoicuagana, ta Jaungoicua serviduteco, ta ondretaco gauzeetara.

Codicijotso, edo laster aberastu gura daven batec, bere contu, tratu, ta artu emon guztiac zucenduten dituban leguez, irabazteco ustiagaz; alan lelengo Mandamentu Santuba ondo gordeetaco, Cristinaubac, ezauberiagaz, ta advertencijagaz eguiten daben guztia, zuzendu biar deutsa Jaungoicuaren ondriari bacarric. Ez dau gura Jaungoicuac, Cristinaubaren vijotza egotia ceruco gauceen, ta luurrecuen artian naastauta: Ez, Jaungoicuaren, ta criatureen artian zatituta, edo zabalduta. Vijotz guztia dau beria, ta vijotzeco amodijo guztia naidau beretzat. Ez dau estimatean gueure amodijua, osua ez danian. Orregaiti esatendau Jesu Cristo gueure Jaunac (2) : Inoc bere amau ezin leguizala ugazaba bi. Esango baleu leguez : inoc bere amau ezin leguizala Jaungoi-

(1) Matth. C. 22. (2) Matth. C. 6.

goicua, ta munduba. Jaungoicua ameeitan badau, ez dau munduba amauco. Ta munduco gauzaac ameeitan baditu, vitzico da Jaungoicuaren gorrotuan. Munduco gauceetan bere gogua, ta amodijua daucanac, Jaungoicua amau ezin legui, Jaungoicuaren amodijoric ezdauc.

Jaungoicua ameeitan, gauza guztiac baino gueijago, prest egon biar dau Cristinaubac, biar bada, vizitzia, ta beste munduco gauza guztiac bere galduteco, Jaungoicua open didu baino leenago. Onaco presteera Santuba, bere goguan daucanian, ezaututen dau Cristinaubac Jaungoicua bere Eguillazat, bere Jaun Bacartzat, ta gauza guztien Burutzat.

Orduban adoretan dau, ta alaveetan dau Jaungoico guztiz ona. Ta autortuten dau, gauza on guztiac Jaungoicuac berac bacarric merceduten ditubana. Orduban ustuten dau Cristinaubac bere vijotza luurreco gauzeetati, ta emoten deutsa lecu osua Jaungoicuari bere ariman. Orduban sinistuten dau, ta ezaututen dau, Jaungoico bat baino ezdaguana; Cerubac, eta munduba beriac ditubana, ta bere escubetan daucazana; asieraric, ez amairic ez daucana; guztiz Ona, Zucena, Jaquituna. Misericordijosua, ta guztien maitegarri bacarradana. Orduban gordeetan ditu Cristinaubac pocic, eta gustoz Jaungoicuaren aguindu guztiac. Ta gura leuque, guizon, eta emacume guztiac Jaungoicua bera bacarric estimateia, servidutia, ameeitia, ta alaveetia. Au da, Cristinaubac, Jaungoicuac leleengo mandamentuban aguin-

aguinduten deutscon amodijua , ta vijetzeco prestaeria. Onetaraco pupuertza euqui biardau Cristinaubac pedia , ta esperantzia. Bada pedia bagaric inoc Jaungoicua amau ezin legui , dino Apostolubac. Ta David Erreguiac esaten deutsco , Jaungoicuagan imini biar dogula gueure esperantza guztia. Orregaiti dino San Agustinec (1) : pediagaz , esperantziagaz , ta caridadiaz adoretan dala Jaungoicua , ta eguiten dala , leleengo mandamentubac aguinduten davena.

II. Pedia da , neure entzula onac , Jaungoicucac duaric gueure adizailian , edo entendimentuban iminitaco doe , edo virtute bat , cefiegaz sinistuten dogun Jaungoicuagan , ta Jaungoicucac Eleisa Ama Santiari eracutsi deutsan guztia , beguijequin icusico baguendu baino , ciurrago , ta segurubago. Bautismo Santubagaz emon eutscun Jaungoicucac pedia. Ta , bera dala medijs , daucagu Ceruco esperantzia , ta gara Jaungoicuaren Semiac. Pedia da , icusi ez doguna sinistutia , Jaungoicucac esan davelaco. Ez , mundubac , edo munducucac esan davelaco ; ez bada Jaungoicucac berac esan davelaco. Jaungoicucac berac verba eguin deutsco. Ta Eleisa Ama Santiac eracusten deutsco ; Jaungoicucac esan davena , cerdan , ta celan dan. Bada , San Pablo Apostolubac esaten daven leguez (2) , Jaungoicucac guzurric esan ezin legui. Ta au gaiti sinistuten dogu Jaungoicuaren esana.

Ez-

(1) In Henchirid. ad Laur. C. 3. (2) Ad Hebr. C. 6.

Ez litzateque Jaungoicua Jaungoico izango , guzur chiqui bat esan albalegui. Bada Jaungoicuaren beraren esana da : Eleisa Ama Santiari berac eracutsi deutsana ; pedeco gauceetan Eleisiac engainau ezin guinaizana ; ta Cristinaubeen Eleisia eguijaren cimentu seguruba , ta pillar sendua dana (1). Eleisiac , naibaleu bere , ezin guzur chiqui bat eracutsi leijo cristindadiari pedeco gauzeetan , Espiritu Santubac governeetan davelaco.

Promes andi au leleengo Jesu Cristoc eguin eutsan San Pedro Apostolubari , leleengo Aita Santu Erromaco eguin da , Eleisa guztiaaren arduria emon eutsanian. Imini evan luurraren gainian Jesusec San Pedro bere Ordecotzat , ta cristinau guztien Burutzat. San Pedrovi , ta aren ondorengo Aita Santu Erromaco guztia esan eutseen Jesus gueure Salvadore maitiac (2) : Eureen pediaen gainian jasoco evala , edo eguingo evala bere Eleisia ; impernuco atiac , edo persecucinoiac ez eveela inos bere galduco Eleisiaren pedia , ta doctrinia ; Eleisiari entzuten deutsanac , Jesu Cristori berari entzuten deutsala ; Eleisiari obeiduten deutsanac , Jesu Cristori berari obeiduten deutsala ; Eleisiari sinistuten ezdeutsanac ; Jesu Cristori berari ez deutsala sinistuten ; Eleisiaren esana eguin gura ez davenac , Jesu Cristoren beraren esana ez davela eguin gura (3). Mundubac dirauban arte guztian , Espiritu Santuba egongo dala

f 2

be-

(1) Id. ad Timoth. C. 3. (2) Matth. C. 16.
(3) Luc. C. 10.

bere Eleisiagaz (1). Oneec, ta beste onaco promes andijac eguiten deutzaz, neure entzula onac, Jesu-Cristo gueure jaunac Eleisa Ama Santiari, edo cristandade guztiari, gueure pedia, ta esperantzia sendotuteco.

Emeti aguirri da bada, cristinaubac Eleisiari sinistuteco, ta obeiduteco dauqueen obligazioa. Eleisa Ama Santiac eracusten deutzuzan pedeco misterijo guztiac, dira Jaungoicua esanac. Jaungoico batar bat baño ez darguana; naturaleciaren, ta gracijaren Eguiltia bera dana; Trinidadeco misterijo Santuba; Jesu-Christoren Encarnacinoe, edo guizon eguitia, jaijotzia, vicitzia, curutzeco erijotzia, illen arteti viztutia, Cerubetara igotia; gracijaren biarra: Sacramentuben izatia; eguite oncen preminia, ta balijua; pecatubaren caltia; gueure oneraco, nai gacheraco al izatia; arimiaran amairic eza; araguijaren viztueria; erremedijo bagaco guztien illtia; popuertzaco juicijua; oneentzaco betico Ceruba; deinguentzaco betico impernuba: ta beste Eleisiac eracusten deutzuzan pedeco gauzaac, guztiac diri Jaungoicua esanac.

Misterijo Santu oneec, Eleisiac eracusten dituban moduban, sinistu bagaric, inoe Jaungoicua amau ezin legui. Orregaiti Eleisati campora dagozan guizon, eta emacumiac, ecintzuc dirian Judegu, gentil, moro, ta erege guztiac, euren uts eguitectan, ta engunuban dagozan artian, ezin Jaungoicua amau legui-

(1) Joann. C. 14.

jee,

jee, ta ezin salbau leitequez. ¿Celan salbaucodira, salbeetaco pedia, ta doctrinia sinistuten ez badavee? ¿Celan amaucodavee Jaungoicua, Jaungoicuaaren esana sinistuten ez badavee? ¿Celan juango dira Cerura, ceruco bidia ucatuten badavee? ¡Oh, ce erucarijac dirian, Jaungoicuari, ta Eleisa Ama Santiari sinistu, ta obeidugura ez deutzeneac! ¡Desdichadubac, eta zorigaistocua, guztuaren viderai munduban dudan, ta quezeana vitzita, guero impernura zuzen duazan pede bagacua! Itsu itsuban, cristinaubac, sinistu biar ditugu, pedeco misterijo guztiac, andijac, eta altubac izan atren. Cegaiti, edo celan etedirian jaquituco, erazoiac topeetan ibili bagaric. Jaungoicua esatia, ta Eleisa Ama Santiac eracustia da asco, gueue ciur, eta pirme guztiac sinistuteco. Bestelan ezin enqui guina gueure Jaungoico onagan, ez amodijoric, ez compijantzoric. Dudlagaz, sospetchiagaz, ta ezta baldan begunatuten badenusat Jaungoicuaaren esanari, ¿Celan enquico dot compijantzia beragan? Ta, ¿Celan vijotz guztiagaz amaucodot, puztiz seguru sinistuten ez deutzadan Jaungoicua? Sinistu biar dogu bai Jaungoicuaaren esana. Baita esperantza oso bat enqui bere bere promes, edo esquin sari andijectan.

III. Esperantzia da, Jaungoicua gueuri duaric emondaco virtute bat, cenegaz vitzigarian, gueure pecatubeen paracinoia, ta ceruco gloria zabala jalditeco ueste ostian. Ez gueure merrecimentubac, edo eguite onac gaiti bocarrie,

ez.

ez bada Jaungoicuaren misericordija gaiti, Jesusen pasinoeco, ta erijotzaco merecimentubac gaiti, Ama Virginia maítia vitaarteco dala, ta gueue Jaungoicuaren gracijagaz eguin, edo eguiteco ustia daucagun obra onac gaiti. Esperantza Santa au euquiteco, eracutsi deutseu Jaungoicuac bere ontasuna, ta misericordija. Jaungoicuaren Seme vitzija guizon eguiteco, Doncella baten sabelian encerrauta bereratzi illian egotiac, Jesusen belengo Jaijotza pobriac, penazco vitzitziac, Curutzeco erijotziac, peccatubac parcatuteco ichi deutseuzin Sacramentubac, ta Ama Virginiaren Erraija bigunac, eta Erruquiorrac ecarten gaitubee, Jaungoicuagan esperantza oso bat euquitera.

Amodijuaren, ta misericordijaren señalle aguiri oneco emon ezquero, Jaungoicuac berac naidau, ta aguinduten deutseu: beragan compijantza pírme bat euquiteco; gueure arimaco Salbaciñoia berari escatuteco; ta, gueue gueure parteti mandamentubac gorde ezquero, dudu bagarie Ceruco glorijaren esperantzia euquiteco. Alan animectan ditu Espiritu Santubac Cristina guztia, cerubaren esperantzia euquitera, esaten davenian (1): Egon gaitzala guztioe dudu bagarie Jaungoicuaren promes andijetan; sinistu daigula dudu bagarie, Jaungoia ona, misericordijosua, zucena, ta alsuba dana, eson daven guztia eguiteco. Eldu gaitala, dino (2), Ceruraco ustia euquitera, ceinegaz balijectan garian, ichasotarra ancora pírme ba-

(1) Ad Rom. C. 4. (2) Ad Hebr. C. 6.

tegaz Ieguez. Ancora batec ichasoco onzijagaz eguiten davena, dino San Agustinec (1), eguiten davela Ceruco esperantzia gueugaz. Aixiac alde batera, edo vesteta ontzija itzuli gura davenian, botectan deuta ichasoco guizonac ontzijiari ancora, itzuli ez dedin, ta pírme euqui daguijan ontzija. Cristinauba bere alan euquiten dau seguru Ceruraco esperantzia manduco neque, trabaju, tentacinoe, ta aixe daar pefigurozco guztietan, jasi bagarie. Eguitja da, Cerura juateco esperantza pírmiac, ez dau quenduten arimaco bildur guztia. Batec Jaungoicuaren misericordijac, ta Jesu Cristo gueure Jaunaren merecimentubac emoten deutsee cristinaubari, salbauc dan ustie esua. Ta besteti bere peccatubac, ta aurrec jaisico etedan, edo ezetedan, jaquin ezac, bildurtuten davee Cristinaubaren arimia, salbauc etedan, edo condenuco etedan. Ezdaqui inoe bere, Ceruco aparteco abisuba bagarie, peccatuban, ala gracijan daguan, Jaungoicuaren adijuidia, ala arerijua dan, salbauc dan, ala condenuco dan. Orregaiti esaten dau San Pablo Apostolubac (2): bildurragaz, ta icariagaz jaidichi biardogula gueure arimaco salbaciñoia. Cerura juateco ustia gaz bildur bagarie vitzi dana, dino San Agustinec (3), ardura bagaena dala; ta ardura bagarie galduco dala. Ta bildurra gaiti Ceruraco ustia isten deutšana, galduta daguala, ta condenuco dala. Bildur izan biar

do-

(1) In Psalm. 64. (2) Ad Philip. C. 2.

(3) Serm. 10. ad Tuatr.

dogu , Cristinaubac , pecatu eguiten , conde-
nau ez gaitazan pecatubagaz. Baña pecatu eguin
arren , biurtu biar dogu Jaungoicuagana , pe-
catubaren paracacinoia jadisteco esperantza osua-
gaz. Sinistu biar dogu , Jaungoicuac parcatuco
deutsuczala gueure pecatu guztiac , damu eguii-
jazcuagaz , ta esperantza osuagaz escatuten ba-
deutsagu. Au esperantza sendua , pirmia , ta
errazuazcua da. Baña pecatuban vitzi , peccatu
eguin ardura bagaric , pecatuti urteteco , ezer
eguin ez , ta Cerura juango nas , pensau , al-
carrí ez dautsa , utseguitia da , engainuba da,
Jaungoicua tenteetia da. ¡Oh! ¿Ceimbat oneta-
rico Cristinai? Pecatu mortalian urte ascotan
pena bagaric vitzi dira , tratu gaistuai , ecan-
du impamiai , ta adisquide pecatuzcuai ichi-
gura ez deutsee , ta esperantza paltso bategaz
esaten davee : *Jaungoicuac Salbauco gaitu*. Jaun-
goicua ona da. Baña ona dalaco , ez dau inoc-
opendidu biar. Escatu daijogun bada Jaungoi-
co guztiz onari Jesusen mercedimentubac gaiti,
pede vitzija , esperantza oso bat , ta caridade
sutsubat , vitzi gariaa arteco , ta Ceruco glo-
rija batico. Aitiaren , Semiaren , ta Espiritu
Santubaren izenian. Amen.

III.

III. ICASIQUIZUNA.

Ceñetan eracusten dan : ¿*Celan dan Jaungoi-
cua guztiz maite garríja? Ta ¿Cegaiti?*

Esanda gueratu da , neure entzula onac , le-
engo dotrinan , lelengo mandamentubac celan
aguinduten deutcun cristinai guztioi , Jaungoi-
cua ameeaco , beste gauza guztiac baino guei-
jago. Ta baita pedia , ta esperantzia biar diria-
na bere , mandamentu onen aguinduba eguite-
co. Ta esango deutsut dotrina onetan , ¿*Cegai-
ti amaiu biar dogun Jaungoicua , gauza guz-
tiac baino gueijago?*

Cristinai guztiac daquijee , lelengo man-
damentubac aguinduten davena , Jaungoicua
ameetaco , beste gauza guztiac baino gueijago.
Guztiac daquijee , Jaungoicua amaiu bagaric,
Ceruric ez daguana. Baina ezditubee guztiac eze,
guichiagoc bere ezaututen , ta penseetan , Jaun-
goicua ameeaco , daucaguzan errazoe andi-
jac , eta arguijac. Ta au gaiti dagoz cristinai
guichi , Jaungoicua bene benetan ameeatan da-
veenac. Gauza sicu bat , otz bat , derrigorrezco
bat , edo nora ezeco bat , balitz leguez , be-
guiratuten deutsee , ascoc Jaungoicua ameeitari.
Noberaren gogocua bada persona bat , á pozic,
eta gustoz ameeatanda. Baina , noberaren gogo-
cua ez bada , ez jaco casu andiric eguiten. Guei-
jee-

jeenaz bere gachic ez opa izatia, da, noberaren gogoco ez dan personiarentzat, daguan amodijo guztia. Inori gachic ez gura izatia, ta ameatia; gauza bi dira. Ez da asco, Jaungoicua ameataco, Jaungoicuari gachic ez opa izatia; ez bada, onezaz ostian, ondo gura izan biar jaco Jaungoicuari, amau biarda, alabau biarda, ta maite izan biarda, beste gauza guztia baino gueijago. Bada Cristinau guztia pocic, gustoz, ta errazto, berecantan leguez, ezer bere costa bagaric, ta pena bagaric amau daguijeen gueure Jaungoico guztiz ona, iminico ditut errazoe batzue, edocienec aitu leguizanae, ta Jaungoicua ameatara ecarten gaitubeenac. Alcarri oratuta leguez, egongo dira mandamentu onetaco dotrinae, ta ez aaztu bategaz bere, guztia entzun artian.

Ezdago inor bere, neure cristinaubac, ainzororic, ain itsuric, edo ain necijoric, ceinda, gauza bat, guztiz ona dana, jaquin ezquero, ameatan ez davenic. Ta ceinbat dan onagua, gogocuagua, ta palta guichiago daucazana, gauza á, ainbat izatenda gauza arentzat amodijua, ta carinua andijagua. Ta bada esquina guztietati ona, chito guztizcua, ta bat bere tacha bagacua, orduban arentzaco amodijua, carinua, ta maiteasuna bere osua, guztizcua, ta neurri bagacua da.

Pensau eguizuz bada, cristinaubac, ceinbei gurarija emoten deutsubeen gauza on guztijac, ceubec naudituzun, edo onae diriala, derichazun condecinoe, ta maitegaric guztia.

Pen-

Pensau eguizuz, icusteco, eateco, entzuico enquiteco, edo gozetaco, goguan jausten jatzuzan ontasun guztia. Ta dirianac topaueo dituzu Jaungoicuan. Dirianac daucaz Jaungoicua berez. Ta daucaz, bera ameatan davenentzat. Adisquide oso batan condecinoe guztia daucaz Jaungoicua. Bera da *Jaquituna*, bera da *Zuzena*, bera da *Aberatsa*, bera da *Lauba*, bera da *Andia*, bera da *Sendua*, bera da *Pirmiz*, bera da *Emonzailia*, bera da *Purcazailia*, bera da *Graciosa*, bera da *Carinosa*, bera da guztien *Eracua*, ta bera da *Betica*. Derichat, neure cristinaubac, on modu, edo condecinoe oneec guztioe daucazan persona bat, topaueo baten du, naico cein duquiala, aren adisquide izatia. Ta amau cein duquiala guztioe gustoz, pozic, carinoz, ta vorondate osuagaz persona á. Bada aitu eguizu paciencia Jaungoicuaren amodijua gaiti, ta icustico dozu arguro, guztia, eta gueijago daucazala Jaungoicua ceubentzat, eta niretzat, gueure bera amau ezquero. Entzun eguizu.

I. *Jaquituna* da Jaungoicua, ta amau biar dogu jaquituna dalaco. Jaquiturija da, neure entzula onae, munduban chito asco estimeetan dan gacia. ¿Ceinbatec euren burubac causetan ditube, ta acienda casteetan ditube, ceibait gueijago jaquitia gaiti? ¿Ceinbatec egunazco icasijari guichi erichita, gavac galduten ditube, liburubac iracurten, izarrac conctetan, vedarrac esamineetan, ichasuae neurtuten, alemanijac zaintuten, huurac aztertuten, cidarrac,

g 2

eta

eta metalac topeetan, ta piseetan? ;Ceinbatec osasuna, ta juicijua galdu ditubee, irago dan sei, edo zazpi milla urtian baquian, ta guerraan, osasunian, ta gaixuan, Ceruban, ta impernuban, ichasuan, ta luurrian, cer jazodan, ta jazoten dan, jaquiten? Guraso baten contentu, ta poz guztia da, seme, edo alava jaquitun bat euquitia. Castau daven guztiac ez deütsa bapere minic emoten, seme alavaac erbait gueijago icasten daveenian. Erri baten badago jaquitun andi bat, guztiac estimeetan davee, ta campuetan bere conteetan davee, ce jaquitun andija daguan eureen errijan. Guztiac nai leuquee, aren adisquide izatia. Urrineti escribidutaco carta bat baño, ez bada bere, aren gaucia euquitia nai leuquee. Beragaz verba eguitia, edo erbait bere aoti entzutia estimeetan davee. Iilda guero bere, ez dira aaztuten, ez senidiac, ez adisquidiac, ez da ez ezagunac bere alaco jaquitunagaz. Ta esaten davee: ;Ah, ce jaquituna zan! ;Neure senidia zan, neure adisquidia zan! ;Cegaiti bada au guztiau, neure entzula onac? Jaquiturija, ta jaquituna guztiac estimeetan daveelaco, ameeetan daveelaco, ta chito asco nai daveelaco.

Bada, cristinaubac, munduco jaquiturija guztia Jaungoicuaren aurrera jaso ezquero, zorraquerija, ta ezjaquite utsa baño ez da. Jaungoicua da jaquiturija bacarra. Bera da jaquitun gustien jaquituna, ta jaquiturija guztiaren eracustia bacarra. Icasten ibili bagaric, daqui Jaungoicua, ceruban, impernuban, ichasuan, ta lu-

luurrian jazoten dan guztia. Cansau bagaric conteetan ditu Jaungoicua Ceruban dagozan Aingerubac, eta Santubac, impernuban dagozan condenaubac, limbuan dagozan arimaac; ichasuan dagozan arrainac, eta ondarrac, lurrian dagozan bedarrac, munduban jaijo dirian, ta jaijoco dirian persona guztiac. Mundubaren asierati ona guizon, eta emacume guztiac, cer esan daveen, cer eguin daveen, cer pensau daveen; ta cer esan, eguin, ta pensau daveen, guztia daqui Jaungoicua. Urrinecua daqui, urrecua leguez; ainchinacua, oraingua leguez; ta etorquizuna, iragotacua leguez. Ez destajuban, erichijan, dudaan, edo guzurrez naastautä, munduco jaquitunac leguez; ez bada zuzen, artez, arguiro, ta ziatz, nos, nun, celan, ceimbat, cegaiti, ta zetaraguiño dirian, guztia daqui Jaungoicua. Munduban inoc ezer badaqui, Jaungoicua eracustitaco pusca bat baño ezdaqui. Ta daquijana bere, (pediaz osterantzecua) utseguitez naastauta baino, ez daqui. Jaungoicua da jaquitun bacarra, edo Jaquiturija utsa. Bada, cristinaubac, munduco persona bat ainbeste ameeetan bada, ta estimeetan bada, jaquituna dalaco, ta ainbeste desietan bada aren adisquide izatia; ;Ceinbat gueijago amau biar dogu, ta estimatu biardogu guere Jaungoicua, jaquitun gustien Jaquiturija dalaco? ;Ta ceinbat gueijago desiau biar dogu, Jaungoicuaren adisquide izatia, gauza guztiac berac daquizalaco, ta daquigun pusquia, berac eracustita baño, ez daquigulaco?

Or-

Ordu lauren baten, edo istante baten gueijago eracusten deutsa Jaungoicuac arimiari, munduco liburu, ta maisu guztiae bere dempora guztian eracutsi leguijuen baino. Pensau egui-zu bada, cristinaubac; ya Jaungoicuac merceduten daven, gueuc beste gauza guztiae baino, gueijago ameeia, Jaquitun guztizeua, ta amai bagacua dalaco. ¡Oh, neure Jaungoico ona! Ameeitan zaitut, viotz guztiagaz, zcu guztiz Jaquituna zarialaco. Nire poeie an lize-na da, Jauna, ceu ezaututia, ceuri entzutia, zeugaz verba eguitia, ta beti ceure adisquide izatia, Jaquitun bacarra zarialaco. Baita, Jauna, zucena zarialaco bere.

II. *Zucena* dalaco bere amau biardogu, cristinaubac, gueure Jaungoico ona, beste gauza guztiae baiño, gueijago. Zucentasuna da, munduban chito asco nai dan gacua. Verbeetan, tratuban, ta artu emonian, zucena dan cristinauba, guztiae estimetan davee, ta ameeitan davee. Ta guztiae ondo gura deutee alaco zucenari. Beste aldeti, paltsaquerijac, engainubac, naastiae, ta arpeguiera bi lagun artian darabilizan cristinauba, ezdan inoc icusi gura. Ta ezda agaz traturic, edo artu emonic euqui bere, paltsua dalaco. Zucenari, ciurrari, ta zintzuari beguiratuten deutsagu beti carnoz, ta amodijoz. Ta beragaz naidogu contuba, ta adisquidetasuna euquitia; ¡Oh! Zucenac beragaz darua gureure bijotzaco amodijo guztia. ¡Cer dala derichazu bada, cristinaubac, munduco zucentasun guztia, Jaungoicuagana jaso ez.

ezquero? Ez beste gauzaric, ez bada lengainuba, ta paltsaquerija. Gueure Jaungoico ona da bacarric, ta berez zucena, arteza, ciurra, ta eguijazeua. Guizon guztiae, dino David Erreguiac (1), dira guztitiae, edo guzurra esan leguijeenac. Jaungoicua da bacarric zucena, ta arteza bere jucijuan (2). Ez dago inor bere luurraren gainan ain zucenic, ceinda egunian egunian ascotan uts eguiten ez davenic. Jaungoico ona da bacarric, uts eguiteric ez daucana? Celan ezautu gainai bada Jaungoicuaren zucentasun neurri bapacua? Gomutara cearijagaz, cer eguiten daveen gueugaz. ¿Bago inor Jaungoicuaren contra quexau leitequianic? Ez. Mundura etorri dirian guizon, ta emacume guztiaquin, Ceruban dagozan Aingueru guztiaquin, ta condenauta imperuban dagozan guztiaquin, contubac equin ditu, ta eguingo ditu Jaungoicuac. Baina ezdago guztien artian bat, ta ezda izango bere, Jaungoicuac engainau davenic. Verba onbat esaten badogu Jaungoicuaren izenian, ta Jaungoicuaren amodijugaz; desio santubat, eguitade zucen bat, conseju on bat, limosna chiquibat, baso bete ur caridadez emotia, Jesus vijotz onagaz esate bat, cerurutz zuzpiru bat eguitia; dana, dala, danielic gauzaric chicarrena bere, Jaungoicuaren izenian, ta Jaungoicuaren amodijua gaiti eguin dana, ta eguingo dana, guztia zucen, ta ciatz-contauco deuteu Jaungoico onac. Ta guztien sarija Ceruban ugari emongo deuteu, bera amee-

(1) Psalm. 115. (2) Psalm. 118.

ameetan badogu, beste gauza guztia baino
 gueijago. Beste aldeti ez dau Jaungoicuac inor bere castigauco, bere pecatubac mereciduten daveen baino, gueijago. Impernuban condenauta, dagozan diabrubic, ta arimaac, ondo ezaututen davee, dauqueen pena guztia, dala, eurac pecatubaquin irabatzi eveena. An dacutsee zori gastocuac, ce zucena, ta ze arteza dan Jaungoicua, condenaubeen pecatuzco naijac, verbaac, ta eguitadiac ondo pisauta, bacochari bere mereciduba, emoten deutsanian. Ez deutsa Jaungoicuac inori bere escatuco, emon deutsan baino gueijago. Bost emon deutsazanari, escatuco deutsa bosteen errazoia. Bi emon deutsazanari, birena. Ta bat emon deutsanari, batena. Baina guztia zuzen, ta artez, ino bere quexaric euquico ez daven moduban.

Oh, Jaungoico zuzena! ; Noc amauc ez dau bada, neure entzula onac, ain Jaungoico zucena, ta arteza? ; Ez dau mereciduten Jaungoicuac gueure amodijo guztia, carino guztia, ta vijotz guztia zucena, ta arteza dala? ; Ezdeutsagu entregauco Jaungoico zucenari bildur bagaric gueure borondatia oso oso ric gueure gurari guztiaquin, sinistu ezquero bere izenian, ta bere amodijua gaiti ezauberaz esaten dogun, entzuten dogun, eguiten dogun, ta desietan dogun guztiaren sarija, zucen emongo deuscula Ceruban? Errazoiaren usura elduguinaneti, erijotzaco orduraguinoco ezauberazco, pensamentu, verba, eguite, nai, ta gura
 guz-

guztien contuba, ta errazoia, nos, nun, cer, celan, cegaiti, ceimbat bidar, ta ceimbat mede, edo caltegaz izan dan, Jaungoicuari emon biarco deutsagu guztioe erremedijo bagaric. Conturic nausijeenac, conturic naastaubeenac, ta conturic balijosuenac, eguin biarco ditugu Jaungoicuagaz. Oh, ce sail andija! Oh, ce campo andija! Ceimbat estimau biar dogu bada, neure cristinaubac, Jaungoicua zucena, ta arteza izatia, gueure contubac guztia, gomuta ditugunac, ta ez ditugunac, beragaz eguiteco! ; Egon leiteque ezer maitegarrijagoric, ta gueure vijotza beragana gueijago daroianic, Jaungoico zucena baño? ; Oh; neure Jaungoico ona! Beste ontasunic ez baceunca bere, ceu guztiz zucena, ta arteza zarialaco, ameeetan zaitut nic vijotz guztiagaz, ta arima guztiagaz. Baita aberatsa zarialaco bere.

III. Aberatsa da Jaungoicua. Ta au gaiti bere mereciduten dau gueure amodijo osua. Erraparau eguizu pusca bat, cristinaubac; ; Ce lecu dauqueen gueure vijotzeetan ondasunac? ; Celan encanteetan daveen ondasunac gueure goga? Ondasunac domeetan ditubee senduac, beerratuten ditubee altubac, jasoten ditubee baxubac, chiquituten ditubee andijac, ta azten ditubee chiquijac. Ondasunac arguituten ditubee veguijac, poztuten davee vijotza, ta dagozan lecuban dagozala, eurretara daroie gueure amodijua. Beu izangoda eguija, ondasunac asco ameeetan diriala, ta dirubari guztia obeiduten deut-

deutsee (1). Beti izango da eguiija, ondasunac, ta diruba Jaungoico chiqui batzuc diriala (2). Aberats bati guztiac ondo esaten deutsee, guztiac obeiduten deutsee, ta guztiac naija eguiten deutsee. Ta aberats izatia baino, beste paltarie ez badauca, guztiac estimatean davee, ta ameean davee.

Bada, cristinaubac, ondasunac, ta aberatsa ainbeste ameean badira; Jaungoicua da ondasun guztiac daucazan aberatsa. Basuac guztiac, soluac guztiac, échiac guztiac, Palaciuac guztiac, Errijac guztiac, ta Erreinubac guztiac beriac ditu Jaungoicua; ta nai davenari emoteco, daucaz. Ganadubac guztiac; arrainac guztiac, chorijac guztiac, ta pristija genero guztiac beriac ditu Jaungoicua; ta nai davenari emoteco, daucaz. Cidar, Urre, Diamante, ta perla genero guztiac beriac ditu Jaungoicua; ta nai davenari emoteco, daucaz. Indijetaco ondasun estimau guztiac, Erregueen, ta andijeen echeetaco, ta soineco urrerija, seda, damasco, carmesi, ta perlerija guztia berria dau Jaungoicua; ta nai davenari emoteco, dauca. Esan daigun batera, Cerubac, eta luurrac, ta Ceruban, ta luurrian dagan guztia, da Jaungoicuarena; ta naidavenari emoteco, dauca. Baiña au guztiau ezerbere ezda, Jaungoicua bera ameean daveenentzat, Ceruban gordeta daucazan ondasuneeen aldian. Ez aditu, ez icusi, ta ez entzun ezin guinaiz, San Pablo Apostolubac dinuanez (3), Jaungoicua Ceruban

(1) Eccles. C. 2. (2) Oseas. C. 11. (3) Corinth. C. 2.

ban gueuretzat daucazan ondasunac.

Bada, Cristinaubac, ugarra darijon diru pusca bat, ta sitsac jaaten dituban luurreco gauza batzuc, ainbeste ameean baditugu; Ceinbat gueijago, ta gueijago amau biar dogu gueure Jaungoico aberatsa? Cer dira munduco ondasun guztiac, Jaungoicuagaz bat eguiteco?; Cegaz naicotu guinaiz gueure vijotza Jaungoicuagaz ostian?; Oh, neure Jaungoico aberatsa! Ezdot gura beste ondasunec, ceubaino. Eracutsi eguidazu, ondasun eguijazcuac ameean. Alderatu eguizu neure vijotzeti luurreco ondasun guztien amodijua, ceu bacarric, eta beti amau zaidazan, beste gauza guztiac baino gueijago. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren izenian. Amen.

IV. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Jaungoicuari zor deustagun amodijua, Lauba, andija, ta indartsuba dalaco.*

Jaungoicua merceduten badau, neure cristinaubac, gueure amodijo guztia jaquituna, zucena, ta aberatsa dalaco; ez dau guichiago merceduten *Lauba, Andija, ta Indartsuba* dalaco. Egonzaitez entzute onagaz

I. *Lauba* da Jaungoicua. Ta au gaiti bere

escatuten deutsçu gueure vijotzeco amodijo guztia. Laubaren izenagaz esan gura dot, ceubec esan oidozuna. Ta da, euquitia personiac modu on bat, ta gracijoso bat guztientzat. Andija, ta chiquija, pobria, ta aberatsa, zaarra, ta gaztia, guztia estimetia, ta guztiai carinoz beguiratutia. Buru erechi bagacua, andiari bagacua, persona bat bere desprecietan ez davena, da duda bagaric *Lauba*. Munduban guichi usaba da eguijazco lau izatia. Andiarija, buru erichija, ta noberac edu ondasun, jaquiturija, edo entzute ez dauqueenai, casurie ez eguitia, ta ozta verba bat, edo bi, baino ez eguitia, da, guiza artian sarrijeen icusten doguna. Lau errial daucazana, lotsatuten da, bi baino ez daucazan bati, verba eguiten. Aberats batec uste dau, mesede andi bat eguiten deusala pobriari, verba bat, edo agur bat eguinagaz. Guraso pobre baten umia, descuiduan cerbaiten jaube eguiten bada, ija ez dau entzun gura Aita, edo Ama pobriaren icena bere. Ta oraïndino guichiago nai dau, bere eche aberatsian sartu daquijon guraso pobria. Andiari utsa, ta sobervija utsa da au. Guztia gorroto deutseena. Baina munduban chito asco aguinduten davena. Ta beste aldeti chito asco estimeetan dana, da lautasan eguijazcua.

Gogoratu daigun bada, cristinaubac: ¡Ya gueure Jaungoico ona, Lauba dau, edo ez? ¡Oh, neure Eguila guztiz maitia! Ceu zara bacarrie eguijazco Lauba. Ez zara bategaz bere lotsatuten. Ez zara inogaz bere aaztuten. Ez deut-

deutsazu inori bere ceure Palacijoco atia isteen. Andijeentzat, ta chiquijeentzat, aberatseentzat, ta pobreentzat, ondraubeentzat, ta desondraubeentzat, guztientzat daucazu vijotza zabalic, neure Jaungoico ona, ceu amau ezquero. Ain opa onagaz erantzuten deutsa Jaungoicuae, Curutzian josita dagan lapurrari; cein Jerusalemgo Juez nausijari. Ain pozic sartuten da Jaungoicua Lazaro, Marta, ta Madalenaren eche humildian; cein paresijo aberatsarenian. Ain gustoz verba eguiten deutsa Jaungoicuae, uretara doian Samariaco emacume peccatariari; cein Israelgo Legueguin, Aguintari, ta Obispuai. Ain arpegui onagaz beguiratuten deutsa Jaungoicuae, Bera, ta Eleisa guztia perseguidu dituban Saulori; cein da Eleisa guztiaeren Buru eguin daven Pedrori. ¡Oh, Jaungoicuaren vijotz zabala! ¡Oh, ceure maite guztien eraraco vijotz Santuba! Ceure amodijua escatuten deuscuzu bacarrie. Ceu amau ezquero, guztientzat zagoz prest. Moises, Arzain pobriagaz verbeeta luciaguac daucaz Jaungoicuae, Egitoco Farraon Erreguiagaz baino. David, Arzaina sarrijago visiteetan dau Jaungoicuae, Saul Israelgo Erreguia baino. Samuel mutil gaztiari obeto zabalduten deusaz Ceruco jazo altubac, ta santubac, Eli, Sacerdotiari baino. Enpin beste milla juzogaz eracusten deutseu Jaungoicuae Eseritura Sagraduban, guztientzat daucan ontasuna, ta lautasuna.

Munduban dagozan, guizon, ta emacume guztiai, nai diriala entzute andicuae, nai baz-

baztarbaten aaztuta vitzi dirianac, nai aberat-
sac, nai pobriac, nai euren gach eguinac
gaiti ervesterubac, nai Tronu andijectan jarrita
dagozan Erreguiac; dan moducua dala, guztiai
entzutia emoten deutsee Jaungoicua. Guztiai
edeguiten deutseez bere misericordijaren atiac
Jaungoicua, ta esquinteen deutsee vorondate
onagaz gracia santia, ta bere adisquidetasuna,
; Nor arrituten ezda, cristinaubac, gogoratu
ezquero Jaungoicuaren lautasun neurri bagacu?
; Ce gauza andija, edoceinec Jaungoicuagaz ver-
ba eguin alizatia! ; Edoceinec, Jaungoicuagana
juateco, beti atia zabalie euquitia! ; Enpeñu
bagarie, vitaarteco bagarie, ta ate onduan zain
egon bagarie, nos naidaven, Jaungoicuari ver-
ba eguitia! ; Oh, Jaungoico ona! ; Oh, Jesus
maitegarria! Amectan zaitut nie neure vijotz
guztiagaz, ain ona, ain presta, ta ain prestu-
ba zarialaco. Ta ez daquit, ceinec amaueco ez
zaituban, gogoratu ezquero ceure ontasun
nuerri bagacuac.

; Cer pensau guinai, neure entzula onac,
icutsi ezquero, gueure Jesus, Jaungoico, ta
Guizon eguijazcua, ain laster, ta pozic doiala,
mendi arteco chabola baten daguan iquezguin
tristia consolectara, cein Palacijo andi baten
daguan Irreguiagana? ; Careela atsitu, illun
baten preso daguana gana, cein seda, ta urte
artian daguana gana? ; Eche zaar, jausi pobre
batera, cein aberats barrira? ; Ain gogoz ga-
vaz, cein egunaz? ; Ain gogoz urrineru, cein
urrera? ; Cer pensau guinai? Ez bada, arritu,
hu-

humildau, adorau, alabau, jaso, ta amau vijotz
guztiagaz gueure Jaungoico Ona. ; Ta cer egui-
ten dau Jaungoicua Altareco Sacramentu San-
tu atan? Mai Santu atara elduten dira umiac,
ta nausijac, zaar ibili ezia dirianac, ta arpe-
guijan, edo gorputzian gacha dauqueenac,
jantzi pobria dauqueenac, ta jaso onie ezdau-
queenac, mundubac sobrautzat daucazanac,
ta castigauta daucazanac, graciaan dagozanac,
ta pecatuban dagozanac. Baina guztientzat dago
Jesus maitia Altara Santuban prest, isilie, ta
humilde. Ta ceinec bere ontasuna gueijago mai-
te dauen, á gana dua Jesus, dana, dala, atse-
guin gueijagogaz, poz andijaguagaz, ta gogo
obiaguagaz. ; Oh, Aingueru Santubac! Ez zai-
tez cansau Jaungoico alitu, humilde, ta Lau-
baren ondo esatian. ; Oh, neure arimia! Begui-
ratu eguijozu ceure Jaungoico onari, bai Ce-
ruban, ta bai munduco lecu guztietan.
Izan arren zu orainguino bere arerijua, ameo-
tan badozu aurrera, pozic bere adisquidet-
zat artuco zaitu. Urtu zaitu bada, albadalzu,
neure vijotz liorra, ceure Jaungoico onaren
amodijuan, ta ondo esatian, ain Lauba, ta
Maitegarrija dalaco. Baita andija dalaco bere.

II. Andija da Jaungoicua. Ta au gaiti bere
maitetu biar dogu, beste gauza guztia baina,
gueijago. Ez dago dudarie, neure entzula onac,
gauza ona izan ezquero, ceimbat andijago,
aimbat naijago, ta maitiago. Gauza chiquija,
ta guichija, ona izan arren, ecer ezian gue-
ratuten da. Ta ez da aimbeste estimectan. Adis-
qui-

quide pobria, leijala izan arren, adisquide chiquija da. Urria estimauba izan arren, ain guichi bada, asco balijo ez dau. Gauzaric oneenac, guichi dirianian, gueratuten dira ecer ezian. Baina andijac dirianian, guztien auan, ta viotzian daviltz chito estimau.

Jaungoicua da bada, neure cristinaubac, on guztien artian bacarric ona, ta andi guztien artian bacarric andija. Andija da Jaungoicua, ta chito guztiz ondo esatia merceduten davena, dino David Erreguiac (1). ¿Nora juango nas? Esaten deutsa Erregue Santubac berac Jaungoicuari (2): ¿Nora juango nas ceure espiritubaganic, ta nora igues eguingo dot ceure arpegui santuti? Ceruraguino igoten badot; ceu an zagoz. Impernuraguino jasten banaz; an bere prest zagoz. Eguac artuta, iragoten banas egun sentijan ichasuen baztarreraguino; an bere ceure escubac euquico nau. Pensau neban, menturaz illunac alderatuco nindubala ceu ganic, ta gavac ezcutauco nindubala ceure aurreti. Baina gavac argui eguiten deutsu, illunac leguez. Gava, ta eguna zuretzat bardinac dira. Onan canteetan euan, neure entzula onac, David Erreguiac Jaungoicuaaren anditasun neurri baguia.

Ezin sartu leiteque guizonaren ezauberaan, ce altuba dan Jaungoicuaaren anditasuna. Lecu guztietan, ta dempora guztietan dago Jaungoicua guztiaquin, ta bacochozagaz. Jaaten bagagoz, gueugaz dago. Lò bagagoz, gueugaz dago. Es-

naa-

(1) Psalm. 47. (2) Psalm. 138.

maatuta bagagoz, gueugaz dago. Gaviltzan lecuban, ta gagozan lecuban, beti gueugaz dago gueure Jaungoico ona. Ichasuac baino, zabalago da, Cerubac baino, altubago da, criatura guztiac cabidu ezin daveena, da. Edo obeto esateco, beste gauza guztiac ecer bere ez dira, utsa dira, Jaungoicuaaren anditasunagaz bat eguin ezquero. ¿Noc neurtu dau Jaungoicua? ¿Noc ecer eracutsi deutsa? ¿Noc ecer emon deutsa? ¿Nori ecer escatu deutsa? ¿Nos egonda eceren preminaan? ¿Nundi urten dau mundu andi onec? ¿Nundi Ichaso ondo luececo dunac? ¿Nundi Eguzquijac, ta Izarrac? ¿Nundi Ainguerubac, ta guizonac? ¿Nundi Cerubac? ¡Oh! Jaungoico andijaren espirituzco colco altsu, ta santuti urten davee guztiac. Baina, guztiac bat eguinda bere, Jaungoicuaaren anditasunaren ezaungarri apur bat baino, ez dira. Beste milla Ceru, milla mundu, ta milla bidar milinoiac gueituta, eguingo balitu bere Jaungoicua, bere anditasun neurri bagacua gueratuco zan, beti leguez osoric.

¡Oh Jaungoico andija! ¿Noc ameeetan ez zaitu? ¿Cer da au, cristinaubac? ¿Ez dogu amauco gueure Jaungoico on, andi, bacarra, beste gauza guztiac baino, gueijago? ¿Ez dago beti gueugaz? ¿Edo, obeto esateco, ez gagoz beti beragaz? ¿Ez da, ordu guztietan topau biar doguna, alabau biar doguna, ta amau biar doguna? ¿Ez da zoraquerija itsuba, munduco gauza on isquijeen villa ibiltia, gauza on guztiac beragaz daucazan Jaungoico andi-

dija, gueugaz cuqui ezquero? Amectan bado-
gu Jaungoicua, guztia da gueuria. Amectan ez
badogu; dan baisen andija izan arren, beti
gueugaz egon arren, ta guztiz ona izan arren,
ez da gueuria, gneu castiguetaco baino. ¡Oh,
cristinaubaren itsutasuna, ain Jaungoico andi-
jaren bildur ez izatia! ¡Aren legue santuba aus-
tia! ¡Pecatuban vitzi izatia! ¡Jaungoicuaren con-
tra jaquitia! ¡Oh, Jaungoicuagaz dagozan po-
bre aberatsac! ¡Oh, pecatuban dagozan aberats
pobriac! ¡Oh, neure Jaungoico guztiz andija,
ta guztiz bildurgarrija! Ceu amectan zaitut neu-
re vijotz guztiagaz, ta arima guztiagaz, an-
dija zariataco. Baíta indartsuba zariataco bere.

III Ontasun guztietan da amai bagacua gneu-
re Jaungoicua. Ta oneen artian bat da *Indart-
suba* izatia. Ezin ucatu guinai, cristinaubac,
chito asco nai oidogula, gueure adisquidia
ezertacua, sendua, ta indartsua izatia. Argala,
epela, ta macala bada, berac gneu zaintu biar-
rian, gneue bera zaintu biar dogu. Orregaiti,
ezertaco ezdanari, coitaubari, luur jota daga-
nari, entzute guichi emoten deuntsagu. Baina,
bada gueure adisquidetzateua Animosua, Sen-
dua, Jarquiija, Indartsuba, inoren bildurric ez
daucana, ta arerijo guztietati librau guinaizana,
entero maite dogu. Ta agazcua ez galduria
gaiti beste bagaric, sarritan causectan gara.

Jaungoicua da bada, neure entzula onac,
adisquide Indartsuba bacarric. Jaungoicuaren
adisquidiac bagara, ta Jaungoicua amectan ba-
dogu; ez daucagu cetan bildurric cuqui ino-

ren

ren bere. Jaungoicuaren adisquidia banas segu-
ru nago arerijo guztietati. Alperrie jaguico di-
ra nire contra galdugarri guztiac. Alperrie
munduco Aguintari, ta borregu guztiac im-
pernuco purija guztiacquin armauco dira nire
contra; ez deutstee burueo ule bat quenduco,
Jaungoicua bada neure adisquidia. Impernuba-
ren astuzija guztiac, ta munducuen gorroto,
ta alizate guztiac eleho bat bere ez dira, Jaun-
goico Indartsubagaz pelietaco. Jaungoicuac, be-
re adisquidiac zaintuteco, ichasuae liortuten
ditu, Eguzquiija gueratuten dau, laba gorri-
jac oztuten ditu, artzac, eta leoiac mansotu-
ten ditu, ta naturaleciaren legue guztiac alda-
tuten ditu. Jonas bere adisquidia arrain baten
tripan dauca vitziric iru egunian, ta andi ate-
rata, balduten dau prediqueetara. Daniel artz
goseen artian gordeetan dau pena bagaric. Ba-
bilonijaco umiac laba ixuan daucaz erre бага-
ric. Israeltarrai ichasua liortuten deutsee, Fa-
raoneganic libreetaco. Ta mendi soilian Ceruti
balduten deutsee janari gozua, gose dirianeco.
Lazaro ill da, laugarren egunian viztuten dau.
San Pedro catiaz lotuta, ta soldauz ingurutu-
ta dagaun lecuti, libreetan dau, inoc igarri
bagaric.... Eupin ez munducoc, ez impernu-
coc, ez ezec bere ezin leiquegu ecer bere ga-
chie, gneu Jaungoicuaren adisquidiac izan ez-
quero.

¡Oh, Jaungoico sendua, ta indartsuba!
¿Nor azartu leiteque, ceure contra ecer eguiten?
¿Noc gach eguin leguijuee ceure adisquidiac?

i 2

¿Nos

¿Nos ichi dozu , ceu maite zaitubana , arerijuaren escubetan , zaintu bagaric ? ¡Oh! Inos bere ez. Noe justubac ez eucan ujaleen bildurric. Moisec ez eucan Faraonen bildurric. Eliasec ez eucan Acazen bildurric. Apóstolubacez euqueen inoren bildurric. Martirijac ez euqueen inoren bildurric. Virginia Santaac ez euqueen inoren bildurric , Jaungoicuaren adisquidiac ziralaco. ¿Ceimbat Doncella argalec desapijau ditubee Aguintarijac , Erreguiac , verdigubac , caceelaac , laba gorijac , ta penagarri guztiac bildur bagaric ? ¿Cer eguin even Santa Eulaliac , Santa Inesec , Santa Luciac , Santa Aguedac , ta beste millac Jaungoicuaren laguntasunagaz bacaric ? ¿Noren bildur zan ene ama Santa Teresa , impèrnucò demonino guztiac desapijetan zitubanian Santo-Cristo bategaz ? Inoren bere ez. Jaungoicuaren adisquidiac cirian ; ta Jaungoicuac zaintuten cituban.

Sinistu daigun bada , cristinaubac , Jaungoicuaren amodijoric ezac , ta Jaungoicuaren adisquide izan ezac , dacazala gueure vijotceetara bildurrac guztiac. Munduco ondasuneetan , adisquideetan , ta luurreco gaucetan iminten dogu gueure gogua. Aaztuten gara Jaungoicuagaz. Bilatuten dogu gueure ondo egotia , ez daguan lecuban , ta biarreen dogunian , gurratuten gara utsic , eta penaz beteric. Topau daigun bada , cristinaubac , Jaungoicuaren adisquidetasuna. Gorde daiguzan bere aguindu santubac. Euqui daigun beragan compijantzaz osua. Ta amau daigun gueure Jaungoico ona *Lau-*
ba,

ba , *Andija* , ta *Indartsuba* dalaco. Onegaz vitzico gara seguru gueure arerijuetati ; ta jadjichico dogu Ceruco betico gloria. Aitiaren , Semiaren , ta Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

V. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : Jaungoicua dala adisquide *Pirmia* , *Emonzailia* , ta *Parcazailia*.

Jaungoicua ameeetan davenari , gauza guztiac erraztuten jaco , gachac iruri arren , dino San Agustin Gloriosuac (1). Jaungoicuari ondo gura deutsanarentzat , ez dago gauza gachic , ez aguindu gogoric , ez eguin ezinic. Jarraitu daijegun bada , neure entzula onac , vorondatezco adiera bategaz , leen esan danaren gainera , gueure Jaungoicuaren ontasunai. Gogoratu daigun oraindino , Jaungoicuaren maitetasunera gueure vijotz liorrac , sicubac , otzac , ta luurrezcuac iracoiteco , ta guere gogua obeto presteetaco : Ce adisquide *Pirmia* , ce *Emonzailia* , ta ce *Parcazailia* dan gueure Jaungoicc ona , gueuc vijotz guztiagaz bera bacarric ameeetaco.

I. Adisquide *Pirmia* da Jaungoicua. Ta au gaiti bere escatutendau gueure omodijo osua.

Gau-

(1) in Psalm. 68

Gauza jaquina da, adisquidiac, ona izatico, pirmi ac izan biar davena. Ez da ezer esaten orain, adisquide chaarrac, eta pecatuzcuac gaiti. Areec ceinbat lasterrago alcarri ichijago, ainbat pecatu guichijago. Ez bada esatenda au adisquide onac, eta Jaungoicozcuac gaiti. Onac, eta Jaungoicozcuac izan arren munduco adisquidetasunac, euraquin dauquee penia, ta bildurra. Ta ceinbat dan alcatren amodijua, ta carinua andijagua; aimbat da alcar galduco ete daveen, edo ez ete daveen, arduria bere andijagua. Ara emen munduco zelo arrabijaubeen, ta calteguin andijeen aseria. Asco nai izatenda, ta maitetutenda adisquide pirme bat. Baina nequez topeetan da munduban. Au gaiti umeen adisquidetasunac ez dira estimeetan, laster galduten dirialaco. Ta nausijeñac bere bilburra, arduria, ta celo aguincarija eüreequin dauquee gueijeñian. Ta descuiduan topeetan badira munduban adisquide bi, beti alcar maitiac, eta pinac, David, eta Jonatas leguez: Bata, baino bestia (oidanez) leenago illgo dira. Ta vitzoric gueratuten danac, negar egulingo dau, adisquide ona paltau jacolaco, David Erreguiac eguin evan leguez. Ta ceinbat adisquide andijagua, aimbat pena andijagua.

Ez dauca bada, cristinaubac, Jaungoicaren adisquidetasunac onaco arduraric, bildurric, edo galduco ete jacun penaric, gueuc amectan badogu bera, beste gauza guztiac baino, gueijago. Ez da aldatuten gueure Jaungoico onaren gogua. Atzo zana, da gaur; ta gaur dana, izanda, ta izango

go da beti. Munduba baino leenago zana, mundubaren asi eraan zana, ta gaurco egunian dana, izango da beti. Ez gaisuac argalduten dau, ez eguzquijac baltzuten dau, ez otzac zurituten dau, ez edadiac zaartuten dau, ez biarrac canseetan dau gueure Jaungoico ona. Munduco guiza aldiac aldatuten dira, Erreñubac, ciudadiac, ta echiac, batzuc birindu, ta beste batzuc eguin, guztiac aldatuten dira. Ondasunac, osasuna, edadia, opicijuac, ta munduco naijac guztiac aldatuten dira, ta mudeetan dira. Adisquidiac bere algarregaz, aaztuten dira, edo alcarreganic apartetean dira. Ta ciembat bidar bata impernura, ta bestia Cerura? Abel, ta Cain adisquidiac cirian; Abel Ceruban dago, ta Cain impernuban. Samuel, ta Saul adisquidiac cirian; Samuel Ceruban dago, ta Saul impernuban. Jacob, ta Esau adisquidiac cirian dempora baten; Jacob Ceruban dago, ta Esau impernuban. Nos bait adisquide izan arren, ez dago adisquide pirmeric munduban Jaungoicuz ostian.

Gueuc amectan badogu Jaungoicua, beste gauza guztiac baino gueijago, bera da gueure adisquide pirme bacarra. Nai gaisotu nasala, nai pobretu nasala, nai zaartu nasala, nai desondrau nasala, nai carzelaan naguala, nai erriric erri aldatu nasala, nai ill nasala; neuc amectan badot Jaungoicua vijotz guztiagaz, neu banas bere adisquidia, Jaungoico ona beti izango da nire adisquidia, ta ez nau inos bere bacarric ichico. Oh, neure Jaungoico maitia!

tial; Ez zaitut bada nic amauco vijõtz guztiagaz, ta arima guztiagaz, neure adisquide beticua, ta primia zarialaco? Nai neuque beintzat, Jauna, ceu bacarric ameeia, *Primia*, ta seguruba zarialaco. Baita Emonzailia zarialaco bere.

II. Jaungoicua da *Emonzaille* eguijazcua. Ta au gaiti bere zor deutsagu Jaungoicuari gueure amodijo guztia. Munduban icusten dogunez, gaucia emoten dabeenac, estimaubac dira. Ta ceimbat gueijago emoten daveen, aibat estimaubago. Adisquidia izan arren, urrija, ta zequena bada, esaten da alacua gaiti: *Beretzat obia dala, inorentzat baino*. Baina gaucia ugarri emoten davena; ta, endamas atzera biurtuteco escaari bagaric, emoten davena, guztiac estimeetan davee, ta ameeian davee vorondate onagaz.

Guazan bada, cristinaubac, errazoe onetara. Ta icutsi daigun; Ya Jaungoicua, emonzailia dalaco, merceduten daven gueure amodijo osua? Onetaraco gogoratu biar dogu, Jaungoicua ez daucala inoren bere preminaric. Ceruric, eta munduric ez balego bere, Aingueruric, edo Santuric ez balego bere, Criaturaren erraturic erne, sortu, edo jaijo ez balitz bere, Jaungoicua Jaungoico izangozan beti. Ceruba ustuco balitz bere, ez leuque Jaungoicua ezer galduco. Ta condenau guztiac salbauc balira bere, ez litzaateque, dan baino, gueijago izango. Bereñ da *dana* Jaungoicua, ez inoc emonda. Au gaiti ez dau inoc pensau

biar:

biar: edo limosna bat, edo barau bat, edo beste caridade bat eguiten davenian; Meza bat, edo Sermoe bat entzuten davenian; edo beste gauza oneen bat eguiten davenian, mesede andiren bat Jaungoicuari eguiten deutsalala. Jaungoicua nai dau, gu onac izatia; ta eguitade on asco gueuc eguitia, gueu ameeian gaitubalaco, ta gueuri Ceruba emon gura deusculaco, ez gueure eguitade oneen preminia daucalaco. Onezaz ostian gogoratu biar dogu, Jaungoicua ez deutsalala inori bere ezer zor. Jaungoicua da bacarric, zorric ez daucana. Emoten deuscu guztia, duaric emoten deuscu bere vorondate santiac gura dabelaco. Ta emoten deuscu, berarentzat ezer atzera escatu bagaric.

¿Cer emoten deuscu, edo cer emoten ez deuscu bada, neure cristinaubac, gueure Jaungoico Emonzailiac? ¿Noc emon deuscu, daucagun izatia? ¿Nor gaiti ez gara zubez guztioc, eta ni arri bat, zur bat, pristija bat, edo ezer bere ez? ¿Noc eguin gaitu guizon, ta emacume? ¿Noc gorde guinduzan gueure amaren sabelian, ito bagaric? ¿Noc emon deuscu, ta gordeetan deuscu adizailia, vorondatia, ta gomutarija? ¿Noc emon deuscu beguijac, belearrijac, miina, escubac, oinac, osasuna, ta beste gorputz ondo amaitubaren zati biarrecua? ¿Noc gaucuz zoratu bagaric, itsutu bagaric, gortu bagaric, errendu, edo galdu bagaric, beste asco galdu dagozan leguez? ¿Noc erneetan ditu gueure laboriac soluetan, azten

k

di-

ditu, ta elduten ditu? ¿Egunaz eguzquijagaz, ta gavian illarguijagaz noc bisiteetan gaitu? ¿Noc eraguiten deutzaz giraac udiari, ta negubari urte oro? Cer izango litzaateque, beti gava baliiz? Cer beti udia, edo beti negaba balitz? ¡Oh, ceibat mesede andi duaric orduban orduban eguiten deutzuzan gueure Jaungoico onac! Ta oneec guztioac bere adisquidiai, ta arerijuai, justubai, ta pecatarijai, cristinaubai, ta gentilai, Judegubai, ta eregiai. ¡Oh, ordaina bagaco Emonzaile Ugarija!

¡Ta cer emoten deutsee bere adisquidiai, edo cristinau eguijazco izan gura daveenai? Emen agortuten da guizonaren jaquiturija. Emoten deutseu Jaungoicuac ber seme maitia, guizon eguinda oguijaren, ta arduaren irudijan. Emoten deutseu Ceruco ondasunen sinistutia destierru onetan, arimaco gracia, Espiritu Santubaren doiac, gueure pecatubeen parcacinoia, Ceruba irabazteco biar doguna, bere adisquidetasuna, ta Ceruban bere Izate Jaungoicozcua, gueuc bera ametan badogu vijotz guztiagaz. Daucadan guztia, ta nasan guztia, Jaungoicuac emonda daucat. Ta neuc ametan badot Jaungoicua, Jaungoico guztia da neuria, ta Jaungoicuagaz beste ondasun guztiac bere neuriac dira. ¡Oh, Jaungoico zabala! ¡Jaungoico ona! ¡Jaungoico Emonzaile Ugarija! Ametan zaitut, ta amau gura zaitut nic neure vijotz guztiagaz. Emon eguidazu gracia, Jauna, ceu baino, beste gauzaric inos ez ameataco.

Oh, ce zoraquerija, cristinaubac, ecer
be-

bere balijo ez daveen luurreco gauzaac topeetia, estimeetia, ta ametia Jaungoicuaren legue Santubaren contra! ¡Oh, Jaungoicuari ichita, munduban gustuac nai ditubanaren itsuba, ta errucarrija! ¡Oh, munduco ondasuna, ondria, estimacinoia, ta atseguina, Jaungoicua baino, gueijago ametan daven cristinaubaren zorua! Icusico baguendu, esqueco bati esquintzen deutsalala Erregue batec bere maija, ta Palacijua ondasun guztiaquin betico duaric; ta Erregue Jaunaren esquini ugarija nai ez da, aterric ate davilela esqueco á goseric, eta erdi biloxic; Ez guenduque esango zorua dala? Bada beste aimbeste, edo, obeto esateco, bardin bagaric zoruago da, gauza on guztiac duaric esquintzen deutzazan Jaungoicua, ametan ez daveena. Ta au sinistuta, Jaungoicuaren gorrotuan egotia, peccatu mortalian vitzi izatia, ez da, izan leitequian zoraquerijaric andijeena, edo negargarriric andijeena? Duda bagaric, cristinaubac.

Orregaiti esaten dau Jaungoicuac Jeremias Propheta Santubaren aoti (1): Icaratu zaitez Cerubac, ta birrindu zaitez Ceruco atiac. Gauza deunga bi eguin ditubee nire gentiac, neu izanic ur vitzi guztien iturri ugarija, ichi navee, ta juan dira, pozu chistarretaco ur berdiac edaatera. Esango baleu leguez Jaungoico andijac pecatubaren contrato asarriagaz: neunas, gustuac, atseguinac, poza, ondria, osasuna, ondasunac, vitzitzia, gracia, ta Ceruban betico glorija guizon, ta emacume guztiai

k 2

dua-

(1) C. 2.

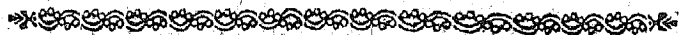
dharic esquiní deutseedana. Ta euras neuri ichita, bilatu ditubee, ta amau ditubee munda-
duco ondasun ugardunac, ondra illumac, gus-
to atsitubac, ta atseguin mingochac. Onan que-
xectan da Jaungoicua pecatarijaren contra, neu-
re cristinaubac. Ez gaitazan bada zoro izan.
Amau daigun Jaungoicua, beste ganza guztiac
baino gueijago, Emonzaile ugarija dalaco. Bai-
ta Parcazailla dalaco bere.

III. Vijotz on baten aparteco senallia da,
gach eguindeutsanari parcatutia, ta arerijo gar-
batubagaz leen baixen adisquide izatia. Mun-
ducuen artian au guichitan icustenda. Ugaza-
ba batec ez dau beinguan, ostera echian ar-
tuten, sarri deungaro eguin deutsan erjaduba.
Erregue batec, ez bere Palacijoti, ece Erreinu-
ti bere laster quenduten dau, bere contra ja-
gui dan arerijua. Jaungoicua da, onetan bere
aparteco ontasuna eracusten deutseuna. Pecatu
mortala eguiten davenac, opendiduten dau Jaun-
goicua, injurijeetan dau Jaungoicua, deson-
dreetan dau Jaungoicua, salduten dau Jaungoi-
cua, ta, Jaungoicuaaren arerijo nausijagaz bat
eguinda, jaguiten da Jaungoicuaaren beraren
contra. ?Ta cer eguiten dau Jaungoicuaic alaco
esquer chaarreco cristinaubagaz? Cristinauba be-
ra garbatuten bada bere gaisqui eguinagaz, par-
catuten deutsa Jaungoicuaic bere peatuba, ta
gueratuten da, leen baixen adisquide Jaungoi-
cuagaz. Cristinaubac peatu mortalagaz asarna-
tuta eugui arren Jaungoicua, esaten badautsa
vijotz osuagaz, ta damu eguijazecagaz: *pea-*

tu eguin dot, Juuna; damu dot, Jauna; par-
catu, Jauna; misericordija, Jauna; Ez dot
ostera eguingo, Jauna; compescetan dot, Jau-
na, neure peatuba. Au esamagaz, ta eguina-
gaz batera, aaztuten da Jaungoicua, peatari-
jac eguin deutsan injurijagaz. Ta artuten dau
bere echian, bere Palacijuan, bere maian, ta
bere onduan, bere contra jagui dan guizon, edo
emacume á, beti bere adisquide izan balitez
leguez.

!Oh, neure Jaungoico ona, ta Parcazai-
lia! ?Noc amanco ezditu zeure erraija bigunac,
ta misericordijosuac? ?Noc utuco ez dau bere
vijotza, neure Jesus maitia, ceure amodijua-
gaz, ceure vijotz amodijozcuari, carinosuari,
ta parcazaillari beguiratu ezquero? ;Oh, cris-
tinaubac, nos asico gara, gueure Jaungoico
Parcazaile ona amecan! ;Oh Madalena! ;Oh,
San Pablo! ;Oh, Erregue Penitentia! ;Oh
San Agustin! ;Oh, Pelagia! ;Cer esango cen-
duque zubece Jaungoicuaaren vijotz biguna, ta
parcatuteco, presta gaiti? *Berandu asi nas, Jau-*
na, ceu amecan, esango leuquee, ta esaten
even penitente arece guztiac; Ta ondo damu-
tuta gagoz, leenago asi eza, ceu amecan;
;Cer esango dau Santa Teresa, gorputzezco
Serapinaic, bere vijotzian cavidu ezin dan Je-
susen amodijua gaiti? Aingueru batec suzeo
ezpatiagaz nasaitu biar deutsala bere vijotza,
esango dau Teresac, caviduco badau Jesusen
amodijo Santuba. ;Oh, ee dichosuac onan
pensau daveenac! Ta baita guen bere, cristi-
nau-

naubac , ameeetan badogu gueure Jaungoico Parcazailia. Acordeetan nas bada , neure Jesus ona , pecatu mortala eguin dodan beste bidar , izan nasala zeure aretijo esquer chaarrecua. Aimbeste bidar merecidu izan dodala , ceuc ni impenuco ondarreetara condeneetia betico. Parcatu deustazun beste bidar , librau nozula , edo atera nozula impenuiti , nun sartu biar nevan popuertza neure erruz , ceuc parcatu ez baceunst. Adorau zaijeezala bada Cerubac , eta luurrac , Jesus Parcazailia. Ta ill nadilla mila bidar ni , ceu oster a opendidu baino leenago , ta ceure amodijo Santuba neure vijotzeti apartau baino leenago. Alan izan dedila , Jesus , Aitiaren , Semiaren , ta Espiritu Santubaren Izenian. Amen.

VI. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : Jaungoicua dala adisquide *Carinosua* : guztien *Eraracua* ; ta *Beticua*.

Jaungoicuac euquiarren , esan dirian ontasun guztiac , gueure vijotzeetaco amodijo osua beragana tiratuteco ; balitz gueure Eguilla Santuba , bera ameeetan davenareztat , asarria , gogorra , zitala , itzaltsuba , edo arpeguiera astunecua , ez lituquee guizonac paltaco achaqui-
jaac,

jaac , Jaungoicuari ichita , munduco gauzaac ameeetaco. Baina ez. Gueure vorondate gaistua izango da , ta gueure erruba izango da , gueure Jaungoico ona beste gauza guztiac baino gueijago , ameeetan ez badogu. Eada , da , bera ameeetan davenarentzat , *Carinosua* , guztien *Eraracua* , ta *Beticua*. Icusi daigun , celan.

I. Ez da erraz neure cristinaubac , mundutaar bati aituten emoten , ce carinosua , ta ce biguna dan gueure Jaungoico ona , bera vijotz guztiagaz , ta arima guztiagaz ameeetan davenarentzat. Jaungoicuaren adisquide maite bat biar da , esaten deuseu San Agustinec ; Jaungoicuaren adisquide eguijazcuai Cerubac eguiten deuseezan , erregalu gozuac , atseguinezcuac , ta carinosuac aituteco. Arrituta , cer pensau , ta cer esan ez daquijeela , gueratuten dira Eleisieren Gurasuac , Salomonen aoti Jaungoicuac bere Esposa Eguijazcuai esaten deuseezan verba gozuac , entzunda. Gorputz domaubac , arima garbijac , ta Jesusen amodijuagaz ixiota dagozan vijotzac , entzun biar dirubeen verbaac , diriala arrec , dino San Gregorijoc. Ogueta amar urtera eldu ez danec , ez ditubala iracurri biar , esaten eban San Geronimoc. ¿Cer izango eteda bada Jaungoico onaren carinua , ta biguntasuna bere adisquideentzat , ain verba al tubaquin , ta gozuquin , luurrezco garianoi , aituten emoten deusecunian ?

¡ Oh , Jaungoico ona , ta guztiz maitegarrija !
Ceuzara dura baganic aitaric oneena , amaric bi-
gu-

guneena, esposoric leijaleena, eracuslaric erru-
quiorreena, ugazabari mansuena, Jauberi-
c zintzueena, lagunic atseguinezcuena, ta
adisquidric carinosuena. Noc amauco ez
zaitu bada Jaungoico ona, ceure ontasuna,
biguntasuna, mansotasuna, ta carinua
probau ezquero? Cer eguin ezdozu ceure,
ceure adisquidiac consoletaco, ta socorridute-
co, biar orduban areec aurquitu dirianian?

Oh, ! Bela baten picuban bialduten de-
utsazu Elias, ceure adisquidiari egunian
egunian oguia, ta oquelia. Beste bela
baten picuban bialduten deutsazu Paulo
ermitaino, ceure adisquide andijari
ogui erdija basora irudoguei urtian,
egun bat bere uts eguin bagaric. San
Roque gaisuari, ta zauritubari chacur
bategaz bialduten deutsazu oguia. San
Anton Abatari artzac bialduten deutsazu
mendibacarian, San Pauloren gorputza
enterretaco lagunzat. Baina noc amaitu,
Jauna, ceure adisquidiari eguin deutsee-
zuzan pinezaac, ta carinua? Batari
bialduten deutsazu ceruti chocola-
tia, bestiari musiquia, bestiari larrosa-
ac, bestiari ceruco ama maitia, bestiari
aingerubac, bestiari etorten zachaco-
z ceu, artuten dozu ceure esposazat,
luzatuten deutsazu ceure escu santuba,
emoten deutsazu, edo ereztuna, edo
ulzia, edo amodijo Santubaren senalle
aguiribat, ta betico bat. Oh, Jaungoicu-
aren adisquide eguijazcuac! Oh, San
Benito, San Bernardo, San Francisco,
Santo Domingo, San Ignacio, Santa
Teresa, Santa Rosa, Santa Ca-
ta-

talina... ta beste milla! Ceubec esan
biar cenduque, ce biguna, ce gozua,
ce atseguinezcuca, ce presta, ta ce
carinosua dan gueure Jaungoicua,
bera ametan davenarentzat. Amau
daigun bada, cristinaubac, Jaungoicua,
carinosua dalaco. Baita gueure guztion
eraracua dalaco bere.

II. Jaungoicua da guztien *Eraraco*
adisquidia. Ta au gaiti bere amau
biar dogu, beste gauza guztia-
c baino gueijago. Betoz munduco
guizon, ta emacume guztia-
c, ta esan beguiee: Ce erataco
adisquidia goguan jausten ja-
cuen? Ta topauco davee gueure
Jaungoicua, eurac nai daveen
eracua. Batzuc eureenez dira
tristia-
c, ta lagunac bere tristia-
c gura oiditubee. Beste batzuc
dira eureenez alegueriac, ta
alegueriac nai ditubee lagun-
zat bere. Gacha, edo pena
daucanac, naijago dau pena
dunagaz, edo mindunagaz
verba eguin, oidanez, ain
bagacuagaz baino. Aberatsac
bere naijago dau aberatsa
adisquidezat, pobria baino.
Andiquiac andiquia; pobria
pobria; zaarrac zaarra; ta
gatzia-
c gatzia.

Jaungoicua da bada, neure
cristinaubac guztien eraraco
adisquidia. Beguiratu beguio
gura davenac, naijeen daven
moduban; alan topauco
dau gueure Jaungoico ona.
Adisquide tristia gura
davenac: Triste topauco
dau Jesus, gueure Jauna,
ta Jaungoicua Jesemanico
ortuban, tristeciac, eta
larijac odolozco izerdija
ateraten deutsalac. Triste
Anasen echian, be-
laarri-ondoco gogorrac
emoten deutseezala. Tris-
te

te Caipasen echian, guzurrac ezarten deutseezala, uletiraca, chistu urtica, ta burla minbera guztia eguiten deutseezala. Triste, Pillarrari lotuta azoteetan daveenian. Triste Curutzia lepuan davela. Ta triste Curutzian josita, eseguita daguan lecuban. Adisquide alegueria nai davenac: aleguere topauco dau Jesus, bai Taborco mendijan Eliasen, ta Moisen erdijan Apostolubaquin. Bai illeen arteti viztuta, Ama Virginiari, Madaleniari, ta Apostolu Santubai aguertuten jacuenian. Bai Ceruberara igoten davenian. Ta bai Ceruban daguan lecuban.

Penazcua nai badau adisquidia; penazcua topauco dau Jesus ogueta amairu urtian, edo vitzi izanzan arte guztian. Bada Ama Virginiaren Sabel garbijan sortu zaneti, Curutzian illzan arte guztian, beri penaz vitzi izan zanguere Salbazalle maitia. Ta ez dau inoc irago penaric, desondraric, edo mingarriric, lecnago. Jesusec irago ez dabenic. Nai badau adisquide odol onecua, ta entzute andicua; Jesus da guztien artian odolic garbijeencua, ta entzuteric andijeencua. Erregue guztien Erreguia, ta Jaun guztien Jauna da bere Aita, cein dan Aita Beticua. Abraan, Isaac, Jacob, David, ta beste Patriarca, ta Erregue nausijeen alabia da bere Ama, cein dan Maria Santisimia. Bago andiqui andijagoric, edo Caballero nausijagoric, Jesus, gueure Jaungoico, ta guizon eguijazcua baino? Nai badau adisquide aberatsa; Jesus da Ceruco, ta munduco ontasun guztien jaubia. Aberats guztien aberatsa, edo aberatsba-

bacarra. Nai badau lotsa onecua, inoc burlicaric eguingo ez deutsana, ta bere ondria zaintuco davena. Jesus da lotsia, itzala, ta errespetua daucana. Verba bategaz luurrera ezarten ditu, bera preso artutera duazan Judas, ta soldaubac, Ija illian daguala, illunduten dau eguzquia, icaratuten dau luurra, zatituten ditu arrijac, ta viztuten ditu illac Jesusec. Ta nai bategaz erabilten ditu Cerubac, ta luurrac, gura daven moduban.

Nai badau adisquide pobria. Ondo pobretuba topauco dan Jesus. Bai Belenen jaijo biar davenian, ostatic, edo horperic inoc emon gura ez da, corta batera jaijotera doianian. Ta bai alemanijeen erdijan jaijota, asca baten daguanian. Bai bere janian, ta soianan; bada San Joseperen aotzijaco irabacijagaz vitzi citian Jesus, Maria, ta Jose; ta jantzi bat baino, eucui ez eban bere dempora guztian. A bere quendu eutseen, azoteetaco, ta curutzian josteco. Pobria gura badau adisquidia, ondo pobre dauca Jesus. Curutze Santaan josita. Penaz dago aberatstuta; baina munduco ondasunez ondo pobretuta. Bere gorputz illa meztituteco, izaria bere inoc caridadez emonda, dauca Jesusec ama bere pobria evan. Aita ordacua bere pobria evan. Laguntzat, edo discipulutzat artu citubanac bere, pobriac citian, artain artaillac zirian. Orraco Altaraco Sacramentu Santuban bere pobre dago Jesus maitia. Lecu ascotan argui apur bat ozta bere atirrian iminten jaco. Ta corporal zaar, ta ascotan loi batzu been,

gainian dago Jesusen gorputz Jaungoicozcuā.
 ¿Ce achaquija emon legui bada cristinaubac,
 gueure Jaungoico. ona ez ameeraco? ¿Izango
 eteda inos galduco ete dogun arduria? Ez, cris-
 tinaubac. Beticua da gueure Jaungoicua. Ta
 au gaiti bere amau biar dogu, beste gauza
 guztiac baino, gueijago.

III ¡Oh, ce atseguin andija cristinaubarent-
 zat, Jaungoicua beticua izatia! Ezda gueure
 Jaungoico. ona gueur ganic inos aldenduco, gueur
 beraganic aldenduten ezbagara. Ez deuseu inos
 bere ichito, gueuc berari isten ezbadeutsagu. Ez-
 dauca amairic Jaungoicuaren Erreinubac, ta ez-
 dauca amairic Jaungoicuaren adisquidetasunac,
 gueuc gueure guraz, ta borondatez pecatu
 eguinda, galduten ezbadogu.

Vijotz guztiagaz, gogo guztiagaz, arima guz-
 tiagaz, ta beti ameeetan badogu gueure Jaun-
 goico guztiz maitegarrija, beste gauza guztiac
 baino gueijago, duda bagaric, da, gurertzat.
 Jaungoicua adisquide Jaquituna, adisquide Zu-
 cena, adisquide Aberatsa, adisquide Lauba,
 adisquide Andija, adisquide Sendua, adisquide
 Pirmia, adisquide Emonzailia, adisquide Par-
 cazailia, adisquide Gracijosua, guztien Eraraco
 adisquidia, ta Berico adisquidia. Jaungoico guz-
 tia, ta bere Erreinu guztia da betico gueuria.
 Ta ameeetan ez badogu Jaungoicua, beste gau-
 za guztiac baino gueijago: Jaungoicuaren beti-
 co gorrotua, asarria, zamaia, Ceruti betico
 erbestetutia, ta impernucio betico erreeta de-
 moninuen, ta condenaubeen artian, guztia da
 gueu-

gueuria. Bijetati bata, Cristinaubac. Edo, be-
 tico Ceruba, edo, betico impernuba, guztia
 gueuria. Jaungoico onaren amodijo Santubaren
 sarija da betico Ceruba. Amodijo Santu onen
 paltaan betico impernuba. ¿Cer esan legui ba-
 da, cristinaubac, pediagaz eguiija oneec sinistu-
 ta, pecatu mortalian vitzí dan errucarrija gai-
 ti? ¿Jaungoicuaren gorrotuan daquijala, da-
 guana gaiti? ¿Pena bagaric legue Santuba au-
 sita, Jaungoicua betico galduten davena gaiti?
 ¿Pecatu mortala eguiten davena gaiti? ¿Esango
 dogu, alaco cristinauba zorua dala? ¿Ala, it-
 suba dala? ¿Ala, gaistua dala? ¿Ala, pede ba-
 gacua dala? Ez da erraz, eguiija esateco, pe-
 catu mortalian Jaungoicuaren gorrotuan sosi-
 guz jaan, ta lo eguiten davenari, ondo jago-
 can izen bat emoten. Esan daquijola bada San
 Paulo Apostolubagaz. (1): *Jesu Cristo, gueu-
 re Jauna, Jaungoico, ta guizon eguijazcuā
 ameeetan ezdavena, izan dedila madaricatuba,
 izan dedila escomulgauba, izan dedila beti con-
 denauba.* ¡Oh, ce verba icaragarriac! Baina
 Espiritu Santubac esanac. Errazoiari darraico-
 zana. Ain Jaungoico ona, ta maitegarrija pe-
 catu mortalagaz opendituten davemac, ondo ira-
 batziya dauca betico condeneetia.

Esnaatu gaitezan bada, cristinaubac, gueu-
 ri guztia balijo deutcun, betico dichiarí be-
 guiratuteco. Gogoratu daiguzan sarrítan Jaun-
 goicuaren ontasunac. Batian jaquituriya neurri
 bagacua, bestian bere ontasun zabalac, ta uga-
 ri-

(1) Ad Corinth. C. 16.

rijac, bestian bere betico Erreinu baquetsuba, ta dichosua, bestian gueuri deuseun carinua, amodijua, ta vorondate ona. Beguiratu daijogun gueure arimeetaco nai on guztiagaz, ta vijotzeetaco amodijogun guztiagaz Jesu Cristo, gueure Salbazaille maitiari. Batzubetan Belengo ganudu asca pobrian bere jaijotzaan; beste batzubetan Ama Santisimiaren, ta San Josepe bedeincatubaren altzuan, ta besuetan; beste batzubetan Jesemanico ortu Santuban auspaztuta, odolezco izerdija darijola, gu gaiti oracinoe eguiten daven lecuban; Nos bait, celan azotectan daveen; beste baten, celan curutzia lepuan davela, doian Calbarijora, ta daguan Curutzian eseguita. Beguiratu daijogun, illeena arcteti viztuten; Altaraco Sacramentu Santuban; en fin bere viztitzaco, ta erijotzaco pausu santubetan. Penseeta onec ecarrico davee gueure vijotza Jaungoicua amectara, beste gauza guztia baino gueijago. Ta auda asco, gu beti Ceruban dichoso izateco, Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian.

Amen.

VII.

VII. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *«Cer dan novera amectia?»*
«Ta ceintzue dirian guere proximuac?»

Icasi ezquero cristinaubac, lelengo aguindubac escatuten deutsalac, Jaungoicua amectaco, beste gauza guztia baino gueijago, ta celan dan gueure Jaungoico ona, guztiz maitegarrija. Onen ondoric Jesu-Cristo, gueure Jaunaren esana, ta cristinaubaren eguin blarra da; amectia gueure proxima, gueure buruba leguez. Ez gaitazan bada engainau, cristinaubac. Proxima amectaco, daucagun aguinduba, chito andija da. San Paulo Apostolubac diuanez, adulterioric ez eguitia; ezer ez oostutia; inol ez illtia; testigantza paltoric ez emotia, ta beste Jaungoicua aguindaten deuseun guztia, cabiduten da, verba onectan; *amauco dozu xeture proxima, ceure buruba leguez.* Proxima amectaco, gueure buruba leguez, jaquin blar dogu, celan gueure buruba amau biar dogun. Ascoc usteco davee, baqujeela euren burubac amectan. Ta izan leiteque euren gorputzac, ta gurarijac amectan jaquitia. Baina Jaungoicua aguinduten deuseun moduban, euren burubac amectan dauqueenac, ez dira guztia, eze guichijago bere. Au gaiti eracutsico deusut.

sut dotrina onetan: 1. *Cristinaubac celan amau biar daven bere buruba*, 2. *Nortzuc dirian gueure progimuaac*. Prestan eguizu entzutia.

I. Laarreguijac, ta guichijeguijac eragotzita dagoz legue guztian. Borondatezco, ta ezauberazco gauza guztietan biar da moduba, ta ordenia. Alan, cristinaubac, Jaungoicuac aguinduten deutescunian, proxima ameataco, guere buruba leguez, moduren baten aguinduten deutescū, gueure burubac ameataco bere. «Celan baina amau biar dau cristinaubac bere buruba? Ah, neure entzula onac! Emen dagoz utseguite asco. Gueure buruba esaten darian, aintuten emoten da guizon, edo emacume guztia gorputz, ta arima. Arimia, ta arimiari darraicozanac, ta gorputza, ta gorputzari bere izatian darraicozanac, da guizona, edo emacumia. Ta au da, bere ordeniagaz, ta modubagaz bacoachac amau biar davena. «Baina celan? Jaungoicuac aguinduten daven moduban. Gueure arimia, ta arimaco adilarija, edo entendimentuba, ta nailaarija, edo borondatia, ta gorputza bere sentidu guztiaquin Jaungoicuac gueuri duaric emonac dira. «Ta cetaraco emon deutescuz Jaungoicuac gueure burubac, gorputza, ta arimia? Bera ezaututeco, bere naija eguiteco, bera ameataco, ta guero beti Ceruban bere ontasuna gozeetaco. Begaz amau biar ditugu gueure burubac Jaungoicua gaiti, ta Jaungoicuarentzat. Beste gauzaric esatia, ordena guztia oquertutia da. Uts eguitia da.

Amau biar dogu gueure izatia, Jaungoicua-

cuari graciaac emonda, guizon eguin gaitubalaco. Amau biar dogu gueure arimia. Ta arimia ameatia da, pecaturic ez eguitia. Bada, pecatu eguiten davena, da bere arimiaren arerijua. Arimia, ta gorputza betico dichoso eguiten ditubana, da gracia. Ta au gura izan biar dogu, beste gauza guztiaac galduta, bada bere, gueure buruba, Jaungoicuac aguinduten deutescun moduban, ameataco. Gorputza, ta arimia betico zoriguestoco eguiten ditubana, da pecatuba. Ta pecatubari gorroto izan biar deutesagu, beste gauza guztia baina gueijago, gueure buruba ameataco. Amau biar dogu gueure gorputza, arimiaren crijaduba dalaco, ta arimiari Jaungoicua serviduten lagundu daguijon. Amau biar ditugu gueure entendimentuba, vorondatia, ta sentizailiac, edo sentidubac, arimiari, ta gorputzari lagundu daguijuen, Jaungoicua serviduten, ta Ceruba irabazten. Amau biar ditugu vitzitzia, lucia, edo laburra, gueure osasuna sendua, edo macala, gueure gorputzaren zatijac osuac, edo ausijac, gueure cleituba, jaquiturija, ta beste gueure izatiari, ta izatiaren ontasunari darraicozan, ta daucaguzan gauza guztiaac. Baina guztiaac Jaungoicua gaiti, ta Jaungoicuaren naija eguiteco. Jaungoicua serviduteco, ta obeto ameataco. Pecatuti apartetaco, biar onac eguiteco, ta Ceruba irabazteco. Gueure cer eguin nausija, ta bacarra dan leguez, Jaungoicua ameatia, ta gueu Salbeetia, onetaraco amau biar dogu gueure buruba, garian guztia, ta daucagun guztia. Ja-

zoten bajacu inos ordu esturic, ta ain esturic, cein da erremedijo bagacua dan: ¿Edo gracia galdu: Edo beguija galdu? ¿Edo pecatu eguin; edo besua, edo iztarra galdu? ¿Edo arimia galdu: edo vitzitzia galdu? ¿Edo Jaungoicua opendidu; edo eleituba, aciendia, ta adisquidlac galdu? Erabaguita dauca Jesu-Cristo gueure Jaunac bere Evangelijo Santuban. ¿Ta cer? Leenago galdu biar ditugula gueure beguijac, gueure besuac, gueure iztarrac, gueure eleituba, ondasinac, adisquidlac, ta vitzitzia bere, gracia galdu baino, pecatu eguin baino, arimia galdu baino, Jaungoicua opendidu baino.

¿Cer balijo deutsa guizonari mundu guztia, bere arimiaten caltan bada? Dino Jesu-Cristo gueure Jaunac (1). Esango balcu leguez Jesus, gueure Ceruco eracusta andijac: ¡Oh, cristinauba! Zarlana zarlala, aditu eguztu, ta sinistu eguztu, gueijago balijo davela zure arimiac, munduco ontasun, entzute andi, portuna dichoso, ta atseguingarri guztia baino. Mundu guztia irabatzi arren, ceure arimia galduten badozu, guztia galdu dozu. Arimiaten caltia ezegaz bere erremedijac ez dozu. Munduco gauza bat gaiti pecatu egulinda, condeñectan batzara, impernuta inoc bere ateraco ez zaitu. Beste lecu baten esaten deuten Jesu-Cristo gueure Jaunac dotrina au beran: (2) Zeure beguija dala medijo pecatu eguiten badozu: Atera eguztu beguija. Bada obadozu, begui ba-

ta.

(1) Marc. C. 8. (2) Mt. C. 18.

tagaz Cerura juan; beguija gaiti pecatu eguin, ta begui bijaquin impernura juan baino. Ceure escubac pecatu eraguiten badeutsu, ebagui egui-zu escuba. Bada obadozu escu batagaz Cerura juan; escuba gaiti pecatu eguin, ta escu bijaquin impernura juan baino. Ceure oina dala medijo, pecatu eguiten badozu, ebagui egui-zu oina. Bada obadozu, oin batagaz Cerura juan; bijaquin impernura baino. Verba onicezan esaten deutsu gueure Salbazaille maitiac: Beguijac, escuba, edo oina baisen maite dogu-na, bada bere, gueuri pecatu eraguiten deutsu-na; nai Aita, nai Ama, nai umia, nai senidia, nai adisquidia, nai gueure aciendia, nai gueure eleituba, nai beste edocein gauza, dana dala, leenago galdu biar dogula, pecatu eguin baino. Gueijago amau biar dogula gueure arimia, munduco gauza guztia baino. Au da gueure buruba amectia, Jaungoicua gura daven moduban.

Ta inoc dadeetan badau ¿ija vitzitzia gordectia gaiti, pecatu eguin leguijan? Au bere erabaguita dauca Jesu-Cristoc bere Evangelijo Santuban (1). Nun dinuan: Gorputza ill, baino beneric ezin deutsunari, ez eguijozu bildurric euqui; baina bildur izan zaquijo, gorputza ta arimia impernura bota leguizuzan Jaungoicuari. Emen eracusten deutsu Jesus Maitiac: leenago galdu biar dogula gueure vitzitzia, Jaungoicua pecatubagaz opendidu baino. Gueijago amau biar dogula gueure arimia vitzitzia bai-

112

(1) Math. C. 10.

baino. Arimia dan leguez gueure izate nausija, ta ija beticua, Jaungoicua bere irudira eguindacua; au gaiti gueure arimia, ta arimaco Salbacinoia amau biar dogu, Jaungoicuz urreen-go, beste luurreco gauza guztiac baino. gueijago. Onen ondoric amau biar dogu bai gueure vitzitzia, bai gueure osasuna, bai gueure gorputza, guere cleituba, ta Jaungoicua emon deutcun guztia. Baina oneec guztioac amau biar ditugu; ta guztiaquin balijau biar dogu, Jaungoicuaren aguindubac gordeetaco, Jaungoicua bera ameataco, ta gueure arimia Salbeetaco. Arimiaren caltian gorputza, vitzitzia, osasuna, cleituba, ondasunac, gurasuac, adisquidiac, edo luurreco gauzaac ameatia, da, bere burubarã ondo gura ez izatia.

Cer!; naico cenduque, ceure echian gauza chaarra euquitia? Itanduten deutsa San Agustinec pecatarijari. Ta erantzuten. deutsa: Ezer bere ez cenduque naico chaarra euquitia; Ez emaztia, ez semia, ez alavia, ez crijaduba, ez crijadia, ez arcondaria, ta ez da oinetacuac bere. ; Ta nai dozu euquitia vitzitza chaarra, ta arima chaarra? Amau eguizu bada gucijago, esaten deutsa Santubac, ceure arimia, oinetacuac baino. ; Oh, ceibat cristinauri esan leguijuen beste aimbeste! Ameetan ditubee ; lastima gorrija! euren burubac Jaungoicua opendiduteco, ta diabruba serviduteco. Ameetan ditubee eureen gorputzac, pecatu nasaijac beragaz eguiteco. Ameetan davee eureen osatsuna, Jaungoicuaren legue. Santuba austeco. Ameetan ditubee eureen

savelac, beguijac, belaarrijac, vitzitzia, ondasunac, ta Jaungoicua emonda, dauqueen guztia. Baina cetaraco ; Ah, pecatari tristiciac! Sabela, ta gorputza Jaungoicozat artuta, euraic serviduteco, eurai gusto emoteco, pecatu eguiteco, ta arima errucarrija condeneetaco. Ta auda, cristinaubac bere buruba ameatia ; Esango dogu sobervijotso batec, envidijoso batec, gorrotosu batec ; guleru batec, ordi batec, codicijotso batec, lujurijotso batec, pecatari batec ameean davela bere buruba? Ez. Arimiaren arerijua, ta bere burubaren arerijua da, pecatu eguiten davena. Amau daiguzan bada, cristinaubac, gueure burubac, Jaungoicua aguinduten deuscun moduban, proximuac ameataco, gueure burubac leguez. Baina onetaraco, jaquin biar dogu, ceintzuc dirian gueure proximuac.

II. Munduban dagozan guizon, ta emacume guztia, dira gueure proximuac. Ez euquituts eguiteric, cristinaubac, gauza onetan. Nai urrecuac, ta nai urrinecuac, nai erricuac, ta nai erbestecuac, nai adisquidiac, ta nai arerijua, nai senidiac, ta nai atziac, guztia dira gueure proximuac. Adan, eta Evaganic dagozan guztia, dino San Agustinec (1); dira ceure proximuac. Guztioac gara alcarren lagunac. Baina ez guztioac modu baten, Ceruracoustiari beguiratu ezquero. Cristinaubac izan ezarren, ceure proximuac dira. Bada ez daquizazuc, Jaungoicuaren aurrian cer jatzoten dan.

84. *Amar aguindubeetaco*

Ascotan zuc, cristinau ez dalaco, burla eguiten deutzazuna, biurtuten da Jaungoicuagana. Ta benturaz zuc baino, obeto serviduten dau, adoretan dau, ta ametan dau Jaungoicua. Gueuc jaquin ez arren, nortzuc, era ceimbat dirian, bagoz cristinau ez dirianen artian cristinaubac. Ez daquigu Jaungoicuaren aurrian cer jatzoten dan, ez cer jazoco dan. Ez daquigu, ceintzuc salbauc dirian, edo conde-naucó dirian. Orregaiti munduco guizon, ta emacume guztia euguí biar ditugu gueure lagintzat, ta proximozat. Au da San Agustinen verbeetia.

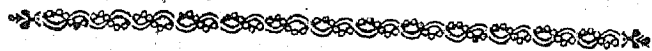
Emeti ateraten da contuba, cristinaubac, gorputza, ta arimia dauqueen guizon, ta emacume guztia, nai diriala eregiac, nai judegubac, nai moruac, nai gentiia, nai Jaungoico bagacuac, nai beste edocin castatacuac, gueure lagunac, ta proximuac dira. Ta gueure buruba leguez amau biar ditugunac, dira guztia, salbauc bagara. Alan 1. Amau biar ditugu, Ceruban Jaungoicuagaz dichoso dagozan Aingueru, Santu, ta Santa guztia. Alegrau biar dogu; euren dicha onagaz, ta gloria ederragaz. Ta erregutu biar deutsegut, izati dstezula gueure lagun onac Ceruban Jaungoico andijaren aurrian. 2. Amau biar ditugu, Purgatorian erreetan dagozan arima piela, dirialaco Jaungoicuaren adisquidiac; gracia, ta caridatilla inos galduco ez daveenac; ta Ceruban Sarubaguin beti vitzico dirianac. Erruquitu biar dogu, Purgatorijoco arimaac dauqueezan penaaquin.

aquin. Ta socorridu biar ditugu oracinoiagaz barubagaz, ta beste eguitade onakin, pena areotati librauta, gueure bitarteco Ceruban izanditezcan. Purgatorijoco arima piela gaiti Eleisa Ama santiac eracusten deutzuna, da. 1. Jaungoicuaren graciaan, ta adisquidetasunian ill dirian arimaac; baina pecatu mortal ondo compesabeen, edo pecatu chicarren zor guztia Jaungoicuaren zuentasunari munduban pagau bagaric, ill zirianac, illda guero, pagau biar daveela zor guztia padecidubagaz. 2. Arima errucarri arec purgatorijuan dagozan artian, erriaz, ta padecidubagaz baino, bestelan eurenzaco ezin leguieela ezer. 3. Eleisa Ama Santiaren, ta cristinaubeen eguitade onac, Limosnaac, Oracinoiac, Mezaac, indulgenciaac, ta caridadiac, purgatorijoco arimeen izenian eguin ezquero, baliu deutzela, euren zorrac paguetaco, ta penaac arinduteco, edo guztia, edo zati bat. Ta ceimbat guetjago eguiten dan euren izenian, alubat lasterrago urtengo daveela purgatorijoti. 4. Arima dichoso arec seguru dagozala betico. Ezin leguieela ija peccaturic. Ta zorra pagau daguieen izantlan, sartuco diriala Ceruco Erreoinuban.

Au da, cristinaubac, piela eracusten deutzuna purgatorijoco arima piela gaiti. Padecietan, ta erreetan dagozan, proximuac dira. Jaungoicuac, ta Ainguerubac maite ditubeenac, dira Ceruco pamelija Santuba guetico daveenac, dira. Premina andijan dagozanac, dira. Menturaz gueure guracuac, ta seuide urreacuac dira. Esquen

quer onecuac dira. Bada gueuc gueure eguita-
de onaquin orain pena areetati libreetan badi-
tugu, duda bagaric izango dira ceruban Jaun-
goico andijaren aurrian bitarteco segurubac. So-
corridu daiguzan bada aleguia guztijagaz pur-
gatorijoco arima etrucarriac. Baita onezaz gai-
nera amau biar ditugu munduco proximo guz-
tiac, guerooco dotrinan esango dan modubagaz,
ta ordeniagaz, salbauco bagara.

Erregutu daguijogun bada, neure cristi-
naubac, gueure Jaungoico onari; Eracutsi dai-
gula, bere anditasuna, gueure burubac, ta pro-
ximuac ameeetan. Aitiaten, Semiaren, ta Espi-
ritu Santubaren Izenian. Amen.

VIII. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: 1. *Arerijo ez dirian
proximuac ameeitia cerdan?* 2. *Ce ordenagaz
amau biar dirian?*

Icasi ezquero cristinaubac, celan amau biar-
daven bere buruba, ta ceintzuc dirian bere
proximuac; oni darraico, neure entzuli onac,
icastia, cerdan guere proximuac ameeitia, ta ce
ordenagaz amau biar ditugun. Esaingo deusut
bada dotrina onetan: Leleengo; celan amau bi-
ar ditugun guere proximuac. Bigarrenian, ce
ordenagaz amau biar ditugun. Ez da dotrina
one-

onetan ezer esaten, arerijuai zor deutsagun amo-
dijua gaiti. Au dan leguez, sarritan jatzoten da-
na, ta cristinau ascoc nequez icasi oidaveena,
dinot: *arerijuac ameeitia*. Guerooco dotrinaco
isten dot, oni jagocana eracustia. Egon zaitez
bada atencinoe onagaz.

I. Jaungoicuaren aguiduba da, neure ent-
zula onac, proximuac gueure buruba leguez
ameetia. Inor bere ez dago libre, cer eguin san-
tu onetati. Inoc bere ucatu ezin legui, legue
santu au. Proximuac ameeitaco neurrija bere,
Jesu-Cristo gueure Jaunac berac iminija da.
Ezin quendu guinaijo izpiric, caridadian pal-
tau bagaric. ¿Ce neurri da bada au? Gueure
burubari deutsagun ondo guria, proximuari
izatia. Gueuretzat gura guenduquiana, proxi-
muari gura izatia. Gueure burubac leguez, pro-
ximua ameeitia. Ara emen neurri arguija, zaba-
la, duda guztia quenduten ditubana, ta edo-
ceinec bertati icasi leguijana. ¿Nai dozu ceuret-
zat osasuna? Bada nai izan biar deutsazu pro-
ximuari. ¿Nai dozu ceuretzat baquia? Bada nai
izan biar deutsazu proximuari. ¿Nai dozu ceu-
retzat cleitu ona, ondra ona, bestiac ceu gai-
ti ondo esan daguijeen, ta estimau zaguijezan
lecu guztietan? Bada nai izan biar deutsazu
proximuari cleitu ona, estimacinoe ona, gen-
tiac bera gaiti ondo esan daguijan, ta pensau
daguijan. ¿Nai dozu ceure laboriac ondo, ta
ugari eldutia, ceure ganadubeeetan, tratubee-
tan, ta artu emoneetan ondo urtetia, ta inor
causaubagaric, cegaz vitzi munduban euquitia?

Bada beste aibeste opa biar deutzazu ceure proximuari bere laboreetan, aciendaa, ta artu emonetan. Nai dozu vitzitza lucia, ta pamelija ona eueutzat? Bada beste aibeste proximuarenizat.

Zeure osasunian, pamelijaan, sentqueraan, edo echlan gaiso bat, nai bague bat, negargarri bat, edo atsecaba bat jazoten jatzunian, nai cendruque, ceure auzua, ta lagunac ceugaz erruqitu ditezan, lastima artu daguizubeen, ta aleguinaz lagundu daguizubeen gaiso, edo premia atan. Bada ceure buruba leguez, proxima ameeetaco, erruqitu biar dozu, ceure auzuaren, ta proximuaren nai baguia, atsecabia, ta trabajuba dacutzunian. Guztia baino gueijago, gura dozu, Jaungoicua parcatu dauzuan ceure pecatubac, emon daguizun arimaco gracia, ta Ceruco gloria? Bada munduco guztia opa biar deutseezu, luurreco ondasun, ta atseguin guztia baino obeto, euren pecatubeen paracinoia, arimaco gracia, ta Ceruco gloria. Ara emen proxima ameeetaco neurrija.

Ondo gura deutzagunari, ta ameeetan dogunari, ez deutzagu, daquigula, nai bagaric emoten. Ez deutzagu gachic egulten ez osasunian, ez aciendaa, ta ez eleituban. Ta Jaungoicua gaiti ameeetan badogu, ez deutzagu pecaturaco bideric bere emoten. Penaz, edo triste badago, gueuc benetan Jaungoicua gaiti ameeetan dogun adisquidia, pocic, eta gogoz lagunduten deutzagu. Triste badago, consolee-

tam

tan dogu. Gose, edo egarri bada, copau bat baino ez bada bere, euqui ezquero, vorondatez emoten deutzagu. Penaz badago, erruqituten gara, ta arindu gura guenduque bere penia. Pecatu mortal bat eguiten badau. Oh! Oraindino gueijago sentiduten dogu bere pecatuba beste bere gach guztia baino. Erregututen deutzagu Jaungoicuari gueure adisquidiaren arima errucarija gaiti. Gogoratuten deutzagu berari bere, (artia, moduba, ta tertzioric onena artuta) eguin daven pecatuba, laster erremedijau dedin, ta pecatu mortalian ill ez dedin. Ara, cristinagach, gueure proxima ameeetaco neurrija.

Oh, ce gauza ona izango litzaatequian, guztio onan alcar ameeetia, ta alcarri lagundutia! Gogoratuta beste bagaric, emoten dau embidija santu bat, cristinau guztia onan alcar ameeetan, ta alcarri lagunduten vitzi izatiac. Errazoiagaz esaten dau San Paulo Apostolubac (1), Jaungoicua gaiti proxima, biar dan leguez, ameeetan davenac, gordeetan davela legue guztia. Ez daquit, cec emoten deutzan aibeste su gueure vijotzari, proximuaren contra gorrotua, icusi ezina, gaisqui esatia, ta gaisqui opa izatia euquiteco.

Proxima ameeetaco, ez da asco auagaz esatia: *guztia ameeetan ditut nic; ez deutzat nic inori bere gachic gura.* Au esatia gauza ona, ta biarrecua da. Baina auagaz esaten dana, vorondatiagaz nai izan biar jaco; ta al izan ez-

(1) Rom. C. 13.

que-

quero, eguinagaz aituten emon biarda. Au gaiti esaten dau San Juanec (1): mesede eguinagaz amari biar ditugula proximaac, ez verba utsagaz. Ta Santiagoec esaten deutseu: *Deuts- sunian pobre bilos; gose, orzac irago bat, zue esan arren ari, zuaz Jaungoicuagaz, berotia zaitte, ta cerbat jan eguizu; euren- ezer emoten ez badeutsazu: ?Cer balijo deutsa pobria- ri zure ondo esanac? Eguitadiac dira gueure pe- diaren, ta caridadiaren testigubac.* Au beratu aituten emoten deutseu San Paulo Apostulu- bac, diñuanian (2): Aingueruben minagaz ver- ba eguingo banen bere, Cerueo misterijo guz- tiac ezautuco banitu bere, jaquiturija guztia banuen bere, mendijie bateti bestera iragoteco sinistutiagaz banengo bere. Ta neure gorputza errectaiguino castigaueo banen bere: carida- derie ez badaueat utsa nas, ta ecer bere bali- jo ez deutsee. ¡Oh, caridade Santuba! ¡Oh, Jaungoicuaren, ta proximuaren amodijo Santu- ba! ¡Ceibat gauzaren paltaac erremedijectan dituzun!

Ta inor engainan ezdedin, caridadia dauca- la pensaubagaz, Apostolu Santubac berac ba- naan contectan deutseuz caridade eguijazcu- ren eguitadiac. Dino bada (3): Caridadia iha- an andicua da, pacienciija andicua da, bigu- na da, envidija bagacua da; gachie eguin gura ez davena, da; vanidade, ta andiari bagacua da. Caridadia daucanac, ez dau asarrerie era-

(1) Epist. 1. C. 3. (2) Corinth. C. 14.
(3) Id, ibid.

custen; ez dau gachie pensectan; ez deutsee bere gauzai aimbeste beguiratuten; ta inoren on guztiagaz aleguerectan da. Caridadia daucanac, guztia supriduten dau, guztia sinistuten dau, guztia esperetan dau, ta inor gaiti bere ez dau gachie pensectan. Oneec dira caridade eguijaz- cuaren senalliac; ta emeti ezautuco dau cristi- naubac, ia caridadia daucan, edo ez.

Proximuaren caridadiaren contra pecatu eguiten da modu ascotara. 1. proximuari gor- roto izanagaz, edo gauza chaarra opa izanagaz, 2. Inoren gauza onaren embidijagaz. 3. Proxi- muaren baquia galdubagaz. 4. Proximuaren ga- chagaz alegrau, edo onagaz tristetubagaz. 5. al- daguijala, necesidadian daguan proxima, so- corridu ezagaz, nai arimaco, nai gorputzeco preminectan. 6. Proximuari pecatu eraguinagaz, nai pecatu eguiteco vidia emonagaz. Pecatu ezaina, ta Jaungoicuaren gorroto andicua da, inori pecatu eraguitia, nai pecatu eguiteco bi- dia emotia. Zorigaistocua, eta desdichaubac esaten deutsee Jesu Cristo gueure Jaunac bere evangelijo Santuban, proximuari pecatu eragin, edo pecatu eguiteco bidia emoten deutseenai. Arri bat samati lotuta, ichasoco ondarreetara botectia mercedu dau alaco pecatarijac, dino Jesu-Cristoc (1). Bere arimia galdutia ezer ez balitz leguez, proximuaren arimia, pecatu era- guinagaz, galduten davelaco. ¡Oh, ce pecatu casta chaarrecua dan escandaluco pecatuba! ¡Inori pecatu eraguitia! ¡Pecatu eguiteco bidia-

emo-

(1) Math. C. 18.

emotial ; Cristinaubac caridadez alcarri lagundu biarran , Jaungoicua serviduten , ta Ceruba irabazten : Alcarri lagundutia diabruba serviduten , ta impernuba irabazten ! Icasi bada, cristinaubac, cerdan proximuua ameeitia. Baita ee ordagaz , ta modugaz amau biar dan bere.

II. Caridadiaren ordenia , ta moduba aitute-co , gogoratu biar dogu , neure entzula onac , gauza on batzuc eguin guinaizala proximo guztiac gaiti. Baina beste batzuc ezin guinaiz guztiac gaiti. Ez da guichiago gaiti bere. Guztiac gaiti eguin aldaiguna , guztiai zor deutseeguz .
 1. Proximo guztiai opa biar deutseegu arimaco , gracia , ta Ceruco gloria . Baita Jaungoicua servidute-co , ta Ceruba irabazte-co , munduban biar daveena bere .
 2. Guztiai nai biar deutseegu vitzitzia , osasuna , ta gueuretzat gura doguna , leen esan dan leguez .
 3. Erregutu biar deutsagu Jaungoicuari proximo guztiac gaiti . Caridadiaren estalgui zabalac guztiac batutendi ; ta gueue proximuari deutsagun caridadiac bere , guztietara zabaldu biar dau . Iru gauza onec guztiac gaiti daiqueguz , ta guztiai zor deutseeguz .

Baina aparteco socorruba , ta laguntasuna proximuari eguiteco , ez dira bardinae ez proximuac , ez areen premia ordubac . Ta oni beguiratu biar jaco caridadiaren ordenia gordeetaco . Ordena au austia pecatu da , dino Santo Tomasec (1) . Personeen artian dagoz guraruac , senar emaztiac , seme alabaac , senidiac ,

(1) 2. 2. q. 44. a. 8.

diac , onguillaac , cristinaubac , eregiac :::: Pre-mineen artian batzuc dira arimacuac , beste batzuc gorputzecuac . Oneen artian batzuc dira , bertati erremedijua escatuten daveenac ; ta luzatu ezquero , erremedijau ezin leguizanac . Beste batzuc dira , luzapen , edo asti gueijago emoten dabeenac .

Esaten da bada . Lelengo : arimaco preminaan daguana , leenago socorridu biar dala , gorputzeco preminaan daguana baino . Pecatu mortalian illteco , peligru urrecuan dago persona bat . Bada á leenago socorridu biar dogu , gorputzeco preminaan daguana baino . Arima batec gueijago balijo dau , munduco gauza guztiac baino . Proximua salbeetaco , popuertzacua bada , galdu biar dogu gueure vitzitzia , ta daucagun guztia bere , pecatu eguin bagaric aldaigunian . Gueure arimaac salbeetia gaiti emon evan Jesus , Jaungoico , ta guizon eguijazcuac bere vitzitzia . Ta esaten deutsu Jesus maitiac proximua salbeetia gaiti bere vitzitzia emoten davenac ; daucala caridaderic andijeena . Au gaiti arimiaren oneraco eguiten dirian limosnaac , cureenez gueijago valijo davee , gorputzaren oneraco eguiten dirianac baino .

Bigarrenian : Premina bardinian leenago da gueure burubac socorridutia , inorena baino . Ez deutsu Jaungoicua aguinduten , gueu baino gueijago proximua ameeetaco , ta proximua salbeetia gaiti , gueu condeneetaco . Irugarrenian : Guraruac , senar emaztiac , umiac , senidiac , eta onguillaac leenago dira , bacocho bere le-

cubañ; beste eedubaa ez dirianac baino, guetic socorriduteo. Gurasua, emaztia, uniac.... gosez, ta bilosic daucazala, areec biar leuqueenagaz limosna eguitia, ez da caridadia; ez bada caridadiaren contra. Laugarrenian: Arriscu, edo premia bardinian aurqitu ezquero, luurreco gaucetan, leleengo socorridu biar da proximuaren vitcitzia, guero osasuna, guero cleituba, guero ondasunac, ta oncen ondoric cristinaubac Jaungoicua servidubagaz munduban vitzi izateco, biar davena. Ezda errez, erre-guela, edo neurri segurubat iminten, ordena onen paltia, nos pecatu mortala, ta nos veniala dan, esateco. Caridadia da virtute guztietati nausijeena; baita lastet zaurija eguiten jacona bere. Caridadiaren paltia da, neure entzula onac, cristinaubeen condenagarrija. Caridadiaren paltaz topau even Virginia necijuac Ceruco atia ichita (1). Virginiaac cirian, gorputzari guraarijac ucatu eutseezan, beste obra onac bere eguingo citubeen, ta usteco even menturaz, Ceruco Esposuac chito maite citubala. Baina eureen arimaco lamparia amatauta euqueen, ta ixioteco orijoric ez euqueen. Ez dogu iracurten, Virginia necijo areec inor ill evenic. Ez da, inori ezer dostu eutseenic bere. Ez da, inogaz auzi chaarric, edo gorroto aguiricoric euqui evenic bere. Ez da, bidao gaistoric, edo maldecinoeric eguiten eveenic bere; Cegaiti bada topau even Ceruco atia ichita? Cegaiti condenau cirian Virginia necijuac?

(1) Math. C. 15.

juac? Caridadia palta eveelaco, dinue Eleisaco Gurasuac. Mundubaren beguijetan palta andi aguiricoric euqui ez arren, vorondatiaren nai ona, edo caridade santia ez euqueelaco, ceindan arimiaren lamparia exioteco orijua. Azaleco cristinautasun bategaz gorde even eureen vijotzian Virginia necijuac embidija, inoren onaren ecusi ezina, buru erechija, ta eureen gauzaac osoric euqui guria, inori caridadez emonda, castau bagaric. Au gaiti topau even ichita Ceruco atia. Caridade eguijazcuaren paltaz ez cituban ezautu, Ceruco Esposuac bere esposatzat. Ta eureen Virginidadiagaz, ta azaleco santidadiagaz condenau cirian.

Caridadiaren paltia arpeguijan ezarrico deutsee Jesu-Cristo gueure Jaunac condenaubai jujicijoco egun icaragarijan. (1). Gose izan nintzan, ta ez ceunstan jaaten emon, esango deutsee Jesu-Cristoc Egarri izan nintzan, ta ez ceunstan edaaten emon. Bilosic ibili nintzan, ta ez ninduzun jantzi. Gaixoric egon nintzan, carcelsaan egon nintzan, ta ez ninduzun visitau. Zuaz bada, madaricatuboc, betico impernucoc sutara. Ara Jesusen azqueneco sentencija caridadiaren paltia gaiti. Oh, ceimbat cristinau artuten dituban azpijan sentencija bildurgarri onec! Gorde guria, euqui guria, inor gaiti ez cansau guria, au da cristinau ascoren vijotceco pretaeria, proximuameetaco. Ascoc uste davee, proximuari calteric eguin ez badeutsee, secula mesede chiqui bat Jaungoicua gaiti, edo

(1) Math. C. 35.

caridadia gaiti, eguin ez arren, Santubac diriala. Ez da asco, proximuari calteric ez eguitia, Jaungoicuac aguiduten daveñ moduban, proxima ameeetaco. Eguin biar deutsagu mesede, premina daucanian, ta aldaijunian, salbaucobagara. Bada caridadia ren jantzija da, Ceruco ezteguraco popuertza biar doguna. Amau daigun bada gueure Jaungoico ona, beste gauza guztia bano gaeijago; ta gueure proxima, gueure buruba leguez, ceini darraicon gueure betico dichia Ceruco Erreinuban. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren izenian. Amen.

IX. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *gueure arerijuari zer deutsagun amodijua.*

Aparteco cristinaubaren cereguina da, arerijuac ametia. Ta ascoren erichijan cereguin gacha. San Geronimoc esaten evan bere demporacuac gaiti: batzuc uste daveela, Jaungoicua serviduteco, ta on izateco, asco dala, arerijuari gorrotoric ez euquitia, ta gachic ez opa izatia; baina, onezaz gainera gueuri gaisqui eguin deuscuna, maite izatia, inoc ezin leguijana, dala. Ez dau bada Jaungoicuac aguiduten, inoc ezin leguijan gauzaric, dino Santubac berac (1). Jaungoicuaren aguidu guztia dira er-

(1) Coment. in Math. l. i. c. 5.

razac. Biguna, ta arina da, Jaungoicuac imini deuscun canguia, dino Jesus maitiac (1). Gauza jaquina, ta arguiro esana da Evangelijo Santuban, arerijuac ameeetaco daucagun eguin biarra. Jesus gueure Ceruco eracusliac ezin esan eutsquegun aguirijago, ta ezaunago guizonaren cereguin au, esan evan bano. *Neuc aguiduten deutsut*, dino Jesus maitiac (2). *ameetaco ceubeen arerijuac; parcatuteco gaisqui eguin deusunari; Jaungoicuari erregututeco, ceu perseguiduten zaitubana gaiti, deungaro esan deusuna gaiti.* Ara verba oneetan Jaungoicuaren aguiduba ondo ezagun, inoc dudaric equi ez daquijan. Jesus maitiac berac verba oneen ondo ric ecarten deuscu gogora, ce gaiti amau biar ditugun gueure arerijuac. Bada dino: neure aita Cerucuac bere onai, ta deungai, guztiai arguituten deutsee eguzqui, guztientzat eguiten dau euri. Bere arerijuai, ta adisquidai, peccarijai, ta justubai, guztiai eguiten deutseez mesediac neure aita Cerucuac. Ceubeen adisquidiac, ta onguillaac bano ameeetan ez badituzu, dino Jesus maitiac, ce sari Ceruraco irabatzi dozu? Gentilac, ta deungaac bere eureen adisquidiac, ta onguillaac ameeetan ditube. Parcatuten ez badeutsazu bada, dino gueure Salbazaile onac, ceure arerijuari gaisqui aguina; neure Aita Cerucuac ceuri bere ez deusuz parcatuco ceure peccatubac. Cer izan leiteque, au bano verbeeta clarabagua?

Amau biar ditugu bada gueure arerijuac;

(1) Matth. C. 11. (2) Id. C. 5. et 18.

ta parcatu biar deutseegu gaisqui eguina. Orre-
gaiti dotrina onetaco cer eguina izangoda, era-
custia: 1. *Celan amau biar ditugun gueure are-
rijua.* 2. *Cetaraguino parcatu biar deutseegun,
gaisqui eguina.* Egon zaitez guztioz zur, ent-
zuten.

I. Jaungoicuari zor deutsagun amodijuan
sartuta dago, neure entzula onac, arerijuari zor
deutsagun amodijua. Jaungoicua, gauza guztia
baino gueijago, ameean davenac, nai dau po-
puertza, guizon, ta emacime guztia Jaungoi-
cua adoreetia, alabeetia, ta ameeetia. Nai dau,
guztiac Jaungoicuaren adisquide izatia, graci-
jaan egotia, legue santuba gordeetia, ta Ceru-
raco vide zuzenian vitzi izatia. Proximio guz-
tia, nai arerijuai, ta nai adisquidiai au opa
ez deutsanac, ez dau Jaungoicua ameean.
Proxiuari gorroto deutsanac, ez dau Jaun-
goicua ameean, arerijua izan arren proxima.
Onezaz ostian.

¿Zure arerijua, zuri gach eguin deutsuna,
ta zu galdu gura cinduquezana, ez da guizo-
na, edo emacumia? Ez da Jaungoicuaren iru-
di vitzija? ¿Ez da Jesu Cristo gueure Jauna-
ren odol Santubagaz diabrubari erosita, daga-
na? ¿Ez zan Jesus maitia Curutzian josita, ill-
zugaiti, ceure arerijua gaiti, ta beste guztia
gaiti? ¿Ez da zure arerijua, Jesusen vitcitzia-
ren precijua? ¿Ez dauca Jaungoicuac luurraren gai-
nian vitziric zure arerijua? ¿Nor zara bada zu,
zariana zariala, nai Erreguia, nai Condia, nai
Obispua, nai Ugazaba, nai Señoria, nai la-

gu-

guna? ¿Nor zara zu, Jaungoicuaren irudi vit-
zijiari gorrotua euquiteco? ¿Jesusen odol Santu-
bagaz erotsita dagan guizon, edo emacumia-
ri gach opa izateco? ¿Nor zara zu, luurreco
ar bat baino, Jaungoicuaren arerijo bat baino,
impernuban egon biar cenduquian bat baino?
¿Ceure arerijuari bengueetaco? Ari arimaan, edo
vitzitzaan, edo osasunian, edo cleituban, edo
aciendaan gacha nai izateco? ¿A gaiti deunga-
ro esateco? ¿Ari verbaric eguin gura ez da,
egoteco?

¡Oh, ce itsutasun andija, neure cristinau-
bac, arerijuaaren gorrotuan vitzi izatia! ¡Oh ce
ezaubera chiquija, arerijuaaren gorrotuan da-
guan cristinaubarena! Bada izanic bera Jaungoi-
cuaren arerijua, sarri Jaungoicua opendidu da-
vena, injurijau davena, desondrau davena, ta
San Gregorioc dinuan leguez, pecatu mortala-
gaz Jaungoicua bera ill gura izan davena. Aaz-
tuten da bere gaisqui eguin guztiaquin. Ta
proximuac berari gach bat eguin deutsalaco,
aren contra su artuta, gorrotua darijola dago.
¿Acordeetan eteda alaco vijotz gorrototsuba,
berac bere Jaungoicuaren gorrotua irabatzi da-
vena? ¿Noico etedau, Jaungoicuac berari par-
catutia? ¿Ta berac pecatubagaz eguin deutsan
injurija aaztutia? Duda bagaric naico davena,
cristinauba bada. Bera sarri izan arren Jaungoi-
cuaren arerijua, naico dau, Jaungoicuac bera-
ri parcatutia. Naico dau vitzitzaan, ta erijot-
zaan Jesus maitiac amodijuagaz, ta misericor-
dijagaz berari beguiratutia. ¡Oh! Gogoratuco ba-

leu

leu cristinaubac, proximuac nai bague bat eguiten deutsanian; berac leleengo pecatu mortalagaz Jaungoicua asarratu evanian, bota baleu Jaungoicuae, irabatzi eban impemura, ez eutsala orduco gacha proximuac eguingo, oz-tuco leuque gorrotuaren suba. Bada Jaungoicuae gueuri parcatu badeutseu aimbeste bidar impemura botatia; zee gauza andija izango da, gueure lagunari eguin deutesin gach pusquia parcatutia Jaungoicuaren izenian, ta Jaungoicuae parcatu daigun?

Eguilja esateco, pediaren pusca bat da as-co, gueure arerijuari eguin deutesin gacha parcatuteco vorondate onagaz, ta berari ondo gura izateco. Au gaiti arerijuarentzat euqui biar dogun vijotzeco presta eria, da. 1. Opa biar deutsagu arimaco gracija. Jaungoicua serviduteco, gorputzian, ta arimaan biar davena, ta Ceruco glorija. 2. Ez dogu euqui biar vijotz chaar-ric, gorrotoric, ez gachic jazo daquijon desio-ric, ez gueure berari eguiteco gurauric. 3. Arerijua preminaan icusi ezquero, euqui biar dogu vijotzeco prestera ona, lagunduteco gueure arerijuari biar orduban; nai dala arimaco preminaan, nai dala osanunian, nai dala cleituban, nai dala pamelijaan, edo aciendan. Dinot: beti euqui biar dogula gogna prest, alaco premina ordu baten icusico baguendu gueure arerijua, al izan ezquero, ari lagunduteco. 4. Arerijuari ez deutsagu ueatu biar agur eguitia. Auzo eraan egon ezquero, gaisoric da-guan arerijua ez vlsitetla; agaz verba ez eguitia

tia gaiti, bidia austia, ezcutetia, arpegui ez emotia; verbaric alcarri eguin gura ez da ego-tia; ta beste onaco cristinau arteco artu emonac, lecnago alcarregaz eguiten citubeenac, barta bestiari ucatutia, da gorrotuaren, icutsi ezinaren, ta opa chaarraren senallia, dino San Bernardino Senacuac.

Bada Jaungoicuae aguindu ezquero, arerijuac amectaco, esan dirian gauzaac, dira amodijo onari, ta vorondate onari berecauten dar-raicozanac. Ta aldaguilja, eguiten ez baditu, gauza aguirija da, arerijuarentzat vorondate chaarra daucana, ta amectan ez davena. Au beti da caridadaren paltia, gauza andijan bada, palta andija; ta guichijan bada, chiquilja. Ezin bada dudaan iminguinai, cristinaubac, arerijuac gaistuae, luzarocuae, ta gach andijate eguin deutesubeezanac, izan arren, amaiu biar dituguna Jaungoicua gaiti, ta Jaungoicuaren izenian, salbauc bagara. Baina jazo leiteque, cristinaubac dudeetia: pa h guztia parcatu biar deutsan, edo ez. Ta au da bigarren lecuban esango deutsu dana: Cetaaguino parcatu biar deutsagun gueure arerijuari.

II. Ezin ueatu guinai, (esatenda ostera bere, cristinaubac, ta sarrijagotan esan biar litzaareque, palta andija dagualaco) arerijuari gach eguina parcatu biar deutsaguna. Jesus gueure Ceruco Eracusliac esaten deutesu (1): Ceubec parcatuten ez badeutsazu arerijuari gach eguina; neure Aita Cerucuae ceubei bere ez deutsuz par-

(1) Math. C. 6.

parcatuco ceubeen pecatubac. Jesusec berac eracutsi eutscun *Aita gueuria*. Ta An bere ez zan aaztu Jesus maitia, arerijuai parcatuten gueuri eracustiagaz. Parcatu eguiguzuz gueure zorrac, gueuc gueure zordunai parcatuten deutseeguzan leguez: esaten dogu *Aita gueurian*. Ara emen Jaungoicuaren aguindu agurija, arerijuai parcatuteo, salbau gura badogu. Jesus maitiac esanagaz, ta eguinagaz eracutsi eutscun dotrina au.

Gueure pecatubac gaiti Curutzian josita, eguan lecuban, leleengo Jesusec esan euan verbia izanzan, bere Aita Cerucuari erregututia, Jesus bera Curutzian illten evenac gaiti. *Aita, parcatu onei*, dino Jesus Maitiac, *cer eguiten daveen, ez daquijee ta*. ¡Oh, ce vijotz viguna Jesusarena bere arerijo andijeentzat! Saulec perseguidu euan aimbeste urtian David Santuba. Sarritan ill gura izan euan. Sarritan lantzadia jaurteguí eutsan, bertan illteco Davidi. Baina Davidec beti parcatu eutsan Sauli. Bein baino gueijagotan eria euqui euan Davidec, Sauli ondo vengueetaco. Ez eutsan inos bere calteric eguin. Beti amau euan, ta beti parcatu eutsan David Erreguiac Saul arerijuari. San Estevan leleengo martirija arrica ill even Judegubac. Illten eguan lecuban belaunbico jarrita, Santubac Jaungoicuari erregututen eutsan bere ill zaille arricarijac gaiti. ¡Oh, ce exemplubac oneec, arerijuari parcatuten icasteco! ¿Baina cer? ¿Badago Ceruban Santuric, edo Santaric, munduban arerijua ez ditubanic? ¿Ta guc daucaguzan baino gaistuaguac, ta mingarrijaguac

eu-

euqui ez ditubanic? ¿Ta bago Ceruban inor, arerijua amau ez ditubanic? ¿Arerijua gaiti Jaungoicuari erregutu ez deutsanic? ¿Vorondate onagaz arerijuai gach eguina parcatu ez deutsanic? Ez da bat bere.

Conteetan dira bai asco, gorrotuac, ta vengueetaco naijac impurnura eratsi ditubanac. ¿Cain cegaiti dago impurnuban? Abel bere anae inocentiaren gorrotua gaiti. Esau, Aman, Absalon, Jezabel, Paresijua, ta beste milla dagoz impurnuban proximuaren gorrotua gaiti. Ta egongo dira aurrera bere, arerijuari parcatu gura ez deutseen guztiac. ¡Oh, ce itsutasun andija, cristinaubac, ordu betian bere proximuaren gorrotuan egotia! Contu atera daigun: Auzua, edo proximuac galdu deutsula ondria bere miinagaz; oostu deutsula ceure diruba, edo aciendia bere escubagaz; galdu deutsula ceure eheco, edo seniqueraco baquia embusterijagaz, guzurragaz, edo chimerijagaz; imini deutsula auzi oquer bat, ta castau eraguina deutsula, daucazun guztia. Ara emen arerijua.

¿Ta cer ateraten dozu zuc, ari bidaoca, gach opa deutsazula, aren gorrotuan, ta odijuan su artuta egonagaz? ¿Erremedijeetan dozu ceure caltia? ¿Ertoten jatuz atzera, arerijua quendu deutsuzanac, ari bidao eguinda, gorrotu izanda? Bat bere ez, esango dozu. ¡Oh, ce itsuba! ¿Ce penseeta chiquicua! Arerijua zure contra pecatu eguin davelaco; zuc pecatu eguiten dozu aren contra, edo Jaungoicuaren contra. Ac austen dau aguindu bata, ta zuc bestia.

P

VI-

Vijoc presteetan zara impernuraco. Parcatu daijogun bada arerijuari gach eguiaa, Jaungoieuae aguinduten deutseun moduban, Jaungoieuae gueuri parcatu daigun. ¿Ta parcatu biar deut-sagu arerijuari eguin deutseun calte guztia? Jaungoieuaeren aurreraco bai. Esan gura neunque: Ez deutsagula opa biar arerijuari, Jaungoieuaeren beguieetan carguric euqui daguijan, gueuri eguin deutseun caltia gaiti. Ez deutsagula opa biar, münduban bere gachic etorri daquijon, gueuri gach eguin deutsculaco. Osterantzian, gorroto bagaric, odijo bagaric, bere arimaan, osasunian, pamelijaan, cleituban, edo aciendaan gachic opa bagaric, neuri calte eguin deustanari, escatu neguijo Juezaren aurreti, eguin deustan caltiaren erremedijua. ¿Oostu deust? Biurtu daguidala oostuba, edo pagau daguidala. ¿Quendu deust ondria, edo cleituba? Biurtu daguidala. Ta onan beste calte eguinac. Ez da au gorroto izatia; ez bada bacoctiac bere gaucia escatutia. Au caridadian paltau bagaric eguin legui, ta eguin davee Santu ascoz. Ataraco dagoz Juezac, Jaungoieuae iminita.

Arerijuaren gorrotuan gagozun artian, ez ditu Jaungoieuae estimeetan gueure esquintzarijac. Altaraan gagozala bere, dino Jesu Cristoc (1), gogoratuten bajacu, proxima asure dala gueugaz, oprendia, edo esquintzarija altara gainan iclita, proximuagaz baquia eguiteco lelemgo. Au eguin, ta guzto Jaungoieuae estimauco davela gueure oracinoia, edo oprendia,

(1) Math. C. 9.

dino Jesusec. Proximua injurijau davenac, parca escatu biar deutsa lagunari; ta bestiac parcatu biar deutsa vijotzeti, eguindeutsan injurija, leen esan dan moduban. Arerijua izan arren, ta norbait gueuri calte eguin guraric ibili arren, zor deutsagu vorondate ona, arpeguiera ona, ta verbeeta ona, Jaungoieuae aguinduten davelaco.

Arerijua bada, pecatu eraguin gura deutsana, pecaturaco combideetan davena, ta perseguiduten davena. Alaco arimia galdu gura deutsan arerijuari, arpegui asarria, ta becoqui illuna eracustia, dino Pouget Jaquitunac San Agustin, ta Origenesegaz (1), ez dala pecatu. Ascotan gauza ona, ta biarrecua dala, arpeguieriagaz, ta becoquico itzalagaz aituten emotia alaco pecatarijari bere eguitade ezaina, ta pecatuzcua, contuban jausi dedin, ta innocentia perseguidutari ichi daguijon. Eguija esateco, escandaluco cazaan daviltzanac, beti topectan badavee arpegui alegueria, ta carinozco verbeetia, nequez escarmentauco dira, ta nequezago esperantzia galduco davee, eureen pecatuzco gurarijac cumpliduteco. ¡Oh! Arpegui itzaltsuac pecatu asco guichituten ditu.

Amáu daigun bada, cristinaubac, gueure Jaungoico ona. Amáu daiguzan proximo guztiac bere. Parcatu daijeguzan arerijuai gach eguinac, Jaungoieuae gueuri parcatutia gura dogun leguez. Erregutu daijogun Jaungoieuari proximo guztien salbacinoia. Ez daigun inor

(1) P. 2. sect. 2.

gaiti deungaroric esan. Ta igues daigun lotsiagaz, itzalagaz, ta errespetuagaz, pecatu eraguin gura deuteubeen arerijo gaistuctati. Ta gordeco dogu leleengo mandamentuco aguinduba. Alan gura izan daguijala Jaungoicuae, bera dana dalaco. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian. Amen.

B I G A R R E N

A G U I N D U B A

I. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *¿Cerdan juramentu eguitia? ¿Juramentu nos eguin biardan? ¿Ta juramentuco aguinduba celan cumplidu biar dan?*

Bigarren aguinduban esaten deuteu Jaungoicuae : Ez dozu aotan artuco premina bagaric ceure Jaun, eta Jaungoicuaren izen Santuba. Ez da castigu bagaric gueratuco, alperrie Jaungoicuaren izen Santuba aotan artuten davena. (1) Leleengo aguinduban esan deuteu Jaungoicuae, bera amecetaco beste gauza guztiaac baino guc-

(1) Exod. C. 20.

gucijago; ta bigarren aguinduban esaten deuteu; bere izen Santuba ondrectaco. Gauza bat aguindubagaz eragozten deuteu beste bat Jaungoicuae, dino Erromaco Catecismuac (1). Edo gauza bat eragotzijagaz aguinduten deuteu beste bat. Eragozten deuteu Jaungoicuae aguindu onetan, bere izen Santuba premina bagaric aotan artutia; ta aguinduten deuteu, bere izen Santuba, ta bedeincatuba ondrectia.

Jaungoicuaren izen Santuba ondretan da, neure entzula onac, modu ascotara. Leleengo: oracinoe eguinagaz. Bigarrenian: Jaungoicuaren ontasunac, ta izen Santubac, ta Jesu Cristogueure Jaunaren vitzitzaco, erijotzaco, vitzteraco, ta berico misterijo Santubac amodijoz, ta gogoz sarri esanagaz. Irugarrenian: votuac, eta promesac Jaungoicuari eguinagaz. Laugarrenian: Biardan moduban, ta orduban juramentu eguinagaz. Bostgarrenian: Ainguerubac, Santubac, ta Santaac alavaubagaz, ta vitzitza onagaz. Aguindu onetan Jaungoicuae eragozten deuteu, da. Leleengo bere izen Santuba alperrie aotan artutia. Bigarrenian: votuac, eta promesac gauza chaarreraco eguitia. Irugarrenian; juramentu gaistuac eguitia. Esplicauco deuteu bada aguindu onetan, juramentubari, votuai, ta verba deungai jaocuena. Ta guztia asieria emoteco, dotrina onetan esango deuteu : 1. *¿Cer dan juramentu eguitia?* 2. *¿Nos juramentu eguin biardan?* 3. *¿Juramentubaren veeco aguinduba celan eguin biardan?*

(1) P. 3. precept. 2. n. 2.

dan? Egonzaitez atencinoliagaz, ascori jaocan icasiquizuna dalaco.

I. Juramentuba eguitia ez da beste gauzaric, neure entzula onac, ez bada, gueuc eguindogun, edo ez dogun, entzun dogun, edo ez dogun, icusi dogun, edo ez dogun gauza bat, Jaungoicua, edo Jaungoicuaren izen Santuba testigutzat aotan artuta, onan, edo alan zala, edo dala esatia eguiija esaten davela, sinistu eraguiteco. Jaungoico eguijazcuaren izena aotan artuten dau testigutzat juramentarijac. Bada juramentubaren izate guztia da, Jaungoico guztia daquijan zucena testigutzat artuta, ez, edo bai esatia. Juramentu eguiteco modu asco dagoz. Ta cristinau asco vitzidira, casie verbaan verbaan juramentu eguiteco ecandu gaistuagaz, ta pecatuzcuagaz. Cerbait inori sinistu eraguiteco, Curutziazi mun eguitia, juramentuba dana, casie cristinau guztia daquijee. Bada Curutze Santia da, Jesus, Jaungoico, ta Guizon eguijzcuac bere erijotziagaz Santutu evana. Orregaiti cristinau guztia deusee Curutziazi aparteco erreberenciija. Juramentu eguiteco bere, guci-jeenian Curutziazi mun eguiten jaco.

Beste juramentu modu batzue dagoz, cristinau guichi jaquinac aimbeste aintzat ez dauqueezanac, ta guzurra, edo egulija sinistu eraguiteco, chantzaan, edo benetan sarritan aotan artuten ditubeenac. Onetarico verbeeta modubae izaten dira, cerbait sinistu eraguiteco esatia: *Jaungoicoraco; Jaungoicua testigutzat iminten dot; Jaungoicua daguan leguez; Jaun-*

goi-

goieuc daquijan leguez; Evangelijoco eguiija leguez; Jesu-Cristo illzan leguez; Jesu Cristoren izenian; Curutziazen izenian; Ceruba daguan leguez; luurra daguan leguez; arguiija dacustan leguez; luurrac paltau daguidala; pausuric eguin ez daguidala...

Inori cerbait sinistu eraguiteco, Jaungoicua, edo beste criatura, Jaungoicuaren graciae aparteco arguitasuna emonten deutseenac, ceinzuec dirian: *Eleisia, pedia, Sacramentubac, Curutzia, arimia, gracia, Ceruba, luurra, arguiija*, ta beste asco, testigutzat aotan artuta, esaten danian, eguitenda juramentu. Ez da bada porpuertzacuac, Curutziazi, Evangelijuari, edo beste gauza sagradu bati mun aguitia, juramentu eguiteco. ¡Oh, Ceimbat juramentu chaar eguiten dirian, asco pensau bagaric! ¡O, ceimbat bidar aotan artuten dan Jaungoicuaren izen Santuba alperrie!

Criaturaac Jaungoicuaren izenian testigutzat artuta, cerbait esaten danian, juramentu eguiten dana, Evangelijo Santubac esaten deutseu San Matheoren aoti (1). Ez eguizu juramenturic eguin ezer gaiti bere, dino Espiritu Santubac. Ez Ceruba gaiti, Jaungoicuaren jarlecuba dalaco. Ez luurra gaiti, Jaungoicuaren oimlecuba dalaco. Ez Jerusalem gaiti, Erregue andijaren Ciudadia dalaco. Ez ceure buruba gaiti, ulezuritu bat ezin zinaijalaco, ta ez da baltzbat bere. Izan bitez ceubeen verbaac: ez, edo bai. Onezaz gaineracuac gacheric datorrena da,

di-

(1) Math. C. 5.

dino Jesu Cristo gueure Jaunac.

Criatura oneec eguijari euren ez deutsee indarric emoten. Ez bada Jaungoico andijaren aparteco arguitasuna, ta itzala dago eurretan, ta au gaiti dauquee juramentubari izatia emoteco indarra, eguijaren testigutzat aotan artuten diranian. Emeti ezaututen da bada, cristinaubac, cer dan juramentu eguitia. Oni darraico icastia, nos eguin biar dan.

II. Biar dan demporean, ta modubagaz eguin ezquero juramentu, gauza ona da. Jaungoicua ondreetan da, bere izen Santuba aotan artubagaz, biar dan orduban. Au gaiti icasi biar dau cristinaubac, nos eguin leguijan juramentu, ondo dan moduban: Espiritu Santubac esaten deutscu, neure entzula onac, Jeremias Propeta Santubaren aoti (1): Juramentu eguin biar da la eguijagaz, preminiagaz, ta gauza oneraco. Iru gauza oneec biar dira juramentuba ona izateco. Eguijagaz eguitenda Juramentu, daquijana daquijan moduban; gueitu bagaric, guichitu bagaric, ta ezcutau bagaric esaten danian. Entzun beeban, entzun evala; icusi beeban, icusi evala; esan beeban, esan evala; edo ez ebalan... daquijan moduban, edo noberac uste daven moduban juramentu eguiten danian, da eguijazcua. Dudaan daucan gauzia, ondo ez daquijana, erichicua, edo sospechacua, esaten badau ciurtzat juramentubaren beian, eguiten dau guzurtezco juramentuba. Entzuna icusizat, ta icusija entzuntzat esaten badau, edo mu-

(1) C. 4.

mudeetan badau, daquijen moduti, eguiten dau guzurtezco juramentuba.

Jazoten da ascotan, juramentubaren beian Juezac itanduten deutsanian, daquijana, esan biar daven, edo ez, ez jaquitia. Endamas Cristinau guichi daquijenari. Orduban itandu biar deutsa, albadai, dudia daucanac, daquijanari, juramentu eguitera orduco; ¿Celan juramentu eguin biar daven, ta cer esan biar daven? Ta au ezin davenian, edo, ez eguin juramenturic, edo, esan zucen, daquijana, daquijan moduban. Bada guzurtezco juramentuba beti da pecatu mortala. Onetan ez dago dudaric, cristinaubac. Alperric izango da gauza guichija juramentubagaz esaten dana. Alperric izango da gach uste bagaric, edo, esan oidan leguez, inori calteric eguin bagaric. Guzurtezco juramentuba beti da pecatu mortala Eleisaco Gurasuen esanian. ¿Oh, ceimbat pecatu mortal eguiten ditubeen verbaan verbaan: *Jaungoicora-co; arguija dautstan leguez; luurrac paltan daguidala*, ta beste onaco juramentuzco verbaac esateco oitura galduba dauqueenac! *Ascotan guzurragaz, sarritan destajuban, ta gueijejenian premina bagaric.*

Biar da premina, edo necesidadia, juramentu eguiteco. ¿Ta nos izango da preminia? Sarritan jazo lequijo cristinaubari, juramentu eguin biarra. Lelcengo: Juezac escatuten deutsanian. Bigarrenian: opicijac, cereguinac, edo estadubac aguinduten deutsanian. Irugarrenian: noberaren, edo proximuaren vitzitzia, osasuna, clei-

cleituba, edo aciendia jasoteco, zaintuteco, gordeetaco, edo galdu bide bateti libreetaco, biar danian. Ta laugarrean errazoe guci jagogaz: nobera, edo norbait pecatueo ocasinoti libreetaco, biar danian. Alaco gauza andija noberarena, ta nai proximuarena, arimacua, ta nai gorputzecua gorde, librau, edo jaso ezin danian, juramentu eguin bagaric; orduban juramentu eguitia egui jagaz, ta gauza oneraco, Juezac escatu ez arren, ez da gauza chaarra, ta ascotan biarrecua, premia dagualaco.

Irugarren lecuban juramentubac, ona izateco, biar davena, da, gauza oneraco izatia. Oni esaten jaco: zuzentasuna. Eguitia, premia, ta zuzentasuna. Eguitia, biarrecua, ta gauza oneracua izan biar da juramentuba. Zuzena da juramentuba, Jaungoicua gura daven gauzaren bat, eguingo davela, juramentubaren beian aguinduten davenian. Edo Jaungoicua gura ez daven gauzaren bat, eguingo ez davela, juramentubaren beian aguinduten davenian. Limosna bat emotia, meza bat entzutia, ondo, ta laster compesetia, ez orditutia, joco chaarrie ez eguitia, pecatu ecandueo bat ez eguitia, ta beste onaco Jaungoicua gura dituban gauzaac, juramentubagaz aguindutia, da, juramentu zuzena eguitia. Aguinduten baditu juramentubagaz gauza chaarra: areriuari ez parcatutia, tema gaistuagaz urtetia, pecatu eguitiari ez istia, nai beste edozein berez gauza ona ez dana; orduban da juramentuba pecatuzcua zuzentasunaren paltaz. Onetan guztietan Jaungoicua

ri eguitenjaco injurija, bere izen Santuba, alituba, ta bedecatuba aotan artuta, testigutzat ecarrita, edo guzutra esaten dalaco, edo premia bagaric esaten dalaco, edo gauza chaarrieraco esaten dalaco. ¡Oh, ceinabat juramentu chaar entzuten dirian! ya pamparrerijaz, ya gorrotoz, ya amodijo chaarrez, ya ecandu gaistoz. Gogoratu bada, cristinaubac, celan eguin biar dan juramentu, ona izateco. Baita icasi celan eguin biar dan bere, juramentubagaz aguinduten dana.

III. Esan dan leguez, izan ezquero gauza ona, juramentubaren beian aguinduten dana, cumplidu biarda, aldedilla. Jaungoicuari eguiten jaco juramentu. Bere izen Santuba aotan testigutzat artuta, eguiten jaco. Bada pecatuzco gaucia ez bada, aguinduba eguin biarda, aldedilla. Ardaugaz, jocusagaz, pecatueo echeera juanagaz, edo pecatueo lagunagaz bat eguinagaz, edo beste oitura galdu bategaz eguiten dozu peccatu. Dala, pecatubaren cargua jaso ezin dozulaco, edo gracijaren colpe batec conaturatu zaituzalaco, edo pecatubac berac lotsatuten zaitubalaco. ¿Aguinduten deutzazu Jaungoicuari juramentubagaz, ardaoric ez edatua, joco gaistoric ez eguitia, eche deunga atara ez juatia, edo beste pecatueo ocasinotian ez sartutia? Bada eguin biar dozu achaquiija bagaric. ¿Aguinduten dozu juramentubagaz erliginotian sartutia, castidadia gordeetia, meza bat entzutia, limosna bat eguitia, edo baru bat ateratia? Onacc gauza onac dira. Baina jazo leiteque,

que, juramentu eguin arren, guztiac eguin ezina. Orduban bere, aldaguizuna, eguin biar dozu juramentuba gaii.

¿Aguindu dozu juramentubagaz, pecatu dan gauza bat eguitia; arerijuari ez parcatutia, limosnaric ez emotia, edo beste gauza pecatuzco bat? Ez dozu cumplidu biar juramentubagaz aguinduba, pecatu dalaco. Alaco juramentuba eguitia pecatu da. Ta eguin da guero cumplidutia bere, pecatu da. Ezin guizonac legueric imini leguijo bere burubari, pecatu eguiteco. Guraari chaarrac, amodijo gaistuac, gorrotuac, edo sobervijac inos eraguiten badeutsa Cristinaubari juramentu, pecatu dan, edo izan leitequian, gaucia eguiteco, (Erodesec Erodiaren alava dantzaarijari eguin eutsan leguez, ta San Juan Bautistaren sama inocentiac pagau evan leguez) ez da balijoco juramentuba, ez bada pecatuzcua, ta ez da cumplidu biar. Ez aaztu bada, cristinaubac, ce erreberencijagaz, ta errespetuagaz artu biar dogun aotan Jaungoicuaren icen Santuba. Gogoratu ondo, nos, eta celan eguin biar dan juramentu. Eguiijagaz, preminiagaz, ta gauza oneraco eguin biar da juramentu. Ta bein eguin ezquero, cumplidu biar da, juramentubagaz aguinduten dana, pecatu bagaric cumplidu aldeinian.

Ezia ucatu guinai, neure entzula onac, chito oitura galduba, ta zabala daguana cristinaubeen artian juramentubac eguiteco. Umetati icasten da premia bagaric juramentu eguiten.

Ta ascoc zaartuta bere euraquin dauquee, premia bagaric juramentu eguiteco ecandu gaitua. ¡Oh, ceimbat pecatu eguiten ditubeen alaco juralarjac! ¡Oh, ceimbat injurija eguiten deutseen Jaungoicuaren izen Santubari! Ez dira bada castigu bagaric gueratuco, dino Espiritu Santubac (1), Jaungoicuaren izen Santuba alperric aotan artuten daveenac. Juramentu asco eguiten daven miñac, buruco uliaicara eraguiten deutsee, ta belaarriac gogortuten ditu, dino Eclesiasticoc (2). Dendatu biar dozu, dino San Agustinec (3), juramentu eguiteco ecandubaren contra, ecandu chaarraren, chaarraren contra, ta quendu ceubeen auetati juramentubac. Boticacua leguez da juramentuba, dino Erromaco Catecismuac (4).

¡Oh, ce eracutsi ona! Boticatua leguez, juramentuba. ¿Nos artuten da boticacua? ¿Celan artuten da? ¿Ceimbat artuten da? Boticacua artuten da, biar danian. Gaixo danian. Aimbagaric osasuna jadjichi ezin danian. ¿Ta Celan? ¡Ah! Gacha ondo examinauta, medicubai itanduta, ac aguinduten daven moduban, ta ordubeetan, artuten da boticacua. ¿Ta ceimbat? Ez gueijago, ta ez guichiago, gachiac escatuten daven beste, edo escatuten davela, usate dan beste, ta medicubac aguinduten daven beste baino. ¡Oh, ce ardura andijagaz gordeetan dirian gorputzaren oneraco legue oneec!

¿Ar-

(1) Deut. C. 5. (2) C. 27. (3) Serm. 11. de decol. S. Joann. Baut. (4) P. 3. Precep. 2. n. 7.

Artuco cenduque botiacua, osasun onagaz zagozarian? Artuco cenduque, edo artuten dozu premia bagarie? Ta premia daucazunian, edo gaixo zarianian bere, artuten dozu, inori itandir bagarie? Ondo jaquin bagarie? Artuten dozu edocin botiacaco? Edocein ordutan? Edocein beste neurri bagarric? Ah, cristinaubac! Ez dago onaco zororic munduban.

Bada botiacua leguez juramentuba. Botiacua gaisqui artubac gorputza ill legui. Baina juramentu gaisqui eguinac, arimia illten dau. Ez eguin bada juramenturic, premia andija bagarie. Ta orduban, ondo pensata, ondo contuba atarata. Ez eguin juramenturic prijsaca, ta arin aringa. Ez eguin juramenturic, leendanz ondo jaquin bagarie; ya juramentubac arimaan on eguingo deutsan, edo ez? Ez eguin juramenturic, edocein demporatan. Ez eguin juramentu, biar dan baino gueijago. Bada botiacuac bere, ona izan arren, laarregui bada, edo ordu chaarrian bada, ill eguiten dau gorputza; ta juramentubac bere, eguijagaz izan arren, biar ez dan demporaan dalaco, edo laarreguija dalaco, ill eguiten dau arimia. Cs guichi au pensetan dabeen orduban ordubango juralarriac. Ecandu chaarra artuten davee, verbaan verbaan juramentu eguiteco, ta inos ez dira dendatuten oitura pecatuzcuaren contra.

San Agustinec autor evan bere buruba gaiti, egunian egunian juramentu eguiteco oitura galduba eucana. Jaungoicuaren bildurrac quendu

du cituban nire juramentubac, dino Santubac sermoe baten (1). Ceubeen artian vitzi nas, esaten eutseen: Ta nos entzun deustazu niri juramentuba? Ez nituban leenago egunian egunian eguiten? Bai. Baina jaquin nevanian gauza chaarra zana, bildurru nintzan, ta peliaun nintzan juramentu eguiteco ecandu gaistuaren contra. Erregatu neutsan Jaungoicuari, ta emon eutstan gracia, gueijago ez eguiteco. Ez dauca gauza errazagoric, juramentu ez eguitia baino, cinuan San Agustinec. San Juan Crisostomoc emoten dau conseju bat, juramentu eguiteco, ecandu gaistua galduteco. Esango dozu gacha dala, baina gacha gueijago dacar ecandu galdubac. Dacutszunian, dino Santubac (2), ceuc, edo ceure umiac, edo ceure emaztiac, edo otseguinac daucazula juramentu eguiteco ecandu galduba, juramentu eguin dozun gavian, apaldu bagarie zuaz lotara. Ta ceure echecoc eguiten badau juramentu premia bagarie, ez eguijozu aparie emon, dino Santubac. Artu daiguzan bada, cristinaubac, conseju santu onec gueure oneraco. Alan quendu ditugu laster ecandu gaistuac, juramentu eguiteco. Orduban izango dira gueure juramentubac eguijazcuac, preminacuac, ondo pensaubac, ta gauza oneraco. Ta bein Jaungoicuari juramentubagaz gauza ona agindu ezquero, cumplidu oiur, ta zueen. Alan gura izan daquijala Jaungoicuac, gueue alawecia bere izen

(1) Serm. 10. de Santis. (2) Hom. 5. ad pop.

Santuba. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren izenian. Amen.

II. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *guzurrezco juramentubac Jaungoicuari eguiten deutsan injurija : ta inori eguin oideutsazan caltiac.*

Juramentuba dan leguez bateti ain gauza sagraduba, ta santuba; ta besteti icusten dan leguez cristinaubeen artian ain erraztasun andija, bapere premina bagaric juramentu verbaan verbaan eguiteco, nai guzurragaz, ta nai eguijagaz, bai umeen artian, ta bai nausijen artian; pensau dot, neure cristinaubac, dotrina onetan eracutsi biar deutsudala, guzurrezco juramentubac mereciduten daven gorrotua, gurasuac, eta umiac, guztioac ichi daguijozun ecandu galdubari. Jaungoicuaren aurrian chito gorroto andicua da guzurrezco juramentuba. Munducuen artian bere gauza lotsagarriua, ta desondruba da. Baita Eregeen, ta Gentileen artian bere. Icutsi daigun bada; *¿Ce injurija eguiten deutsan Jaungoico andijari? ¿Ta ce caltiac ecarri oituban mundura juramentu paltsuac? ¿Ta celan erremedijau biar divian?* Entzuteco gogua escatuten deutsut ceubeen arimaco ona gaiti.

I. Pecatubaren malecija, ta oitura galdubac gui-

guizonen artian azi, gueitu, ta zabaldu cirianian, dino San Juan Crisostomoc (1), aguer-tu zala mundura juramentubaren biarra. Ordu-ban, guizonac, ta emacumiac eureen esaneetan guzurti aguertuten cirianian, alcarren esanari pijau ezinda, asi cirian Jaungoicuari testigutzat dei eguiten : Jaungoicua eureen esanaren testi-gutzat ecarten. Au gaiti esaten dau Jesu Cristo gueure Jaunac : ez, edo bai esateco. Bada onezaz gaineracua, dino, gachaganic datorrela. Gueure malecijati, gueure guzurti izareti datorrela, dino Jesu Cristoc. Cristinaubac ba-guina eguijazcuac, ta zucenac, daquiguna da-quigun leguez, gueitu, guichitu, edertu, to-loztu, ezaindu, edo estaldu bagaric, gueure goguan daguan leguez, beti esaten dogunac, ez legoque preminaric inos bere, juramentu eguiteco. Orduban asco izango litzaateque, al-carri sinistuteco, esatia : onan zan, edo alan zan, Jaungoicuaren izen Santuba testigutzat aotan artu bagaric.

Baina guizon, eta emacumiac divian leguez eureenez malecijotsubac, engainutsubac, eta gu-zurtijac (2), daquijeena, ez jaquin eguiten davenac; ez daquijeena, jaquina leguez esaten davenac; erichicua, ta sospechacua zucentzat conteetan davenac; zucen jaquina, erdiz erdi baino esan gura ez davenac; edo guzorra asmauta esaten davenac. Beti dago bildurra, guizonaren, edo emacumiaren verbaac eguijaz-cuac, ala guzurrezcuac etedirian. Bildur au

(1) Hom. 9. in act. Apost. (2) Psalm. 115.

gaiti balijoco gaucen eguiija jaquiteco, artuten dira testigubac, noberaren esanaren gainera. Baina muriduco testigu guztia bere guizonac, edo emacumiac dira. Ta guztia engainau guinajeez. Biarda bada testigu bat, guztia daquijana, ta guzurric esan ezin leguijana. Ta ara emen juramentubaren preminia. Guizonari, edo emacumiari sinistuco badeutsagu duda bagaric bere esana, ecarri biar deutsu testigutzat, edo, San Juan Crisostomoc dinuan leguez, bere esanaren pijadoretzat, guztia daquijan, ta guzurric esan ezin leguijan bat. Au da gueure Jaungoico zuzena, ta eguijazcua.

Guztia daqui gueure Jaungoicuac, ta inos bere guzurric esan ezin legui. Au gaiti Jaungoicua testigutzat aotan artuta, esaten dana, sinistutenda. Ez bacaric cristinaubeen artian, baita eregeen, judegubeen, moruen, ta gentileen artian bere. Jaungoicua testigutzat artuta esatia, da, gaucia sinistu eraguiteco errazoe nausija guizoneen artian. Jaungoicua testigutzat artuta, eguiija esaten bada, sinistuten jaco. Guzurra esaten bada bere, sinistuten jaco, Jaungoico eguijazcua testigutzat ecarri davelaco. Baina cer eguiten dau, Jaungoicua testigutzat aotan artuta, guzurra esaten davenac? Bere partez Jaungoico eguijazcua eguiten dau guzurri. Juralari paltsuac esaten dau guzurra, inor engainetaco. Ta ecarten dau Jaungoicua bere guzuraren testigutzat, Jaungoicuac eguijazcotzat, ta ontzat emon daquijan bere testigantza paltsua, ta guzur esatia. Au da verbeeta onian,

Onian, Jaungoico eguijazcua, bere guzur la-
gun eguitia; testigu paltsuac esan daven gu-
zurra, eguiija dala esatia. Ara emen, cristinau-
bac, Juralari, edo Juramentari paltsuac Jaun-
goicuari eguiten deutsan injurija. Bera guzur-
tija, ta paltsua dan leueez; Jaungoicua bere
guzurti, ta paltsu eguitia bere partez. Guzur-
rezco juramentuba eguiten davenac, bere par-
tez ucatuten deutsa Jaungoicuari bere izate San-
tuba, ta ontasun guztia. Esaten dau moduren
baten, Jaungoicua dala guzurija. Orregaiti da-
car, guzurra sinistu eraguiteco testigutzat. Jaun-
goicua guzurija balitz, ez litzaateque izango
ez Zuzena, ez Jaquituna, ez Eguillia, ez Oma,
ez Jaungoicua; ez bada paltsua, engainutsuba,
malecijoitsuba, ta gaistua, juralarija hera pal-
sua dan leguez. ¡Oh, ce injurija! ¡Ce despre-
cija! ¡Ce desondria eguiten deutsan juralari
paltsuac Jaungoico eguijazcuari! Pensau, ta bes-
te bagaric, icaratuten dau cristinauba juramen-
tu paltsuac. ¡Oh, juralari paltsu tristiac, ce
carga pisutsuba artuten dozun ceubeen gainian,
guzurragaz juramentu eguiten dozunian! Ain-
guerubac, Santubac, ta criatura guztia armau-
co dira ceubeen contra. Guztia predicauco da-
vee, eguijazcua dala gueure Jaungoicua, zu-
bec guzurti eguin gura izan arren. Zaintuco
davee Jaungoicuaren ondia, ta vengauco dira
juralari paltsuaten contra.

Ta ez pensau, neure entzula onac, inju-
rija anli au Jaungoicuari eguiteco, Juezaren
aurrian eguin biar dala juramentu paltsua; edo

proximuari etorri biar jacola caltia ceubeen guzurrezco juramentubagaz. Ez. Orraco ceubeen verbaan, verbaango, oiturazco juramentuboc, destajuban, erichira, ondo ez daquizula, chantzaan, bada ez badaan, edo barre eraguiteco, esaten dituzun errazoioc, lasto bat balijo ez deutsubeenoc, Jaungoicua, testigutzat artuta, esaten dituzunoc, orreec dira Jaungoico eguijazcua desondretan daveenac. Orreec dira sacrilegijozco pecatu mortalac. Cristinau ascoc dauquee ecandu madaricatuba, errazoe bacochian esateco, nai guzurra dala, nai eguiija dala, esaten daveena: *neure arimaraco alan dana; arguija dacutstan, leguez; Evangelijua dan leguez; Jaungoicoraco...* eguiija dana. Inori calteric eguin ez arren, guzurrezco juramentubac desondreetan dau, ta injurijetan dau Jaungoico eguijazcua. Quendu, quendu, cristinaubac, daucazunoc ecandu gaisto ori. Segurubago da, inos bere juramenturic ez eguitia ascozaz, dino San Ambrosioc (1). Ez, ondo juramentu eguitia pecatu dalaco, ez bada guzurragaz eguitia, pecatu icaragarrija dalaco, ta juralarijac sarri guzurragaz eguiten davelaco.

Eguiijagaz, preminiagaz, ta gauza oneraco juramentu eguitia, gueure Jaungoico onadreetia da. Jaungoicua eguijazcotzat autortutia da. Jaungoicuae berac eguin dau sarri juramentu, gueure argaltasunari beguiratuta, bere verba santubai, indar gueijago emoteco. Elias propeta. Santubac. Israeli prediqueetan eutsanian,

Jaun-

(1) Serm. 4. in Psalm. 118.

Jaungoicua testigutzat ecarten eutsan, eguiijaac sinistu eraguiteco. Propeta ascoc, ta San Paulo Apostolubac beste aibeste eguiten even sarritan, gentiari eureen esanac sinistu eraguiteco. Baita zurac, ta arrijac Jaungoicotzat eugueezan gentilac bere, sarritan juramentu eguiten even, eureen Jaungoico paltsuen izenian. Baina ez cirian azartuten, dino San Agustinec (1), guzurragaz juramentu eguiten. Bada gentil itsubac azartuten ez baciran, arrijeen, ta zuren icenian juramentu guzurrezcua eguiten; Cer izango da, pedia daucan cristinau batenzat, Jaungoico eguijazcuaren izenian guzurrezco juramentu eguitia? Oh, cristinaubac! Ez da erraz aituten emoten, ce injurija andija eguiten deutsan Jaungoicuaren izen santubari, guzurrugaz juramentu eguiten davenac, nai juezaren aurrian, nai osterantzian, nai adrede, ta nai benetan, nai gauza guichijan, ta nai andijan. Baita ascotan guzurrezco juramentubac mundutuai bere ecarten deutseez calte andijac. Icutsi daigun celan.

II. Juezac dauca escubidia, eguiija jaquin biar davenian, juramentubaren beian erasoteco, bere aguindupecuai, sail atan daquijeena. Ta juramentubagaz esaten dana, eguijatzat artuten da lecu guztietan. Juezac erabagui biar daven sail atan, jazoten da, egotia edo proximuaren ondria, edo cleituba, edo aciendia, edo vitzitzia. Ascotan maijorazgo oso bat, edo eche bat, edo solo bat, Beneficio bat, edo ira-

(1) Lib. 11. contr. faust. C. 11.

irabazico tratu bat. Beste ascotan guizon baten, edo pamelija oso baten pamia, ta cleituba. Beste batzubetan inocente bat galduria, edo gaisto bat libreetia, edo pecatari bat castigubagaz erremedijeetia, edo escandalu bat errii quendutia, ta beste onetarico balijo andico gauza asco jazoten dira, Juezac zucen jaquinda, erabagui, ta erremedijau biar ditubanac.

Contu eguiu daigun bada. Onaco balijoco gauza bat jaquiteco, Juezac escatuten deutsula zari, juramentubaren beian daquizuna, esatia. Batu zuc eguiten badozu guzurrezco juramentuba, oqueruten dozu juzgu guztia, ta juzgu guzujaren erabaguija. Zure guzurrezco juramentuba sinistuta, (sinistu biar daven leguez, Jaungoicua testigutzat artuta esan dozulaco) Juezac Maijorazcua, echia, solua, edo diruba quenduco deutsa jaubiari, ta emongo deutsa, beria ez divenari. Persona ondrauba, edo pamelija gueratuco da desondrauta; ta embusteruba, oquerria, edo lapurra ondriagaz. Urcamendijan, edo destierruban egon biar leuquianna, gueratuco da libre; ta inocencia urcamendijan, edo destierruban. Escandaluba, ta exemplu guistua gueratuco da errijan, leen leguez; ta celo santubagaz erremedijau gura izan davena, gueratuco da lotsatuta, isilduta, arpaguija atera ezin davela. Au guztiau, zuc Juezaren aurrian eguinduzan guzurrezco juramentuba gahi.

¡Ce nastiac, ta oquertasunac imini leguizan, ta imini dituban ascotan, neure entzula

onac,

onac, guzurrezco juramentu batec! ; Noc contau leguiz bere caltiac? Naico cenduque, arzuac guzurrezco juramentubagaz Jueza engainauta, ceuri aciendia, edo cleituba galduta, pobre, edo desondrau gueratutia? ; Naico zenduque, erruric ezdaucazula, ceu destierrubialduta, lapur bat, edo gaisto bat errijan libre, ta ondrau gueratutia? Ez. Beguiratu bada, cristinaubac, ceubeen arimaac gaiti juramentubaren itzalari, ta bere ondoric dacarren errubari. Biar dan ereverencijagaz eguiten bada, Jaungoicua ondreetan da Juramentubagaz. Balna guzurragaz eguiten bada, ta endamas Juezaren aurrian, calte icaragatrijac daczai arimaraco, ta bai munduraco. ; Ta erremedijau biar ditu juralari guzurtijac, alaco inori eguindaco caltiac?

III. Duda bagatic, cristinaunbac. Salbaucobada juralari paltsua, erremedijau biar ditu. ; Baina celan? Bere Compesoriac esaten deutsan moduban. ; Galdu eraguin deutsa guzurrezco juramentubagaz echia, solua, diruba, edo irabatzi jaquina? Bada galdu eraguindeutsan beste, ta castau eraguin deutsan beste, biurtu biar deutsa juralari guzurtijac atzera, salbaucobada. ; Galdu deutsa cleituba, edo ondria guzurrezco juramentubagaz? Bada juralari paltsuac biurtu biar deutsa ondria, edo cleituba, galdu deutsanari, salbaucobada. Nundi daucan artian juralari guzurtijac, jaso biar deutsaz, juramentu paltsuagaz proximuari eguin deutsazan caltiac, nai aciendian, nai cleituban, nai ba-

quian,

quian, nai osasunian, salbaucó bada.
 Gauza gacha da au. Nequez, ta guichitan eguiten dana, da au. Baita esan guinai, nequez, ta guichitan erremedijetaco, ta salbeetaco arriscuban, aurquituten diriala juralarí palt-suac. Errazago da, neure entzula onac, juramenturic ez eguitia, alaco lor bildurgarrijetan gueratutia baino. Artu daigun bada guztioe Erromaco Catecismuaren consejuba (1). ¿Ta Cer? Sarri, ta ondo pensauta, ta ondo jaquina, eguin juramentu. Juramentu eguitera orduco, beguiratu, dino, ondo: ¿ya gauza ac merecituden daven, edo ez juramentu eguitia? Juramentubaren beian esan biar bada, demporia artuta, astija artuta, sosiguz pensauta, prestau biar dau, Jaungoico eguijaz cuaren izenian juramentu eguiteco, ez gorrotuagaz, ez odijuagaz, ez prijsaca; ez bada centzunez, ta contuz juramentu gueijari beguiratuta, ac escatuten davelaco. Cuidado andi onegaz eguiten ezdan juramentuba, ondo pensau bagaric, prijsaca, ta arin aringa eguiten dana, izango da oquerra, ta necijua. Alan oidira, edoecin gauza guichiren gainian juramentubagaz *baietz* esaten daveenac. Juicijoz baino, ecandu gaistuagaz leenago juramentu eguiten daveenac. Tratalarijac, salzailiac, ta eroszailiac, eureen gauzaac goraa-go saldu, edo merquiago erotsi eguiteco, ardua bagaric juramentubagaz jasoten ditubee, edo tacheetan ditubee, erosi, edo saldu biar ditubeen gauzaac.

Gu-

(1) Precep. 2. n. 13.

Gurasuac cargu andija euquico davee Jaungoicuaren aurrian. Bateti eurac bildur bagaric, Juramentubac eguiteco, ecandu gaistua dauqueelaco, ta pamelijaren aurrian sarritan eguiten ditubeelaco.

Ta basteti eureen umiai, ta echeuai, juramentubac eguiteco, oitura galduba artuten isteen deutseelaco. Artu daigun bada, cristinaubac, pecatu icaragarri onen gorroto santuba, asarratu ez daigun gueure Jaungoico ona, ta libre egon gaitezcan, beste esan dirian, juramentu guzurrezcuaeren gacheetati. Cerubac eguin daigula onetaraco gracia. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren izenian. Amen.

III. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: ¿Cer dirian votuat, edo promesac? ¿Celan votozco aguinduba eguin biar dan? ¿Ta Celan quenduten dan eureen eguin biarra?

Bigarren Jaungoicuaren aguinduban sartuten dira votoz, edo promesez Jaungoicuari eguiten jacozan aguintzarijac. Cristinau asco dira chito prestac, nai baquian, gachian, ta estutasunian Jaungoicuari, edo santubai onaco, edo alaco gauza ona, edo eguitade santuba vorondatez esquintzeco. Baina ez dira guztia ain pres-

prestac, alaco vorondatezco aguindu santuba bere orduban eguiteco. Emeti dator cristinau asco luzaro pecatuban vitzi izatia, eurac Jaungoicuari eguidaco aguindu santubaquin, aaztuten dirialaco. Bada San Juan Crisostomoc Ananias gaiti dinuan leguez (1), oba da, votoric, edo promesic inos ez eguitia; eguinda, aguinduba ez gordeetia baino. Ezagutu daguijeen bada cristinaubac, ce ardura andija escatuten deitscubeen, Jaungoicuari gueure naiz eguiten deitsaguzan aguindubac; esango deitsut, neure entzula onac, dotrina onetan: 1. *¿Cerdan Voto, edo promesa eguitia?* 2. *¿Eguin ezquero, celan gorde biar dirian?* 3. *¿Celan quenduten dan eureen eguin biarra?* Ceubec daquizu, ceimbat bidar concienziaco cer eguinagaz, ta peniagaz aurquitu oi zarian voto, ta promeseen gainian. Bera gaiti esaten deitsut, aitu daguizula doctrina au zurtasun guztiagaz.

I. *Votua*, edo promesa cerdan esatera orduco, jaquin biar dau cristinaubac, Jaungoicuari berari bacarric eguiten jacozala, votuac, edo promesac. Gueure cristiandade santuco eguitadia da votua. Jaungoico andijari, criatura guztien gainian daucan escubidia, ta altsutasuna autoruteco, eguiten deitsaguna, da votua. Alan Ainguerubai, Santubai, ta Santai eguiten jacuezan aguindubac, edo votuac, Jaungoicuari berari eguiten jacozanac, dira eurenaz. Santu bai, edo Santiari cerbait aguinduten jaconian; edo Santuba, ta Santia izentauta aguinduten danian,

Jaun-

(1) Hom. 11. in act. apost.

Jaungoicuari berari aguinduten jaco. Ta Santuba, edo Santia iminten da vitaartecotzat, Jaungoicuaganic jadichi daigun, gura guenduquin gracia, laugarren Sacramentuban Meza Santubaren gainian aguirijago eracutsico dan leguez. Au onan izan arren, ainchinaco devocinoia da Eleisa ama Santaan, Pouget Jaquintsubac dinuan leguez (1), cristinaubac Ama Virginia guztiz Santiari, Ainguerubai, ta Ceruban Jaungoicuagaz dagozan Santubai, Mezaac ateratia, ta beste eguitade santubac eureen ondraraco aguindutia. Alan dauca, esan oidan leguez, bacoachac bere devocinoeco santuba, edo santia. Ta eguiten jacuez aguintzarijac Jaungoicuaren izenian, Alan Eleisa Ama Santiaren goguagaz bat eguinda, Jaungoicua bere lecuban, ta Santuba eureenian ondreetaco, votuac, eta promesac eguitia, gauza santuba da. Gauza ona da. Gueure Erliginoeco eguitadia da.

Gueure sinistutiaren aitu era onegaz pretauta, esaten da, neure entzula onac, votua, edo promesa dala: *Noberaren ezauberriagaz, ta naijagaz Jaungoicuari gauza ona, baino obia aguintutia*. Esaten da: *noberaren ezauberriagaz*. Voto, edo promes eguiten davenac, ezautu, ta jaquin biar davelaco ondo, cer eguiten daven. Ez jaquinaz, ta destajuban eguiten dirian votuac, ez dira onac. Esaten da *noberaren naijagaz*. Votuac vorondatezcuac izan biar davelaco. Bada Santo Tomasec esaten daven leguez, izena bera bere votuac vorondateri dar.

52

(1) P. 2. sect. 3. C. 3. §. 2.

car. Noberaren guraz, ta nui osuagaz ez dala, ez da votoric eguiten. Esquer guistoco, ta derrigorrezco votuac ez ditu estimeetan Jaungoicuac. Ezuberera osuagaz, ta nai osuagaz eguin biar da votua. Esaten da *Gauza ona, baino obia*. Votuaeren gueija edocein ez dalaco. Voto, edo promes izateco, ez da asco Jaungoicuari edocein gauza on aguindutia. Izan biar dau ona, baino obia. Gauzi ona da matrimonioco Sacramentuba, baina berez ez da votuaeren gueija. Obia da Erliginolian sartutia, nai ezcondu bagaric castidadia Jaungoicuaren izenian gordetia. Eguin biarreco gauzaac bere, edo leguepian dagozanac eurenez ez dira votuaeren gueijac; ez bada gueure naijaren beian dagozanac.

Votuaeren gueijac izaten dira: Erliginolian sartutia; matrimonioco estaduba artu bagaric, Jaungoicuaren izenian castidadia gordeetia; Jerusalem, Erromaco, ta Santiagoco lecu santubac visiteetia; Santu, edo Santa bat ondreetia; limosnaac eguitia; barubac ateratia; mezaac entzutia; sarriago compesectia; Errosarijuac erreceetia; ta beste Jaungoicua ganaco nai onac. Onetario gueure vorondatepian dagozan, ta ona, baino obia dirian gauzaac, dira voto gueijac eurenez. Esaten da *Jaungoicuari aguindutia*. Aituten emoteco, Jaungoicuari berari bacarric eguiten jacozala votuac, leen esan dan leguez. Buita aituten emoteco: Jaungoicuari bein alai aguindu ezquero noberac ezauberaz, ta naiz gauza ona, baino obia; ija

ez daguala bere escuban, aguindu davena, eguin bagaric istia, guero esango dan leguez. Jaungoicuac ciur, ta gogoz emoten deutescuz, aguindu deutescuzan sarriac, aguindu deutescuzan moduban. Dinot, cristinaubac: Jaungoicuac ziur gordeetan deutescuzala, eguin deutescuzan promesac, gueuc ciur eguiten dogunian bere aguinduba. Sinistute oso bategaz esaten euan San Pablo Apostolubac (1): Gordeta dago niretzat ondo eguinaren sarrija, cein emongo deutescuzan Jaungoico zucenac neure azqueneco egunian. Bada Jaungoico andijac esanda badauca bere verbia, ondo eguinaren sarrija gueuri emoteco. Ta inos ucatuten ez badau, beti ciur gordeetan badau; cristinaubac bere ezauberaz, ta naiz Jaungoicuari eguindaco votua, edo aguinduba gorde biar dau. Esaten da *votua*, edo *aguinduba*. Ez ustia, edo gogua. Ta eracutsi onen paltaz, cristinau asco vitzi dira utseguitiagaz. Batzuc gogua, edo ustia artu ez quero, gauza ona, baino obia eguiteco Jaungoicuaren, Santu, edo Santa baten izenian, uste davee, votua dala. Beste batzuc, Jaungoicuari, edo Santubai eguindaco voto, edo aguindu jaquinac bere, ezdauqueez vototzat.

Votuaeren, ta ustiaren, edo goguaren artian erabagui andija dago. Buruco mina, edo beste gach bat oidozulaco ceuc, edo ceure echeacuac, etorten jatzu gogua, ta artuten dozu ustia, alaco Santu, edo Santa bat visiteetara juaiteco gueijagoco bagaric, au ez da votua, ez da

(1) Ad Tim. C. 4.

da promesa. Au uste ona da, gogo ona da. Baina eguin biarraren carga barrija burubari ezarri ez deutsani da. Buruco mina bera gaiti, edo beste gach bat gaiti, Jaungoicuac, edo Santubac librau zaizan, asmaetan dozu ceure buruban, Santu eche batera justia, meza bat ateratia, baru bat eguitia, edo beste ona baino, obia dan gauza bat eguitia. Ta dinozu ceure artian gauza on ari ondo erechita, nai gogugaz bacarric, ta nai verbiagaz, ta gogugaz: *Egingo dot bala Jaungoicuaren, edo Santubaren ontrian.* Au votua da. Au Jaungoicuari eguindaco ezauberazco, ta bere gurazco aguindubi da. Eguiteco ustiaz, ta goguz gainera, ezirten deutsanec bere burubari, aguinduba eguin birra. Beste edoecin jazotan au beran erosten la votuaren, ta goguaren gainian. Eguiteco gogua, edo ustia artuten dan gaudia, eguita ez arren, ez da pecatu barric eguiten, goguzco, edo ustezco gaudia eguin ez davelaco. Baina votozco, edo promesezco gaudia eguiten ez bada, aldedila, pecatu eguiten da. Eguin birra bere burubari berac ezarri deutsa. Compesetaco biarda, pecaturic ez eguitico gogua. Ta biarda gogo sendua, gogo pirmita, pecatu eguin baino, gauza guztic leenago galduteco gogo eguijazcua, ta vorondatia, parcatuco bajacoz pecatubac. Baina ez da votua. Ta osteria pecatuban jausi arren, ez dau proposituba ausi dabelaco, pecatu eguiten; ez bada Jaungoicuaren aguinduba ausi davelaco. Emeti aguiti da bada, cristinaubac, cer dirian

rian votuac, eta promesac. Ta icasi biar dozu, zelan eguin biar dan votozco aguinduba. II. Ta esatenda da: Jaungoicuaren edo, Santubeen izenian eguin daco votua, gorde biar dala. Votozco aguinduba eguin biar dala. Eracutsi onen errazoe sustraizcua da; Jaungoicuac nai izatia, gueuc eguin daiguzan gauza obaac, ta gorde daiguzan bere conseju santubac. Jaungoicuaren ondra santubari jaocana da, gueu onac baino, obaac izatia. Aguinduten deutsagunian bada Jaungoicuari ezauberaz, ta naiz, gauza oba bat eguitia; aintzat artuten deutsu Jaungoicuac gueure aguinduba, ta gueratuten gara gauza atan Jaungoicuaren zordun. Au beran jazoten da guiza arteco promes eguijazcuetan. Aguinduten deutsazu adisquide bati, bere izenian Meza bat duaric esatia; artuten dau aintzat adisquidiac zure aguindu ona; Bada esan, edo atera biar dozu Mezia. Parcatu deutsazu, aldaizula, ezauberaz, ta naiz zordunari, zor eutsuna. Ondo dago, esan da, aintzat artu dau. Bada parcatuta gueratuten da, ta ez deutsazu osteria escatu biar.

Jaungoicuari eguiten jacon aguinduba, ona izan ezquero, berez indartsubagua, santubagua, ta eguin biar estubagua dacarrena, da, guizonari eguiten jacona baino. Bada Jaungoicuari lotsa gueijago, leijaltasun gueijago, ta ardura gueijago zor deutsagu gueure eguitadeetan, munduco guizon guztiai baino. Orregaiti Jaungoicuari aguinduba ez gordeetia, pecatu andijagua da, guizonari ez gordeetia baino. Ta

cer esaten dogu munduban, ezaubera osuagaz, ta nai guztiagaz lagunari eguindaco aguindu ona, aldaguijala, gordeetan ez davena gaiti? Chacharra dala, doiloorra dala, prestubeza dala, bere verbiaren jaube ez dalq; inor pijau ezin lequijola.... ez aguindu baino ez eucala... burla eguin deutsalala... Au guztiau esaten dogu, alaco aguindu, ta ez eguin eguiten davena gaiti. Ta errazoiagaz. ; Cer esango dau bada gueure Jaungoicuac Ceruban, bere anditasunari ezauberaz, ta vorondatez gauza oba bat aguinduta, aldaguijala, eguiten ez davena gaiti?

Ceubec pensau daiquezu cristinaubac. Asaratuco da Jaungoico ona alaco cristinau promesguin, ta gordezaille, edo eguinzaile prestubezaren contra. Lotsia, errespetua, ta ondria galdu deutsalaco bere anditasunari, votozco aguinduba, alevala, eguin ezagaz. Ara emen, cristinaubac, votuac, ta promesac gorde biarra, eguin ezquero. Ara emen Jaungoicuaren gorrotua, gordeetan ez badira. Ara emen pecatuba, votua, edo promesa austia gaiti. Au gaiti esaten deutsu Espiritu Santubac (1): Bein ceure zoco verbiagaz (bardin da borondatiagaz) Jaungoicuari aguindu deutsalazuna, gordeco dozu ciur, aguindu dozun moduban. Oba da, dino beste lecu baten Espiritu Sautubac (2), vоторic, eta promesic ez eguitia; eguin, ta ez gordeetia baino. Eguiteco, ez deutsu Jaungoicuac aguinduten. Baina eguin ezquero, gordeetaco bai. Alan zamaituten ditu Jaungoicuac,

pro-

(1) Deut. C. 13. (2) Eccl. C. 5.

promes eguina gordeetan ez davenac. Azquen chaarra, dino (1), Santubai promes eguinda, guero esaneti atzera biurtuten dan guizonari. Berau gaiti cristinaubac euqui biar dau chito ardura andija, votuac, eta promesac, eguin dituban leguez, gordeetaco.

Ta ce pecatu dala uste dozu, neure entzula onac, votozco aguinduba ez eguitia? Berez pecatu mortala da, eracuslaac esaten deutsucubeenez. Alin votozco, edo promesezco aguinduba eguin biarda, aguinduten dan demporean, ta aguinduten dan moduban. Santu bat ondreetaco, aguindu dozu, visperaan meza bat entzutia, edo barau bat eguitia. Bada vesperaan. Ta mecia aguindu badozu, mecia. Barauba aguindu badozu, barauba. Onan beste voto, ta promes guztietan. Ez dauca votoguinac, edo promesguinac escubideric, eguin daven promesa, edo votua luzatuteco, ez, beste gauza batera aldatuteco. Aguindu dozu compezetia; ta entzuten dozu aren orderaco mecia. Ez deutsu balijo. Aguindu dozu baruba; ta emoten dozu aren orderaco limosnia, ez deutsu balijo. Aguinduten dozu, aste onetan baru bat eguitia; aldaguizula, isteen dozu guero-co, eguiten dozu pecatu, aldaguizula, aguidutaco demporean, cumplidu ez dozulaco. Ta modu onetan dira, neure entzula onac, beste imini leguizan voto genero guztiac.

Ta itanduten badozu: ; Ce pecatu eguitendan, votozco aguinduba ausijagaz? Esatenda,

gau-

(1) Prov. C. 20.

gauza andijan bada, eguiten dala pecatu mortala, edo illgarrija. Gauza guichijan bada, eguiten dala pecatu veniala, edo chiquija. **Votua**, edo promesa eguin ezquero, baru bat ateratia, meza bat entzutia, onaco egunetan compesetia, errosarijo santu bat erreceetia, edo, beste legue santuban gauza anditzat artuten dirian gauzaac, eguin, edo cumplidu biar dira pecatu mortalaren beian. Gauza guichija da salve bat, avemarija bat, arguitaco pusca bat, limosna chiqui bat, ta beste onaco gauza arinac. Orduban alaco votozco gauza guichi á ez eguitia, pecatu arina, edo veniala da. Demporiaren parteti nos cumplidu izentauta, eguiten bada votua, orduban cobru emon biar jaco aguindubari. Luzatuten badau naguitasunez, eguingo dau pecatu. Dempora lucian, ta gauza andijan bada, izango da pecatu illgarrija. Alan ez bada, izango da pecatu veniala. **Votoguinac** señaletan ez badau, votua cumpliduteco demporia, aibat lasterreen cobru emon biar deutsa votuari. Ya dacutszu, cristinaubac, celan cobru emon biar jacon, votuagaz, edo promesagaz Jaungoicuari eguindaço aguindubari. Ta entzun eguizu verba bitan, celan quenduten dan euren eguin biarra, edo obligacinoia.

III. **Votuen** eguin biarra, edo obligacinoia quenduten da. 1. Votozco aguinduba ezin darian. Ezin davena, legue guztietati libre dago. 2. Eleisaco aguintarijac, ceintzuc dirian Aita Santu Erromacua, Obispo Jaunac, ta beste

asco, votuaren eguin biarra quenduten davenian. 3. Compesore Jaunac beste gauza batera aldatuten deutsanian votoco aguinduba. 4. **Votua** eguin davenari, ataraco escubidia daucanac, guztia parcatuten deutsanian. Au da, neure cristinaubac, voto santubeen gainian icasi biar dozuna: Cer dirian: Ta celan cobru emon biar jacuen, eguiten dirian moduban, eureen eguin biarra, edo obligacinoia quendu artian. Duda bagaric, cristinaubac, pecatu asco eguiten dira, promesac cumpliduten ez dirialaco. Estutasun bategaz, naibague bategaz, buruco min bategaz, edocein premia ordutan, nai auzi bat, nai empeñu bat, nai ganadu baten gaiso bat darian, laster eguiten da promesa. Jaungoicua, eta Santu, edo Santaren batec lagundu daguijon biar ordu atan. ¿Ta cobru emoten jaco promesari? ¿Eguiten da, aguinduten dan moduban?

¡Ah! Esan guinai gaurco eguneco cristinaubac gaiti, beste dempora baten jaquitun ceitso batec esaten evana (1): Guerria badator gueure echera, pestiac, edo gachac estututen bagaitu, trumoiac, edo arrijac gueure laboriac zamaituten baditu, liortia, edo euriric eza sentiduten badogu, subac, edo urac artuten bagaitu, gosiac perseguiduten bagaitu, edo beste penagarri bat bajatorcu, Jaungoicuari, ta santubai aguintzari andijaquin, edo promesaquin socorruba escatuten deutsegu. Orduban gomutatuten gara Jaungoicua, ta bere santuba-

12

quia.

(1) Lantanct. l. 2. instit.

quin. Premina ordu estu batec jo artian, nequez elduten dira cristinaubac Jaungoicuagana, edo Ceruco Santubetara. Baina bildurra juan dedinian, estualdija irago dedinian, ez dauquee conturic, Jaungoicuari, ta Santubai eguidaco promesaquin. Ez da esquer onac emoteco bere. Cristinaubac: Jaungoicuac, eta santubac ez dauquee gure preminaric. Gueu gagoz orduban orduban eureen preminaan. Gueuc erantzun biar deutseegu bada esquer onagaz, Jaungoicuac bere misericordija gaiti, Jesu Cristo gueure Jaunaren mercedimentubac gaiti, ta Ceruco santu, ta santeen vitaartecotasuna gaiti eguiten deutzuzan egunian egumiango mesediai. Ta gorde biarditugu ciur, Jaungoicuari, edo santubai eguin deutseeguzan votuac.

Onetaraco, cristinaubac eguin biar davena, da. Lelengo: Ez votoric, edo promesic eguin, ondo, ta astiro pensau bagaric. Ondo pensau bagaco, edo necijozco promesa ez da Jaungoicuaren gogocua. Bigarrenian: eguida daucazan votuac, edo promesac, gorde, ta cumplidu, aguindu daven demporaan, ta moduban. Icentau ez badau nos cumplidu, cumplidu aimbat lasterreen. Bada luzatutia pecatu da, dino Espiritu Santubac (1). Irugarrenian: promes eguina cumplidu, aldaguijan, edo cumplidu biar daven, edo ez, dudia badauca, itandu compesoriari, ta eguin, esaten deutsana. Gauza chaarra jadisteco, eguiten dirian votuac, ez davee balijo. Pecatuzcuac dira. Escatu daijogun.

(1) Deut. C. 25.

gun, cristinaubac, gueure Jaungoico onari: Emon daigula gracia, bere legue santuba gordeetaco, ta bere anditasunari, ta ontasunari eguiten deutzuzan aguidubac leijal, ta ciur eguiteco, ceinegaz ondrauco dogun bere Icen bedecatuba, ta irabatzico dogun Ceruco betico glorija. Amen.

IV. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *¿Cer dirian Blasphemijaac, maldecinoiac, ta Bidauac?*

Jaungoicuac aguiduten daven moduban, juramentubac, eta votuac eguiten dirianian, ondreetan da, neure entzula onac, Jaungoicuaren izen Santuba, leengo Iracatsijeetan esan dan leguez. Baita votuagaz, ta Juramentubagaz bere desondreetan da, ta injurijeetan da gueure Jaungoico andijaren izen bedecatuba, esanda gueratu dan leguez. Baina bagoz beste verbeetabatzuc, ta ez guichi cristinaubeen artian, Jaungoicuaren Icen Santuba desondreetan daveenac, ta caridadiari zauri andija eguiten deutseenac. Onetarico verbaac dira edo Jaungoicuaren beraren contra, ta Santubeen contra. Ta oni esaten jaco: *Blasphemija*. Edo dira noberaren burubaren, edo proximuaren gacheraco. Ta onen esaten jacue: *Maldicinoiac*. Edo dira gacharen ize-

izenac, ta onei esaten jacue: *Bidauac*, premi-
na bagaric dirianian. Gucojago, edo guichijago
guztiac dira pecatubac. Ta moduren baten bi-
garren aguin du santubaren contra. Esango deut-
sut bada dotrina onetan. 1. *Cer dan Blaspe-
mija; edo Jaungoicuaren contraco verbia?* 2.
Cer dirian Maldecinoiac? 3. *Cer dirian bidauac?*
Entzun eguizu cuidadoz.

1. *Blasphemija* esaten jaco, neure cristinau-
bac, Jaungoicua bera bere izatian, edo bere
santubeetan, edo bere gauza sagradubetan de-
sondrectan daven verbiari, edo eguitadiari. Pe-
catu icaragarri au eguitenda. 1. Jaungoicuari
bere izate santuban daucan ontasun bat ucatu-
ten jaconian. Esango baleu batec: *Jaungoicuac*
cer eguiten daven ez daquijala: edo *Jaungoicua*
simplicia dala, simplicia chochaquerijatzar artuta:
edo *Jaungoicuac inor condenau biar ez davela*.
Izango litzaateque au blasphemijaco pecatuba. 2. Je-
su Cristo, gueure Jaunari ondia quenduten
deutsan verbia, esaten danian. Esango baleu ba-
tec: *Jesu Cristo illagax guc provechuric ez dau-*
ragula: edo *Jesu Cristori gu Salbeckia aseco cot-*
za ez jacola: edo beste onaco Jesu Cristoren
guizatasunaren contraco verbia, izango litzaa-
teque blasphemijaco pecatuba. 3. Blasphemijaco pe-
catuba da, Curutze Santubaren contra, Sacra-
mentubeen contra, Meza Santubaren contra,
ta Escriptura Sagradubaren contra esaten dirian
verbaac. Curutze Santiari burla eguitia, Meza
Santia, ta Sacramentubac desprecieetia, ta Es-
critura Sagraduco eguijai sinistueric ez emotia,
edo

edo guzurrac diriala esatia; blasphemijaco peca-
tubac dira oneec guztioe. Jaungoicua bera de-
sondrectan da, gauza Sagradu onei burla egui-
ten jacuenian, nai eureen contra verba deu-
gaac esaten dirianian. Ta ascotan pedia uca-
tuten da.

4. Blasphemijaco pecatuba da, Ama Virgi-
na guztiz Santiaren contra verba eguitia. Esan-
go baleu batec: edo *Maria Santissima Don-*
ceilia ez dala; edo *Jaungoicuaren ama ez da-*
la; edo *bere devocinoiac*, ta bituartecotasunac
balijo ez deustcula, edo beste onaco verba
chaarra Jaungoicuaren Ama Virginiaren contra.
5. Blasphemijaco pecatuba da, Ceruban dagozan
Santubeen, ta eureen gorputz zati, edo reli-
quijeen contra verba eguitia. Ceruban dagozan
santubac, dira, Eleisa Ama Santiac aintzat
eracutsten deustcuzanac. Ta eureen gorputz za-
tijac dira, Eleisiac berac aintzat ezaututa, ado-
rectaco emoten deustcuzanac. Santubeen, ta
areen gorputz zatijeen desondraco, ta despre-
cijoco verbaac esatia, da, Jaungoicua bera be-
re Santubeetan desondretia, dino Santo Toma-
sec (1). 6. Blasphemijaco pecatuba da, Curut-
ze Santiari, reliquijai, ta santubeen, edo san-
teen imaginai chistuba desprecioz jaurteguetia,
osticopian erabilitia, nai burla eguitia, nai in-
jurijazco gauzaac eguitia. Jaungoicuaren, San-
tubeen, Aingueru onen, Sacramentubeen, ta
gauza Sagradubeen contraco verbaac, ta egui-
tade burlagarriac dira blasphemijaac. Ta ce pe-
ca-

(1) 2. 2. q. 16. a. 2.

catu da blasphemijaco pecatuba? Sacrilegijo icaragarrija, dino San Bernardoc (1). Jesu Cristo Curutzian ill eveeneen sacrilegijua, baino ezainago dala, esan leguijana. Ez dago ezerbere bildurgarrijagoric, edo ezainagoric, esaten evan San Geronimoc (2), Cerubaren contra aua edeguitia baino. Beste pecatubac onegaz bat eguin ezquero, gauza guichija dira. Blasphemijaco pecatubari esaten jaco Espiritu Santubaren contraco pecatuba. Ez mundu onetan, ez bestian parcatuten ez dan pecatuba. Ez jaco esaten, parcatuco ez dan pecatuba, Jaungoicuac parcatu ezin leguijalaco. Ez dago Jaungoicuac parcatu ezin leguijan pecaturic. Ez bada esatenda, blasphemijaco pecatuba ez dala parcatuco ez mundu onetan, ta ez bestian. Pecatu ezaineen artian chito ezaina, ichusijeen artian entero guztiz ichusija, ta Jaungoicuaren gorroto andicuen artian, chito gorroto andicua dalaco, Jaungoico Santubaren beraren contra aua edeguitia. Arrica illteco aguinduten evan Jaungoicuac leengo leguijan (3), Cerubaren, ta gauza Sagradubeen contra verba eguiten evana. Cristindadeco Aguintari Jaunen ordenaac erijotziagaz condeneetan davee, Jaungoicuaren, Jesu Cristo gueure Jaunaren, Santubeen, Sacramentubeen, edo Eleisiaren contra verba deungaac esaten ditubana. Eleisa Ama Santiaren erregueliac aguinduten dau: Blasphemija esaten davena, zazpi domeccatan Eleisaco ateetan cam-

(1) Serm. de Convers. Paul. (2) In Isai. C. 18.

(3) Levit. C. 24.

poti egoteco, barrura sartuteco licenciija bagaric. Ta aurreco zazpi barijacubeetan ur, ta ogui barau eguiteco (1).

Beguiratu bada, cristinaubac, ce pecatu ezaina dan, Jaungoicuaren contra, Santubeen contra, ta gauza Sagradubeen contra, verba gaisuac esatia. Ta ez aaztu, sarritan eguiten diriala cristinaubeen artian blasphemijaco pecatubac bildur guichigaz. Orraco taberneetan, orraco jocuetan, orraco ocasinoietan, ascoc dauque izcune madaricatuba blasphemijaco verbaac esateco. Ustez uste bagaco min bat artuten davenian; gauza bat, eureen naira ez jatorcuenian; escuco cartiac, edo erramientiac gaisqui urte ten deutsanian, nai gauza guichi bateco su aldiagaz esaten dira blasphemijaac Jaungoico Santubaren contra. Beste arima galduco batzuc bur-laz, adrede, gach uste bagaric balitz leguez, Satanasen bereno guztiagaz esaten ditubee verba deungaac, eta blasphemijaac meza santubaren contra, compesinoiaren, ta comunioiaren contra, imagineen, ta reliquiija jaquineen contra Escritura Sagraduco verbeen, ta beste gauza Sagradubeen contra. Oneec edan davee ur mingocha, ta berenotuba pediaren contraco liburubetan, ta zabalduen davee eureen arimeetaco gach iratscorra, Jaungoicua, Santubac, ta Sacramentubac desprecijetaco. ¡ Oh, desbenturau tristiciac! Contuban jautsi zaite, ta ez egizu aoric edegui Cerubaren contra, An ioco, Eroles, Jualiano apostata, Nicanor, ta beste

(1) Statut. de maledict,

te blasphemio asco. leguez, Cerubac castigau ez zaizan. Ez dedilla entzun gueij go ceubeen aoti blasphemiaric. Ta ez da maldecinoeric bere, cein dan beste vicijo bat chito ezaina cristinaubaren auan. Icusi daigun celan.

II. Maldicinoia da, neure cristinaubac, inoren gacha escatuten daveen verba deungaac esatia. Izan leitsque noberaren burubaren contra, edo proximuaren contra. Maldicinoiagaz esaten dan, edo desietan dan gacha, izan leitsque arimacua, edo gorputzecua, edo munduco gauzai jagocuena. Arimiaren contraco maldicinoiac dira: *Dabrubac eruan daguijeela; Jaungoicuc parcatuco ez aldeutsala; Imperuban erreetan egongo aldala; Ceruban sartuco ez aldala*, ta beste arimiaren gacha escatuten daveen verbaac. Gorputzaren, edo munduco gauzeen contra maldicinoiac izan leitsque: vitzirziaren contra, osasunaren contra, baquiaren contra, cleitubaren contra, edo aciendiaren contra: *Illgo aldala; itoco aldala; vitziric pausuric eguin go ez aldavela; oeti jaguico ez aldala; Votico gaistotan artuco aldavela; miinac urtengo aldeutsala; gozo onic izango ez aldavela; sit gaistoc erreco aldavela.....*

Arimiaren contraco maldicinoiac pecatu andijaguac dira eureenez, gorputzaren, ta munduco gauceen contracuac baino. Gorputzeco, ta munduco gauceetan bere batzuc gueijago bali jo davee, ta gueijago estimeetan dira, beste batzuc baino. Gauza estimaubaguaren, edo bali joeuaguaren contra eguiten dirian maldecinoiac:

pe-

pecatu andijaguac dira, bestiac baino. Nobraren burubaren contra eguiten dirian maldecinoiac, pecatu andijaguac dira eureenez, inori eguiten jacozanae baino. Ceimbat persona andijaguari, edo urraaguari eguiten jacon maldecinoia, aibat da pecatu andijagua. Au gaiti compesau biarda, ez bacarric maldecinoeco pecatuba, edo maldecinoia eguin evana. Ez bada, baita ce gach opa izan eutsan bere, maldecinoia eguin eutsanian. Ala arimaco gacha, ala illteco gacha, ala osasunecua, edo cleitucua, edo aciendacua maldecinoiagaz escatu deutan, esan biar dau compesinoian. Baita ala bere burubari, ala inori maldecinoe eguin eutsan bere. Ta inori bazan, ce condecinoetaco personiari eguin eutsan bere bai. Ala Sacerdotiari, Juezari, gurasuari, umiari, senarari, edo emaziari.....

¿Ta ce pecatu da, maldecinoe bere burubari, edo inori eguitia? Santo Tomasec erantzuten dau, cristinaubac, berez pecatu mortala dala, inori maldecinoe eguitia. Ez gaitu pecatu mortalac baino bestec alderatuten Ceruco Erreinuti, dino Santubac (1). Maldecinoiac apartectan gaitu Ceruti, San Paulo Apostolubac dinuanez: *Ez diriala maldecinoeguinac Ceruban sartuco*. Begaz maldecinoe eguitia berez pecatu mortala da. Maldecinoia da, norbaiti gacha opa jaonian, á escatuteco verbeetia. Bada proximuari, nai bere burubari gacha opa izatia, ta á escatutia caridadiaren contra da.

v 2

Ta

(1) 2. 2. q. 76. a. 3.

Ta cariladiaren contra dalaco, berez pecatu mortala da, dino santubac. Ta ceimbat gueijago amau biardogun, ta erreverenciya andijagua zor deutsagun persona bati, aren contra eguiten dogun maldecinoia, aibat da pecatu andijagua, leen esan dan leguez, ta Santo Tomasec berac eracusten davenez.

Orregaitino, ez dira maldecinoe guztia pecata mortala izaten. Bada jazo leiteque, dino santubac berac (1), inoren gacha escatuten daveen verbaac, pecatu chicarra izatia: edo gauza gach chiquija opa deutsalaco, edo chantzaan maldecinoe eguin dabelaco, edo gacha etorri daquijon gogo bagarie, maldecinoia eguin davelaco. Maldecinoia bada gauza guichijun, vorondate gaisto bagarie, adrede esaten davela, edo cer esaten daven, ez daquijala, ta entzuten davenac, escandalizau bagarie, ez da esaten beinguan, alaco maldecinoia pecatu mortala dala. Baina gauza jaquina da, maldecinoiae diriana chito bildurgarrijac. Gorrotuaren subac, ta bengueetaco naijac erasoten ditu maldecinoiae, ta inoren gacheraco verba deungac. Nobera bengau ezin jacionan arerijuari, edo gach eguin deutsanari, escatuten deuta Jaungoicuari, bialdu daguijola ari laster gacha. Alan sosegueetan davee maldecinoiagaz euren gorrotuaren suba. ¡Oh, ce errucarrijac dirian ain vijotz galduco maldecinoeguinac! Duda bagarie eguiten ditubee pecatu mortal asco.

Oraindino gueijago arritu leiteque cristinaria,

(1) *ibid.*

ba, aimeste miin maldecinoeguin, edo gach escala icusita. ¿Ceimbat gach escaera entzuten ez dira cristinaubeen artian? ¿Ez dagoz asco, bai guizonac, ta bai emacumiac, edozein nai bague jazoten jacuenian, gauza guichija bada bere, auan artutia meraciduten ez davena, bada bere, maldecinoeca luurrari icara eraguiten deutesenac? ¿Ceimbat cristinau desdichauc verba biric baten dauque auan maldecinoia? *Lupu gaistua, boticaco gaistua, centella gaistua, besuac igartutia, tripaala gaistoc jotia, miinac urtetia, vitziric alderic ez eguitia, diabrubac airian eruatia, niri emon deutstazan egunac berari jazotia...* Oneec dira cristinau ascoren nabague bacoheco oracinoe, edo gach escatze madaricatubac. Onaco maldecinoiae ezarten jaco arerijuari, cerbait esan deutsanari, cerbait oostu deutsanari, nai lagunari. Baita ez guichitan senarrae emaztiari, ta emaztiac senarrari, gurasuac umiai, ta umiac gurasuai. ¡Oh, ao madaricatubac! Luurrari icara eraguiten deutesee euren verba bildurgarrijaquin. Aurrian dagozanac, belarrijac tapeetan ditubee, entzun ez daguijezan maldecinoe icaragarrijac. ¡Oh! Ceimbat gurasoe maldecinoiae esateco dotia, isteen daveen euren umeetan. Aitari, edo amari maldecinoia ezarten deusana, ill dedilla, dino Jaungoicuae (1). Maldecinoguinac ez dira Ceruban sartuco, dino San Paulo Apóstolubac (2). Jaungoicuae gorroto andija deutesee maldecinoeguinai, ta ascotan eguin ditu, gurasuen,

(1) Levit. C. 20. (2) Ad Corint. C. 6.

ta umeen artian castigu icaragarriac , maldecinoiari deutsan gorrotua , eracusteco. Bildurtu bada , cristinaubac, izenagaz beragaz.

III. Bidauac dira beste cristinaubeen arteco, esan era bat ezaina , ta bildurgarrija. Bidaua ez da berez , ez blasphemija , ez maldecinoia; ez bada gacharen izena premina bagaric esatia. Bada blasphemijac Jaungoicuari , edo Santubaquenduten deutsee ondria. Maldecinoiac nobei raren , edo proximuaren contra escatuten dau , ta desietan dau gauza gacha. Baina bidao eguiten daveenac ; gacharen izena esatia , baino , ez dau eguiten. Esaten da bidaua gaiti : premina bagaric oituraz , ecanduz , purijaz , ta sobervijaz verbaan , verbaan *demoninua* , ta *diabruba* , ta ascoc ez banaca , ez bada millaca , esatia dala chito izcune galduba. Gurasuac esan biar ez daveela. Umiac esaten ichi biar ez jacuela. Ta izcune galduba daucanac , dendatu biar daveela ; cansau bagaric , gacharen verbaac bere aotiquendutera.

Ez pensau , cristinaubac , Demoninuac bere izena daveela. Bere izena dau , ta biardanian , esaten da , bai pulpituan , bai Evangelijo Santuban bere , baita edonun bere . ; Baina onegaz edertu gura cenduquez ceubeen orduban ordubango demonio esatiac ? ; Atertu bagaric ceubeen echeetan nai asarriagaz , ta nai aimbagaric esaten dozun bidao teguija ? Gurasooc eguiten badituzu bidauac , ta maldecinoiac ceubeen umeen aurrian ; ; Cer icasico davee umiac ? ; Ta ondo derichazu , guraso , ta ume , guztioac Demo-

ni-

ninoca , ta diabruba vitzi izatiari ? Gazteraco ecandubac zaartu artian iraun oidavee . ; Ta naico dozu , zaartu zaitezanian , zeuri umiac esatia sarritan : *Agura diabruba* : edo *atso Demoninua* , ceuc orain ume diabruba , edo ume Demoninua esaten deutseezulaco ? Icaratu eguingo zara , pensauta bere , ceure umiaren aoti onaco bidaua entzutia. Bada , gatzetaco ecandu galduba ceuc daucazun leguez zaartuta ; zuri icasitaco izcune madaricatuba , ez jacue juango zure umiac bere. Ta bardin eguingo deutsubee zuri bidao , cein eureen umiac , cein beste edoceini. Ta onen gainera : vitzitzaan sarri dei eguiten badeutsazu gachari , zure erijotzaco orduban indar gueijago euquico dau ceurre contra . ; Oh , ce bildurgarrija ! ; Ceuc ecandu gaistoz millaca verbaan verbaan auan erabili dituzun Demoninuetati , docena bat aua zabalac illten zagozarian ceure oe baztarrian icustia , ceure arimia impernuban irunsteco ! ; Ta uste dozu ez diriala an egongo ? Sinistu eguizu , bidaotija , ta maldecinoeguina , zariana zariala , ez diriala aazuco Demoninuac zure bidauaquin.

Cristinaubac , gauza jaquina da , juramentu gaistuac , blasphemijaac , maldecinoiac , ta bidauac alcarri dautseena. Guizon bat , edo emacume bat bada bidaotija , eguingo ditu maldecinoe asco. Maldecinoiac eguiten baditu , jaucico da blasphemijetan. Ta ez bein bacarric guzurrezco juramentubetan . ; Oh Jesus maitia ! ; Oh , Ama Virginia gozua ! ; Oh , San Josepe :

be-

bedeincatuba! Oh Jaungoico ona, Aita Ceruco ona! Ce izen gozuac, Santubac, ta gracijaz betiac oneec gueure auan artuteco, gueure penaac arinduteco, gueure vijotzac aleguereetaco, ta Jaungoicuaren izen Santuba ondreetaco, bigarren aguindubac escatuten deutsun leguez. Bijuaz bada gueure auetati blasphemija madaricatubac, juramentu deungaac, maldecinoe bildurgarriac, ta bidao gaistuac. Esan daigun gogo onagaz sarritan Jesusen Icen Santuba. Jesus vijotzian, Jesus goguan, Jesus auan; Jesus, Maria, ta Jose, ta gueure Aita Cerucua, gueure Jaungoico ona. Onec dira, gueure pena, nai bague, ta estu ordu guztietan auan artu biar ditugun verba santubac, ta izen gracijazuac. Alan gura izan dagujala Jaungoicuac bere Icen Santuba gaiti.

Amen.

IRU-

IRUGARREN

AGUINDUBA.

I. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Aguindu onetan Jaungoicuac cer eragozten deutsun; ta celan eragozten deutsun.*

Irugarren Aguinduban esaten deutsu, neure cristinaubac, Jaungoicuac guztioi: *Sei egunian biarra eguingo dozu, ta eguingo dituzu ceure cer eguinac. Zazpigarren eguna ceure Jaungoicuaren zapatuba da. Ez dozu biarric eguingo egun atan, ez ceuc, ez ceure semiac, ez ceure alabiac, ez ceure crijadubac, ez ceure crijadiac, ez da ceure echevarruban dagan alemanijac bere. Sei egunian Jaungoicuac eguin cituban Cer rubac, luurrac, ichasuac, ta areetan dagozan gauza guztiac, ta zazpigarren egunian atseen euan. Orregaiti Jaungoicuac bedeincatu euan, ta santipicatu euan zapatuco eguna. Au da Jaungoico andijaren Aguinduba. Emen escatuten deutsu Jaungoicuac, berari zor deutsagun aguirico ondria. Jaungoicuari aguirico ondria emotia.*

tia da leleengo, ta bigarren aguindubari dar-raicena, dino Erromaco Catecismuac (1). Areetan aguinduren deuteu, vijotz guztiagaz amee-taco gueure Jaungoico maitegarrija, berari si-nistuteco, ta beragan gueure betico dicharen usia enquiteco. Bada errazoia da, gueure gogo guztiagaz maite dogunari, ta gauza on guztiac emoten deuteuzanari, esker onac emotia. Ta munduco cer eguinetan gogua dauqueenac, Jaun-goicuari esquerrac emoteco, demporia jaquin daguijeen, icentauti ichi deuteuz Jaungoicuac ataraco egunac. Cer eguin biar dau bada cris-tinaubac egun santu onetan? Jaungoicuac, ta Eleisa Ama santiaac aguinduten deuteuna. Do-meeccac, ta jaijac gordeetia, da egun onetaco cristinaubaren cer eguina. Zapatuco aguinduba celan, eta ce gaiti Domeccara aldatuzan, esan-go da guero. Urte barruco jaijac batzue dira osuac, ta areetan domequeetaco eguin biarrac dagoz. Beste batzue dira jai arinac, edo jai er-dijac. Ta areetan meza santuba entzun ezque-ro, biarra eguin legui. San Grego ijoc esaten dau (?): Domecca, ta jaijac gordeetan diriala, biarric eguin ezagaz, ta obra onac eguinagaz. Gauza bi escatuten deuteuz bada Jaungoicuac aguindu onetan, domeccac, ta jaijac gordeeta-co. Bata da, egun santu onetan biarric ez eguitia; ta bestia da, egun santu onec Jaun-goicuac ondreetaco eguiradeetan iragoria. Au da Jaungoicuaren aguinduba. Onezaz ostian Eleisa, Ama santiaac aguinduten deuteu, jaijegunetan.

(1) 3. precept. n. 1. (2) Lib. 13. epist. 12.

meza osua enzuteco (1). Ara emen aguindu onetaco icasiquizun guztia. Eracutsico deutesut leleengo: Jaungoicuac cer eragotzen deutesut irugarren aguinduban. Bigarrenian: Meza santu-ba celan entzun biar dan; ta irugarrenian: Jai domequetan meza osua entzun da, cer eguin biar dan. Edolabere astian bein pecatu morta-laren bein eguin biar doguna, da, cristinaubac, domeccac, ta jaijac gordeetia. Errazoia izango da bada, aguindu onetaco icasiquizu-nac, ardura onagaz ceubec entzutia, ta aimbat onduen goguan euquitia. Esango deutesut bada dotrina onetan. 1. *Ce biar eragotzen deuteun Jaungoicuac jai domequetan.* 2. *Celan era-gotzen deuteun.* 3. *Cegaiti biarra eguin legui-jan jai domequetan pecatu egun barario.* Ar-tu eguizu ardura osua, aimbat onduen icasteco.

I. Guizonac eguin aldaguizan biarrac, dino Sonto Tomasec (2), edo dira pecatuzco biar-rac, edo dira guere, ta proximuaren oneraco biarrac, edo dira Jaungoicuaren ondrraraco biar-rac. Pecatu eguitia da pecatuzco biarra, ta gueratuten da peccatipian, edo pecatubaren cri-jadu, dino San Juanec (3). Egun guzietan, ta beri dago guizonari eragotzita pecatu eguitia, edo pecatuzco biarra. Beri da Jaungoicuaren gor-rotora pecatuba. Baina domecca, ta jaijegun santuban eguiten dan pecatuba, ezainago, ta itsu-siago da Jaungoicuaren veguijetan. Jaungoicuac, bera serbiduteco, bera ondreetaco, ta berari es-

x 2

quer

(1) Ex cap. omnes fid. (2) 2. 2. q. 122. 2. 4. ad 3. (3) Cap. 8.

quer onac emoteco, senailau daven egunian, Jaungoicua opendidutia, ta desondreetia pecatubagaz, ezainago, ta lotsagalducuago da cristinaubaren zat. *Gordeco dituzu jaijegunac*, dino Jaungoicua, (1) Isaias profeta santubaren aoti, *pecatubagaz egun santu areco manchau bagaric*. Jaungoicua quexetean jaeuen judegubai beste pecatu ascoren artian Ezequiel profeta santubaren vitaartez (2), ta esaten eutsen: *Baita guetjago bere eguin deutstee niri. Manchau eueen egun atan neure santu lecuba, ta ausi eueen zapatuba*, edo jai eguna.

Esango baleu leguez *gueure* Jaungoico onac: pecatu asco eguiten davee cristinaubac. Ez dira aspertuten eue contra, ta au ecer ez balitz leguez, oraindino guetjago eguiten davee. Bareen arinaac santututeco, eueen aste barruco pecatubeen paracinoia neuri escatuteco, ta neu ondreetaco, emon deutseedazan egunac, artuten ditubee; neu opendiduteco, ta pecatu eguiteco. *Gorroto deutseot, ta quendu ditut neure vaguijettatic*, dino Jaungoicua (3), *euebeen piesta egunac, peatubari consagretan deutstazu zalaco*. Modu onetan asarrituen da Jaungoicua jai domequetaco pecatubaren contra. Egun santu areetan eguiten dan pecatuba, berez eguna gaiti ezainago dalaco. Au gaiti esaten davee San Antoninoc (4), ta beste ascoc Domeccan pecatu eguiten davenac, legue hi austen ditubala. Bata pecatu eguiten davelaco.

(1) C. 56. (2) C. 13. (3) Amos. 1. C. 1.
(4) Part. 2. tit. 9.

ta bestia Domeccan eguiten dabelaco. Eragozten dau bada, cristinaubac, pecatuzco biarrac, edo pecatubac jai domeccac gordeetia. Cerbait gaiti esaten dau Santo Tomasec San Agustin andijagaz (1): *Judegubac pecatu guichiago eguin-go eueela, zapatuban soluan nabasen, edo echian gorubetan eguinagaz, danzan eguinagaz baino*. Judegubeentzat zapatuba zana, da cristinaubeentzat domequia, ta jai osua. Ta Judegubeentzat zapatuban pecatu zan nasaitasuna, cristinaubeentzat domeccan pecatu da.

Ez daquit, neure entzula onac, cer esango daven Jaungoicua *gueure* domecca, ta piesta egunac gaiti. Dacuscuna, da, cristinau asco domequiaren; edo jai egunaren zain dagozala, pecatubaren nasaitasun guztiani jarraituteco. Nos ocasinoia, nos joco gaistua, nos ordiquerija, nos desonestidadia, nos escandaluba. Domeccan, edo jai osuan. Jaungoicuari consagrautaco egunian. Egun santuban. ¡Oh! Ceimbat cristinau, gaiti esan leguijan: Jaungoicua serbiduteco aparteco egun santubac, peatubari, ta Satanasari consagretan deutseezala. Aste guztia iragoten jaeue ascoti, pecatu mortal bat eguin bagaric. Ta jai santuban goxeric arrats dagoz pecatu eguiten. Arguitu bada beguijac, cristinaubac, Jaungoicua gorroto izan ez daguijueen gueure. jai domeccai. Ez eguin pecatuzco biarric jai egunetan. Ez eguin peaturic. Ta au izangoda, gueure jai santubac gordeetaco presta eraric onena.

One-

(1) 2. 2. q. 122. 2. 4

Onezaz gainera dino Jaungoicuac: ez dozu biarric eguingo ez ceuc, ez ceure semiac, ez alabiac, ez crijadubac, ez crijadiac, ez alemanijac. Verba oneequin eracusten deutsu, Jaungoicua ondreetia, ta servidutia, galaratzo leigubeen gauza guztia, daucaguzala eragotzita jai domequetan. ; Ce gaiti au? cristinaubac, beste cer eguinai laiga ta, eureen gogua, pensamentuba, ta vorondatia libre euqui daguijeen domequetan, ta jai osuetan, Jaungoicuaren ondraco, ta arimaco salvacinoeraco gauzeetan. Onetaraco eragotzen deutsuz Jaungoicuac jai domequetaco biarrac, dino Erromaco catecismuac. Biar onec dira, gueure vitzitziaren, edo proximuaren provechuraco eguin oi dirianac. Eleisa Ama Santiaren Batzarrac, ta eraculac contectan ditubee onetarico biar eragotzizac. Ta gueuri jagocunez, beste ascoren artian, Domeca, ta jai osuetan eragotzitaco biarrac, dira: soloco biarrac, basocucac, arguintza, arotzija, erramientaguintza, oinetacoguinza, joste, saldu erosi, ta beste gorputza necatuta vitzitziaren irabaziraco eguin oi dirianac.

Biar onec eguiteco, cristinaubac biar daven leguez arduria, ta gogua escubetaco cer eguinian; ezin erabatera bere gogua, ta pensamentuba euqui leguiz Jaungoicuaren ondraco gauzeetan, ta esan dirian, biar gueijetan. Agaiti esaten deutsa Jaungoicuac cristinaubari: *señ egunian eguingo dituzu ceure biarrac. Zazpigarren eguna neure eguna da.* Beste biarrac eguitiari ichita, neure ondraraco, ta ceure arimara-

co biarrac eguiteco eguna da. Ez dozu bada biarric eguingo, ez ceuc, ez ceure echecuac, ez ceure alemanijac, dino Jaungoicuac. Ija gauza jaquina da, domequetan, ta jai osuetan biarra eguiten davenac, austen davena Jaungoicuaren aguinduba. Icusi daigun bada, nos, eta celan pecatu eguiten dan, jai domequetaco biarragaz.

II. Pecatu mortalaren bejan dago eragotzita, cristinaubac, domequetan, ta jai osuetan esan dirian biarrac eguitia. Baina ez da, biar eragotzija eguiten dan guztian, pecatu mortala eguiten. Pecatu mortala, ala veniala dan ezaututeco, beguiratu biar jaco, dinue Eleisiaren eraculac, bai eguiten dan biarrari, ta bai biarrarian iragoten dan demporiari. Ascotan dempora guichijan eguin legui balijo andico, edo irabatzi andico biar eragotzi bat. Ta izango da pecatu mortala, dempora guichi biarrarian irago arren, balijo andico biarra eguindavelaco. Mercatarijai eragotzita dago, jai domequetaco saldu erosi, (aparteco libertadia ez badauquec eguneen batzubeetaraco). Bada Mercatari batec, dempora guichijan izan arren, eguiten badau eragotzitaco egunian irabatzi andico saldu, edo erostia, eguingo dau pecatu mortala. Beste aimbeste esaten da, Juez jaunai jai domequetan eragotzita dagozan biarretan. Ceintzubetan, ez jacon beguiratuten, biarra eguiten dan demporiari, ez bada biar eguinari, ce pecatu eguin daven ezaututeco.

Beste jai-domequetaco biarretan demporia-

fiari beguiratuten jaco gueijeenan, biarra eguitia pecatu andija, ala chiquija dan ezaututeco. Ta desporiari beguiratuta bere, ez davee eracusla guztia bardin esaten. Jai domequetan ordu erdijan biar eragotzija eguitia Eleisaco neurgarrijen Eracutslaac dinuenez, ez da iragoten pecatu chicarreti. Ordu betian biarra eguitia, esaten davee gueijenac, ez dala elduten pecatu mortalera. Ordu beteco biarra gaiti, beste batzuec esaten davee, eguiten bada, jaijeginagaz aprobechetiagaiti, iribatziya gaiti, edo orduco biar eguinagaz gacia aurreratutia gaiti, izan leitequiala pecatu mortala. Endamas jaijan jaijangua, edo sarritacua bada. Jai domequetaco biar eragotzija elduten bada ordu bira, pecatu anditzat, edo illgarritzat eracusten da erazoeric oneenian, gauza andira elduten dalaco.

Aitu bada, cristinaubac, ceubeen arimaco ona gaiti. Domeeca, ta jai osuetan biarra eguiteco oitura galduba daucazunoc, pensau, ce laster eguiten dan pecatu mortala egun santubectaco biarragaz. Codicijac eraguiten davena, da. Pusca bat eguiten asi ezquero, gueijago gura dozu. Josten, edo beste biar eragotzijac eguiten asten zarianian, ezdozu erlojuba beti, ece guichiagotan bere, aldian euquiten. Ta sarritan gauza guichiiti asita, andira iragoco zara, pecatu chiquiti mortalera. ¿Ta uste dozu, domeecaco biar eragotzijagaz ezer aurreratuec dozula? Ez, cristinaubac. Jaungoicuaren legue santubaren contra ez da ecer aurreratuten, ez arimaraco, ta ez gorputzeraco. Nundi ez da-

qui-

quizula, celan ez daquizula, urtiaren gueneraco jai domequetaco biar eguinarena, juango jatzu. Jaungoicuac gorroto deutsa domeecaco biarrari. Escritura sagraduban iracurten dogu jatzo bat, guztioic icaratu biar gaitubana jai domequetaco biar eragotzijen contra (1).

Judegubac topau even zapatuban (eureen biarreraco egun eragotzijan) guizon bat, basuan egurrac batuten. Eruan even guizon tristia Moisen, Aaronen, ta gentiaren aurrera. Ta esan eutseen guztiai, celan topau even guizon a zapatuban biarran. Moises, Legueguin santuba gueratuzan, guizon agaz cer eguin ez equijala. Sartu evan careclaan, ta itandu eutsan Jaungoicuari ¿Cer eguingo evan guizon agaz? Erantzun eutsan Jaungoicuac Moisi: *ill eguizu*. Atera eguizu gente arteti campora, ta an guztia arrica ill daguijeela. Atera even gente arteti lecu bacarrera. Ta an guztia arrica ill even, Jaungoicuac aguindu evan moduban, jai egunian biarra eguin evalaco. Judeguben zapatuba gueure domequia da, cristinubac, biarric ez eguico, ta Jaungoicua ondreetan iragoteco. Ez deutsa Jaungoicuac gorroto guichiago gueure domeecaco biarrari, Judeguben zapatucuari baino. Ez bada biarric eguin domeeca, ta jai osuetan preminia bagaric. ¿Ta nos egongo da preminia? Ordu ascotan egon leiteque preminia jai domequetan biarra eguiteco. Icusi daigan celan.

III. Jai domequetan preminiagaz biarra eguitia, ez da pecatu. Preminia dagoala esaten da,

(1) Num. C. 15

gueu-

gueure arimaco gracia, gueure vitzitzia, gueure osasuna, edo, galdutera doian, aciendia gordeetaco, ta zaintuteo, popuertzaz biar daniel. Ez euan Jaungoicuac eguin guizona zapatubarentzat, ez bada zapatuba guizonarentzat, dino Jesu Cristo gueure Jaunac (1). Onegaz aituten emoten deuteu Jesus maitiac; berez biarra eguitia eragotzita egon arren jai-domeequetan, alaco premia andija daguanian, ez davela gura Jaungoicuac, gueure gracia, gueure vitzitzia, gueure osasuna, edo gueure euguija galdutia, biarric ez eguitia gaiti. Alan Domecca, ta jai osuetan biarra eguin legui pecatu bagaric. 1. Noveraren vitzitzia, osasuna, edo balijo andico gauza bat, laboria, ganaduba, echia, edo aciendia galduteo arriscuban daguanian, ta asteguneraco ichi ezin leguijanian. 2. Proximuaren gauzaac, noberarenac leguez, galduteo peligruban dagozanian, ari lagunduteo, eguin legui biarra jai domequeetan. 3. Obispo Jaunac, edo Eleisiaren burubac jai domequeetan biarra eguiteo, libertadia emoten davenian. 4. Usadijo artuba, jaquina, ta ontzat emona daguanian.

Beste biar eguitiac guichiago, edo gueijago beti dira Jaungoicuaren legue santubaren contra, ta beti dira pecatu. Ez bada engainau cristinaubac. Ichi erabatera biar eragotzita euan jai domequeetan. Premia andija daucazunian, escatu libertadia Cura Jaunari. Ceuben premia ezaututa, Jaungoicuaren bendicinoiagaz ichi

(1) Marc. C. 2.

ichi daguizun, biarra eguiten. Jai egun santubac ondo gordeetan ditubanari, sari andija esquintzen deutsa Jaungoicuac Escritura sagraduban lecu ascotan. Jai egun santubac austen ditubana, nequez ondo izango da. Beti biarpian, beti arrastaca, beti prisaca, sari ernegau, ta beti biarretan atzera. Jai santubac ondo gordeetan ditubanari, escura Jaungoicuac ecarten deutsaz biarrac. Guichiago cansauta, gueijago eguiten dau. Ta au bada, pecatu ez dirian biarrac gaiti. ¿Cer izango da pecatuzco biarrac gaiti?

¡Oh! ¿Ceibat cristinauc, jai domequeen goxic gueijena eragotzita euan modu ascotan iragota, arrastei guztia, ta gavaren zati bat diabruba serbiduten iragoten davee? Ceibat joco ordena bagaco, ibilera desonestu, ordiquerija nasai, ta ocasinoc gaisto jai domequeetan? Oneec guztic desondreetan davee Jaungoicuac, ta mancheetan ditube euan santubac, dinue Eleisiaren gurasuac (1). ¡Oh, gurasuac, eta umiac! Bildur izan zaitez, Jaungoicuari consagrauta dagozan egun santubac, diabrubari consagretan. Ez dagujala gura izan Jaungoico andijac, bere egun santubac gue desondreetia, ta bere gorrotuan vitziz izatia bere misericordija andija gaiti. Amen.

(1) S. Agust. Psalm. 32. Conc. Mediol. 3. tit. 1....

II. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *¿Cer dan Meza santuba? ¿Ceintzuc dirian meziaren zati, edo parte nausijac? ¿Nortzuc entzun biar daveen? ¿Tacelan entzun biar dan?*

Jai domequetaco cer eguina da, neure entzula onac, biarric ez eguitia, ta domeequia, edo jai osua Jaungoicuaren ondraraco, ta gueure arimaco salvacinoeraco gauza onac eguiten, iragotia. Domeeca, ta jaijetan eguin biar dirian obra oneen artian, leleengua da, meza osua entzutia. Ta meza osua entzun biarra dago ez domequetan, ta jai osuetan bacarric; ez bada baita jai erdijetan, edo jai arina esaten jacuenetan bere. Eleisa Ama Santiaren aguinduba da, meza santuba entzutia. Baina domeeca, ta jaijetaco eguin biarra dan leguez, pensau dot, irugarren Jaungoicuaren Aguinduban eracutsi biar deutsudala, meza santubaren gainian popuertza jaquin biar dozuna. Imini eguizu bada ardura ona, ta entzun eguizu doctrina onetan: 1. *Cer dan meza santuba.* 2. *Ceintzuc dirian meziaren zati nausijac.* 3. *Nortzuc entzun biar daveen mezia.* 4. *Celan entzun biar dan.*

I. Meza santuba ez da beste gauzaric, cristinaubac, ez bada: *Sacerdotiac Altara ganiar*

verba santubeen vitaartez oguijaren, ta ardauren izatia Jesu Cristo gueure Jaunaren gorputz, ta odol vitzi izatera aldatuta, Jesu Cristoren beraren icenian, eta berac ichi eutsun moduban, Aita Eternuari eguiten jacon esquinija, edo oprecimentuba, criatura guztien gainian daucan escubidia, ta ala izatia Aita beticuari autortuteco. Meza santuban Sacerdotiac Jesu Cristoren icenian Aita Jaungoicuari eguiten deutsan esquiartzia, edo oprecimentuba, ta Jesu Cristo berac Calvarioco Curutzian gueure pecatubac gaiti bere erijotza penazcuagaz Aita Beticuari eguin eutsana, bardinac dira; edo obeto esateco, bat dira. Sacerdotia Jesu Cristoren ordecoa da meza santuban. Jesu Cristoren icenian esaten dau mezia. Jesu Cristoren verbaquin consagreetan ditu oguija, ta ardaa. Ta Jesu Cristoren icenian eguiten deutsa Aita Cerucuari meziaren esquinija, edo oprecimentuba. Orregaiti meza bacoachac balijo dau, Jesusen Calvarioco erijotziac berac edu.

Iru gauza ez daucaz meza santubac, Jesusen Calvarioco erijotza penazcuac eucazanac. Leleengua da: Jesu Cristo penaz, ta alaz illuzan Curutzian. Baina ez dau padecluduten meza santuco oprecimentuban. Bada vitzuzan Jesus maitia illeen arteti, ostera ez ilteco, ta ez padecluduteco. Bigarrena: Jesusec eguin evan Curutzian bere vitzitza santiaren oprecimentuba, odola erijola. Baina mezatan ez dau odolico emoten. Orregaiti esaten jaco meza santubari odol botate bagaco *sacripicijua*. Irugarrenian: Jesu

Cristo gueure Jauna illzan Curutzian, aurrian egozanac vegüijeequin ecutseela. Baina meza santuban ez dogu ieusten Jesus vegüijaquin, pediaz baino. Iru gauza once alderatu ezque-ro, esan dirian moduban; Jesu Cristo gueure Jaunac Calvarijoco Curutzian gueure pecatubac gaiti artu euan eritjotzia, ta beragaz Aita beticuari eguin eutsan esquin amai bagacua berra, barristetan dau Sacerdotiac altaraan, meza santuba esaten davenian. Ez dau guichiago balijo meza bacoac, Jesusen eritjotziac berac baino.

Altaraco mirarizco, ta amodijozco Jesusen oprecimentu oni esaten jaco: *mezia*. Meciac esan gura dau *bialdutia*. Bai, Aita Cerucuae bere seme maitia ogüijaren, ta arduaren irudijan mezatan altarara bialduten deutseulaco. Ta bai, Jesu Cristo gueure Jauna, gueure Salvazaila maitia meza santuban altarati gueue esquin, ta bialduten deusagulaco Aita Jaungoicuari. Meza santuba da, Jaungoicuari eguin guinajozan esquin, edo oprecimentu guztietati, estimau-beena, ta balijocuen. Jesus bere seme vitzija, Aita Cerucuaaren poz, ta atsegin bacarra; bere vitzitza, ta eritjotzaco ontasun guztiaquin, da, mezan Aita Jaungoicuari eguiten deusagun esquinia. Meza bat gucijago da, Ceruco Ainguetubac, ta justu guztiaac eguin ditubeen, ta eguingo ditubeen eguitade santu guztiaac baino, Jaungoicuaren vegüijetan.

Au gaiti esaten da, meza santubac beragan cabiduten ditubala, legue guztietan, ta dempo-

ra guztietan Jaungoico andijari egüiti jacozañ oprecimentu, edo esquin santsu guztiaac. Ainguerubeen amodijua, Patriarqueen pedia, Apóstolubeen trabajubac, Martirijeen penagarrijac, edo tormentubac, erimainuen penitencijac, Virgineen edertasuna, ta arima justu guztien on izatia ecer bere ez da, meza baten balijoraco. Meza santuba esquinintzen jaco Jaungoicuari illac, ta vitzijac gaiti, justubac, ta pecatarijac gaiti. Meza santuba da, Jaungoicugaz pecatarijaren arteco baqueguina. Meza santuba da Ceruco ondasunen ecarlia, bai afimaraco, ta bai gorputzeraco, edo munduban vitzizateco. Meza santuba da, Jaungoicuaren asarria bialduten davena, ta gueuri mesediac egüitera, bere vorondate santuba presteetan davena. Meza santuba da, Ceru guztia alegretan davena; Purgatorijoco arimaac socorriduten ditubana, gueure arimaac garbituten ditubana; tentacinoiac goituteco gracia emoten deutseuna, ta gueure pecatubeen zorrac pagueetan ditubana. Pensau bada sarri, neure cristinubac, cer dan meza santuba, ta bere balijo andija. Baita ica-si pusca bat edola bere, ceintzue dirian meciaren parte, edo zati nautijac, beraren devocinoia ceuben vijotzeetan obeto gordetaco.

II. Meciac zati ascó daticaz, cristinubac. Guztiaac dagoz inratizco, ta amodijozco era-erutsijagaz janzita. Baina bata baino, bestia dira gauza altubaguac adituten ditoten deutseubeezanac. Comunioeco sacramentuban esango dira astiruago, meziaren zati guztiaac, ta baco-chac.

chac cer esan gura daveen. Bada ez dago meza santuban ecer bere, aparteco eracutsija, ta pensauquizuna ez daucanic. Ta guztiac ondo jaquitiac, chito asco ballijo deutsa cristinaubari, biar dan provechubagaz entzuteco.

Meciaren zati nausija, edo, ascoc dinuanez, izate guztija dago Consagracionian. Sacerdote Jaunac oguija, ta ardaua consagretan ditubarian. Au, meciaren izate guztia ez bada bere, popuertzacua da. Orregaiti da, atencinoe guztiagaz entzun biar dana. Onezaz gainera, meciaren zati nausizat conteetan dira. Leleengo: Sacerdotiac consagrau baino leenago ostijagaz, ta Caliziazagaz Jaungoicuari eguiten deutsan esquinija, edo oprecimentuba. Orduban esquintzen deutsa Sacerdotiac Jaungoico andijari ostrija mancha bagacua, ta Caliza osasunecua, cein dan Jesus gueure salvazaille ona, gueure pecatuben parcacinoeraco. Ta erregututen deutsa, artu dagujala ontzat esquini santuba. Bigarrenian: Consagrauta guero, barriro Sacerdotiac Calitza consagraubagaz, ta Ostrija consagraubagaz Aita Cerucuari eguiten deutsan esquinija. An gogoratuten ditu Sacerdotiac Jesusen vitzitzaco, ta erijotzaco merecimentubac. An dobleetan ditu bere erregubac. Dei eguiten deutese Aingueru santubai, datozala, mezaco sacrificijua Aita Cerucuaren aurrera eruatera, ta entreguetan deutsa orduban, esateco moduban, Jesusen erijotza barrija Aita Eternuari, guere pecatuben parcacinoeraco.

Irugarren meciaren zati nausija da, Sacerdo-

dotiac errecibidutia, edo artutia ostrija consagrauba, ta Calizaco ardao consagrauba. Bijac biar dira, oguija, ta ardaua mecia izateco. Bata baino ez bada, ez da mecia. Oguijaren leucuban, beste gauza bat bada; ez da mecia. Oguija, ta ardaua consagrau arren, Sacerdotiac artuten ez baditu bijac; ez da mecia. Meza santuco esquini balijotsuba izateco, edo Jesusen erijotza odoldu bagacua Altaraan barristetaco, popuertzacua da oguija, ta ardaua consagretia ta Sacerdotiac errecibidutia, edo artutia. Laugarrenian: meciaren zati guztiz santuba da, *santuseti* asita Sacerdotiac ostrija consagrauba, ta Calizaco ardao consagrauba artu artecua. Dempora atan barristetan dira Altara santuban egunian egunian Jesus, gueure Librazaille maitiaren vitzitzaco, erijotzaco, ta vitzu eraco mirari altubac. Orduban barristetan dira mezatan, Jaungoicuaren semia guizon eguitia; gueure artian vitzi izatia; Apostolubaquin Eguven santu gavian eguin evan aparija; oguija, ta ardaua bere verba santubaquin berac consagrauta gueuri emotia; gueure janaritzat Altaretan bera gueratutia; gueu gaiti pasinoian irago cituban pena neurri bagacuac; bere erijotzia, bere enterru santuba, illen arteti eguin evan mirarizeco vitzu eria, ta beste Jesus, Jaungoico, ta guizon eguijazcuaren eguitade santubac. Au guztiau barristetan da meza bacochian, cristinaubac.

¡Oh. Ceimbat gauza andi dagozan meza bacochian! ¡Oh Ce gauza ona, cristinaubac misterijo santu onen ezaubera, ta aitute arguija

euquitia! ; Oh ce oneta andicua gueure arimeentzat , cristandade guziarentzat , ta Purgatorijoco arima pieleentzat , meza santuban Jesusen eguitade santubac humiltdadiagaz , ta vijotz samurragaz adoretia , ta maiteturia! Ez daucagu cristindade guztian eguitade bat , altaraco meza santuba baino altubago , balijotsubago , arguijago , ta maitegarrijago danic. Ez da , asco pres- tago daucagumic bere. ; Oh ; ce itsubac , ta errucarijac dirian cristinaubac , derrigorrian , ne- quezca , ta nora ezian leguez , meza santuba entzutera duazanac! ; Mezaric laburrenaren villa daviltzanac! ; Oh , ce gusto guichi dauqueen Jesusen gaitceetan! ; Oh ce luur usaina eureen viotzetan , ta arimeetan! Arguitu daguizala bada Jaungoicuac gueure adilaac , gueure onera- co dan moduban , meza santuba entzuteco.

III. ; Baina nortzuc dira meza santuba ent- zun biar daveenac? Meza santuba , ta osua do- meeça guztietan , ja osuetan , ta jai arinetan , edo jai erdijetan , ta erriac votoz , edo oste- rantzian meza entzun biarrecotzat artuta datica- zin egun guztietan , esan , edo entzun biar da- vee , errazoiaren usura eldu dirian cristinau guz- tiac , pecatu mortalaren beian , guero esango dan moduban. Au da Eleisa Ama santiaren agvinduba , ta obeidu biar deusagtu. Errazoiar- en usura nos elduten dirian umiac , ez dau inoc bere erabaguiten zucen. Bateti gauza ga- cha dalaco , ezaututia : umiac nos artu daveen leleengo ezauberia gauza oneraco , edo maleci- ja gauza chaarreraco. Besteti guztientzaco dem-

pa-

pora bardina ez dagualaco. Batzuc dira eureen- nez adilla arguijagocuac , ta zolijagocuac ume- tati. Onec goxaago contuban jausten dira , ta balijetan dira errazoiagaz gauza oneraco , edo gacheraco. Beste batzuc dira adilla lodijagocuac , ta lainotsubaguac umetan , ta nequezago contu- ban jausten dira , guizonen errazoiari jagocazan gauceetan. Orregaiti ezin imini legui edade cier- tu bat , umiac nos errazoiaren usura sartuten dirian , esateco. ; Cer eguin biar dabee bada gurasuac gauza onetan? Eracutsi umiai dotrinia chiquitati. Eracutsi meza santuba cer dan , ta celan entzun biar dan. Ta guztiz zoruac , edo tontuac ez badira , bialdu meza santuba entzu- tera , zazpi urte ditubeneti aurrera. Ez bada- quijee ondo , juanagaz , icutsijagaz , ta esanaz icasico davee. Au da gurasuen eguin biarra. Bada errazoiaren usura eldu ezquero , entzun biar davee umiac meza osua jai domeequetan. Ez daqui inoc zucen , nos sartuten dirian er- razoiaren usuban. Baina zazpi urte ditubeeneco , gueijenian , ta gueijenac eracutsten davee eza- uberia , bai gauza on batzubetaraco , bai echeço oneraco , ta bai eureen paltaac ezcutetaco be- re. Begaz nai daveneraco , balijetan dira erra- zoiagaz , ta sartu dira errazoiaren usuban. Ba- da eracutsi biar jacue meza entzuten , ta bialdu biar dira.

Oh gurasuac , gurasuac! ; Zorzi , bederat- zi urteco umiac meza entzun bagaric echian daucazuzanac! Ez daquit , ce contu emongo deutzazun Jaungoicuari ceuben umiaquin. Ceu-

z 2

bec

bec esaten dozu ceubeen umiac gaiti, sei zazpi urte ditubeeneco: esanac eguitemo, echeco gauzai beguiratuteo, ta contu artuteo, acordu onecua diriala, ta nausi batec leeche, eguiten daveela. Ta, dotrinia eracusteco, ta meza santura bialduteo, izango dira umiac, sen bagacuac, ta ecer ez daquijenac, ceubec esan oidozun leguez? Ah, gurasuac, gurasuac! Pecatu mortala da, mezia entzun biar daveen umiac, entzun bagaric euquitia. Ta ceibat bidar euqiten dituzun, aimbeste pecatu eguiten dituzi.

Errazoiaren usura eldutaco cristinau guztia, esan, edo entzun biar davee jai domequetan meza osua pecatu mortalaren beian. Meciareni zati chiqui baten asieran, edo amaijan palteetia, ez da pecatu mortaltzat beinguan eracusten. Bereguraz mecia uts eguitemo peligruban jarten danac, eguiten dau pecatu, guero mecia entzun arren. Bada bere naiz ichi eutsan meciarri, peligruban jarri zahian. Ta ausi euan leguia, Mezaric erdija baino entzun ezin davenac, entzun biar dau, aldaguijana, edo jadichi daven erdija. Guztia pagau ecin davenac, aldaguijana, pagau biar dau.

Ta beti izango da pecatu, meza bagaric jai domequetan gueratutia? Ez cristinaubac. Aita biguna da gueure Jaungoicua, ta Ama biguna da gueure Eleisa Ama santia. Arimaco, vitzitzaco, osasuneco, cleituco, edo aciendaco noberaren, edo inoren calte andi bat bagaric, mecia entzun ecin danian, ez da pecatu,

me-

mecia entzun bagaric gueratutia. Alan ez dauque meza entzun biarric. Leleengo: oian gaisoric dagozanac, edo oian egon ez arren, gaiso erdi, edo macal daviltzanac; ta osasunaren calte andi bagaric Eleisara juan ecin dirianac. Bigarrenian: Carceletan preso dagozanac. Irugarrenian: Besteric ez da, oeco gaisuai jaamon biar deutseenac, ardura andico gaisua baccaric ez istia gaiti, besteric noc cuidado eguin ez daguanian. Laugarrenian: Noberaren, edo inoten balijo andico gauza bat, arimacua, edo gorputzecua erremedijau biar davenian. Ta, gach a erremedijauti, mecia entzun ecin davenian, jalleguneco biarra gaiti esan dan leguez. Eche batec su artutia, proximo bat pecatuti ateratila, aixe, edo su detunga bateti laboriac libreetia, ta beste onaco balijo andico gauza bat erremedijau ecin bada, meciarri ichi bagaric, ataraco meciarri istia, ez da pecatu. Osterantzian entzun biar da meza santuba, ta osua pecatu mortalaren beian. Esan dirian gauzaac gaiti, meza entzun bagaric gueratuten danac, diño San Antoninoc (1), albadai, echian, edo daguan lecuban eguin biar davela oracinoia, edo beste eguitade on bat, Jaungoicua ondretaco. Itasi ezquero cristinaubac, norzuc entzun biar daveen meza santuba; jaquin biar dau, celan entzun biar dan. Ta aitu eguizu verba guichitan.

IV. Ez da pensau biar, cristinaubac, mezia entzuteco, asco dala Eleisaan egotia, mecia

esa-

(1) P. 2. tit. 9. C. 10. §. 1.

esaten dan artian. Eleisaan egon biar da, edo mecia entzuten daguan gentiagaz, bat eguinda, egon biar da. Baina mecia entzuten egon biar da atencinoiagaz, ta devocinoiagaz. Cerda atencinoia? Mezatan biar dan atencinoia, da, entendimentubagaz mezaco gauza santubac, Jesusen pasinoeco, ta erijotzaco, ta altaraco misterio santuba penseetia, edo Jaungoicuaren ondraco, ta gueure arimiaren oneraco gauceetan gogua euquitia. Cer da devocinoia? Vorondateco nai prestagaz, ta vijotzeco, ta arimaco gurari gogotsubagaz Jaungoicua adoretia, alabetia, ta ametia; ta gueure arimiaren oneraco mesediac Jesusen merecimentubac gaiti erregutia. Au da atencinoia, ta devocinoia, mezatan biar dana. Au da gueure adiliaren, ta nailiaren mezataco cer eguina. Ez dago, cristinaubac, devocinoe erabaguiric meza santuba entzuteco. Guere nailia, edo vorondatia Jaungoicua gana, ta arimiaren oneraco gaucetara jasoten davena, izan ezquero, edocein devocinoe, edo pensaquizun da ona, meza santuba entzuteco. Jesusen jaijotzia, vitzitzia, erijotzia; Altaraco Sacramentu santuban Jesus gueratutia; gueure erijotzia, juicijua, Ceruba, impernuba, pecatubaren ezaintasuna, edo beste onaco gauzaac penseetia; errosarijo santuba, Jesusen Corroia, edo Ama Virginaren Corroia astiro, ta ondo pensaubaz erregetia; edo beste devocinoezco gauzaac erregetia; edocein da asco, vorondatia, ta gogua Jaungoicua gana jasota equi ezquero. Baina esan dan atencinoia, ta

de

devocinoia popuertzacua da, meza santuba entzuteco.

Emeti ezautuco dozu, neure entzula onac, mecia esaten dan artian Eleisaan egon arren, ez daveela mezaric entzuten: 1. Albocuequin berveetan, ta endreduan mezaco demporaan dagozanac. 2. Eleisaco gentiagana, nor nun daguan, ta celan daguan, icusten, gogua, ta pensamentuba zabaldua, mezatan dauqueenac. 3. Auagaz erregetan egon arren, ezaberaz, ta naiz beste biar ez dirian gauceetan gomutia, ta vorondatia dauqueenac. 4. Meciareen zati nausijan, edo zati chiqui ascotan meza bacochian alan dagozanac, ez davee mezaric entzuten, atencinoiaren, ta devocinoiaren paltaz. Ah, ceibat meza prisaca, ta devocinoe bagaco aguertuco dirian Jaungoicuaren aurrian. Endamas gazte reguijac! Euren pensamentuba, vorondatia, ta gogua arratsaldeco ibilte galdubetan, ta masajetan dauqueela, entzun gura leuquee ascoc meza santuba. Arguitu daiguzan veguijac. Jausi gaitazan contuban. Gorde daiguzan aguindubac. Endamas meza santuba ondo entzuteco daucaguna, jadichi daigun arimaco gracia, ta Ceruceo gloria. Amen.

EET

III. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *Domecca, ta jai osuetan cer eguin biar dan.*

Entzun dozu , cristinaubac , leengo Iracatsijetan ; bateri Jaungoicuac aguinduten deuscula , domequetan biarric ez eguiteco ; ta besteti , Eleisa Ama Santiac aguinduten deuscula , egun areetan meza osua , gueure gogua , ta vifjotza Jaungoicuaren gaucetara jasota , entzuteco . Meza santuba entzutia ordu erdi bateco cer eguina da . Emati dator bada pensaquizuna , ta ez guichi balijo deuscuna , guere astian astiango , edo sarijagotaco eguin biar altu , ta nausi beti cobru emoteco . ; Ta ce pensaquizun dala au , uste dozu , neure entzula onac ? Ez besteric ez bada , jaquitia cristinaubac : ; Ya domecca egunian , ta jai osuetan ascodan biarric ez eguitia , ta meza ostia entzutia , Jaungoicuaren irugarren aguinduba gordeetaco ? Edo , ; Ya esan dirian egunetan , libre dagozan cristinaubac , mecia entzun ezquero , pecaturic , edo biarric eguin bagaric , osterantzian nai daveena eguiteco ?

Jaungoicuaren legue santuba gordeetiari , edo austiari jagocan guetia , da , iracatsi onetan esaten dana . Bera gaiti escatuten dau ceubeen adiera osua . Mundutarrac , ta ez guichic cristian

tinauben artian uste davee , jai domequetan meza bat esaten dan artian , Eleisan egon ezquero , beste egun santu areetaco demporia ibiliteco , ta olguetaco dala . Esaminau daigun bada , cristinaubac , gauza au pusca bat , irugarren aguindu santuco eguin biarrari cobru emoteco . Onetaraco eracutsico deusut dotrina onetan : 1. ; Cer dirian domeccac ? 2. ; Cetaraco Jaungoicuac ichi eutschuzan ? Oneen ondoric chito errazto ezautuco dogu , cer eguin biar dogun jai domequetan . Prestau zaitez adieraric gogotsubenagaz , ondo entzuteco , ta beti goguan euquiteco .

I. Berecantan , ta popuertza leguez ezaututen dogu , cristinaubac , gueure arimaco , gorputzeco , ta munduban vizi izateco biar ditugun gauza guztia , emoten deuschuzala Jaungoicuac duaric . Begaz Jaungoicuari esquer onac , ta gracijac , emon biar deusaguz , eguiten deuschuzan , ta eguin biar deuschuzan mesede andijac gaiti . Jaungoicuari guizonac emon leguijotzan esquer onac , ta gracijac dira : Jaungoicua bera alabetia , adoretia , ezaututia , ta vijotz guztiagaz maite , ta laztan izatia . Jaungoicuac , ta Jesus bere seme bacar guizondubac gueu gaiti eguin ditubeen eguitade santubac , amodijotzcuac , ta beticuac , humildade andiATEGAZ gogoratutia , lotsa onagaz penseetia , ta nai bigunagaz maitetutia : Jaungoicuaren , ta Jesusen ondraraco , ta ondo esaheraco balijo daveen gauzaac , aleguin guztiagaz gueuc eguitia : ceinetan sartuten dirian misericordijaren , caridadia-

ren, celo santubaren, ta penitencijaren eguitadiac. Au, ta oni darraiconan, da, guizonac Jaungoicuari emon leguijozan esquer onac, edo gracijac, ta ondo esatia. Ta au bada, Jaungoicuari gracijac, ta esquerrac emotia: po-puertza biar dau guizonac onetaraco demporia.

Adan, Abel, Noe, Abraan, ta beste naturalaziaren legueco Patriarca santubac, ez dauquigu zacen, dempora seinalauric euqueenic, Jaungoicuari gracijac emoteco. Ez bada, eureen Jaungoicuaganaco gogo onac, ta Ceruco ondasunen, ta betico eguijeen naijac, ta amodijuac escatuten eutseen demporan, ondreetan exeela Jaun Cerucua, ta eguiten eutseezala escarijac, beste munduco cereguinai ichita. Baina Jaungoico andijac, Sinaico mendijan oinaztu, ta trumoe artian Moisi judegubentzat leguia emon eutsanin, aguindu evan verba aguirijaquin zapatubac gordeetaco, edo zapatu egunac santu eguiteco. Legue atan bertan aguindu eutsan Jaungoicuac Moisi, ta aren bitartez judegubai: Cerubac mesede andijac eguin eutseezan egunac, egun santutzat artuteco betico, eurentzat, ta eureen ondorenguentzat (1). Ta aramen zapatubez ostian urte barruco judeguben jaijen asieria, Jaungoicuac berac aguinduta. Zapatubac, ta urte barruco jaijac gorde citubeen judegubac, escritura sagraduban iracurten dan arduriagaz, ta lotsiagaz, Jesu Cristo gueure Jaunac bere erijotza santiagaz judeguben leguezarra birrinduta, evangelijo santuco legue bi-

gu-

(1) Exod. C. 13.

guna, ta gracijazcua munduban azaldau, edo publicau artian.

Apostolu santubac, Espiritu santubac eracutsita, Jesus ill even judegubaquin, ecetan bere bat ez eguitarren, aldatu even zapatuco eguin biar, edo obligacinoe guztia Domeecara. Ta onezaz gainera, esatenda, Apostolu santubac gorde citubeela jaitzat, ta aguindu eveela gordeetaco, Jaungoicuac guizonari mesederic andijeenac eguin deutzazan egunac. Apostolu gloriosuen ondoric Eleisa Ama santiac, Ceruco espiriutubac eracutsita aguindu dau, Jaungoicuari, Jesu Cristo gueure jaunari, Ama Virginia, Jaungoicuaren Ama garbijari, Apostolu santubai, ta beste Ceruco Jaungoicuaren adisquide ascori esquer onac, gracijac, ta ondo esatiac emoteco, euren egunac jai gordeetaco. Batzuc jai oso, ta beste batzuc jai erdi. Jai osuac, domeecac leguez, ta jai erdijac, mecia entzute-co, domeecac leguez, ta biarra eguiteco, astegunac leguez. Au da, neutre cristinaubac, urtian urtiango domeequetaco, ta jaijetaco asieria, ta eguin biarra. Urte barruco jaijac Eleisa Ama santiac guichitu, edo gueitu leguiz. Baina domecac ez ditu, ez guichitu, ez gueitu. Astian egun bat, Jaungoicua ondretaco, gracijac, ta esquerrac emoteco, ta eguitade onequin santututeco, ichi euscun Jaungoicuac, ta ascoc dinuanez, mundubaren beraren asierati. (1).

San Agustin gloriosuac, ta Eleisiaren Bat-

aa.2

zaar

(1) A Lap. in C. 2. Genes.

zaar nausijac esaten davee (1) neure cristinaubac, Apostolu santubac ce gaiti aldatu even zapa-tuco eguin biar guztia domeecara. Dira pensa-quizun chito onac, ta domeeca egunac santututen, cristinaubari asco lagundu leguijue-nac. Errazoe asco dacarreez onetaraco. Ta guz-tiac dira, domeeca eguna chito ondo gogoratuta, gueure vijotza cerurutz jasoten daveenac 1. Do-meeca eguna dalaco egun guztietati leleengua. 2. Munduco gauza guztiai asieria Jaungoicuac domecan emon eutseelaco. 3. Ainguerubac do-meeccan criadu zitubalaco. 4. Mana esaten ja-con janari gozua, altaraco sacramentu santuba-ren iradi ainchinacua, judegubai Jaungoicuac domeccan Ceruti bialdu eutseelaco. 5. Jesus mai-tia domeccan jaijozalaco. 6. Iru Erregue Maguac, Jesus adoretara, Belengo Portalera etorteco, do-meeccan Izarra aguertu jacuelaco. 7. San Juan Bautistac Jesus domeccan batiatu evalaco. 8. Je-susec bost oguigaz, ta arrain bigaz bost milla guizon maendi soillian domeccan jandu, edo mantenidu citubalaco. 9. Jesus maitegarrija do-meeccan illeen arteti viztu zalaco. 10. Espiritu santu pozlarija domeccan Apostolu santubai Ce-ruti jatsi jacuelaco. ; Oh ce campo andija dan au, neure cristinaubac, domeeca santubetan penseetaco; ta Jaungoico altubari, ta altubari gracijac emoteco! Baina, aitu ezquero, cer di-rian, domeecac, ta jaijac; icutsi daigun? ya ce-taraco dirian?

II.

(1) Serm. 280. Conc. 6. general C. 8. apud Baron.

II. Jaungoicuac ez dau alperric ecer bere aguinduten. Bere Jaquituriya amai bagacuac gau-za guztiauc zucenduten ditu cerbaiteraco. Bada Jaungoicuac eragotzi ezquero ain legue estuba-gaz, icutsi dozun moduban, jai domequetan biarra eguitia; autortu biar dogu, cer baitera-co eragotzi eutscula. ; Izango eteda, Jaungoicuac guri biarra eragoztia jai domequetan, esan dan moduban, egun areetan gu alperrierijan egoteco? Ezin izan leiteque. Alperrierijari gorroto deutsa Jaungoicuac

Ez astian egun bat, ece gueure vitzitza guztian ordu bete bere ez deutsu Jaungoicuac emoten, alperrierijan egoteco. Alperrieriac, dino Espiritu Santubac (1); malecija asco eracusten da-vela. Malecija asco eracutsten daven vicijua, ecin Jaungoico zucenac guindu eutsquegun, jai domequetan eguiteco. ; Eragotzi ete deutsu ba-da biarra eguitia, jai domeccac libre euqui dai-guzan goxeric arrats jocoraco, tabernaraco, dan-za eragotzietaraco, mundutarrenvisiteetan, peli-gruzco pasietan, ta ordena bagaco jan edane-tan iragoteco? Cristinaubac, ta ez guichic egui-ten daveenari beguiratu ezquero esan legui, one-taraco Jaungoicuac eragotzi eutscula, domeeca, ta jai osuetan biarra eguitia. Baina Evangelijo santubari, ta Eleisa ama santiaren erac beguiratu ezquero, Blasphemia derichon p castia, da, au esatia.

Eleisa Ama santiaren Catecismuac, zaarrac, ta gurasuac ao bategaz dirianac esa da-

(1) Eccl. C. 33.

daves: Dombeca, ta jai osuac ez diriala, ez alparrierijaraco, ez ordiquerijaraco, ez jaate laarreguiletaraco, ez probetaraco, ez desapijueta-raco, ez comadijtaraco, ez sarauetaraco, ez biguiletaraco, ez olgueta naastauetaraco, ez maaduco vanidale, ta nasaitasunetan iragoteco. Ez, cristinaubac ez. Ez dago onaco leguecic. Eguitale malaricatuzat conteetan ditu Eleisa ama santiaren espiritubac, alaco oitura oneen galdugarijac, ta araguijaren nasaitasunac, ta endamas dombeca, ta jai santubetan. Ascoc eguiten dau bada. Baina ez da Jaungoico santuba guichiago desondretan, ascoc eguin arren, guijago baino.

¿Cetaraco eragotzi deutsu bada Jaungoicuac, egun santu areetan biarra eguitia? Cristinaubac, Jaungoicuac berac esan deutsu cetaraco. Ta ucatu ecin guinal. Jaungoicuac berac esan deutsu (1): Santu eguin ebala, edo santipicau eyala zapatuba. Bedeincatu eyala, ta santu eguin eyala zapatuba, dino ostera bere Jaungoicuac (2). Berac santu eguin evan eguna, gueuc bere santu eguia daigula, edo santipicau daigula, dino Jaungoicuac (3). Acordau zaite, dino, *memento*, edo goguan euqui eguizu zapatuba santurutia; *ut diem sabbati sanctifices*. Jaungoicuac santipicau, ta bedeincatu evan zapatuba (orain domeequia) bere eguntzat; ta aguindu eutsun gueuri bere: domeeca egun santuba, ta bedeincatuba gueuc bere santu eguite-

(1) Genes. C. 2. (2) Deut. C. 5. (3) Exod. C. 20.

co, ta bedeincatuteco. Esango baleu leguez Jaungoicuac: sei egun emoten deutsudaz astian, pecaturic eguin bagaric, ceubeen biarrac eguiteco, ceubeen solo, baso, tratu, artu emoneco, ta vitzitzaraco cereguinal cobru emoteco. Baina zazpigarren eguna, domeequia neuria da. Egun bedeincatuba da. Egun santuba da. Neure izate altubari consagrautaco eguna da. Beste biarraichita, neure icen santuba alabeetan, adoretan, ondretan, ta amectan irago biar dozun eguna da. Ez domeeca bacoheco ordu erdi bat, edo ordu bete bat; ez bada astian egun bat, domeeca guztia santu eguiteco, aguinduten deutsut. *Memento, ut diem sabbati sanctifices.*

Beste gauza bategaz aituco dozu au obeto, cristinaubac. Urrezco plater bat, coilara bat, edo vaso bat edoceinec escuban erabili legui, ta jaubiac agaz edocein gauza eguin legui. Baina jaubiac egujten badau urrezco plater agaz caliza bat, ta consagreetan bada caliza á mecia esateco alatararaco, Jaungoicuaren servicijoraco; ya caliza consagraduba dan artian, á edoceinec escubetan erabili ecin legui, ta jaubiac bere beregaz nai davena ecin legui, mezataraco consagrauta daguan caliza santuba, ta bedeincatubadalaco. Domeeca, ta jai osuac dira, Jaungoicuari consagrautaco egun santubac, ta bedeincatubac.

Beste aste barruco egun baten, edo gueijagotan, guizonac eguin legui, pecatubaz ostian, derichona, egon, edo ibili, errezau, edo

Id eguin, turre jaubiac urriagaz eguin leguijan leguez. Baina domeeca, ta jai osuetan, pecaturic eguin ez arren, nai davena ecin legui cristinaubac, caliza jaubiac caliza consagraubagaz ezin leguijan leguez. Bada caliza consagrauba altararaco, ta Meza santuraco dan leguez; domeeca, ta jai osuac Jaungoicua serbiduteco, dira. Ez dago onetan dudaric.

¿Cer eguin daique bada cristinaubac, egun santu oneac ondo gordeetaco? Domeeca, ta jai osuetan eguin daiquezuzan gauzaac, asco dira, neure enzula onac. Guztiac ezingo dituzu bacochoac. Baina edoceinec daiquezu areetati bat, edo beste bat. Bai egun batian bat, eta bestian beste bat bere, ceubeen jaquiturijac, ta estadubac escatu, ta aguinduten deutsun moduban. Cereguin santu oneen artian contetam dira: 1. Meza osua vijotz onagaz, ta adiera gogotsubagaz entzutia. Inundi albadedi Meza nausija, ta bacochoac bere Parroquijan. Au chito gauza ona da, jai santuba gordeetaco. Cristianaubac bere Parroquian daucaz leenagoco gurasuen azurrac. Bere Parroquijan dauca, cristinau eguin zaneco arimiaren garbi lecuba. Bere Parroquijan errecibiduten ditu Sacramentu santubac. Bere Parroquijan daucaz arimiaren jaolaac, cura Jaunac. Bere Parroquijan eguiten da oracinoia errico illac, ta vitzijac gaiti. Ta bere Parroquijan eracusten da Jaungoicuaren verbia, Trentoco Concilijuac aguinduten daven leguez, jaijetan, ta meza nausitan. Errazoe oneec, ta beste asco gaiti, esaten jaco cristinaubari, jai do-

domeequetaco eguin biarraren zati andi bati cohru emoten deutsala, bere Parroquijan meza nausija, ta Jaungoicuaren verbia entzunagaz.

2. Jai domeequetaco cer eguin santuba da, Jaungoicuaren verbia entzutia; goixeti, edo arratsaldian prediqueetan danian, ta prediqueetan dan lecuban. Jaungoicuaren verbia, edo sermoia da arimiaren janarija. 3. Sacramentu santubac prestaera onagaz artutia; conpesetia, ta comulguetia. ¡Oh ce ondra andija Jaungoicuari, ta onera andija bere arimiari, edola bere illian bein, ondo prestanta, conpesetia, ta comulguetia! 4. Jai domeequetan vesperetara juatia, Eleisan Errosarijo santuba errecetia, ta Altarac, ta Eleisia visitetia. Cer eguin santuba, ta indulgencija, edo parcacinoe ascogaz apainduba, da au. 5. Edoceinentzat, ta endamas euren echeetati urten ezin davenentzat, edo meza nausitara, vesperetara, edo sermoetara juan ecin dirianentzat, eguiquizun santuba, ta ona da jai domeequetaraco; Jaungoicuaren dotrinia icastia, edo eracustia; gaixuac visiteetia; tistiac consoletia; aldaguijan limosna eguitia; oracinoe eguitia; edo erliginoeco eguiija altubac, erijotzia, juicijua, impurnuba, ta Ceruco glorija astiro, ta gogoz penseetia; Jesu Cristo gueure jaunaren vitzitzaco, peneetaco, erijotzaco, ta vitzu eraco pausubac vijotz bigunagaz gogoratura, Jesus maitia, ta Jaungoico andija adoretia, ta maitetutia; pede santuba gaiti, ta Purgatorioeco arima pielac gaiti Jaungoicuari erregututia; empin, aste baruban bere cer eguinetan eguin dituban palteen

paracinoia, ta aurrera ez eguiteco biar daven gracia, Jaungoicuari escatutia.

Ara emen, cristinaubac, domecca, ta jai osuetaco cer eguinac, ta eguin biarrae. Bata ez bada, bestia, edoceinec eguin leguizanae. Zaarrae bere eguin leguizec, gaztiac bere bai. Aberatsac bere bai, pobriac bere bai. Echian daganac bere bai, bidian dabilenac bere bai, oian diguan guixuae bere bai. Bata ez bada, bestia, guichlago, edo gueijago, errazoiaren usuba badauca, edoceinec. Au da, neure entzula onac, domecca, ta jai osuac santu eguitia, edo santi-piquetia. Onetarico Jaungoicuaren ondraraco, ta gueure arimen oneraco eguite santubectan domeccac, ta jai osuac iragotia, da, jaijac, ta domeccac gordeetia. Au da, irugarren aguinuban Jaungoicuac escatuten deutseuna. Pecaturic ez eguitia, egun guztietaco Jaungoicuaren aguinuban da. Ta domecca, edo jai santubetan pecatu eguitia, beste egunetan eguitia baino, pecatu andijagua da. Meza santuba jai domecquetan entzutia, Eleisa ama santiaren aguinuban da. Jesu Cristo, gueure Jaunac Cerubetara igon ezquerocua, da. Baina domecca egunac santu eguitia, Jaungoicuaren beraren aguinuban da. Mundubaren asietari datorrena, da. Egun santu onec, obeto, poz gueijagogaz, ta animaco onera gueijagogaz gorde guinaizan, Eleisa ama santia aguinuban deutseun, meza santuba entzute-co. Baina mecia entzun biarric ez bagueunca bere, gorde biareo guenduque astiango eguna, santu eguinagaz, pecatubaren beian. Ez ordu

erdijan, ez bada egun guztian. Egun guztia santu eguiteco, aguinuban deutseun Jaungoicuac.

Dacutszu bada cristinaubac, cer dirian domecca, ta jaijac. Baita Jaungoicuac, ta Eleisa ama santia cetaraco ichi deutscuzan bere. ? Ta esango dozu, ordu erdijan meza bat entzunagaz, ta biarric eguin ezagaz, gordeetan ditubala cristinaubac domecca, ta jai osuac? ? Ordu erdi bateco eguitade santu bagaz, pagueetan davela egun guztico zorra? ? Ordu erdijan, edo ordu beian baino biarra eguin ez deutseunari, emoten deutzazu egun guztico alovera? Bada Jaungoicuac escatuten deutseun domecca, ta jaijegun osuetan, goxeric arratsetaco biar onac eguitia; *memento, ut diem sabbati sanctifices.* Egun guztia da, gueure santu eguin biar doguna. ? Ta derichazu ordu erdi batean meza bat prisaca entzunagaz, eguingo dogula Jaungoicuagazcua? Pensatu eguizu ceube, neure entzula onac, errazoe onen indarra. Ta balijau zaitte beragaz, ceuben jai domecquetaco eguin biarrae zuzenduteco. Baita gogoratu eguizu, ce urrin dagozan jai domeccac gordeetati, domecca, ta jai osuac tabernetan, jocuetan; desapijo, ta provectan, olgantzaca desonestubetan, ta pecatuco lan gaistuetan iragoten ditubeenac. Meza bat ozta, ta bera prisaca, ta gaisqui entzunda, beste domecquetaco, ta jai osuetaco dempora santuba mundubari, aragujari, ta diabrubari consagretan deutseenac, ce urrin dagozan, dinot, jai santubac gordeetati. ? Oh ceibat cristinau nasai onetaricuac, lastima gor-

rijan! ¡Oh gurasuac, ta umiac, jai santubem desondragarijac! Edegui eguizuz ceuben veguijac.

Baina ceuc gueure Jaungoico maitia, ceuc imini biar dozu gueure vijotzetan eguija santu onen amodijua. Ceuc erbestetu biar dozu gueure gogoti munduco vanidade nasajetaraco naija, ta zabalku aren lecuban Ceruco ondasunen gosisa, ta ceure gracia, ceinegaz jadichico dogun Ceruco betico gloria. Amen.

LAUGARREN

AGUINDUBA.

I. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Gurasuac umiac xor deusem azieria.*

Jaungoicua laugarren agvinduban esaten deusecu, neure entzula onac: *Ondrauco diruxu ceure Aita, ta Ama, luzaro vitzi zaitezcan, ceure Jaun, eta Jaungoicua emongo deusem luurrian* (1). Leleengo, ieu agvindubetan Jaungoicua escatuten deusecu, bere auditasunari jagocam lotsia, ta ondria; ta beste zazpi agvindubetan

Exod. C. 20

pro-

proximuari jagocan provechuba, edo oneria. Jaungoico onac, ta guztien arduria daucanac, bere ondriaren ondoric bertati beguiratuten deutsa, gueuc bata bestiaren artian euqui biar dogun ontasunari, zuzentasunari, ta maitetasunari. Ta au zintzoro gorde daigun, emon deusecuz lotute, edo legue oneco agvindubac. Bada San Juanec dinuan leguez (1), gueure artian vitzi dirian, ta gueure veguijen aurrian daucaguzan anaia, edo lagunac, amectan ez baditugu; ¿Celan amauco dogu, icusten ez dogun Jaungoicua? Gueure artian dagozanen, edo proximo guztien artian, leleengo dira, Jaungoicua ostian, gueuri izatia emon deusecubenac, gueure gurasuac. Au gaiti laugarren lecuban Jaungoicua agvinduten deusecu: *Gurasuac ondreetaco.*

Gurasuen, edo Aitaren, ta amaren izenagaz sartuten dira agvindu onetan, dino Erromaco Catecismoac (2), ez bacarric gueu sortu agvindubezan Aita, ta ama; ez bada, baita gueuri arimaco, edo munduco gaucetan agvinduteco escubidia dauqueenac bere. Obispo Jaunac, Cura Jaunac, ta Sacerdote Jaunac, esaten da, diriala gueure gurasuac; ta ez azque-nengo Aita Santu Erromacua, Jesu Cristorem orde-cua luurrian. Bada, San Pauloc esaten daven leguez, Evangelijo santuban, ta Jaungoicuaaren sinistutian eura sortu gaitube. Onen ondoric Gurasotzat daucaguz gueure Erregua Jaunac, ta areen ordian dagozan errietaco Agvindu-

(1) Epist. 1. C. 4. (2) 4. precept. . 8.

arijac. Alan esaten eutseen *Aita* bere erijadubac Naamani (1). Azquienian : Gurasuac esaten rjacue , edadlan , cereguinian , edo opicijuan , ta rjaquiturijan natisijago dirianai , ceintzue dirian zaarraguac , gueure eracutslac , edo musubac , ta curadoriac , edo gueure arduria artu daveenac. Onei guztioi zor deutsegu bacochari bere decuban , ta moduban ondria , ta lotsia. Ta guztiaac sartuten dira , edo ecerretan dia laugarren aguinduban. Baina guztien artian leceengo lecuba dauca , seme alabaac euren gurasuai zor deutesen lotsa onac. Ta alcani darraicozan leguez , Gurasuac seme alabai zor deutesen aziera ona ; ta seme alabaac gurasuai zor deutesen lotsa ona. Esango deutesut iracatsi onetan : *gurasuac ce aziera emon biar deutseen umiai*. Ta onen ondoric , beste aguindu oni darraicono. Egon zaite entzute onagaz.

Umien aziera ona da , neure cristinaubac , ez bacarric cristandadian , ez bada baita mundu guztian , ta gentilen artian bere , ardurarie andijena daroiana , ta cer eguine gueijen emoren davena. Menturaz ez da legueguin bat ezatuten , gazte eria ondo azteco aguindu ez davenie. Escriptura sagradubac ceimbat lecutan , ta ce ardura estubagaz aguinduten daven , esatia , lauregui laizetutia izango litziateteque , guztiaac guzijen gauza baten gainian. Aguintari guztia eguin biarra da , gazte eria ondo aztia. Baina lebegea , ta andijena gurasuena. Alperric cansateo dira Gura jaunac , Alcate jaunac , erac-

(1) 4. Reg. C. 5.

cuslac , ta Compesoriac , umiac Jaungoicuaren bildur santuban , ta lotsa onian azten , gurasuac ardura onagaz lagunduten ez badeutsee. Gurasuen contura ichi dau Jaungoicuac seme alabeen aziera cristinauzua. Cer eguin andija da. Buru auste andicua da. Baina , gurasuac , eguin biar dozuna , da , Jaungoicuaren zama bildurgarrietati librauco bazara. Era batera batura , iminico deutsudaz ceuben umen aziera operaco eguin biar nausijac , erreztuago goguan equi daguizuan.

1. Pecatu eguiten davee gurasuac , seinic ez izateco gauza charra eguiten daveenian , seinac azteco nequia gaiti 2. Pecatu eguiten davee , amaren sabelian dagan seinia , ilteco peligruban iminten daveenian euren erruz , dan moduban , dala. Bada cein jaijoteco daganari , vitzitzia quendu , ta cein jaijota daganari ill , bardin da , dino Tertuliano (1). 3. Deungaro eguiten davee gurasuac , euiac libre egotia gaiti , euren erraijetaco prutuba amaren bularrian aztiac daucan nequia gaiti , edo usadijo gaisto bati jarraitutia gaiti , beste premia bagarie , inori azteco seinia emoten deutseenian. Naturalezia bera lotsatuten dan pecatuba , da au. Jaungoicuac amari prestau deuta , seinia bere bularrian azteco biar davena. Ta amac , neque pusca bat ez artutia gaiti , sosiguzago vitzizatia gaiti , bere gorputza munduco gustuetaraco libre equitia gaiti , beste premia bagarie , inori seinia azteco emotia , da , naturalezia , ta Eleisa Ama

Sara-

(1) Apolog. C. 3.

Santiaren espiritubac icutsi ezin daven pecatuba. Seinora andijac cirian Sara Abraanen emaztia, Ana Samuelen ama, Rebeca Jacoren ama, ta beste seinora, ta Erreguina asco, escritura sagra. dubac, ta Elsisaco jazuac esaten deutchuben leguez. Baina euren bularretan azi cituben euren sabeleco prutubac. Ama Virginia guztiz santiac bere bular gozuetan azi evan Jesus bere seme bacar maitia.

Inoren bularrian azten dan umiari, nai otzagua eracusten deutsa gueijenian gurasuac. Baita umiac bere gurasuari. Bularragaz iraasten jacz umiari, ez guichitan, azten davenaren gorputzeco gachac, ta arimaco guraarijac. ; Bularra emoten deutsana da gach duna, garbitu biarrecua, edo ondo garbitu bagaqua, Inude asco oidirian leguez? bada seinari ezarten deutsa, edo ezarri leguijo bere gacha. ; Seinaren azizailia da, vicijo gaistuetacua, nasaija? bada umiac aguirico dau, isteen bajaco, noren bularra artu evan. ; Ta ezin jazo leiteque, seinu truqueetia? ; Ah gurasuac! Bein baino gueijagotan jazo leitequian gauzia da. Ta oraindino urte asco ez dala, jazozan Prancijaco Erreinuban onelaco sein truqueeta bat, Inudiaren descuido bat zala medijo. Inudiac subaren onduan ichi evan seinu ardura guichigaz, ta erre jacon arpeguija pusca bat. Seinua zan consejeru baten alabia. Ez zan azartu inudia gurasuai jazo tristia esaten. Quendu evan inutsein eguijazcua, ta azi evan beste ume bat aren lecuban. Ta viurtu eutseen gurasuai inoren umia, euren balitz leguez. Ez-

con-

condu even gurasuac seinora andi. Ta ezconduta guero, autortu evan inudiac bere descuidua, ta engainuba. Azaldauzan trucadia, birrinduzan ezcontzia, zabalduzan escandaluba, ta oni darraicon guztia (1). Escarmentau bada, gurasuac, inoren gachagaz, ta azi ceuben umiac ceuben bularretan, inundi aldaguizunian. Ama baten ondrarie andijena da, dino San Ambrosioco (2), sabeleco prutaba bere bularrian aztia.

4. Seme alabei gurasuac zor deutsen aziera onaren contra, ta chito deungaro eguina da: Lau bost urtera eldu ezquero, edo leenagoti, umiac eurequin oian eratzotia. Baita mutilchubac, eta nescachaac alcarregaz eratzotia bere. Baita guela baten guztientzat oiac alcarren onduan euquitia bere. Gauza onetan nasaitasun andija icusten da pameliya ascotan. Errial bat, edo bi ez castetia gaiti, vitzi dira gurasuac, eta umiac, ta ascotan otseguinac, campocuac, ta echecuac, guizonezcua, ta emacumiac cristandadiaren lotsagatrijan. Ugazaba jaunac, edo echejaubiac ez dauquee erru guichi sail onetan. Errentia osoric artuten davee, ta zucen. Baquijee, errenteru pobriac, ta menturaz laster echeiti urteteco bildurragaz daguanac, pameliya guztija casic erabatera eratzoten davena, oe bat nun aparte imini, eche barruban ez daucalaco. Ta orregaiti, ez dau ugazabac oe lecu apart bat eguingo bere echian.

i Oh Gurasuac, edo ugazabaac, zarianac

cc

za-

(1) Marchant. Candel. mist. tract. 8. Lect. X. prop. 3. (2) Lib. de Abran. C. 7.

zariala! Ez daquizu ondo, ta jaquin biar cenducque, ceimbat arima inoentera pecaturaco vidia emoten deutsezun. Ceimbat malecija sortuten dan umen goguan, ta arimetan ceuben ardua guichija gaiti, ta conciençija nasaija gaiti. ¿Ta ustedozu, ez deutsula Jaungoicuac contu artuco bai gurasuoi, ta bai ugazaboi, ume inocenten arimac alan gacheraco goixtartu, ta arguitu dituzulaco? Pensau eguizu ceubec, ce ocasinoia dan. Ta ez eguizu sinistu, umiac diriala. Salomon gaiti esatenda, amaeca urte citubaneco, aita zala (1).

5. Deungaro eguiten davee gurasuac, umiai bost sei urte ditubeeneti aurrera, edo lecnagoti verba chaarrac, gacharen icenac, ta beste eurenec pecatu dirian gauzaac, parcatutiaz. Umetati icasten danac, iraungo dau zaartu artian, dino Espiritu Santubac. Chiquitati oquer azten dan landaria, nequez zucenduten da, sutara artian. Chiquitati gurasuen erruz gaisqui azten dan umia, sarri juan oida impernuco sutara, zucendutera, edo beti erreetan oquer egotera. Guraso arro ascoc, umen zazpi zortzi urteco pecatubac, lotsagalduco querijaac, ta verba ezainac vanidadez contau oi ditubee, gauza andi batzuc balira leguez. Ez eguijozu bada umiari parcatu chiquitati, guero berac eguitia, edo esatia, ondo ez dana.

6. Deungaro eguiten davee umiai dotrinia, biar dan moduban, eracutsten ez deutsenian. ¡Oh Guraso errucarijac, ta ume desdichaubac

(1) S. Geron. in epist. ad vital.

gauza onetan! Leleengo icasiquizunian esan da cerbait onen gainian. Baina esan aldedin guztia, utsa da, gurasuac contura ecarteco euren eguin biar andi onetan. Oracinetaco verba banaca batzuc ozta goguan cuqui eraguitia, ta areec bere ascotan oquer, ta naastauta, da, guraso ascoc umiai emoten deutseen cristandadeco eracutsi guztia. Gueu salbetaço, popuertza jaquin biar ditugun, eguija santuben ezauberaric ez dauquee urrineti bere seme alaba ascoc, aita, ta ama edu azita, egon arren. ¡Ce mirarija da, guero gurasuac bere ez jaquitia! ¡Ce mirarija, guraso, ta ume inos dotrinia ondo icasi bagaric, vitzi izatia, ta illtia! Beste auzo inguruc, ta errico contu guztia, ta bai asco, onac ez dirianac bere, icasten ditubee umiac ziatz, ta chito laster. Jaungoicoa serviduteco, ta arimac salvetaco, popuertza biar doguna da, zoriñonian, edo zori gaistuan, icasi ecin daveena. Gurasuen betico cantia, ta achaquiija da: Umiac dotrinia eracutsi ezin deutseela. Baina obeto esan legui; gurasuac eracutsi gura ez deutseela. Umiac dotrinia eracusten, edo ez dauquijeela, edo cansau gura ez daveela. Edo arguiruago esateco, guraso ascori, umiac dotrinia jaquin, nai ez jaquin, bardin deutseela. Guraso ascoc ardura gueijago dauquee, cinuan San Juan Crisostomoc (1), echeco ganadubaquin, seme alaben arimaquin baino. Ariman epai garratza eguiten daven paltia, da bada, cristinaubac, Gurasuac chiquitati umiai dotri-

(1) Hom. 59. in Math.

nia sustraiz ez eracustia.

7. Chito deungaro eguiten davee gurasuac, umiai bidauac; eta maldecinoiac ezartia. Exemplu, edo eracutsi chaarra da au umentzat. Gurasuen maldicinoiac, dino Espiritu Santubac (1), ondatuten dabela eche guztia. Gach opa bagaric izan arren, gaisqui eracusten jacue umiai bidauagaz, ta maldecinoiagaz. Zenovio Santubac dinuan amac, jazo zatequian, gachic ez opa izatia bere umiari. Baina, ume chicarrac ura escatu eutsanian amari. Amac purijaz ura esquinata, esan eutsan umiari. *Autsa, edaic diabruba*. Ta bertati sartuzan diabruba umiaren gorputzian (2).

8. Deungaro eguiten davee gurasuac, umiai meza santuba entzutia, compesetia, comulguetia, ta beste arimiaren oneraco biarrac eguitia, errazoe bagaric eragozten deutsenian. Gauza onetan gurasuen eguin biarra da, zazpi urte ditubeneco, eracutsi dotrina santuba, edade atan izan leitequian onduen. Bialdu orduti meza santuba entzutera. Ta baita Pazcuetan cura jaunagana compesetara bere. Ta andi aurrera, cura jaunac aguinduten deutsenian, sacramentubac errecibidutera, ta jaijan jaijan meza santuba entzutera.

9. Deungaro eguiten davee gurasuac, seme alabei isteen deutsenian; gura daveri lecubetara juaten: nai daveen lagunaquin ibilten; nai daveen moduban jantzten; ta gura ditubeen ver-

(1) Eccl. C. 3. (2) Surio in vit. S. Zenob.

ba, ta canta ezainac esaten, edo beste pecatubac eguiten, daquijsela. Emen sartuten da, cristinaubac, guraso ascoren pecatu pillo andi bat, ez, iracatsi chiqui baten ece, liburu baten bere contau ezin leguizan beste. Ta nos eragotzi biar deuteez onaco gauza chaarrac gurasuac umiai? Nos? Beti. Umetati, chiquitati asita gurasuen aguinduban dagozan artian. Baina endamas amar, amalau, amazortzi, ogeui urtian irago artian, ta Jaungoicuaren bildur santubac euren arimetan sustrajac eguin artian. Gaztetan ereiten badozu, guraso onac, ceuben seme alaben vijotzetan Jaungoicuaren bildur santuba: virtuten amodijua; Jesusen, ta Ama Virginia guztiz santiaren devocinoe biguna; Jaungoicuaren verbia entzuteco, sarrichutan compesetaco, Eleisaco cer eguin santubetara juateco, Ceruco gauzaac entzuteco, icasteco, ta esateco gogo presta, ta arguija. Iminten badeutsezu euren arimaan erijotziaren, juicijuaren, ta impernubaren vildur santuba; pecatubaren gorrotua: munducovanidaden, ibilera nasaijen, jantziera erdi biloxen, olgueta pecatuzcuen, edo pecaturaco peligrucuen empaduba, ta gogo vetia, Jaungoicuac gura ez ditubalaco: empin, eracusten badeutsezu ceuben umiai chiquitati, verba onac esaten, ta lotsa ona guztiai ecarten; ija ogeui ogueta bi urtera eldu ditezanian, curac zaintuco ditubee euren burubac, ta euren arimac, edo obeto esateco, Jaungoicuac gordeco ditu ceuben seme alabac ocasinoe guztietati.

Baina parcatuten badeutsezuz, chiquitanpal-

palta chiquijac , ta azichubago eguinda , andi-chubaguac : Azten badituzu , guizon izatia , ta cristinau izatia eerdan ez daquijeela , alemanija batzuben guisaan ; izango dira ceuben zaartzaco desondragarriac , ta negar garriac , ta ez guichitan condenagarriac ; Oh ! Ez daquit , ce arimagaz egoten dirian guraso asco , zucen daquijeela , euren seme alabac gabaz , ta egunaz escandaluba emoten daveela , adisquide chaarraquin daviltzala , eche sospechacuetan sartuten diriala , jantzi desonestubac darabilezala , viguiria , sarau , ta pecatuzco olguetara paltetan ez daveela , tabernetaco jocuetati urteten ez daveela , ta beste onaco pecatu aguirijac irunsten ditubeela . Ez daquit , dinot , ce arimagaz ló eguiten daveen guraso ascoe , onaco vitzitza gal-duba , ta desondragarrija euren umiai parcatuten deutesenian . ¡ O ceimbat bidar , San Bernar-doc dinuan leguez , gurasuac echian seguru dau-queen bildotsa , ataijan daguan otsuari ateraten deutesen ! Seme alabañ gavian echeri olgueteta pe-catuzcora isten deutseenian , impernucó otsuari entreguetan deutsez euren umen arimac . ¡ Ta gu-rasuac juango dira pena bagaric ló eguitera ? ¡ Ah galdu biarra !

Aitu eguizu bada , neure entzula onac , ceu-ben arimen erruquija gaiti . Ta aitu eguizu gu-rasuac , ceuben errajetaco prutuben amodijua gaiti . Jaungoicuac eguiten deutesun escari nausi-ja , da , seme alabaac ceruraco aztia . Rseritura sagraduban milla bendicinoe andi esquintzen deutsez Jaungoicuac munduraco , ta ceruraco ,

sc-

seme alabaac Jaungoicuaren bildur santuban az-ten dituben gurasuai . ¡ Oh ce dichosuac Elcana , ta Ana Samuelen gurasuac ! ¡ Ce zorionecua Job santuba , bere umen arimaco ona gaiti egunero oracinoia eguiten evana ! ¡ Ce bedeincatubac Abraan , Tobias , Aita semiac , ta Macabeo anaien Ama santia , euren umiac pecatubac egui-tia , baino andaan icustia naijago evenac ! ¡ Ce ordu onecuac aimbeste Erregue , ta Erreguina , Eleisaco jazuac esaten deuscuben leguez , euren cereguinen artian arduraric gueijen , seme alabaac ceruraco azten , imini evenac ! ¡ Oh Gurasuac ! Banaan , banaan contaui biar litzaatequez ceuben eguitadiac .

Baira Jaungoicuaren zamaijac bere , guraso ardura bagacuen contra . Zaartza desondrauba , penazcua , lotsazcua , sepulturaraguino jarraitu-co deutesana , laugarren belayneraguino amaitu-co ez dan castiguba , ta beste onaco zamaijac dauquez euren contra , seme alabaac dotrina onian , ta Jaungoicuaren bildurrian azten ezdi-tubeen gurasuac . Eli baten castiguba da guztien escarmentu ona . Bere semiac castigau ez cituba-laco , biar zan duina , Jaungoicuac ill evan Eli seme bijaquin .

¡ O Jaungoico parcatzailia ! Lotu eguizu ceu-re zamai bildurgarrija . Zabaldu eguizu ceure on-tasunaren arguija guraso guztien arimetara . Celo santuATEGAZ , ta indar itzalsuATEGAZ ceure ezauberaan , ceure bildurrian , ceure lotsa onian , ta ceure amodijo bigunian azi daguijezan , ceuc gracijaz , ta mescedez , ondo azteco , ta euren zaart-

zaartzaco pozgarri, ta ondra izateco, emon deutsezuzan seme alabaac. Guraso, ta ume, guztia euguí daguijen dichia, ceu ceruban beti goceetaco. Amen.

II. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *Seme alabaac gurasuai zor deutseena.*

Gurasuen eguin biarrac badira andijac, seme alabaac Jaungoicuaren bildur santuban azteco; onccc gurasuai zor deutseena, ez da, ardura guichiago biar davena, neure entzula onac. Gurasuac dira, Jaungoicuaz ostian gueuri izatia emon deutsebenac. Eurac dira, sarritaco icer-dijagaz, ta nequiagaz, cer jan, ta cer jantzí prestauta, emon deutsebenac. Gueure Ama ona da, bere sabellan arduraz, ta contuz lutzaro erabili guinduzana. Alaz, ta minez nequez arguitara atera guinduzana. Sarri lua galduta, sarri janari ichita, aldutu, garbitu, isildu, berotu, ta zaintu guinduzana. Gueure guraso zintzuac dira, gueure umetaco mainaac, min bagaco negarrac, ta iletac, gurari, ta tema er-negarri guztia, iru edo lan urte osuetan, edo gueijaguan, ixilie, ta carinoz, parcatu euts-cubezanac. Eurac azi gaitubee. Eurac vitzi izaten eracutsi deutscubee. Eurac Jaungoicuaren legue

gue santuba eracutsi deutscubee. Eurac jantzí gaitubee. Eurac emon deutscubee, edo escolia, edo opicijua, edo daucagun vitzi garrija. Ceimbat naibaga, ceimbat castu, ceimbat ardura, ceimbat lo galdute, ceimbat neque, dinot, padecidu ez ditubee guraso tristiciac gure oneraco? Baina eguno gauza on bat eguin ez baleutscubee bere gueure gurasuac, sortutia, ta eguitia baino. Gurasuac dira, ta gurasuac dirialaco, zor deutsegu. 1. *Maitetasuna*, 2. *Ondria*. 3. *Obedutia*. Ta ara emen, cristinaubac, iracaste onen gueija. Entzun eguizu gogo vitzijagaz.

I. Zor deutsegu gueure gurasuai, dirianac diriala, nai onac, ta nai arin onac, nai ondraubac, ta nai desondraubac, nai ondo azi gaitubenac, nai gaisqui azi gaitubenac, gurasuac dirialaco; zor deutsegu maitetasuna. Dinot, neure entzula onac, maite izan biar ditugula gueure Aita, ta Ama, beste proximo guztia baino lenago. Bada guizonaren izatia, Jaungoicuaz ostian bestec inoc bere emon ez deutseena, emon deutscubee gueure gurasuac. Ta au da, naturalezan daucagun dicharie andijena. Zor deutsegu gurasuai. 1. Arpeguiera biguna, verba humilidia, ta lotsa ona. 2. Opa biar deutsegu gurasuai baquia, osasuna, vitzi izateco dichia ona, ta zaartza lucia. Ta onccc baino gueijago, arimaco graciji, erijotza santuba, ta Ceruco gloria. 3. Eracutsi biar deutsegu, ta aituten emon biar deutsegu, aguirico seinalagaz, gueure vitzotzian, ta ariman eurentzu daucagun nai maitetsuba, ta opa ona, eriac, ta ordubac esca-

tuten davenian. 4. Erregutu biar deutsagu Jaungoicuari, gueure gurasuen arimaco, ta vitzitzaco oneraac gaiti, vitziz dirian artian, ta ill ditezarian euren arimac gaiti. Au da gueure gurasuai zor deutsegun maitetasuna, edo amodijua. Ta onen ondoric zor deutsegu ondria.

II. Laugarren aguinduban, Jaungoicuac verba arguijaquin escatuten deuscuna, da, Aita, ta ama ondretia. Cer da bada *ondretia*? Norbait ondretia da, estimacinoiaren, lotsa onaren, uste onaren, ta opa onaren seinale agurijac ari emotia. Alan gurasuac ondretiac gauza asco escatuten deuscuz: 1. Beti verba ondo eguin biar dogu gueure gurasuac gaiti, dagozan lecuban dagozala: 2. Gueure gurasuac equi arren paltac, ta izan arren deungaac, ez ditugu euren paltac contau, edo azaldau biar; ez bada Jaungoicuari erregutu eurac gaiti. 3. Entzun, ta aritu biar ditugu esquet onagaz, ta nai humildiaz gaz, Aitac, eta Amac emoten deuscubezan eracutsi onac, eta conseju santubac: 4. Lagundu biar deutsegu aleguin guztijagaz: Aitari, ta Amari euren premia ordubetan: Bai gaixoric dagozarian; bai inoc perseguiduten ditubarian; edo gaisqui eguin gura deuschenian; bai cer jan, edo cer jantzi ez dauquenian; ta endamas arimaco, peligruban dagozarian.

5. Ardura andija zor deutsee seme alabac gurasuai, gaixoric dagozarian gurasuac, Sacramentu santubac errecibidu bagaric, ill ez ditezan; ta erijotzaco ordu estuban equi daguijezan, cristinaubac nai oi ditubeen arimaco socorrubac.

6. Seme alabac cobru emon biar deutsee cintzoro, eurai jagocuenez gurasuen azqueneco naijai, edo vorondatiai, ceintzuc gueratu oi dirian testamentuban, edo verbaz esan da. Au guztiau eguin biar davee seme alabac, alizatiac, eriac, eta preminiac escatu, ta aguinduten deuschenian, gurasuac ondretaco, Jaungoicuac laugarren aguinduban escatuten daven leguez.

III. Sinistu biar dau cristinaubac, gurasuen contra umiac eguiten ditubeen pecatubac, diriala chito Jaungoicuaren gorrotocuac. Pecatu guztiai deutsee Jaungoicuac gorroto. Baina batzuc Jaungoicuaren gorroto andijagua dacarree, beste batzuc baino. Aparteco marquiagaz seinalautu dagoz Escritura sagraduban. Ta oneraticuac dira seme alabac gurasuen contra eguiten ditubeenac. Aitari, edo Amari becoqui illuna imintia; arpegui asarria eracustia; verba astunac, gogorrac, ta itzalsubac esatia; euren paltaac, ta leenagoco descuiduac arpeguijan ezartia, edo euren ondoric esatia; gurasuai burla eguitia: daquijeela, atsacabaac, ta penaac emotia; gurasuen esan onac, ta conseju onac, ta santubac desprecijetia, edo barregueitzat entzun, ta contetia; erazoe minberequin, ta lotsa chaarragaz bildurtuta, isilduta gurasuac imintia; preminan dagozarian, nai justiciaren escubetan, nai carcelan; nai gaixuan, nai ez orduban, edo pobrezan, nai aterijo baten gachian, edo persecucinoian, nai arimaco biar orduban; orduban, dinot; gurasuari ez lagundutia, ta esan dan moduban, gurasua umiac trateetia, da, Jaungo-

goico onari, ta guraso guztien ondria zaintuten davenari, esateco moduban, vijotzaren erdijan icututen deutsan pecatu madaricatuba, maldicinoe ascogaz zamaituta daucana.

Aitari atsecaba emoten deutsan, ta Amari igues eraguiten deutsan semia, edo alabia, dino Espiritu Santubac (1); izan dedilla desondrauba, ta desdichauba. Aitari, edo Amari burla eguiten deutsan umiaren veguija, dino Espiritu Santubac (2) picau daguijeela ibaico belaac. Edo arguiruago esateco: jan daguijeela, ta iruntsi daguijeela alaco ume lotsa gaistocua impernucio pristijaac. Aitari, edo Amari bidao eguiten deutsan umia, dino Espiritu Santubac (3), ill dedilla, condenau dedilla, ta bere odola bere contra izan dedilla. Gurasuac badauque seme necijo bat, edo lotsa galduco bat, euren esana eguin gura ez davena, eruango davee Juecen aurrera seme gaistua, ta esango deutsee gurasuac Juezari: *Gure seme au lotsa chaarresua, ta necijua da, gure esana, ta consejona desprecijetan ditu. Ez deusteu obeidu gura. Jan edan gaistuetan, luxurijetan, ta bide galdubetan dabil.* Orduban Juezac aguiduta, erriico gentiac arrica ill daguijeela, gurasuen esana eguin gura ez daven seme lotsa galducua. Quenduco dozu ceuben arteti alaco ume necijua. Ta Israelgo gentiic entzuten davenian, icarra eguingo dau. Au eguiteco, dino Espiritu Santubac, gurasuen desondraco, ta esquer cha-

(1) Prov. C. 30. (2) Levit. C. 20. (3) Exod. C. 21.

arreo seme ezi bagacuaquin (1). Madaricatuba izan dedilla, dino azquenian Espiritu Santubac, Aita, ta Ama ondreetan ez dituban umia: Ta gente guztia esan daguijala: Amen (2). Maldicinoe oneec guztioe, eta gueijago ezarten deutseez, neure cristinaubac Jaungoico andijac bere Escritura sagraduban lotsa chaarreco, esquer chaarreco, ta ezi gaistoco seme alavai.

¡Oh Ce bildur izan biar daven, bai gurasuac, ta bai umiac! Gurasuac umiac ondo azteco chiquitati, Jaungoico andijaren vildur santuban, zamai icaragarri oneetati libre egon ditezan. Ta umiac euren gurasuac amau ta ondrau daguijezan carinoz, lotsa onian, ta Jaungoicua gaiti, Jaungoico altubaren asarriac castigau ez daguizan. Can, Noeren semia, bere aitari erreberencia galdu eutsalaco, zan, ta da madaricatuba impernuban. Ez bera bacarric, ez bada bere ondorenguetara, bere seme alabeetara bere eldu zan Jaungoicunaren maldicinoia. Esau bere aitaren aguiduba eguin ez evalaco, edo aitaren esanaren contra pecatu eguin evalaco, galdu evan majorazgua, galdu evan ondria, galdu evan arimia, ta da madaricatuba impernuban. Absalon, Daviden seme lotsa gaistocua, jaguizan Aita onaren contra. Baina Cerubac perseguidu evan, ta azquenian iru ezparagaz josita, arimia entregau eutsan Satanasi. ¡Baina noc contau, Jaungoicua seme alaba gaistuen contra eguin dituban castigubac? Esan legui, pecatu genero guichi dagozala, Jaungoicua,

(1) Deut. C. 22. (2) Idem C. 27.

cuac, munduti asita, prestago, ta aguirijago castigau ditubac, gurasuen contra umiac eguiten ditubenac baino. Guichitan icutsi izango da, seme bat, edo alaba bat bere gurasuari lotsa charra ecarri deusana; nai baguiac, ta atse-cabaac arpeguijan emon deusazana; ezaubera ona, ta premina ordubaa socorruba ucatu deusana; modu charrian, ta temaz justicijati justicijata erabili davena; gurasuaten abisu santubai, ta conseju onai burla eguin deusana; dinot cristinaubac, guichitan, edo nequez icusi izango dala, onaco seme bat, edo alaba bat zaartza onian auzuac, ta ehecuac estimetan daveela, eritjotza ona eguiten.

Oh, ce bildur garriac, umiac gurasuen contra eguiten dituben pecatubac! Baina Oh ce ugarijac! Ez daquit, ala gurasuai Jaungoicuac bialduten deuten azotia dan; ala ume gaistuac eurentzat preteetan daveena dan. Baina bai, guraso ascoc negar eguiten daveela vijotz mingochagaz, seme alaba gaistuac eraguinda. Ez dagoz ume ascoc, ta ascoc gurasoai maldicinoecac. Ez davee beste ascoc, nai daveena eguiten echian gurasuen esquer gaistuan? Ez davee urteten echeti gavaz, ta egunaz, nai daveena lecura, gurasuac aguiraca, ta diadarca dagozala? Ez dira sartuten, gura daveen echeetan? Ez dira egoten escandaluco lagunaquin? Ez dira ibilten pecatuco lecubetan. Aitac, eta Amac echian euqui ezinda? Ez dagoz seme alaba ascoc, ez gurasuac, ez Cura jaunac, ez Juezac ezi ezin ditubeenac? Ez dagoz beste ascoc gu-

ra-

rasuai jotera eguiten deutseenac, ta joten ditubeenac? Ez dagoz guraso zaar ascoc, euren echeetan sobrauta, verba bat esaten azartuten ez diriala, vartzartuta, isilduta, icaratuta euren echian, semiac, edo alabiac, Erreinac, edo Suinac, edo guztia becoqui astunagaz, ta verba gogorragaz agüinduten deutseela, ta burla eguiten deutseela? Ez dagoz guraso ascoc, euren izerdijagaz irabacita euquen pusquia, quendu artian, verba labanac, ta agüinzari andijac umiac eguinda, sinistuta, engainauta, euqueena umiai emonda, guero gosiac illten, dagozanac? Ceibat onetario? Ceibat guraso zaarren quexac entzuten dira?

Ah guraso desdichaubac! Ceubec olan portau bacinian ceuben gurasuaquin, ondo mereiduba, edo irabatziya daucazu, ceubei beste aimbeste umiac eguitia. Baina ez dira orregaiti ceuben umen pecatubac chiquijago. Erruquiric gneijen emoten daveenac, dira guraso zaar uatubac, edo ibili ezin dirianac. Euqueen guztia umiai emonda, gosia iragoten, ta errazoe charrac entzuten vitzil dirianac. Alaco umiac nai davee, guraso zaarrac laster illtia. Baina onen contra dira Jaungoicuaren zamai bildargari, esan dirianac. Eguija da, gurasuac izan leitez deungac, ordijac, lapurac, bidaotijac, ocasinoetsubac, baque charreacuac, desonestubac, ta errazoe gaistocuetacuac. Au gurasuac deungaro eguiten davee. Espiritu Santubac esaten deutsee gurasuai bere. Ez daguijuela asaratu eraguin, ta su artu eraguin euren umiai

ver-

verba deungaaquin. Baina orregaiti, ez deutsia umiac lotsa ona, ta vorondate ona galdu biar gurasuari, esan dan leguez.

Jazo leiteque, gurasuac euren umiac, gaisqui azi ditubenac izatia. Baina gurasuen pecatubac, eta gaisqui eguinae ez ditubee chiquituco umen pecatubac. Ta deungaac izan arren gurasuac, gurasuac dira. Ta gurasuac dirialaco, aguinduten dau Jaungoicuac, ondretaco. Conturic zucenenian jazo leiteque: alaco gurasuac, eta umiac munduban alcarren gozo bagaric, poz bagaric, edo obeto esateco, alcarren gorrotuan, ta bidaoca. vitzi izatia; gurasuetati umeetara gach onec belauneti belaunera luzaro irautia; ta negargarri andijan guztiac guraso, ta ume beste mundura euren pecatuben sari chaarra artzera juatia. ¡Oh ceimbat onetatico jazo iracurten dirian! Ondrau daiguzan bada, cristinaubac, gueure gurasuac, Jaungoicuac aguinduten deitscun moduban. Baita obeidu bere, Jaungoicuac aguinduten deitscun gaucetan.

III. Seme alabac gurasuai obeidu biar deutsena, gauza jaquina da, cristinaubac. Nos, eta cetaraguino, da, icasi biar dana. Santo Tomasec dino (1): umiac gurasuai obeidu biar deutsela, arimiaren oneraco, ta echeco panelijaren oneraco, ta covernuraco, biar dirian gaucetan. Alan umiac eguin biar davee gurasuen aguinduba. 1. Dotrina icasteco, meza santuba entzuteco, compesetara nosic bein, edo errazozco demporan juateco, aguinduten deitsenian. 2.

Lu-

(1) 2. 2. q. 104. a. 5.

Lagun peligruczuaquin ez ibilteco, eche sospachacora ez juateco, ta pecatuco ocasinoetati apartetaco aguinduten deutseenian. 3. Verba, ta canta desonestubac ez esateco, danza peligruczuetara ez juateco, ta liburu indecentiac ez iracurteco, aguinduten deutseenian. Oneec pecatuco ocasinoiac dirialaco (1). 4. Gavian echeti premina bagaric ez urteteo, joco chaarretati, ta tabernetati alde eguiteco, aguinduten deutseenian. 5. Escandaluco, edo modu chaarreco jantzija eragozten deutseenian. Umeen vitzi moduraco ondo dan opicijua, edo icastia, aguinduten deutseenian. 6. Echeco biarretaco, artu emoneco, ta saldu edosico gaucetan umiac obeidu biar deutsee gurasuai, gurasuen aguinduban dagozan artian. Gauza oneetan gurasuen esana, ta aguinduba ez eguitia, beti da pecatu. Gauza andijan bada, pecatu andija, ta gauza chiquijan bada, pecatu chiquija.

Ez da popuertzacua, umiac gurasuai obeidutia euren estadubaren gainian. Jaungoicuac emoten deutsa escubidia cristinaubari, Ceruba irabazteco, onduen derichon, estaduba artuteco. Ta gurasuac galarazo ezin leguijue umiari estaduco libertadia. Eguija da, Eleisaren Eraculac dinuenec, pecatu da, umiac gurasuai contu emon bagaric, eria daucala, edo euraquin vitzi dala, ezcontzia eguitia. Estaduba acutia, gauza andija dalaco, ta, edolabere, gurasuac jaquin biar daveelaco. Umiac ez deutes obeidu biar gurasuai, pecatu eguiteco, edo pe-

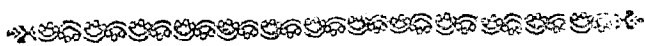
ca-

(1) Catec. Rom. 6. precep. n. II.

catuco ocasinoe aguirira aguinduten deutseenian. Bada leenago da Jaungoicuari obeidutia, gurasuai baino. Ta Jaungoicuac aguinduten dau, pecaturie ez eguîteco, ez munduco guztia gaiti, ez mundu guztia gaiti bere.

Beguiratu eguizu bada, cristinaubac, celan maite izan biar ditugun gueure gurasuac: Celan ondrau biar ditugun, bai vitzki dirian artian, baita ill da guero bere :: Ta azquenian celan obeidu biar deutsegun, ta eguin biar ditugun euren aguindubac, al izan ezquero, pecatu ez dirian gauzetan. Artu daigun Jesus maitiaren exempluba, cristinaubac, gauza onetan bere. Bada izanic ceruben, ta luurren jaubia; izanic Jaungoico eguijazcua; Jesus humildiac obeidu deutseen bere Amari, ta Aita ordecuari. San Joseperen, ta Ama Virginiaren esana eguiten euan Jesusen munduban, dino Evangelijo Santubac. ; Oh Jesus guraso guztien gurasua! Eracutsi eguijezu bada guraso guztiai, euren umiac doctrina onian, humilde, ta cristinau eguijazco azten. ; Oh Jesus, Jaungoico gueure ona gaiti umetuba! Izan zaitez ceu seme alaba guztien guraso biguna. Artu gaizuz guztioac ceure gacijaren, ta bildur santubaren catiapian. Vitzu eguizu gueure gogua, ceu maite izateco, ceu ondretaco, ta ceuri obeiduteco beste guztiai, baino leenago. Ta ceure ondoric gueure gurasuai zor deutsegun maitetasuna, ondria, ta obidutia paguetaco: Ta beti ceruban ceugaz vitzki izateco. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren icenian. Amen.

III.

III ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Aita santu Erromacuari Obispo Jaunai... Erregue Jaunai... zor deutsegun ondria, ta aguindubac eguitia.*

Esanda gueratu da, cristinaubac, leengo Icasiquizunian, laugarren aguindu santuban sartuten diriala, ez bacarric gurasuac, eta umiac; ez bada baita gueure arimen arduraraco, ta vitziziaren conturaco Jaungoicuac bere ordian imini deuscuzanac bere. Ceintzuc dirian Elexa Ama Santiaren serbizailaac, edo Sacerdotiac, ta Errenuben, ta errijen Burubac. Erregue Jaunac, ta aren ordian erriac gobernetan ditubenac. Onec dira; leleenguac gueure aimen gurasuac; ta bigarrenac gueure aciendiaren, ondriaren, ta ascotan vitziziaren gurasuac, edo gorde zañiac. Jaungoicuac aguinduten deutsu, onei guztioi, jagocuen moduban, ta lecuban, lotsa ona, ta errespeto ona ecarteco. Eurac ondretaco, euren aguindubac eguîteco, ta Jaungoicuari aparteco goguagaz eurac gaiti erregututeco.

Eguin biar oni, Cerubac escatuten deuscun leguez, cobru emoteco, iracatsi onetan esango deusut: *Cer zor deusagan Aita Santu Erromacuari. Cer Obispo Jaunari. Cer Curra, ta Sacerdote Jaunai. Cer Erregue Jaunai, ta*

ee 2

cer

cer Juezai. Entzun eguizu , cristinaubac , icasteco gogo onagaz.

I. Aita Santu Erromacuaren da, Jesu Cristo gueure Jaunaren ordedua luurrian. Eleisa guztiaren Buruba. Cristindade guztiaren pedeco , ta oitura santubeetaco Aguintarija. Gueure arimen oneraco gaucetan Cardenal , Patriarca , Obispo , Erregue , Aguintari , ta cristinau guztiac entzun biar deutseena. San Pedroren , ta aren ondorengo Aita Santu Erromacuen escubetan ichi ditu Jesu Cristo gueure Jaunac Ceruco Guiltz Santubac. Aita Santu Erromacuari emon eutsan Jesus , gueure Librazailiac , guizonai pecatubac parcatuteco , edo ez parcatuteco alizatia , edo *Poderia*. Baita Eleisa guztien arduria bere. Aita Santu Erromacua , Eleisa guztiaren burubadin leguez , bera da impernucot etsaijaren , erage gaistuen , ta Eleisa Ama Santiaren arerijuen tiroric gueijen , ta andijenac artuten ditubana. Bera da , Jaungoicuaren socorruba , ta Espiritu Santubaren gracia onduen , ta ugarijen biar davena , Eleisa Ama Santia covernetaco , edo zaintuteco , ta cristinau piel guztiac Ceruraco vide zueenac eracusteco. Au gaiti estimau , ondrau , ta amau biardogu cristinau guztioc Aita Santu Erromacua , ta erregutu biar deutsagu Jaungoicuari bere osasuna , ontasuna , aciertuba , ta arimaco gracia gaiti , guztien luurreco Guraso Nausija dalaco.

II. Obispo Jaunac gaiti beste aimbeste eguin biar dogu. Endamas gueure Obispo Jauna gaiti Obispo Jaunac dira Apostoluben ordecuac luur-

luurrian. Eurac imini ditu Jaungoicuac Erreiaubetan zabaldua Aita Santu Erromacuaren urrengo , Eleisaco pedia , ta dotrinia zaintuteco , gordetaco , ta cristinau Pielai gorde eraguiteco. Eurac Sacerdote eguin biar ditubee guizonac ; beti oinian egon dedin ordiaco Sacramentu Santuba , ta vizi dedin guiza aldiric guiza aldira mundubaren amairaguino cristindadia , edo Jesu Cristoren Eleisia. Obispo Jaunac ezautu biar davee Sacerdote , Compesore , Predicadore , ta arima gordezailen jaquiturija , ontasuna , ta vltizi moduba , Sacramentu Santubac , ta arimen eracuste ona , noren escubetan isten dituben , jaquiteco. Obispo Jaunac dira gueure arimen gurasuac , ardura andijac , cer eguin andijac , ta contu emoquizun estubac dauquezanac. Orregaiti amau biar ditugu ; estimau biar ditugu , ta jaso biar ditugu Obispo Jaunac. Ta erregutu biar deutsagu Jaungoicuari cansau bagaric eurac gaiti. Baita eguin bere euren aguindubac chito ciur , ta gogo prestagaz gueure guraso onac dirialaco.

III. Cura Jaunac , ta Sacerdotiac , bai Abadiaz , ta bai Prailiac , oraindino urragoti zaintuten ditubee gueure arimac , impernucot etsaijac , mundu gaistuac , ta aragui labanac engainau , ta goitu ez daguizan ceruraco bideetan. Cura Jaunac , ta Sacerdotiac dira gueure arimen arguijac , gueure eracustiac , gueure gracijaren biguinac , gueure arerijuen bildurgarrijac. Eurac dira gueuri cer eguin biar dogun eracusteco ispilubac , gueure peligruben celatarijac , gueure

conciencijen jaubiac, ta jaolaac, gueure pecatuben parcazaillac, pecatarijagaz Jaungoicuaren arteco Baqueguinac. Edo guztia verba baten esateco Malaquias propeta santubagaz (1), Sacerdoten ezpanac, ta aua dira Ceruco iturri vitzijetaco gracijac, ta ontasunac gueure arimeta-
ra iragoteco Cainubac.

¿Noc prediquetan deutsu Jaungoicuaren verbia? ¿Noc eracusten deutsu Jaungoicuaren naija? ¿Noc ecarten dau verba bigaz altara santura Jesus Jaungoico vitzija? ¿Noc arinduten dau zure conciencijaco carguia? ¿Noc parcatuten deutsuz ceure pecatubac? ¿Noc emoten deutsuz Sacramentu santubac? ¿Noc animau, sendotu, ta consoletan zaitu ceure erijotzaco ordu tristian? Cura Jaunac, ta sacerdotiac. ¿Ceimbat bidar elduzara compesoriaren oinetara, ceure pecatu andijac, ta ezainac larrituta, lotsatuta, bildurtuta, areen carga astuna jaso ezin dozula, casic izerdija darijazula, ta ceure salbaci-
noigaz dudetan asten zariala? ¿Ta ceimbat bidar jaguizara compesoriaren beraren oinetati, vitzuta, poztuta, consolauta, ceure pecatu andijeen carga guztia berari ezarrita, beste bat bacina leguez, inos peccaturic eguin ez bacendu leguez, Compesore jaunaren caridadia, celua, ontasuna, paciencija, moduba, ta ataraco alizatia, dala medijo? ¿Ceinec munduban, bestec eguin eusquezun á mesedia? ¿Ceinec bestec emon eusquion orduban zure arima triste, ta larrija-
ri á baquia? ¿A poza? ¿A atseguina? ¿A so-

(1) C, 2.

siguba? ¿A segurutasuna? Munduco batec bere ez. Compesore batec baino, bestec inoc bere ez luurraren gainian.

Sinistu daigun bada, cristinaubac, Jaungoicuac emon deutsuczala Eleisa guizonac gueure arimen oneraco. Jaungoicuaren ordecuac diriala luurraren gainian. Beguiratu biar deutsegula errespeto andijagaz. Amau biar ditugula, gueure guraso onac dirialaco. Eguin biar ditugula euren aguindubac, sailari jagocan moduban. Estimau, zaintu, ta jaso biar dogula euren ondria. Sinistu biar dogu, chito pecatu andija dala, Eleisa guizonac, nai Aita Santu Erromacua, nai Obispo Jaunac, nai Cura Jaunac, nai beste Sacerdote, edo Religiosuac aotan gaisqui erabilitia; areen esanen, ta aguinduben gainian burla eguitia; edo Eleisa guizonac desprecijetia. Jesu Cristo gueure Jaunac ichi cituban bere ordecozat Eleisa guizonac, ta berac esan eutseen guztiai: *zeubei entzuten deutsunac, neuri entzuten deust, ta zubeo desprecijetan zaitubanac, neu desprecijetan nau* (1).

Jaungoicuaren aguindu santuba icusi ezque-
ro, Eleisa guizonac ondretaco, ¿Cer esan legui, neure entzula onac, aimbeste verba ezain, ta desondragari entzuten dirianian Sacerdote Jaunac gaiti? Edo dala ecandu galduba gaiti, edo dala conciencija nasaijac gaiti, edo dala, or-
raco pede gaistoco errijetati Espaina Sagradu-
ra etorri dan iracatsi madaricatuba gaiti, ija esan legui: Cristinauben cereguinetati ez dala

(1) Luc. C. 10.

chicarrera, Eleisa guizonen paltac jaquitia, esatia, entzutia, gueitutia, azaldeetia, ta zabaldua. Cain madaricatuba leguez, arimaco gutrasuen descuido bat icusi daijeeneco, arin aringa, pozca, ta barrera duaz, aguri dirianai contetara. Abade baten, edo Praile baten paltac bat, guzurrezcua, edo eguijzcua entzuten badabee, guztia sarian sartuten ditubee, ez deutsee parcatuten euren miin gaistuagaz, ez zaarri, ta ez gazteri, ez sendori, ta ez argali. Eleisaco estadubaren contra, Eleisa guizonen contra dira tiro guztia dempora desdichau onetan. Sospechaco, ta erichico paltac, Sacerdotenac izan ezquero, salduten dira, ta edosten dira pocic eguijzcoztat. Destajuzcuac, zucentzat. Ta aguiricoric ez badauca, intencioia izango dau chaarra. Asco da Eleisa guizona izatia, paltua, edo gaistua izateco munduco ascoren miinian. Orain esaten dodan au beratu gaiti, pensauco dozu ascoc, neure ondria jasoten dodala. Bada jaquin biar dozu, nagan le cuban nagualaco, ta alan verba eguitia ceuben arimen calte andijan dalaco; ta Eleisa guizonen ondra ona onan erabili esdaguizun, esaten deut sudala. Bestelan zuben esanac pena andiric emoten ez deutsee.

Ez dogu esaten, cristinaubac, Eleisa guizon guztio c gariala santubac. Ez bada, Eleisa guizon guztiai zor deutsegula lotsa ona, ondra ona, ta maitetasuna. Au Jaungoicuaren aguin dudu da. Guztia eguin biar daveena da. Ez dago estaduric paltadunac ez daucazanic. *Nire es-*

ta.

aduba aimbat oneena izan arren, dino San Agustinec (1), guizona nas, ta guizonen artian vitzi nas. Ez nas azartuten, dua santuba esanaz, neure echia obia dala, esaten, Noerena baino; baina an bere bat condenau zan. Edo Abraanena baino obia dala; baina andi bere Jaungoicuac Ama semiac campora bota cituban. Edo Isaac Patriarca Santubarena baino obia dala; baina an bere seme bata gaistua zan, Edo Jacorena baino obia dala; baina an bere entzuten da, semiac senidiagaz pecatu eguin evala. Edo David Erreguiarena baino obia dala; baina an bere seme batas arrebiagaz pecatu eguin evan. Ta bestia Aita mansuaren contra armaac artuta, jaguizan. Edo Jesu Cristo guure Jaunagaz vitzi zan pamelija, baino obia dala; baina an bere amabiren artian, Judas bat paltua zan, ta Jesus, bere Aita maitegarrija saldu eutsen Judegubai. Ez nas azartuten, dino azquenian santubac, neure echia, edo estaduba obia dala, esaten, Ceruba baino; baina Ceruti bere jausi cirian Ainguerubac impemura.

Onaco humildadiagaz, ta euren burubena ezauberiagaz verba eguiten davee Eleisaren gutrasuac, estaduric santubenco paltac, ta paltadunac gaiti. Ez mundutarrac leguez, sacerdote baten paltac bat icusi, edo entzun daguajeeneco, barre, chistu, gueitu, zabaldu, ta sacerdote guztiai ezarri. Ezcondu batec aduiteriagaz eguiten ditubalaco, esaten dozu, ezcondu guztia c di-

(1) Marchant. Ort. Past. l. 3. trat. 3. Lect. 2.

diriala adulterijo guinaic? ; Ezconduben artian ordi asco dagozalaco, lapur asco dagozalaco, drogueru asco dagozalaco, logreru asco dagozalaco, paltso asco dagozalaco, codicioso asco dagozalaco, arro asco dagozalaco, zequen asco dagozalaco, zital asco dagozalaco, esaten dozu, ezcondu guztia diriala alacuac? Ez. Ceuben estadubaren ondria nai dozu gorde daguizuben, gaisto asco estadu atan egon arren. Bada Eleisa guizonen estadubaren ondria Jaungoicuac bere contura artuta dauca. Ta bein baino gueijagotan castigu icaragarrijaquin aituten emon dau, berac zaintuco davena.

Moises sacerdotiaren contra murmurau evalaco, lepra gaisto betegaz jantzi eban Jaungoicuac Maria, Moises beraren arrebria. Core, Datan, ta Abiron Aaron sacerdotiaren contra murmurau eveelaco, ta sacerdote jauna desprecijau eveelaco, lurrac iruntsi cituban vitziric impernura. Eliseo propeta santubari burla eguin euseelaco, berrogueta bi mutil ito cituben erabatera otsuac. Elias Jaungoicuaren sacerdotia desprecijadu ebalaco capitan batec, Ceruti jatsiraco subac bertan erre eban capitana soldau guztiaquin. ; Ah cristinaubac! Jesu Cristo bera desprecijetia, da, sacerdote Jaunen contra verba eguitia. Eracutsi lecuban jarrico dira sacerdotiac, dino Jesu Cristoc (1); ta eguizu zubeac, eurac esaten deutesubena; ta ez eguizu eguin, ona ez bada, eurac eguiten davena. Onegaz eracusten deutesu Jesus maitiac, Eleisa guizonen paltac:

(1) Math. C. 13.

bere contura dagozala. Ta cristinaubari jagocana dala, sacerdotiac ondreetia, ta euren eracutsija eguitia.

IV. Erregue Jaunai bere zor deutseegu laugarren aguinduban lotsa ona, aguindubac eguitia, ta maite izatia. Erregue Jaunac dira Erreinu guztia ren Burubac. Jaungoicuaren gaucetara co teleengua dan leguez cristindade guztian Aita Santu Erromacua; alan gueure vitzitziac, aciendaac, ta ondria munduban baque onian zaintuteco, dira Erregue Jaunac teleenguac euren Ereinuban. Erreinu batec ceimbat arerijo, ceimbat gachequilla, ta ceimbat ardura quizun daucazan, esaten, ez da errez. Guerraac, pestiac, gose urtiac, lapurretaac, auzi gaistuac, bide bagaco erijotzaac, alper ascoren naija eguin ezinac, ta beste gueure burubetara etorten ez dirian, ta gueure oneraco dirian sail andijac, gau, ta egun biarran daravilez Erregue Jauna, ta berari urreengo lagunduten deutseenac. Esan guinai, cristinaubac, ez daguala eguin quizun bat, ardura gueijago, buru auste gueijago, nai bague guijago, ta arimaraco, ta gorputzeraco peligru gueijago daucanic, Erregue Jaunarena baino. Ta guztia gueure baquia, vitzitzi, osasuna, ondria, ta euquija zaintuteco.

Orregaiti guztion eguin biarra da: 1. Gueure Erregue Jauna, Cristoren ungiduba dan leguez, bein ondreetia esquer oneco ezau beriaz, ta errespeto andijagaz. 2. Jaungoicuari erregututia, gueure Erregue Jaunari lagundu dauquijon osasunagaz, ceruco arguizagaz, ta Er-

reinu guztico zueen bidiagaz. 3. Eguin biar dirugu Erregue Jaunaren aguindubac. Bada San Pedro Apostolubac esaten badau (1), Erregue deungai, ta pedè bagacuai bere obeiduteco. Ta Baruc Propheta Santubac esaten beutsen Israeltarrari (2) Nabucodonosor Babilonijaco Erregula gaiti, Jaungoicuari erregututeco. Ta Eleisiaren lelengo guiza aldijetaco aguintarijac, Eleisiaren, ta cristinauben gaisquinac, edo *tiranuac* izau arren, cristinaubac ondretan bacitubeen, eurac gaiti oracinoia eguiten beeben, ta pecatu ez zan gaucetan, obeiduten beutsen: Ceimbat gueijago gueure Erregue zuzenac, cristinau eguijacuac, Jaungoicozcuac, ta Aita on baten erraija bigunac dauquezanac gaiti eguin biar doguac?

V. Erregue Jaunaren urrengo dira, ta Erreguen lecuban dagoz Errijetaco juezac. Onec dira Errijetaco baque santuba, legue zuzenac, ta ordena onac oinian euqui eraguin biar ditubeenac. Juezac dira, escandalubac, gavetaco batzar sospechacuac, ordiquerijac, lapurretac, bla pemijac, maldecinojac, ibilte desonestubac, ta beste aguirico pecatubac eragoizi biar ditubeenac. Caridadagaz, ta modu onagaz, aldaguijenian, ta ez babere castigubagaz zaintu biar davee euren Errijetaco ordena batquetsuba, ta Jaungoicuaren legue santuba. Bada San Paulo Apostolubac dinuan leguez (3), ez daraville alperrie guerrijan ezpatia; ez bada Jaungoicuac emonda, dauque escubidia juezac, gais-

(1) 1. Epist. C. 2. (2) C. 1. (3) Rom. C. 13.

qui eguiten davena, castiguetaco, liburu Sagradubetan sarri iracurten dan leguez.

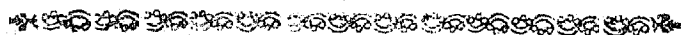
Alan Jaungoicuaren aguinduba da, cristinaubac, bai testamentu zaarrian, ta bai Evangelijoco iracatsi santuban, Juezac ondrau biar dituguna, amau biar dituguna, ta euren errijaren oneraco aguindubac eguin biar dituguna. Arima guztiac, dino Apostolubac (1), guizon, eta emacume guztiac egon biar davee altsu nausijen aguindupian. Alizate guztia dator bada Jaungoicuaganic. Alan aguintarijari gogortuten jacona; Jaungoicuaren ordeniari gogortuten jaceo, dino San Pauloc berac. Ta esaten dentsa Timoteo bere Discipulubari (2): Erregue Jaunac, ta Juezac, edo aguintarijac gaiti erregubac, ta oracinojac eguiteco Jaungoicuari. Ez dago gauza jaquinagoric, neure entzula onac, cristinauben leguian, munditico aguintarijai zor deutesegun lotsia, leijaltasuna, ta obeidutia baino.

Oneen ondoric dira nausijaguac, ceintzuc ondrau biar ditugun Jaungoicuaren icenian. Bada Jaungoicuac berac esaten deutescu (3): ondrau daiguzala persona zaarrac; ta jagui gaitetzala buru urdinaren aurrian. Onegaz aituten emoten deutescu, edadiari euqui biar deutesgula lotsia. Ta aparteco modubagaz ondrau biar ditugula, gueu baino nausijago dirianac, edo gueuri aguinduteco, edo zaintuteco escubidia dauqueenac, ceintzuc oidirian gueure Eracuslac, edo Maisubac, gueure Jaolaac, edo curadoriac, gueure gurasuen gurasuac, edo guraso ordecuac,

(1) ibid. C. 3. (2) Tim. C. 4. (3) Levit. C. 19.

ta zaarraguac. Oneec guziac sartuten dira laugarren Jaungoicuaren aguinuban.

Ezautu daigun bada cristinaubac, aguinu onen contuba artuco deuscula Jaungoicuac, besteena leguez. Jaungoicuaren beraren lecuban da gozala Eleisa guizon guziac, gure salbaci-noeco lanetan biarra eguiteco. Ta baita Erregue Jaunac, ta Juezac bere, gure munduban virzi izaten lagunduteco. Ta guziac ondrau biar ditugula Jaungoicuaren icenian, ta guziac obeidu biar deutsegula, esan dan moduban. Erregutu diigun bada Cerubari guziac gaiti, emon daigun bere gracia, ta betico gloria. Amen.

IV. ICASQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Ugazaabac otseguinaï zor deutseena: ta otseguinac Ugazabai zor deutseen.*

Tratu baten birartez ugazabaac, ta otseguinac euren burubai ezarten deutseez, neure entzula onac, lecnago ez euzuezun eguin biarrac. Ugazaba batec otseguina echera artuten davenian, cer eguin barriac ezarten deutzaz bere burubari: Ta otseguin bat ugazaba seruidutera doianian, sartuten da ugazabaren aguinupian. Ta ara emen, celan, gurasuac umi zor deutsezan leguez eguin biar batzuc, ta umiac gurasuai bes-

beste batzuc, ugazabaac bere dauqueezan aparteco eguin biarrac otseguinen oneraco, ta otseguinac ugazaben oneraco.

Cereguin oneec izentetan ditu San Paulo Apostolubac, bai otseguin, edo crijadu, crijadenac, ta bai ugazaba, edo Jaunenac. Ta dino Apostolu Santubac (1): *Orseguin zarianac, edo crijadu, edo crijada obeidu eguijeezu ceuben araguizco ugazaba, edo jaunai biidurragaz, ta icariagaz, vijotzeco humildade, ta zintzotasunian, Jesu Cristori berari leguez. Ez ainbeste, euren ederra gaiti, ta eurac icusi zazuijezan, areen esanac eguinagaz. Ez bada Jesu Cristoren criadubac leguez, Jaungoicuaren vorondatia gogoz, ta vijotzeti eguinagaz. Nai otseguinac, ta nai bestelacuac jaquin biar dau bada, ondo eguinaren sarija artuco davela Jaungoicuaren escubetati. Ta zubac ugazabaac, edo Jaunac otseguinac daucazuzanoc, beste ainbeste eguin eurai, zamaijac parcatuta, edo zamaija beti jardun bagaric, gogoratubagaz, ceruban daguala ceubeen ots eguineen Jaungoicua, guztien ugazaba; inor bere munduban andija, edo chiquija dalaco, goguan gueilago sartuten ez jacona. Espiritu Santubac San Paulo Apostolubaten aoti esandaco verba oneetan, aguiro da, cristinaubac, arguiro; otseguinac cer zor deutseen euren ugazabai: ta ugazabaac cer zor deutseen euren otseguinaï. Alcarri dautseez bitzubeen eguin biarrac. Ta entzun eguizuz gogo onagaz ceintzuc dirian.*

I.

(1) Ephes. C. 6.

I. Laugaraen aguinduba gordeetaco, otseguinac, edo crijadu, crijadaac: 1. Amau biar ditubee, ta estimau biar ditubee eureen ugazabac vijotz onagaz, humildadiagaz, ta lotsiagaz Jaungoicuaren lecuban dagozalaco. Otseguin izatia, edo ez izatia noberaren escuban dago. Baina bein otseguinzara juan ezquero, ugazabari lotsa ona, humildade, ta maitetasun eguijazcua eracustia, Jaungoicuaren aguinduba da. 2. Otseguinac obeidu biar deutsee ugazabai: Batei, echiaren oneraco biarreetan, ta aguindubetan. Bada ugazabaren esanac eguiteco, ta echia serbiduteco, duaz otseguinzara. Bestei, obeidu biar deutsee ugazabai, eureen arimeen oneraco, errazoz aguinduten deutseezan gauceetan. Doctrinia icastia, Sacramentu santubac errecebidutia, Sermoetara, ta Eleisaco cer eguin santubetara juatia, Errosarijo santuba erreceetia, ta beste, eureen arimeen oneraco dirian, ta erreztu eguin aldaguijeezan gauzaac, ugazabac aguindu ezquero, eguin biar ditubee otseguinac. Beste aimbeste, pecatuti alderatuteco aguinduten deutseenian. Edo joco gaistoric ez eguiteco; edo maldicinocric ez esateco; edo gavian echeti ez urteteco; edo pecatuzco dantzeetara, adisquide deunguetara, eta eche sospechacuetara ez juateco, edo jantzi indecentiac ez erabilteco; nai beste pecatutu, edo pecatuco peligruba dan gauzia, ugazabac aguindu ezquero, eguin biar dau otseguinac. Ta esan biar dau compesinoian, beste pecatuben gainera, ugazabaren aguindubaren contra eguin evana onaco, edo alaco gauza.

3. Otseguinac beguiratu biar deutsee a andijagaz ugazabaren gauzai, endamas bere contura ugazabac ichi ditubanai. Onen contra otseguinae eguiten davee pecatu. Leleengo: jagocuen beste biar eguin ezagaz. Bigarrenian: eureen paltaz ugazabaren gauzaac galdubagaz: Irugarrenian: Biar daveen baino gucijago castaubagaz, nai gulerijeetan, nai isillicaco asmuetan, nai eureen contura dagozan echeco gauceetan. Laugarrenian: Ugazabean naija bagaric, echeco gauzaac inori emonagaz. Bostgarrenian: Echeco gauzaac ostubagaz. Ta, erabatera asco izan ez arren, lapurreta chiquijac alcarri baddautsaz, eguiten davee pecita andija, gauza andira elduten danian. (1) Alperric da esatia: Soldata chiquija emoten deutseele. Andijagua escatu, baino ez dauca. Edo andijagua emoten deutseen lecura juan. Bost jazo onectan, esan dan moduban, ots eguinac calte andija eguiten badeutsa ugazabari, viurtu biar deutsa atzera, quendu, edo galdu deutsan beste. Bada ugazabac, tratuba eguin eban leguez, soldatia, ta janarija emon ezquero, gucijago zor ez deutsa. Ta andi gainera otseguinac bere erruz galdu eraguiten deutsana, oostuba leguez da. Ta jautsari biurtu biar jacona, da.

Oneec dira cristinaubac, otseguinen cer eguin nausijac euren ugazaben oneraraco, ta oneraraco. Onezaz ostian otseguinac estimau, ta maite izan biar davee echia, ta echeco gentia, guztiaac pamelija batecuac dirian leguez.

Euren ontasunari jagoca, echian jazoten dirian paltaac, descuiduac, ta isilgauzaac, laatzac ezcutau biar ditubanac, campuan ez esatia, ta ugazaben ondra ona, ta cleitu ona gordetia. Bada guztiac gorroto deutsen, gauzia da, otseguin baten auan ugazaben paltaac, genijuac, descuiduac, asarriac, ta echeco pamelijaren arteco, casic popuertzaco argaltasunac, ta gueurezco miserijac, ibiltia. Otseguin humildiac, zintzuac, isilac, esan onecuac, Jaungoicozcuac, eta biarguinac dira, Cerubac, eta mundubac estimetan ditubanac. Ta duda bagaric Jaungoicucac emongo deutsee otseguintza onaren sarija euren erijotzaco orduban. Baita ugazabai bere, otseguinai beste aimbeste eguiten badeutsee, Jaungoicucac aguinduten deutsen leguez. Icusi daigun bada, ugazabaac otseguinai cer zor deutsen.

II. Ugazaba, edo Jaun dirian guztiac gogoratu biar davee: leleengo, ez daguala Jaungoicucaren aurrian ya erabaguiric, andija, edo chiquija dalaco, aberatsa, edo pobria dalaco, jasua, edo bajucua dalaco, jaquituna, edo ez jaquituna dalaco. Ez bada gentila, ta judeguba, circuncidauba, ta aimbagacua, barbarua, ta escitia, crijaduba, ta ugazaba, nai dan sortuera, edo vitzieracua, guztiac diriala Jaungoicucarenac, ta onac izan ezquero, guztietan daguala Cristo, gure Jauna (1). Gomuta onegaz aisaatu daiqueez munduco jaunac, aberatsac, ta ugazabaac euren burubetan vanidadiac sortu oidi-

(1) Ad Colos. C. 3.

dituban queiac, erichi arruac, ta andiari irago gaistocucac. Bada Jaungoicucac, guztien jaun bacarrac, ugazaba bacarrac, ta aita onac, gueijago gura deutsa pobre zintzuari, aberats arruari baino. Gueijago crijadu leijal, ta zuzenari, ugazaba aisaatubari, ta vijotz gogorreuari baino. Guztioac gara Jaungoicucaren crijadubac. ¡Ta ojala baguina zintzuac! San Paulo Apostolubac bere ondrraric andijentzat, contetan evan, Jesu Cristoren cridaju izatia. ¿Ta ceimbat bidar Jaungoicucac aldatu ditu eraac? ¿Ceimbat ugazaba, ta jaun viurtu dira crijadu izatera? ¿Ceimbat crijadu pobre eldu dira ugazaba, ta Jaun andi izatera? ¡Ah! Murmurau begui mundu gaistuac onaco jazo ascoren gainian. Baina eurac dira, Jaungoico alsubac bere jaquiturija amai bagacuaa ondo neurtuta, daucazan eguitadiac. Eurac dira gueure beguijen vistati quendu biar ez ditugunac. Ta endamas, edo euquijagaz, edo entzutiagaz, edo jaquiturijagaz, edo aguindutiagaz, edo inoren mesediagaz beste gentiaren artei goraago igon daveenac. Onec ezautu biar davee, beerago ichi ditubeenac bere, Jaungoicucarenac diriala. Ta eurac jaso ditubanac, areec bere jaso euquezala, gura izan balcu. Ta munduban ichi baditu luurraren urraago crijadu crijadaac ugazaben aguindupian; ceruban goraago jasoteco, ichi ditubala mentutaz.

Presta era onegaz esaten jacue ugazabai: 1. Amatu, ta estimatu biar ditubela euren otseguinac vijotzeti, euren umiac ballira leguez. 2. Otseguinac ez badaquijee doctrinia ondo; eracutsi

biar deutsee ugazabaac, edo noc eracutsi imini, edo icasteco bidia emon bateti, edo bes-teti. Bada ugazaben contura dagoz otseguinac, ta ugazabaac Jaungoicuari contu emon biarco deutsee eurac gaiti. 3. otseguinai emon biar deutsee ugazabaac demporia, echecho laneen, ta eguin biar oidirianen calte bagaric, Sacramentu Santubac errecibiduteco, Eleisaco cereguinetara jua-teco, ta cristinau eguijazgo baten vitzi moduba iragoteco. Bada bere arimiaren caltitan ez dua inorbere otseguintzara, ta juan bere biar ez dau. 4. Eragotzi biar deutzaz ugazabac otseguinari, pecatu dirian gauzac, pecatuzco esanac, edo eguinac, pecatuzco ecandubac, egotiac, ibiltiac, echiac, eta lagunac, guraso batec uniar leguez. Bada ugazabac neurrija iminita, contu artuten ez badeutsa otseguinari onaco. Jaungoicuaren ondraraco, ta bere arimiaren oneraco eguin biarratan, bestec ez deutsa artuco. Ta guerataco da otseguina ezi bagacua, cristinautasun bagacua, lotsa on bagacua, ta Jaungoicuaren bildur bagacua. Ta au guztiau izango da ugazabaren erruba.

Baquit, ugazaba ascoc esango daveena: *plastina andijan! Otseguinai esija iminten asi ez-pero, edo euren ibiltiac galarazo ez-que-ro, ta equin baqueris ecin leguijala: biarric eguin gura ez daveela: edo echeri urteten dabeela: Jaungoicozco otseguin bat topau ecin leguijala...* Achiquita quece ez dave balijo Jaungoicuaren amia. Ugazabac badira Jaungoicozcuac; tor-pauzo dituber otseguinac Jaungoicozcuac. Ba-

na.

na dan moduban dala. Ugazaben eguin biarra da, otseguinac echian dauquezan artian, onci contu eguitia, ta Jaungoicuaren contraco gauzaac eragoztia. Echecho pamelijaren arduria ez daucana, dino Apostolu Santubac (1) gentila baino deungaago dala. Ta ce pamelijaren ardura dauca, otseguinari naidaben nasaitasun, ta ibilera pecatuzcuac, gabaz, ta egunaz, echian, ta campuan, biarra eguin daguijan, parcatuten deutzazan ugazabac? Biar madaricatuba da alacua. Ta gentilla baino, oba ez dana alaco ugazaba.

5. Ugazabac emon biar deutsa otseguinari, echiac dacarren janarija, gosez euqui bagaric. Jan urrija, ta gosezco maija daguan echian, otseguinac urteric, baino lapurreta gucijago eguingo dau. 6. Ez deutsa ugazabac otseguinari, edadiac, opicijuac, ta errazoe onac aguin-duten daven, baino biar gucijago eraguin biar. Ez diru ugazabac otseguinac biar alperrierjaraco, leen esan dan leguez. Baina, ez da gau, ta egun etenaz, arrastaca, vitsa darijuela, biarran beti erabilteco bere. Bagoz ugazaba batzue otseguineen biarragaz, inos aspertuten ez dirianac. Ta ce gauza andi da bada, alaco ugazabaac inoscrijadu, edo crijada on bat ez euquitia? Ta Beti itozaz biar pian? Ta Beti ugazabac otseguinaren biarrari guichi derichola? Ta Nai leuque otseguin Jaungoicozcuac echian euquitia? Ta oni ezar-ten bajaco gosia, orduban izango da eche on-drauba, otseguin zintzuac, ta Jaungoicozcuac

to-

(1), i. ad. Thim. C. 5.

topeetaco. ; Oh ceimbat ugazaba zequen , ta codicioso dagozan , otseguinari zanetaco odola bere chupauco leusquijuenac , albaleguijee! Ez dira otseguinac sobraubac. Ez dira edosijac. Cristinaubac dira. Gueure anaiac dira. Gueu edu, Jesu Cristori costa jacozanac dira ; Ce pozgarri emoten deutsee bada alaco ugazabaac enreu otseguinai , biar gueijago eraguin daguijoen? Conciencijsaco libertadia. Biarra eguin ezquero euren gustora , atiac zabalac dauqueez alaco echeetan otseguinac gavaz , (nai egunaz , jaijegin santuba biarric ecin leguijana izan ezquero) viguiretara , joco gaistuetara , erromedija , ta piesta pecatuzcuetara , eche , edo lagun sospechacuetara , edo jaquinico pecatuzcuetara juateco. ; Oh penagarrija! Zurtu zurtu ugazabaac. Ceuben umiac ez badira bere . ceuben umien lecuban artu dituzunac , dira. Ceuben umiac balira leguez , Jaungoicuari contu emon biarco deutsezuzanac , dira.

7. Ez jaco otseguinari biar eragotzitacoric eraguin biar domeeca , ta jai osuetan. Noberac eguitia leguez da , otseguinari eraguitia. ; Ceimbat otseguinec jai santubac iragoten ditubee euren erropaac adabetan , astegun baten puntada bat eurentzat eguiten isteen ez deutseealaco! Ugazabac zor deutsa otseguinari , bere erropaac tercijo baten adabau biarra , beste gauzaric tratuban irago ez beeben. Otseguinzaco errazoiac au escatuten dau. 8. Erabaguita dauquen soldatia , emon biar deutsee otseguinai zuzen. Azquenian : aparteco errazoeric ez dauqueela , ez ditubee

ot-

otseguinac eheti atera biar , urtia , edo dempora icentauba eldu artian ; otseguinac cleituban calteric euqui ez daguijeen. Oneec dira , cristinaubac , ugazaben eguin biar nausijac euren otseguinen gainian. Oni darraico otseguinari verba deungaric ez esatia , exemplur deungaric ez emotia , inoren gauciari , guichijan izan arren , oratuteco , ta echera ecarteco , ez aguin dutia , arpeguiera astunic , edo gorrotocoric ez eracustia. Maite izatia , carinoz , ta verba bigunaquin biarra eraguitia , ta beste guraso on bati bere umentzaco jagocan guztia.

Chito gauza chaarra da , otseguinac gaiti leen esan dan leguez , ugazabaac euren otseguinen paltaac , ta descuiduac azaldeetia. Bagoz ugazaba batzuc , inos otseguin chaarric izan ez daveenac : ; Ta cegaiti? Euren cristinautasunagaz , vijotz bigunagaz , ordu oneco esan lotsa onecuagaz , paciencijagaz , ta otseguinen arimaco , osasuneco , ta gorputzeco ardura ona , ta presta artubagaz , beguiratuten deutseealaco otseguinai. Otseguinac ain onac izan ez arren lellenguan , dactuseenian Aita on bat , edo Ama on bat ugazabaren lecuban ; artuten davee gogo barrija , echiati , ta echeço gauza guztiai ondo beguiratuteco , euren ugazaba ona , ta ondraduba maite izateco , ta estimeetaco , gurason bat batliz leguez. Beste batzuc inos bere ez oidavee otseguin onic. ; Ta cegaiti? Esan da gueratu da zati bat. Onen ondoric ez guichien dana : Ugazabaac euren otseguinen paltaac zabal dutia , ecandu galduba da. ; Ez davee otse-

gui-

guinac biar euren ondria, ta cleiruba? Ez da-
vee munduban vitzi biar; Ceuben umen pat-
taac alan azaldeetan dituzu? Bada otseguinac be-
re Jaungoicuarienac dira, ta zor jacue ondra ona.
Palta bagacoric inor bere ez dago. Ugazabari
jagocana da, otseguinatzen paltaac aleguinaz et-
remedijeetia. Ondoko esanagaz, paciencijagaz, lot-
sa onagaz, ta itzalagaz, ta ascotan zurria emon-
agaz otseguina oquerra, ta gaistua bada, es-
curatu, ta ondu biar dau ugazabac, inundi al-
badai. Palta andijac badaucaz otseguinac, lotsa
gaistocua bada, obeidu gura ez badentsa uga-
zabari, ta zucendu ezin badau, demporia da-
venian echeti atera, edo leenago, preminiac es-
catuten badau. Baina ez otseguinaren paltaac za-
baldu. Au caridadiaren contra beti da. Ta as-
cotan zuentasunaren contra bere bai.

Ez bada aaztu, neure entzula onac, lau-
garren aguinuaco eguinquizunequin. Gurasuac
amau beguieez seme alabaac Jaungoicuarien ice-
nian, ta azico ditubee ceruraco. Umiari eracut-
si beguiee chiquitati Jaungoicuarien dotrinia,
pecatubaren bildurra, ta Ceruco ondasunen gu-
rarija, ta eurac izango dira ume onac, zintzuac,
Jaungoicozcuac, ta esaneacuac. Sacerdote Jaune-
tan gogoratu daigun Jesu Cristo gueure Jauna
bera, ceinen erijadu urrecuac dirian sacerdote
guztia. Orduban amauco ditugu, ta ondrau-
co ditugu sacerdote guztia, bacocho bere le-
cuban, Aita Santu Erromacua, Obispo Jau-
nac, Cura Jaunac, ta beste guztia. Erregue
Jaunai, ta Juezai beguiratu daijegun gueure

on-

onguila andijai leguez, eurac zaintuten davee-
laco gueure Erreinuco, errijeetaco, ta echeeta-
co baque ona, ta euquijaren zuentasuna. Or-
duban esquerrac emongo deutseeguz, lelengo
Jaungoico onari, ta guero gueure aguintarijai.
Ontzar artuco ditugu euren aguinubac, ta co-
bru emongo deutseegu gogo onagaz. Ugazabaac
sinistu beguiee, umen lecuban dauqueezala ot-
seguinac; ta eurac estimauco ditubee, maitetu-
co ditubee, ta beguiratuco deutsee otseguinai
arimaco, ta gorputzeco premineetan, eurenac
balifa leguez. Ta orduban euquico ditubee au-
queraco otseguinac, ta guztia gordeco davee
laugarren aguinuba.

Escatu deijogun gracia andi au Ama Vir-
gina guztiz santiari. Bera da Jaungoicuarien Ama,
sacerdote guztien Ama, Erregue, ta aguintari
guztien Ama, guraso, ta ume guztien Ama,
ugazaba, ta otseguin guztien Ama. Izan zaitez
ceu, Ama erruquiorra, Jesus ceure seme mai-
tiaren aurriran gueure vitarteco seguruba, jadi-
chi daigun mesede santa au, ta onegaz ceure
gracia, ta Ceruco gloria. Amen.

Lb

BOST-

BOSTGARREN

AGUINDUBA.

I. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *¿Celan aitu biar dan: Inor ez illtia? ¿Nos ez dan pecatu, inor illtia? ¿Ta. ce pecatu andija: dan, inor illtia?*

I. **B**ostgarren lecuban aguinduten deutsu, neure cristinaubac, Jaungoicuac: inor ez illteco. *Non occides.* Gauza bi Jaungoicuac escatuten deutzuzala aguindu onetan, dino Erromaco Catecismuac: (1). Bata da; inor ez illtia. Ta bestia; arerijua, ta adisquidiac, proximo guztia: maite izatia, guztiaquin baquia euquitia, ta besten paltaac paciencijagaz iragotia. Gueure lagunac, edo Proximuac celan maite izan biar ditugun; ta arerijuai gach eguinac: celan, ta ceta-raguino parcatu biar deutseguzan, esanda, gerratu da lehen. Aguinduban. Ta Aguindu onetan bacarric esango da, inor ez illtiani jago-cana.

Aguindu guztietan gogoratu biar dogu, cris-

(1) 5. precept. n. 2.

cristinaubac, gueure Jaungoicuaren ontasuna; ta bere biguntasunac, gueu gordeetaco, ta zaintuteco, daucan arduria. Laugarren Aguinduban zaintu dau gurasuai, ta nausijagui euqui biar deutsegun ondria, lotsa ona, ta maitetasuna. Bada eurac dira, Jaungoicuaren urrengo, gueure guizonaren, ta cristinaubaren izatia emon deutcubeenac. Onen ondoric Jaungoico onac, ta mansuac zaintu, ta gorde gura deutsee guztiai vitzitzia. Alan aguinduten dau inor ez illteco. *Non occides.* verba oneetan eragozten deutsu Jaungoicuac: ez bacarric inor illtia; ez bada inori osasunian, edo gorputzian, calte eguitia bere bai. Alan, inor illtia, banatutia, odol-dutia, beso bat, edo azur bat austia, berenua, edo gachgarri bat emotia, edo gaixotutia, guztia dago eragotzita bostgarren aguinduban. Baita gueijago bere. Bada noberac inor ill ez arren, bestiari inor illteco, banatuteco, edo gorputzian calte eguiteco, aguindutia, lagundutia, conseju emotia, ataraco voticacua, erramientia, edo bidia emotia, guztia dago eragotzita aguindu santu onetan. Ez dozu illo, dino Jaungoico andijac. Ez deutzazu inori calteric eguingo, ez vitzitzaan, ez osasunian, ez gorputzian, ez ceure eguinagaz, ez inori eguiten eracutsijagaz, ez aguindubagaz, ez lagundubagaz, ta ez da ecetara bere. Jaungoicua bera da gueure vitzitzaren ta erijotziaren, osasunaren, ta gaixua- ren, gorputzaren, ta arimlaren Jaubia. Ta ez dau aren ontasun altubac gura, luurec inori gauza onetan icutu daguijon, bere aguindu san-

hb 2

tu-

tuba, edo alizatia bagaric.

Ez dozu inor ilgo! Jaungoicuac bere legufian esanagaz batuten ditu modu onian aguindupe onetara munditeo guizon, ta emacume guztia. Ez ganadubac, eta pristiaac, edo patarijac, Erromaco Catecismuac San Agustinegaz diruan leguez (1), dempora bateco eregeen utseguitiac urrin, baino urrinago alderatuteo. Bada Jaungoicuac ez deuteu eragozten ganadu gauzaac illtia aguindu onetari, ez bestetan bere, gauza vitziac dirialaco: Guizonac, ta emacumiac dira aguinda onetan sartuten dirianac, amaren sabellan sortuten dirianeti vitzi dirian arte guztian. Aguindu onec artuten ditu bada bere azpian guizon, ta emacume guztia, bai cristinaubac, bai eregiac, bai turcubac, bai genti-lac, ta bai judegubac; ta baita gure burubac bere. Izan ezquero gorputza, ta arimia daucana, nai urrineua, ta nai urrecua, nai adisquidia, ta nai arerijua, nai ona, ta nai deungula ezin ill guinat inor, Jaungoicuac, edo Jaungoicuaren ordecuac aguindu bagaric. Ez dalcateric eguin bere, leen esan dan moduban. Campo au guztiau artuten dan bostgarren aguindu santubac, inor ez illteco esanagaz, ¡Oh Jaungoico guztiz ona, ta mansua! ¡Noc maite ez zaitu! ¡Ta beti izango da pecatu, inor illtia? Ez cristinaubac, ta icusi daigun, nos ez dan pecatu.

II. Modu ascotara jazo leiteque, inor illtia-pecaturic eguin bagaric. Leleengo: Juezac aguinduten davenian. Juezac Jaungoicuaren lecubana

(1) Ubi supr. n. 3.

dagoz, leen esan dan leguez. Jaungoicuac aguindu deutsee Juezai errietaco, ta eheetaco gentiaren vitzizac, aziendac, ta baque ona zaintuteco. Jaungoicuac berac emon deutsee Juezai escubidia, edo alizatia, gaistuac, ta deungaac castiguetaco, baita ascotan illteco bere (1). Guizon bat, edo emacume bat bada errianoquerra, lotsa galducia, ta ezi bagacia, lagunai calte eguiten deutseena, ta ez zamajagaz, ez ondo esanagaz, ez beste castigugaz escura, ta aguindupera etorri gura ez dabena, bada guztien calteguina, dino Santo Tomasec (2) alacoguzon, edo emacumia gaiti: popuertzacua dala, ta ondo dala, alacua illtia. Osalari batec, edo Medicu batec gorputzeco zati igartu, edo usteldu bategaz eguiten davena, eguiten dau. Juezac alaco guizon, edo emacume deunguagaz. Gorputzaren zati guztia dira onac, ta biarrecuac, gauza badira, gorputzari lagunduteco bere biarretan. Baina gorputzaren zatija bada igarra, edo ustela, bere lecuban egon gura ez davena, ta gorputzari lagundu biarrian, calte eguiten deusana; ebagui, ta quendu eguiten jaco gorputzari alaco zati galduba.

Beste aibeste eguiten dau, ta eguin biar dar Juezac guizon, ta emacume deungaaquin. Besteer caltian diriana ezautu ezquero, quendu biar ditu, ill biar ditu deungaac, leguac aguinduten daven moduban. Alan urcatuten dira, ta illten dira guizon, eta emacume deungaac, Juezac aguinduta, pecaturic eguin bagaric. Bi-

ga-

(1) Exod. C. 22. (2) 2. a. q. 64. a. 2.

garrenian : Esan dan errazoia gaiti , Juezaren iguesi erriric erri , edo mendiric mendi davilen gaisquina , Juezaren aguindubagaz illtia , ez da pecatu. Ascotan jazo oida , Juezac sarija aguidutia , onaco , edo alaco guizon , edo emacume iguesi davilen deunga bat , vitziric , edo illda eruaten deutzanari. Orduban justicijaren Aguacilac , edo aguinducuae vitziric artu ezin da, artu guraan , illten badavee gaisquina , ez da esaten pecatu eguiten daveela. Baina inundi vitziric gorde albadaguijee , gaisquin andija izan arren , ez davee curac ill biar ; ez bada artuta , Juezari eruan.

Irugarrenian : Guerra zucenian soldaubac arerijuae illtia ez da pecatu. Ez arerijuen ondasunen gurari gaistuagaz , ez guerraco eguin biar, edo ordenetati campora ; ez bada Erregue , edo Aguintari Jaunari obeidutia gaiti ; ta Erreinu guztico ona gaiti. Erregue Jaunac , edo Erreirubac aguinduten davenian , guerra eguiteco, soldaubac obeidu biar deutsee Aguintarijari. Guizonac ill bagarie guerrarie ezin legui. Bada orduban guizonac illtia , da , Erregue Jaunari obeidutia , ta Erreinu guztia serbidutia. Soldaubac juan jacozanian San Juan Bautistari , itandutera , ¿ Ya cer eguingo even ? Ez eutseen esan San Juan Bautistac (1) ; guerrarie ez eguiteco ; armaac isteeo , ta gukli egoteo. Ez bada , bide bagarie , ordena bagarie , ta errazoe bagarie guerraan inor ez zauritu , ta ez banatuteo ; inori guzurrezco paltzaqueriaric ez ezarteco ; ta

cu-

(1) Luc. C. 3.

curai jatorquen aloveragaz , edo sarijagaz contentu izateco. Leguezco guerra Jaungoicuac ontzat emoten davena , da. Baina guerriaren eztaguijagaz eguiten dira pecatu asco , Jaungoicuaren aguindu santuben contra. Ta pecatubac ez ditu Jaungoicuac ontzat emongo. Ezin ucaturguina , guerra dala , Jaungoicuac , Erreinu , ta errijeetaco pecatubac castigueetaco , balduten deutscun azote gogorra. Icara eguiten davee oraindino gueure vijotzac , leengo eguneetaco gueure guerra odolsubac gogoratzuta. ¡ Ojala obatu balitubee gueure ecandubac ! ¡ Ojala bigundu balebee gueure Jaungoico zucenaren asarria !

Laugarrenian : Jaungoicuaren aguindubagaz inor , edo norbera illtia ez da pecatu. Alan illzan Sanson. Alan ill zituban Phineec Zambri , ta onegaz pecatuban eguan Madiango alavia. Alan ill zituban Eliasec Israelgo Propeta paltzuac. Jaungoicua dan leguez gueure vitzitzeen jaubia ; Jaungoicuaren aguindubagaz inor , edo norbera illten danian , ez da austen Jaungoicuaren leguia.

Bostgarrenian : descuiduan inor , edo norbera illtia , ez da pecatu , ustez uste bagarie , ta naijaz bestera danian. Nairic ez daguan lecuban , peccaturic ez dago. Bada ezaubera bagarie , gachnai bagarie , descuido baten gucijagoco bagarie guizona illtia , ez da esaten , pecatu dala. Orraitino bere , dino Erromaco Catecismuac descuidoazco erijotzetan modu bitara pecatu eguin leguijala. Bata da : inor illteco ariscuco gau-

gauza chaarra eguiten davela, inor illten davenian. Orduban, inot illtia gura izan ez arren, nai dau, inor illteco peligruco eguitia, ta andi dator inor illtia. Bada ezarten jaco erijotziaren erruba. Joco baleu batec, dino Catecismuac berac, emacume seindun bat osticuagaz, edo ucabilagaz, ta galduco baleutsa sabelian daucan seina, joten davenaren vorondatiaz, edo naijaz contra izango litzateque, seina galdutia. Baina eguingo leuque pecatu, seina eguiteco, daguan emacumia, ecetara bere jo biar ez davelaco. Bestia da: Naijaren contra izan arren, inor descuiduan illtia; biardan ardura guztia imini ez davelaco jazo atan. Descuiduan izan arren bere, ustez uste bagaric izan arren bere, bere ardura bagatasunez, ta osoro beguiratu ezaz, eguin badau erijotzia, pecatu da.

Seigarrenian: Nor bera ez illtia gaiti. Ez dago ecerbere munduraco vitzitzia baino, gauza estimaubagoric. Beste edocein gach iragotera, leenago etorten dira guizonac, illtera baino, juicio onian dagozarian. Escubac, eta oinac ebaguita, gorputza moztuta, baino ez bada bere, vitzi gura dau guizonac. Buruco arinac, edo etsaijaren tentacinoiac ecarri legui bat, bere buruba itotera, edo illtera. Ascoc esan oidavee, arabijoz su artuta: illda balegoz, itota belegoz. Baina illteco orduba eldu daquijuenian, vitzi gura oi davee arec bere. Jaungoicuaren amodijo santubac ixiota dagozaneen batzuc, Elias batec, San Paulo batec, beste onetaricuac Jaungoico gozua Ceruban laster icustia gaiti, benetan

ten illtia desiau davee legue onian, ta errazoez. vitzitzia da berez lurreco gauzaric estimaubena. Ta illtia da, inori munduban eguin guinaljona calteric andijena.

Caridade eguijazcua astenda bada norberaganic. Edocein premina, edo biar ordutan, nai arimacuan, ta nai gorputzecuan. Bijen premina ordubac bardinae izan ezquero, leenago da norberari beguiratutia, proximuari baino. Alan, izan arren inor illtia berez pecatu andija; bada tor deunga bat neu illtera, ta librau ezin badot neutre vitzitzia aren escu gaistuetati, bera illda baino, ez da pecatu á illtia. Esatenda: librau ezin badau bere vitzitzia. Bada ezetara librau albadedi alaco arerijo gaistoaganic nor bera vitziric, ez dau ill biar. Orregait aitu biar da dotrina au ardura andijagaz. Sarritan jazoten dana da. Gueijagotan jazo leitequiana da. Igues eguinda alderatu albadedi arerijuaganic; ez dau ill biar. Lagunai otseguinda, diadar eguinda, librau albadedi; ez dau ill biar; nor bera illtera datorrena, zuceen jaquin arren. Colpe batzuc emon da, apartau albadedi arerijuaganic; ez dau ill biar. Enpin, nor bera ill, edo arerijo illtera datorrena, ill, baino beste urtearic inundi bere ez daguanian, esaten da, bere vitzitzia zaintutia gaiti, á quendu gura deutsan arerijua, illtia, ez dala pecatu.

Eguijia da, orduban bere, alan nor bera illtera, datorrenaren estatu tristia ezaututa, á illten badau, betico imperatza botaten davena gogoratuta, vitziric gueratuta, menturaz erre-

medijau dedin , ichico baleutsa arerijuari , nor bera illten , bera ill bagarie : eguingo leuque Jaungoicuaaren aurrian caridade andi bat. Emongo leuque bere vitzitzia proximuaren arimia gaiti. Ta duda bagarie Jaungoicuaac sari andija prestatuco leusquijo ceruban. Onetaraco , alan nor bera illten , bere arerijuari isteecco , nor berac egon biar dau , bere ustez , Jaungoicuaaren graciaan. Bada bijac badagoz pecatu mortalian , ez dau ondo eguingo , arerijuari bera illten istia , dino Santo Tomasec (1).

III. Esan dirian sei jazuetan , eracutsi dan moduban , inor illtia odijo bagarie , gorroto bagarie , condenetaco , ta gucijago venguetaco opa char bagarie , ez da pecatu , cristinaubac. Onezaz ostian , beste inori , edo norberari vitzizaan , edo gorputzian calte eguitia , eragotzita dago bostgurren aguiadu santuban. Guztioi gorde , ta zaintu deutsu Jaungoicuaac gueure vitzitzia. Ainchinaco gentil ascoren utseguitiac ervestetuta , aberatsai , ta pobriai , zaarrai , ta giziai , guratsai , ta umiai guztiai legue estu batagaz gorde deutsu cerubac gueure vitziza estinauba. ? Baina celan ? Chito legue estub g z , ta gogorragaz. Guizona illtia da proximuaren contra eguiten dan peccaturic andijena. Au gaiti dauca legue on guztietan , inor ill davenac , ill biarra. Vitzitzlaren truquian , vitzitzia ; veguijaren truquian , veguija ; aguinaaren truquian , aguina ; escubaren truquian , escuba ; ta oinaaren truquian , oina , dino Jaungoicuaac (2). Esate-

(1) P. 3. precept. 5. (2) Exod. C. 21.

teco moduban. ? Ill dozu inor ? Ceu illagaz pagauco dozu aren zorra. Galdu deutzazu escuba , oina , edo veguija proximuari ? Ceure escubagaz , oinagaz , edo beguijagaz pagauco dozu aren zorra. Guizon ill zaillia zan Cain desventurauba. ? Ta cer dino beragaiti Escritura Sagradubac ? Zure anaiaren odolaren deijac diadar eguiten deust luurreti , esan eutsan Jaungoicuaac Caini ; Abel bere anae errubaguia ill evanian. Abel ill zan. Aren odola luurac chupau evan , ta liortuzan. Baina diadar eguiten evan ceruraguino odol illac. Cainen vengantzia escatuten evan odol inocentiac Jaungoico zucenaren aurrian. Edo Cainen guizon illzaco pecatu icaragarrija aguer-tu zan Jaungoicuaaren aurrian Ceruban , ta escatu eutsan pecatu aren vengantzia. ? Ta cer esaten deutsa Jaungoicuaac Caini ? Madaricaruba zava emeti auvrera luurraren gainian , ceince bere aua edeguita artu evan zure escubetati ceure anaiaren odola (1).

Aitu , cristinaubac , ce verba itzalsubac , ta bildurgarriac dirian onecc Jaungoico vitzijaren auan. Aitu , ce gorroto andiji deutsan Jaungoicuaac guizon illtari. ? Ta cer jazo jacon Cain anae ill zailiari berari ? Desesperau eguin evan lelengo ber burubagaz. Embidijac , codicijic , ta inoren icusi ezinac ill eraguin eutsan Caini Abel bere anae errubaguia. Ill eban. Baina bertat sartu jacon vitziro bere buruban Caini pecatu ezainaren carga astuna. Ezin jaso evan. Icara eraguiten eutsan bere vijotzian , bere belau-

(1) Genes. C. 4.

launeetan, ta gorputz guztian guizon vitzija illac. Sinistu euan, Ceruba, ta luurra diadarcac eucazana bere contra. Astundu, ta mindu jacon bere vitzitzia, inorena galdu evalaco, ta ichi baten esan eutsan Jaungoicuari: *Andiagua da nire pecatuba, parcatutia mercedu daven baino.* ¡Oh Cainen vijotz tristia, larrija, jausija, illuna, ta astuna! ¡Oh guizon ilte desventurauba! Ce sail chaarrac dacazuzan ceugaz. Cain lelengo guizon illzaillia, Ceruba, ta luurra, bere conciençija, ta bere vitzitzia, guztia bere contra ditubala, marca bategaz davil baztarrie baztar *vagus, et profugus* guztien iguesi. Baina ez da libreetan illteti. Ez da impernuti bere.

Ara, cristinaubac, guizon illtiaren sail bir durgarriac lelengo guizon illzaillaren burubar Guizona illten davenac, birrinduten dau Jaungoicuaren obra andija. Jaungoicuac ecarri gaitu guizon, ta emacume guztio mundura, berac gara daven artian munduban bera jaso, alabau serbidu, ta amau daigun. Onetaraco emon deute bere izatiaren irudija. ¡Cer eguiten dau bada, guizona, edo emacumia illten davenac? Birrindu Jaungoicuaren eguin nausi bat. Galdu guizon bat, edo emacume bat. Edo sortuta laster amaren sabelian, vitzi izaten ondo asi bagaric. Edo umetan Jaungoico bere eguillia ezaututen asten danian. Edo azita, Jaungoicua, proximuac, errija, ta echia serbidu biar ditubanian. Edo zaartuta, bere eguineen prutuba batuta, Cerubari bere vitzitzia, ta arimia emote-

co presteetan daguanian. Orduban guizon illzaillac cuchilo bategaz ebaten deutsa vitzitzia arija, bialduten dau arimia beste mundura, ta gorputza ari artera. Galduten deutzaz, Jaungoicuari emon biar eutsan ondria, ta beste eguingo zituquian biar on guztia. Ta escu artuten deutsa Jaungoicuari, Jaungoicuac berac ill biar euquian guizona, illagaz.

Icara eguin daigun, cristinaubac, guizon illtia gogoratuta beste bagaric. Escatu daijogun Jaungoicuari: Emon daigula espiritu mantsua, espiritu biguna, iraun andico gogua, ta vijotza, gueure arerijuen prestuequerijac, ta azalquerija mingarriac caridade santia galdu bagaric, iragoteco. Escatu daijogun: Amatau da guijala gueure vijotzetan gorrotuaren, odijuaren, embidijaren, codicijaren, ta vengantziaren su madaricatuba, gorde daigun beti gueure arimetan Jesusen mansotasuna, ta gracija, ceinegaz jadichico dogun Ceruco glorija. Amen.

II. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan: *Ez dala inor illbiar, ondria zaintutia gaiti: ondasunac gordeetia gaiti.*

Cristinaubac garian leguez chito min verac, ta gueure gauzac asco maite ditugunac; inocgach bat eguin daiguneco, jaguiten da gueure-

vijotzetan arén contra suba, gorrotua, ta ven-
guetaco gurarija. Onaco gorrotuaren subac ama-
tetaco, ta gueüre lagunén paltaac paciencijagaz
iragoteco, aguinduten deütsu Jaungoicuac,
neure entzula onac, bostgarren lecuban: ino-
ren vitzitzlari calteric ez eguiteco. Ta inor inos
gorrotuac su emonda, azartu bada, arerijua,
edo gach. eguin gura deütsana illtera; pagau
dau bere vijotz gogorraren, ta odoltsubaren
eguite pecatucua; bai mundu onetan, oi danez,
ta baita bestian bere. Cainen ondorenguc dira
guizon ill zailiac. Lamet, Cain bera ill evana,
ascoc diuanez (1), ez zan atseenago vitzi mun-
duban, guizon ill zailia, ta deunguia izan ar-
ren, ill evana. Basuan bacarric eguin arren eri-
jotzia, autortu evan Lameteç bere pecatuba (2).
Bere arimaco larrijagaz, ta bildurragaz esan eut-
seen bere emaztia: *Entzun eguizu, ta jaquin*
eguizu, neuc neure gorrotuagaz zauritu dotala,
ta ill dotala guizon bat. Zazpi bidar vengaua
izango da Cainen pecatuba, ta irurogueta ama-
zazpi bidar niria. Alan guizon illzailie desven-
turaubac, itsututa leguez, iminten ditu eureen
pecatu odoltsubac.

Ez dago menturaz arima bat larrijagoric,
icutsi oidanez, ta vijotz bat bildur garrijagoric
guizona ill davenarena baino. Bere queiziac be-
re icara eraguiten deütsala, esan legui, guizon
illzailiari. Ascotan, nai izan arren, igues egui-
teco moduric bere ez dauca. Pecatuba ezcutee-
taco bere ez. Alde eguiteco bere ez. Aldendu
gu-

(1) A Lapid. in c. 4. Genes. (2) Ibid. c. 4.

gura davenian, dua Juezaren aurrera, ta escu-
betara sarritan guizon illzailia. Ezcutau gura da-
venian bere pecatuba, berac aguertuten dau.
Ta ucatu gura davenian, autortuten dau. ¿Ce-
gaiti au, cristinaubac? ¡Ah! Guizona iltiac be-
ragaz dacarrelaco itzal astuna, buruco ilunta-
suna, vijotzeco icaria, arimaco larrija, ta pe-
catu odoltsubaren pisu crubela. Amatau, cristi-
naubac, gorrotuaren suba. Igues eguin, inor ill-
teco asarre, ta ocasinoetati. Bada ez da ezegaz
bere osatuten munduban guizon illzaco pecatuba.
Gueijagoco bagaric guizona ill biar ez dana,
guztiac daquijee, ta aguindu onetan arguiro
esanda, dago. Baina ascoc pensau leguijee ya-
nidatiren ne eguite batagaz, calte andibat
eguin deütsuari, edo ondraan, edo aciendan,
edo beste gauza balijocoren baten, opa izan le-
guijola illtia. Edo menturaz ill bere eguin le-
guijala alaco arerijo deunguia.

I. Esaten da bada, munduco ondria gaiti
ezin inor ill leguijala. Eguija da, cristinau ba-
teç bere zuzentasunagaz, ta vitzi modu zint-
zuagaz irabatzi daven ondria, ta lagun arteco
entzute ona, chito asco estimetan dau. Vit-
zitziaren beraren urrengo dala, esaten da. Bada
nai jatorrizcua, ta nai norberac irabatzi, clei-
tuba, ondria, edo entzute ona galdu ezquero,
ez dauca cristinaubac munduban, nec jaso an-
diric, cegaz poztu andiric, ez cer galdu andi-
ric. Au gaiti da gauza guztiz mingarrija, erru-
bagaric guzurragaz, ta embusterijagaz inori on-
dria galdutia. Entzute onac asco balijo deütsa-

crístinaubari. Ondria ez galduria gaiti, lotsaari baten ez jaustia gaiti, menturaz Jaungoicua gaiti, baino gueijagò ; ¿Ceimbat bidar pecatuco bideti alde eguiten davee crístinaubac? Munduba gaiti gauza ona eguiten davenac, edo munda gaiti bacarric gauza charra eguitiari, isteen deusanae, ez dauca sariric Jaungoicuaren aurrian. Baina dino Santo Tomasec, munduba gaiti bada bere, gauza onac eguitera, ta chaarrac ez eguitera oituten danac, icasico davela, Jaungoicua gaiti, ta caridadia gaiti, gauza onac eguiten, ta chaarrai isten. Ta onetaraco bere, asco balijo deutsa crístinaubari ondra onae.

Ez eutscun alperric esan Espiritu Santubac (1) entzute onari, edo cleitu onari beguiratute-co, zaintuteco, ta gordeetaco. Bein cleituba galdu ezquezo crístinaubac pecatu eguintza baten, nai beste baten, berecaturan leguez, nasaijago, ta lotsa galducuago eguiten da, icutsi oídanez. Batuten badau batec ordijaren, lapurra-
ren, desonestubaren, edo nasaijaren entzute aguirija, ta azakdauba, botaten dau munduco esanaren arduria, ta jarraituten deutsee vicijo gaistuai lotsa bagaric. ¡Oh ce bildur izan biar dogun lelengo pecatubaren! ¡Oh ce maite izan biar daven, daucanac bere entzute ona! ¿Ta jazoten bada norbaitec galdu gura izatia gueure ondria, edo cleitu ona guzurragaz, ta embusterijagaz; ill guinai á gueure ondria galdu ez daigun? Ez crístinaubac. Gauza andija, ta esti-

mau-

(1) Eccl. C. 41.

mauba da gueure ondria, edo entzute ona, esandian leguez. Baina andijagua da guizonaren vitiztia. Erru bagaric galduten deuschubenan gueure cleituba, Jesus maitiaren vidiai jarraituten deutsegu. Orduban Jaungoicuac bere contura artuten dau gueure cleituba. Ta duda bagaric zaintuco dau, ta gordeco dau. Bere nai santuba bada, mundu onetan, eguiija azaldauta. Ta ez babere azita, ta gñeituta beste munduban, Ceruban, bere icenian iragoten baditugu guzurrezco desondraac. Miin gaistuac munduraco galdu leiquegubee ondria. Baina ez Jaungoicuaren aurreraco. Jaungoicuaren aurrian aguertuco gara guztioe, garian moduban. Au gaiti santu, eta santac osticopian erabilen mundubaren gaisqui esan guztia.

Pecatu da bada, crístinaubac, munduco ondria, cleituba, edo pamia gaiti inor illtia. Alan eracusten deutsu Eleisa Ama Santiac (1). Ta ucatu ecin guinai. Cleitu galduba cerbait jaso legui Juezaren aurreti. Guizon illa viztu ezin legui. Cleituba ona, nai arin ona, mundubagaz amaituten da. Guizonaren erijotzia mundubaren amaija, ta betijaren aseria da. Ez da bardinduten guizonaren vitiztia munduco gauzagaz. Ta ez da galdu biar munduco ondria gaiti. ¿Ta galdu legui munduco ondasunac gaiti?

II. Eguiija esateco, ondasunac bere estime-tan dira munduban. Ta jazo leiteque, ta sarritan jazo oida, deunga batec, guztia, edo zati batzuc echeti, edo daucazan lecuti eruan gu-

kk

ra

(1) Alexand. 7. prop. 17. 18.

ra izatia. Penagarrija da, lapur batec gura davelaco, nor berac bere icerdijagaz irabatzi ta daucazan, dirubac, edo ondasunac galdutia. Ta jazo leiteque, ta bein barriz jazo da, ondasunac eruan ez daguijozan, lapurra illtia.

Guizona illtiac itzal gaistua dacar beti beragaz. Bildur garrri andija da. Orregaiti cristinau guztiac goguan euqui biar davee gauza onetan Eleisa Ama Santiaren eracutsija. Esaten da bada: 1. jazo oi danez, urrezco escudo bat gaiti ez dala inor ill biar: 2. Guero euquico ditugun, baina oraindino ez daucaguzan ondasunac gaiti; edo, gueuri jatorcuzana, daquigun, ta guero euquiteco ustia, daucagun ondasunac gaiti, ez dala inor ill biar: 3. Ez dala ill biar, noberari jagocan aziendia, edo inoc aguindutaco artutecua, beretutia, engainuz, ta erruz eragozten deutsana, edo atzeratuten deutsana (1). Eleisa Ama Santiaren eracutsija da au, cristinaubac. Deungaac izan arren lapurac, Jesu Cristo gueure Jaunaren mansotasuna eracutsi biar dogu gueure eguitadeetan. Celan pecaturri librauco da, esaten euan San Agustinec (2) galdu biarco daveen ondasunac gaiti., guizonari vitzitzia quenduten deutsana? Esango balen leguez santu gloriosuac: Guizonaren vitzitzia ondasunac, baino gueijago da. Ondasunac ugaridunac dira, galduco dirianac dira. Lapurac ondasunac eruan arren, Jaungoicuaren providencia, edo arduria ez da palta. Baina guizona-

(1) Inoc. XI. Prop. 31. 32. 33. (2) Lib. 2. de libr. alb. c. 5.

naren vitzitzia, asco balijo davena, da. Ta ondasunac ez galdutia gaiti, lapurra illten davenac, amaituten dau guizonaren vitzitzia. Ta ce arriscutan iminten dau aren arimia? Oi danez, pecatu mortalian dago lapurraren arimia. Bada tiro bategaz, edo colpe bategaz ill da isten badau: Ta Nora botectan dau betico aren arima tristia? Ta Mundu guztiac baino gueijago balijo davena? Ta Jesusen vitzitziagaz erosita daguana? Au gaiti esaten da Eleisiaren ordeneetan: *Ondasunac gaiti inor illtia, erijotzia dala.* (1).

Beguiratu bada, neure entzula onac, ce erfespetua, ta lotsia euqui biar deutsagun guizonaren vitzitziari. Ezin pensau legui, icara eguin bagatic cristinau ascoren vijotz gogorra. Edo cein gauza guichi bat gaiti, edo calte chiqui bat gaiti esaten davee: bereno bategaz illgo neuque: tiro bategaz illgo neuque: barten ortuta ichico neuque..... Ta beste onaco verba gorrototsubac, ta odoltsubac gorrotuaren subagaz. Beste aimbeste vijotzeco gogortasun, ta gordintasun eracusten davee, gauza guichi bat gaiti lagun artian cuchiluac, ta ezpatac ateraten dirubac; ortubetara, ta soluetara guizona ill leiquen tiruac inori jaurteguiten deutsezanac. Nai dogu, gueure gauzac inoc oostu ez daiguzan. Ta errazoa da. Gaisqui eguiten dau, alan lapurratan davilenac. Ta eguija da. Baina aim gauza guichija gaiti, guizonaren vitzitzia, ilteco peligruban, imini biar ez da.

Batian ondria gaiti, bestian ondasunac gaiti,

(1) Cap. suscep. de homicid.

ti, bestian andiguria gaiti, bestian gorroto, edo vengantza gaisto bat gaiti modu ascotan palte-tan da bostgarren aguinde santubaren contra. Ta ez da errazoeti campora izango, neure ent-zula onac, sarriren jazo oi dirian batzuc gogo-ratutia. Alan bostgarren aguindebaren contra pe-catu da. Lelengo: Amaren sabelian dagan sei-na galduteco, cerbait eguitia. Nai Amac, ta nai bestec, nai edaafecuagaz, ta nai osterant-zian seiná galdu gura izatia, edo galduteco cerbait eguitia, pecatu andija da. Ta pena go-gorraquin Eleisa Ama santiac castiguetan dave-na, da. Ez dauquen ondra bat billatuteco, ta euren pecatu ezainac, ta lotsarizcuac ezcute-taco, guizonac, edo emacumiac itsutu orditu diabrubic, azqueneco gachera, ceindan sabelian erneta, azten dagan sein-inocentia, illtia, edo itotia. ¡Oh, sein galzailaac! ¡Ceuben tratu im-pamiac estaldu gura dituzu errubagacuen vitzit-zia galdubagaz, ta areen arimac Jaungoico go-zuaren arpeguiti betico erbestetubagaz? ¡Ah! Egunen batec aguertaco ditu. ¡Ez daquit, eguit-ja esateco, celan gau baten bere sosiguz lo-eguin leguijan guizon batec, edo emacume ba-tec, bere erruz, ta bere guraz limbo ilunian betico sartuta, arima bat daucana, daquijala! ¡Ah! Zure vengantzia escatuten deutsa limboti Jaungoico eguijazuari. Ceure arimia edu, cos-ta jacon Jesus maitiari.

Bigarrenian: Pecatu eguiten davee emacume seindunac, sabelian dauqueen seinari aibat on-duen contu eguiten ez deutseenian. Euren ar-du-

dira bagatasunez seiná galduteco peligruban da-viltzianian. Ya ez jagocuen carga astunaquin; ya asarre arrabijau baquin; ya dantzeetaco ibiltee-quin; sarritan galdu oi ditubee seinac. ¡Ah! Ceibat onetarico negargarri, lástima gorrijan, gurasuen paltaz. Legue guziac deutsee aparteco-cuidadua, seiná eguiteco dagan emacumiari, bere sabelian dagan prutu inocentia gaiti. Ama-gaistua, ta deunguia izan arren, ta urquia on-do mercedu arren; seiná sabelian daucan arti-an, vitzitzia parcatuten jaco. Justicijaren escu-bac lotuta daucaz, esateco moduban, sabelian daucan seiná gaiti. ¡Ta senarrac erabilico dau-emazte catiguba, osticoca, ta colpeca, bildur-gueijago bagaric? Eguitade onec guzioc dira bostgarren aguindebaren contra, ta mercedi da-vee cristinaubaren ardura guzia.

Irugarrenian: Aguinde onen contra peca-tu eguiten davee, armaac artuta, bidetara, ta ehetara lapurretara duazanac. Bada euraquin darioie peligruba, edo inor illteco, edo eurac illda gueratuteco, sarritan jazo oidan leguez. Au-gaiti alaco lapurrac austen ditu aguinde bi gui-chienaz, bostgarrena, ta zazpigarrena. Armia artura, esandan moduban, izan ez arren bere, ortuta, solora, echera, edo bidera inori urten-da, lapurretara doianac, sarri darua pelgruba, bertan illda gueratuteco. Endamas dempora tris-te onetan lapurrac gueitu, ta lotsagalducotu; ta guizon illtiaren itzala, ta bildurra guichituta, dacusgunian. Laugarrenian: Maquilacarijac, ta ocasinuetsubac austen davee bostgarren aguinde-ba.

Ta errazoe asco gaiti. 1. Maquilaquetan, ta asinoietan alcar banatuteco, ta ascotan illteco ligruban jarten dirialaco. 2. Burrucaco, ta aquiladetaco ocasinoian eguiten daveena baino, uilt gura leuqueena, gueljago dolaco. Gorroaren subagaz iragota, alcar illgo leuqueen tercijuan, dagoz peliada desdichadu atan. 3. Alaco peliada galdubetan gueroco gorrotuac, venquetaco naijac, ta luzaroco icusi ezinac, ta eriarren zain egotlac, gueljenlan gueratu oi dirialaco. 4. Echeco pamelijari emoten deutsezan ardura, ta atsecaba andijac gaiti, errijan emoten ditubeen escandalubac gaiti, ta ocasinoiac oi daczan calte chaarrac gaiti.

Alaco guizon ocasinoetsubac, baque gaisrocua, beti burrueraco, edo maquilacaraco prest dagozanac, ezin esan legul, ce calte garrijac dirian echian, auzuan, ta errijan. Baquia gura daveenac, ez daquije euren aurrian cer esan, edo celan verba eguin. Ondo esandaco verba bati oratuta, ateraten davee ez da baidia. ¡Oh ce lagun prestubezac, guiza artian egoteco! ¡Oh, ceibat pecatu eguin, ta eraguiten daveen! Behia zorrez beteta, amazia, ta umiac biloxie, ta gusez dauqueezala, gueratu bagarie davilz alaco guizon baque guelchicua erijarie erija, probarie proba, tabernarie taberna, ta ocasinoeric ocasinoe, lecu guztietan atsecabia, cer esana, escandaluba, ta gorrotua isteen daveela.

Bosgarrenian: Pecatu eguiten davee aguindu onen contra, gurasuai erijotzia opa deutseen

seen umiac. Nai dala, gurasuac dauqueezan aziendac, edo ondasunac eurenatuteco gurarija gaiti. Nai dala, guraso zaarra jandu, ta zaintuteco nequia gaiti. Codicija, edo ondasun guriac pecatu asco eraguin oi ditu. Edo obeto esateco San Paulo Apostolubagaz, ondasun guria da pecatu guztien sustraija. Umiac, gurasuac dauquen guztia, guichi derichuela, laster euren escubetan gura leuquee. Tentacinoe onegaz, ez guichitan ume ascoc opa deutsee guraso zaarrai illtia. Baita uatuta, edo ezertaco ez da dagozanai bere ascotan. Seme alaba asco dagoz vijotz gogorreacuac. Eguitia, ta cerbait aurreratutia, eureen nai nausizat artuta dauqueenac. Noren umiac dirian aaztuta, vitzu dirianac. Euren guraso errucarijac zaartzan sobrauta echian dauqueezanac. Guraso uatubac, edo balijoco ez dirianac, echian emoten daveen aazuba gaiti, illtia opa deutseenac. Umiac gaiti esaten dana, esaten da suinac, erreinac, lobaac, ta beste edocein zaarren arduria daucan, edo oneraac jatorcozana gaiti. Onec guztioe austen davee hostgarren aguindu santuba. 1. Gurasuari illtia opa izanagaz. 2. Emoten deutsean janari copaubac, asco derichuela, ta esquer chaarran emonagaz. 3. Verba gogorrac, ta errazoe chaarrac esanda, becoqui illuna, ta gogo gaistua eracutsita, atsecaba astunac zaarrai emonagaz. Onec guztioe dira persona zarraren illgarrijac. Au gaiti guraso edateco ascoc, eguijagaz esan oi davee, euren umiac, edo ondorengua gaiti: *Naijago leuquee orreco ill da banengo.*

go. Pecatu ezainac, ta Jaungoicuaren gorroto andicuaac, dira onccc, cristinaubac.

Seigarrenian : Pecatu eguiten davee aguin-
du onen contra, nai dala ondria gaiti, nai da-
la ondasunac gaiti, nai dala andiguia gaiti,
nai dala gorrotua gaiti. 1. Inori bide bagaco
erijotzia opa deutsenac. 2. Erijotzia eguitaco
aguinduten daveenac : lagunduten davenac : Con-
seju emoten daveenac : Voticacua, edo armaac
ataraco emoten ditubeenac. 3. Proximuari osa-
sunian, nai gorputzeco zatiren baten calte egui-
ten deutsenac. Edo beso bat, edo azurbat au-
si, edo zauritu, edo banatu, edo gaixotuten
ditubeenac. 4. Inori gorroto deutsenac, gacha
opa deutsenac, ta inoren ieusi ezina dauqueenac.

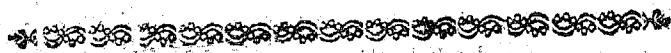
Bada Jesu Cristo, gueure Jaunac bere E-
vangeliyo Santuban eracutsi eutseun (1), bost-
garren aguindubac eragozteu davela : Ez bacar-
ric inor illtia ; ez bada baita, proximuari asar-
re gaistua euquitia, ta asarre gaistuagaz, edo
gorrotuaren subagaz verba lotsarizeuae esatia be-
re. Neuc esaten deutsut, dino Jesu Cristo,
proximuagana asarria daucana, edo proximu-
gaz asarratuten dana, ieusico da, ce asarre dau-
can : Asarriagaz inori verba chaarra (*Raca*) esa-
ten deutsanari, emongo jaco mercei daven cas-
tiguba. Baina esaten badetsa verba lotsagarrija,
desondragarrija, (*fatue*) irabatzi dau impernu-
co suba. Onan erabaguiten ditu Jesu Cristo
gueure Jaunac asarre gaistuaren, ta gorrotuaren
chiquitati andiraco pausubac. Aituten emotecco

(1) Math. C. 5.

cristinau guztiai : asarria, ta gorrotua, ta asar-
riagaz inori esaten jacozan verba deungaac, gau-
za andira eldu ezquero, diriala pecatu illgarri-
jac, edo mortalac bostgarren aguindubaren
contra.

Artu daigun bada, cristinaubac baque sar-
tubaren amodijua. Amatau daiguzan asarriaren,
ta gorrotuaren subac. Parcatu daijeguzan areri-
juari gach eguinac, gueuri Jaungoicuac parca-
tutia, nai dogun leguez. Opa izan daijegun pro-
ximo guztiai luzaroco vitzitzia, Jaungoico an-
dija amau, ta alabau daguijen munduban. Er-
ruquitu gaitezana inoren osasuneco, edo vitzit-
zaco gach, ta naibague guztiaquin. Gogoratu
daigun, guztioac garijala Ceruco Aita onaren se-
miac. Emen erveste onetan alcar artuta, alcarri
parcatuta, alcarri lagunduta, alcar maitetuta ca-
ridade santuban vitzitzi bagara, Ceruco eche san-
tuban beti adisquide, ta dichoso alcarregaz izan-
go garijala. Zorijonecuac baquetsubac, dino Je-
su Cristo gueure Jaunac (1), bada eurai esan-
go jacue *Jaungoicuaren Semi*ac. Alan gura izan
daguijala Jaungoicuac bere ontasun an-
dija gaiti. Amen.

(1) Ubi supr.

III. ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *Celan paltetan dan na-
beraren vitzitziaren, edo osasu-
naren contra.*

Esanda gueratu da, neure entzula onac : bost-
garren aguinu santuban Jaungoicuac zaintutem
davela, ez bacarric besteen vitzitzia, baita nor-
berarena bere. Ta oraindino ardura estubaguagaz.
Bada caridade eguijazcua norberaganic asten da;
ta bere burubari eguiten jacon caltia, nai osa-
sunian, nai gorputzaren zati baten, pecatu an-
dijagua da, beste edoceini eguitia baino. Ez da-
go munduban inor, escubidia daucanic, bere
buruba illteco, bere osasuna galduteco, edo be-
re gorputzari atzapar bat quenduteco. Aguinta-
rijac, ta Juezac Jaungoicuac emonda dauquee
alizatia, deungaac, ta gaisquinac illteco. Baina
eurac deungaac, ta chito gaisquinac izango ba-
kira bere, ezin ill leguijez euren burubac. Neuc
illgo dot, ta neuc vitziric euquico dot, dino
Jaungoicuac (1). Inoc bere ez bereburuba, ta ez
inor ill ezin legui Jaungoicuaren ordena bagaric.
Sanso nec bere, bere buruba ill beeban arerijuaquin
maaste, Jaungoicuaren aparteco ordena eucalaco,
ill

(1) Ceutor. cap. 32.

ill euan. Bestelan ez zan pecatuti librauco, di-
no San Agustinec (1).

Au gaiti dauca Eleisa Ama santiac eragot-
zita, ezauberaz, vorondatez, daquijala, ta bere
naiz bere buruba illten davena, lecu sagradu-
ban enterreetia. Baita a gaiti meza santuba esatia,
ta aguirico oracinoia eguitia bere. Meza santuba
ez da oprecidu biar, dino Aita santu Erroma-
cuac (2), Erijotzaco, ordu artian pecatu eguin-
da, erijotzia bera bere burubari emon eutsana
gaiti. Ceinec bada erijotza pecatuzcuagua eguia
legui, Judas gaituari jarraituta, diabrubic era-
cutsita, bere buruba ill davena, daquigunac
baino, cein gaiti dinuan San Juanec oracinoeric
ez eguiteco? Nai erramientiaz, nai urcatuta
bere vitzitzia ezauberaz, ta bere guraz galduten
davenari, ez bequijo emon sepulturaric, dino
beste Eleisiaten ordena batec (3). Bere buruba
illten davena, edo dago zoratuta, cer eguiten
daven ez daquijala, edo dago desesperautá,
diabrubic indarra ariman artuta. Zoratuta da-
guanac, ez dau pecaturic eguiten. Zorotasunac
pecatuban artu ez beeban, salbauco da, bere
buruba berac illarren, ezauberia palta davelaco.
Ezauberaz, ta naiz bere buruba illten davena-
ren condenacinoia, sinistu daiquegunez, segu-
ruba da. Onaco negar garrira diabrubic ecar-
ten ditu, pecatarijac ascotan. Ez lelunguan. Ez
bada urte luceetan pecatuba pecatubari ezarrita,
Jaungoicuaren deijai gortuta, conciencijaren col-
pe

(1) Lib. 7. de Civit. Dei cap. 21. (2) 1. ad
Consult. Bulg. c. 98. (3) Cum placuit. 23. q. 5.

pe garratzac sarri neqnez isilduta, otzta baten arimaco baque chaarrian vitzi izan dirianac. Jaungoicuaren paciencia cansetan da. Arerijua- ren astucijac gueituten dira. Pecatubaren pisuba astundutes da. Arimia larrituten da. Munduco pena chiquijac andi eguiten dira. Vitzitziagaz gobait eguiten da. Vorondatia pecatu andijaquin, ta sarritacuaquin icaratuten da, ta gogortuten da. Jaungoico asarriagaz desesperetan da. Ta colpe bategaz guztiá amaituteco, urcatuten da, itoten da, edo illtenda, ta condenetan da. Onan oida cristinaubac, euren burubac illten ditubenen aseria, ta amat desventurauba. Bilturtu gaitezac guztioac. Ta erregutu daijogun. Cerubari, ondo illteco gracia:

Guichi dira, ta ojala bat bere ez balitz, euren burubac ezauberaz colpe baten illten ditubeenac. Baina bagoz cristinau asco, edo dala pamparrerija, ta arroquerija bat gaiti, edo dala codicija sicu bat, ta gorroto garribat gaiti euren vitzitziari, ta osasunari calte eguiten deuseenac, ta bosgarren aguindu santuba austen daveenac. *Lelenguar osasunari calte eguiten deusee vanidadia gaiti. Bigarrenac cer bait aurreratutia gaiti.* Ta bitzubac pecatu eguiten davee aguindu onen contra. Icutsi daigun celan.

I. Jaungoicuac ezgaitu bardinac eguin guztioac gueure gorputzetan. Batari emon deutsa gorputz andijagua, ta bestiari chiquijagua. Batari indartsubagua, bestiari bigunagua, bere vorondate santubac gura izan dayen moduban. Baina guztioi emon deuscuz Jaungoicuac gorputz-

zac,

zac, Jaungoicua serbiduten, proximuari lagunduten, ta Ceruba irabazten gueure arimiagaz biarra eguiteco. Nai gorputz andija euqui, nai chiquija euqui, nai indartsuba euqui, nai argala euqui onetaraco bacarric, Jaungoicua serbiduten, ta gueu salvetan arimiari lagunduteco, emon deuscuz Jaungoicuac. Indar gueijago emon deusanari, duda bagaric, Jaungoicuac escatuten deutsa biar on gueijago. Bada ez deuscuz Jaungoicuac mesediac alperric eguiten; ez bada euraquin balijauta, bere ontasuna obeto serbidu daigun. Argal batec baino, sendo batec biar gueijago eguin legui berez. Bada gueijago eguin biar dau bere vitzi moduban, Jaungoicuari contu ona emongo badeutsa. Bots mesede eguin deutzazanari; bosten contuba escatueo deutsa Jaungoicuac. Bi eguin deutzazanari; bidena. Ta bat eguin deutzanari; batena. Alan gorputzian sendotasun gueijago, indar gueijago, ta alizate gueijago Jaungoicuaren escu santubetati artu daveenac, contu gueijago Jaungoicuari emon biarco deutsee.

¿Cer eguiten davee bada alaco indartsu, ta sendo ascoc? Gorputzeco sendotasunagaz balijeetan dira, gorputza macalduteco, osasun onagaz, osasuna galduteco, gorputzeco indarreequin, gorputza argalduteco, manquetaco, natuteco, gaixotuteco, edo illteco. Ascogaz gueure errietan icutsi doguna, ta gueijago gaiti euzun doguna, da au, neure cristinaubac, ceubec ondo daquizun leguez. Aixec batzuc buruban sartuta, euren indarrequin, ta sendotasunagaz

arrio-

arrotuta, Jaungoicuac pecatu eguitoco, emon balcutseez leguez, lagunac desapijetan, temaac, edo posturac eguiten, ezin dituben cargaac jasoten, ta eruaten, ta beste edo vitzitzia, edo osasuna galduteco, edo gorputzaren paltia bategaz, edo eraso bategaz betico gueratureco, peligru ezagunetan, ta jaquineetan daviltz indarsu asco, gueratu bagarie, euren gorputzac galdutu artian. Alacuac euren goguan, buruban, ta verbetan ez dauquee beste gauza onic, euren indarrac, euren carga jasotia, euren peliadaac, euren burrucaac, ta euren asco jaatiae, ta asco edatiac baino. ¡ Ah zoro coltadubac! Indar gueijago euquitia, eteda guizon ondraubagua izatia? Alan balitz, zaldi bat ondraubago. Mando bat oraindino ondraubago. Ta tigre bat oraindino ondraubago. ¡ Sabel andijagua euquitia, ta an gueijago sartu alizatia, eteda guizon prestubagua, ta obiagua izatia? Alan balitz, Maximino odolgalzailia, ta gultzasunaren lotsagarria, izango zan prestubena. Bada esaten da, egunian berroquei libra oquela, ta oqueta bost libra ardatz irunsten eiturala.

Ojala lotsatuco balira indardun, ta jaatun vanidadetsubac onaco entzunaquin. Ojala, sinistuco balebee, prestuba izatia, ondrauba izatia, zucena izatia, baquetsuba izatia, esaneena izatia, humilde izatia, ta serbizailia izatia, dala munduraco, ta arimaraco guizonac euqui leguijan preudaric oneena, ta entzuterie estimatubena. Ojala, ondo buruban sartuco balichaque, orruco euren buruben, ta osasunaren caltian probeetan,

ta

ta desapijuetan oi davilzanoi, indarrac ez da baidacuac diriala. Gaur sendua dana, bigar gaxoric, edo andaan egon leitequiala. Ta azque-nian bostgarren agundu santubaren contra pecatu eguiten daveela. 1. Vanidadez, ta premia bagaric indarrac noraguino dirian proveetaco, carga astunac jasoten, ta erabilten davilzanac. 2. Vanidadez, edo temia eguinda, sartu aldaguijen guztia, nai jana, ta nai edana, sabelari emoten deutseenac. 3. Alaco desapijuac, temaac, ta gorputzaco proba neurri bagacuac eguiten ditubenac. Onseez guztioe euren vitzitzieren, ta osasunaren caltian, edo caltegarrijan, gauza andijan austen davee bostgarren agvinduba. Jazo lequijo guizonari, indar biar izatia, ta premia orduban guztia proveetia. Bajna banidadez, pamparrerijaz, arroquerijaz, ta Jaungoicua opendubaz, bere vitzitzia, gorputzaco izan era ona galduteco peligruban imintia, gauza ezaina, ta itsusija da Jaungoicuaren aurrian.

II Beste batzuc codicija gosedun bat gaiti galdu, ta manqueetan davee euren osasuna, ta laburtuten ditubee vitzitzieren egunac. Onseez izaten dira. Cer jan, ta cegaz vitzi, Jaungoicuac emonda, curai jagocuenez, dauqueela, cerbait aurreratutia gaiti, osasunaren caltian, gau, ta egun biarrian diardubenac. Baita, euquitia, ez castetia gaiti gueijagoco bagaric, gorputzari osasunian, nai gaikuan gose tristia, ta popuertzacuaren paltia emoten deutseenac bere. Laarreguijac, ta guichijeguijac condenauta dagoz, neure entzula onac, gueure Eyangelijo santuban. Ter-

ci-

gijua eracusten deuseu, ta aguinubeten deuseu Jaungoicuac gauza guztietan. Ta da, Cerubac estimetan davena. Ez dozu bada pensau biar, eracutsi onetan nie lecu emon gura deutsadala alperrerijari, buru guintziari, gorputza ondo artutiari, otz beroric, edo goserie ez iragotitari, edo beste onaco gorputzaren amodijo laarreguija oinlan equiteco gueijai. Ez cristinaubac. Baquit, gorputzac gueure salvacinoiaren arerijuae diriana. Baquit, arimiaren eriadubac diriana. Gorputzaren amodijo ordena bagacua gaiti asco condenauta dagozana. Gorputzac ondo ezita, domauta, escupetuta, edo errazoepera ecarrita, equiteco, Jaungoicuac aguinubeten deuscuna. Baquit, Ceruco justuben cer eguin nausija, euren gorputzai gurarijac ucatutia, ta padecidu eragutia, izan dana. ¡Ojala guztiae onan ezita, domauta baleuquez euren gorputzac Jesusen amodijua gaiti, ta Ceruba irabaztia gaiti!

Beste aimbeste, gauza jaquina da: Jaungoicuac aguinubeten deusala cristinaubari, zintzo izateco, biarguin izateco, ta bere icerdijaren sarija estimetaco. Batzubetan bialduten gaitu Jaungoicuac inurrijagana, vitzi izaten icastera, ceinec batuten daven uclan janarija neguraco, chito contuz, ta priisaca. Beste batzubetan erlijagana, ceinec, elduten dan lecu guztiti, inori calterie eguin bagarie, cerbait eruaten daven here echera, nun daucan, vitzi izateco biar davena palta bagarie, inoc oostuten ez badeutsa. Eguija da, Espiritu Santubac eracutsi onecquin jaso gura ditu gueure vijotzac, ceruco onda

dasun eguijazcuac ropeatara. Baina orraitiro ez deutsa eragozten cristinaubari, munduban zintzo izatia, ta bere gauzai beguiratutia. Adani esan eutsan Jaungoicuac, bere izerdijagaz irabaztia, jango evala oguija. Ta Adanen seme guztioi gueure icerdijaren, ta biar eguinaren sarizat emoten deuseu Jaungoicuac, cegaz vitzi. Apostoluben euren artian, ez zan Jesu Cristo gueure Jauna aaztu, cegaz vitzi equiteco arduriagaz. Ez da bada esaten, cristinaubac, eracutsi onetan: Ez, gorputzac laarregui maite izan biar ditugula: Ez, Jaungoicuac, gueu vitzi izateco, emon deuscuna, ardura bague egun baten castau biar dogula.

Esaten da bai, neure entzula onac: 1. Coddicija gaiti, diruba, edo gaurcia aurreratutia gaiti, aberatstutia gaiti, gau, ta egun, euri, ta aterri osasunaren caltian, ascoc eguiten daveen leguez, biarra egutia, bostgarren aguinubaren contra dala. 2. Jaungoicuac emonda, claucala, ez casteetia gaiti, diruba casteetaco daucan erruquiya gaiti, gorputzari gosia emotia; edo, osasunian, nai gaisuan errazoez, ta oidanez, jagocana ucatutia, dala bostgarren aguinu santuba austia. Eracutsi onetan condenetan dana, da, dirubaren gosia, ondasunen gurarija, ta aberatstu naija, osasunaren caltian dala, cerbait aurreratutia gaiti, edo leen daucana ez casteetia gaiti. ¿Ta cein leguetan ontzat emoten dau Jaungoicuac au? ¿Nun esan deuseu Jaungoicuac gueure viizitzia, ta osasuna, baino dirubac gueijago maite izateco? ¿Ta ceima-

bat cristinau dagoz, bai guizonac, ta bai emacumiac, gau, ta egun, ta esan legui, jai, ta aste uola, ta negu beti arrastaca, ta beti priisaca izerdija darijuela, euren gorputzac, naarrac balira leguez, necatubaz, cerbait aurreratutia gaiti, ta echian biar daveena, ondo dauqueela? ; Ceimbat emacume sabel catigubagaz, ta ascotan osasun argalagaz, auzuac escandallzetan diritara, euri, ta aterri biarran etenaz, echian cegaz vitzi ondo daucala, cerbait gueijago euquitia gaiti? ; Ceimbat cristinau, laboria salduetaco, cerubac emon da, echian dauquenac, arto puscabat erruquiz sabelari emoten deutseenac, ta gose gogorrac iragoten ditubeenac, ez castetia gaiti? ; Ceimbat gaiso, diruba, edo euquija dauqueenac, ta euren buruben jaiube dirianac, codicijaren codicijaz errial bat ez guichitutia gaiti, illten dira, popuertzacuaren paltaz? ; Ah cristinaubac! Ceubec daukizu ondo, ceuben echsetan, ta auzuetan cer iragoten dan. Ceubec zara eguija triste onen testigubac.

; Ta ez da ar dirubari, edo arguiruago esateco, diabrubari bere vitizizia, ta osasuna consuetria? Bai. Diabrubaren martirijac dira alaco cristinaubac. Euren biarra, euren nequia, euren osasuna, ta vitizizia bera bere laburtuta dirubaren Jaungoienari, satanasari gordeetan deutsee. Esan leguije alaco codiciosuac: Umiaç diupuezala, ta arean oneraco eguiten daveela. ; Ah neue entzula onac! Zeubei cer jan emoten deutsun Jaungoicue, zuben umiaç emon-go deutsee, salbetaco biar daveena. Ez da Jaun-

Jaungoicua arentzaco pobriago, zubenetzaco baino. Ez daucaz aaztuta Jaungoico andijac zuben umiaç. Campuetaco lorac jantzen ditubanac, zuben umiaç jantzico ditu. Basuetaco chorijai janarija emoten deutseenac, zuben umiaç emon-go deutsee. Codicija da, diru gosia da, ceuben vijotzetan aguinduten daveena. Osasunai galdudu eraguiten deutsun, ta vitizizia laburtuteh deutsun.

Zuben umiaç biarrago davee dotrina ona. Dotrina ona, ta arima ona ez badauquee; dino San Juan Crisostomoe (1), dirubac, ta ondasunac umiaç utsa baijo deutsee. Arima ona badauquee, ez euquijac, calteris eguingo ez deutsee. Ezin umiaç emon zinajue aziera peligrucuaroric codicijarena baino. Ondasunen gosia umiaç eracusten deutsezunian, sortuten dozu euren vijotzetan pecatu guzilen sustraija. Aberatstu gura daveenac, jausten dira tentacinoian, ta diabrubaren lazuban, ta puscaca puscaca duaz euren azqueneco galdu mendira. ; Oh, ce gach daven, dino Jesu Cristoc (2), oh ce nequez Ceruban sartuco dan aberatsa! Codicijari darraiconac, dino salomonec (3), eche guztia oquerututen dau. Laster aberastu gura daveena, dino aste lecu baten (4) ez da pecatu bagaric izan- to. Bago beste zoraquerija bat bere munduban, dino beste lecubaten, (5) bacaric dago, nori ondasunac ichi ez dauca; ta orregaiti cansau bagaric biarran diardu; bere veguijac ez dira aseluten ondasunez.

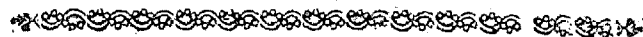
nim 2

Ara

(1) Hom. 9. c. 2. (2) Math. cap. 10. (3) Prov. c. 15, (4) Id. c. 28. (5) Eccl. c. 4.

Ara emen, celan cerubac beguiratuten de-
 utseen ondasunai. Ara, cer balijo daveen Jaun-
 goicuarèn veguijetan ? Ta oneec gaiti galduco
 dogu gueure osasuna ? Edo gueure vitzitzia ?
 Ain izango gara zoruac, ondasun galducorrac
 ameataco, gueure burubac baino gueijago ? Ez
 cristinaubac. Estimau daigun Jaungoicua emen
 deutescun osasuna, ta vitzitzia. Ez daiguzan
 saldu, edo galdu ain merque, edo obeto esate-
 co, ain gora. Ez daijogun lecuric emon gueu-
 re vijotzian tristeza larrijari, arimaco illunari,
 ta guichijago lelengo pecatubari, ta pecatuco
 egotiarri. Cerubagaz desesperauta, Judas gaistuari
 jarraitu ez daijogun, gueure burubac illtera, ta
 impurnura. Ez daiguzan aixatu, ta arrotu gueu-
 re burubac, indar gueijago, ta gorputzeco aliza-
 te gueijago daucagulaco. Bali jau gaitazan, Jaun-
 goicua emon deutescuzan gorputzeco doiaquin,
 esquer onagaz Jaungoicua bera serbiduteco, pro-
 ximuari mesede eguiteco, ta arimiari salvetan la-
 gunduteco. Quendu daigun gueure vijotzeetati
 ondasunen gurari sicuba, liorra, mingocha, pe-
 nazcua, ta asetuten ez dana. Eguin daigun biar-
 ra preminiac, errazoiac, ta vitzi modubac es-
 catuten deutescun moduban gorputzaren bildur
 bagaric. Baina ez codicija gaiti colpe bat be-
 re. Domau daiguzan gueure gorputzac. Ezi dai-
 guzan ondo. Ucatu daijegun, vide bagaric es-
 catuten deutescubena. Artu daigun gueure gor-
 putzeen gorroto santu bat. Dendatu gaitazan,
 gueijago, baino gueijago padecidu eraguiten luur-
 rezco gorputzai gueure compesoriaren ezaube-
 ria-

riagaz, ta naijagaz, eurac gaiti arimia galdu ez
 daigun. Baina ez gaitazan izan, ez osasunian, ta
 ez gaisuan gueure vitzitzian, ta osasunaren borre-
 gubac, euqui ezquero, ez casteetia gaiti. Alan
 gura izan daguijala gueure Jaungoico onac bere
 misericordija andija gaiti. Aitiaren, Semiaren,
 ta Espiritu Santubaren icenian. Amen.

IV ICASIQUIZUNA.

Ceinetan eracusten dan : *Cer dan orditutia.*

Arimia mingochtutia da ardao asco edaatia,
 dino, neure entzula onac, Espiritu Santubac (1).
 Ardao asco edatiagaz aituten emoten deutescu, ez
 edocelan ardaa edaatia; ez bada ardao laarre-
 gui edaatia, edo orditutia. Janac, ta edanac,
 laarreguira eldu ezquero, gachi eguiten deutescu,
 ta mingochtuten ditubee bai gorputzac, ta bai
 arimaac. Janedan larreguijac gorputzari gachi
 eguiten deutescuna, gulerubac, ta ordijac, eurac
 daquijee, inoc baixen ondo. Arimiari gachi egui-
 ten deutescuna, San Paulo Apostolubac esaten
 dau (2). Bada dino: Ordijac ez daveela Ceru-
 ba gozauco. Ordijen ipoinac andijac dira. Ari-
 miaren caltecuac dirianac. Gorputzaren caltecuac
 bere bai asco. Beste asco munduraco bere negar-
 garrijac. Guztiacontau bere ezin leguiz, dino
 San

(1) Eccl. c. 31. (2) Chorint. c. 6.

San Basilio (1). Noe justubaren demporati ona ez da ezaututen aldiric, ardao laarreguijaren eguitade chaarrac contetan ezdirianic. Escritura sagraduco testamentu bijetan milla verba lotsa-garrigaz marcauta, dagoz ordijac. Gentilac eurac bere ezin icutsi cituben ordijac. Erroman bein orditu zanari, ez eutsen consejuban sartuten isten. Ogueta amar urte artian ez eutsen guizonai ardaoric edaaten isten. Emacumiai inos bere ez. (2).

Neurri santu onegaz ondo aaztuta vitzi dira guizon, ta emacume asco cristinauben artian dempora onetan. Penagarriric andijena da, oquerreriya impame onetati, bein atan icasi ezquero, guichi erremedijetia. Oquerreriya, edo vicijo guztiaac dita chaarrac. Baina areetati ordiquerija ez da oneena. Ta menturaz bera da, guichien, ta nequezen erremedijetan dana. San Basilioc dinuan leguez, ordijetati prutu onic ateraco ez badogu bere, ecandu galdu atan jausten ez zarianoc, gorroto gueijago izan daguijozun, ta urrinago egon zaitezcan beraganic, esango deutesut eracutsi onetan: 1. *Cetan daguan ordijaren paltia.* 2. *Nos ezagututen dan, orditu dana.* 3. *Ce pecatu andija dan ordijarena.* Au izango da, cristinaubac, oraingo ceuben entzun quizona, ta ez guichi balijo deutsuna. Egonzaitetz bada zurtasun guztiagaz.

I. Orditutia gauza ezaina, itsusija, ta lotsagarrija dana, umetaraguinoco guztiaac bere ezaututen davee, neure entzula onac. Ardaua

be-

(1) Hom. in ebriet. (2) Loquer. v. ebriet.

Berez gauza ona da. Gauza altu, ta andi ascoren iduriya da escritura sagraduban. Jaungoicuac, edateco, emon eutsuna, da. Errazuazco neurrijagaz, bacochari jagocan moduban, ardaua edatiac ez lotsariic, ez calteric dacar. Baina ardaua dan leguez, gueure sabelian sartu ezque-ro, ain biarguin presta, sutsuba, ta indartsuba, gorputceco odolac, ta ur bitzigarrijac erabilteco, verotuteco, ta asarratuteco, esaten jaco cristinaubari: Ardaua edan biar dala, voticacua leguez. Alan aguinduten eutsan San Pauloc Timoteo, bere esolaubari. Estomaguco gacha gaiti, ta bere sarritaco gaixuac gaiti edan daguijala ardao pusca bat, esaten deutsa (1). Adin oneco guztiaac beguiratu deutsee arduari bildur santu bategaz, errazoa, ta sinistute ona galdu ez daguijuezan. Baita acin gaistocuac, ta deungaac bere vildurtu ditu ardauac. Maoma desventuraubac uts eguite, ta nasaitasun guztien artian ichi zituban bere icasicuac. Baina eragotzi eutsen, ardaua edatia. Sinistu euquian Eregeguin paliso ac, ardaua neurri bagaric edaten dan lecuban, ezin guizonac iraun leguijeela luzaro sen baten. Ta berac ichi eusen vitziara nasaijac, loijac, ta pecatuzcuac iragun eguijuen, legue gogor bategaz. eragotzi eutsen ardaua edatia.

Ardao laarreguijagaz guizonac eguiten daven uts eguitia da, errazoa illundutia, ta galdutia. Jaungoicuac emon deutseuzan doetati, mausijen bat da errazoa. Guizona guizon izatia.

(1) Ad. Tim. c, 5.

ria. Onegaz erabaguiten gara ganadubetati. Er-razoeric ez bagueunca; nos cer eguin biar dogun, ez baguenqui; ona, ta chaarra ezautuco ez baguenduz errazoiagaz; gu, ta ganadubac erabatecuac izango guinatequez. ¿Cer eguiten dau bada, ordituten dan guizonac, edo emacumiac? Guizonaren arguigarrija, ta errazoiaren usuba illundu, lausotu, ta galdu. Jaungoicua emon deutsan doe nausija, bere guraz, ta bere naiz ezcutetan dau, ordituten danac, ta viurtuten da abere baten erara. Ordijac, ez cer eguiten daven, ez cer esaten daven, ez daqui. Ez nor dan, ez cetaraco dan daqui. Ordijac ez dauca errazoiaren usurie. Ez dauca guizonaren eguitaderic. Ordijari ascotan b-guigetati darijo suba, aoti juramentuba, belaua, maldceinoia, ta bitsa, endemoniadu bati leguez. Alan esaten deutsa San Basilioe ordijari: *bere gurazco Demoniuma* (1). Ascotan canta verde, verba loi, ta eguite lotsarizautan atsituta dago, ganaduba bera baino bijago, ta luxurijok-subago, dino San Basilioe berac. Beste ascotan batsarza baten, vide baten, edo carcaba baten etzinda ló datza, edo jagui ezinda dago. Alan esaten deutsa Espiritu Santubac ordijari (2): *¿Cui fovee?* Beste ascotan zamaica, desapijoca, burruca, ta diadarea davil, zorua leguez. Beste ascotan... ¡Ah! Ezin esan legui, ordijac bere burubari eraguiten deutzazan zoraquerijac, oquerrierijac, ta gaistoquerijac. ¿Ta cegaiti? Ardao laarreguijagaz bere errazoiia illundu, ta galdu da.

(1) Hom. de ebriet. (2) Prov. c. 23.

davelaco. *Filii Belial*, demoninuaren semiac esaten deutsee ordijai San Geronimoc. Tercijo onetara ecarten dau ordijac bere buruba bere naiz.

Ta cer eguiten dau osasonian? ¡Ah, cristinaubac! Ordijac eurac daquijee ondo, cembat tripa ala, ceimbat buruco astun, ceimbat aguinte chaar iragoten dituben, ardao sobraubari sabelian cobru emon ezinda. Eurac daquijee, ardao larreguijagaz ceimbat colpe andi artu dituben. Baita jaquin biar leuquee, ceimbatec gorputzac gaisotu dituben, osasuna galdu daven, vitzitzaac laburtu dituben, ta baita, ordi aldija irago bagaric, ceimbat ill dirian bere. Bai, cristinaubac, arimiaren, ta gorputzaren contraco pecatuba da, orditutia. Baina ardaua edatia, ta laarregui edatia, edo orditutia bat ez dirian leguez, icutsi biar dogu: ¿Celan ezautuco daven cristinaubac, ardao laarregui edan davena?

II Ardao zaliac uste davee, edan daveea guztiani, sabelian cobru emon ezquero, asco edan arren, ez dala laarregui, ta ez diriala orditu. Au sinistuta, vitzi dira ordieric gueijenac pecatu mortalian, menturaz euren vitzi guztian. Aoti atcera ateraten ez badavee, gueijago, ta gueijago edan arren, ezdauquec pecatuzat. Baina ordijac juez chaarrac dira, eurai sinistureco. Santo Tomasec aituten emoten deutscu (1): ez dala popuertzacua, ordituteo, edan davena aoti atzera ateratia. Pecatuzco orditutia da, Santo Tomasen, ta beste eracuskun esanian: daquijala, bere guraz errazoiaren usuba illunduco deutsan beste, edo illunduco etc deutsan, bil-

(1) 2. 2. q. 150. a. 3. ad 3.

durra daucan beste, ardao edaata. Ta au edo-
cein bere ardao generogaz. Bada guztiaç dira,
tertejioti aurrera irago ezquero juicijuaren gal-
dugarriac. Cristinau guztiaç ez dirian leguez
osasunian, sendotasunian, janian, ta edanian
bardinac, santubac berac dinuan leguez, ezin
imini legui guztientzat neurri bat, ardao laarre-
gui nos edan dan, jaquiteco. Au ezaututeco,
eracuslaac beguiratuten deutsee, ardauc sabellan
sartuta dacazan egutia. Ta andi ateraten ditu-
bee, ardao larregui edanagaz, nos pecatu egui-
ten dan, jaquiteco, ezaun garriac. Ta dira.

1. Edan da daguanian, cer esan daven, ta
cer eguin daven, vijamonian gogoratu ezina. 2.
Edan bagaric daguanian, eguin ez oidituban, ta
esan ez oidituban, gauzac esatia, ta egutia. 3.
Gauza onac, ta chaarrac errazoiagaz erabagui
ezina. 4. Miinagaz ondo verba eguin ezina.
Verbaac naastauta, motelduta, erdiz erdi bai-
no erabagui ezina. 5. Oinaquin ondo ibili ezi-
na. Alvo alvoca juatia. Echeco, edo auzoco
persona ezagunac, eta jaquinac, ezautu ezina.
Ta azquenian; echiac, edo arbolac giraca be-
guitandutia. Senalle, edo ezagun gari oncec
imioten ditubee, neure entzula onac, Eleisaco
eracuslaac, ardao laarregui edanagaz nos peca-
tu eguiten dan, ezaututeco. Bada ardauc ecar-
ten badan guizona, nai emacumia, edanda
eguanian, cer esan evan, edo cer eguin evan,
vijamonian gomutau ezin dan edura; bestectari
eguin ez oidituban zoraquerijac, edo galsto-
querijac egutera; gauza onac, ta chaarrac bere
burubagaz, ta errazoiagaz garbitu, ta erabagui

ezin dituban duinara; miinagaz motelca, ta
naastauta baino verba eguin ezin daven tertcijo-
ra; oinen gainian zuceu egon, edo ibili ezi-
nera; echecuac, ta adisquidiac ezautu ezinera;
buruba zoravijotutera, ta icusgarri ezac begui-
tandutera; gauza jaquina da, dinot, tertcijo
onetara ardao laarreguiac ecarri davena, ordi-
tu dana. Orduban illundu dau errazoiaren ar-
guija, galdu dau guizonaren argui garrija, viur-
tu da bere burubaren jaube ez izatera, ta eguin
dau pecatu, guero esango dan moduban. ? Bai-
na, ce pecatu derichazu dala orditutia? Entzun
eguiu, cristinaubac, contuban jausteco.

III. Santo Tomas, Icasilecubetaco Aingueru-
bac itanduten dau (1): ? Ya orditutia pecatu
mortala dan? Ta erantzuten dau santubac. Bai-
etz. Iru modutara, dino santubac, jazo leite-
quiata orditutia. 1. Noberac uste ez davela, edo
ardaua aintzat ez daucala, edanda, ordituten
danian. Alan ardauc eragutia, jazo leiteque,
pecatu ez izatia, dino santubac. Au jazo jacon
Noe justubari orditu zanian, Eleisaren guraso
ascoc dinuenez. 2. Ardauc aintzat ez daucala,
cerbait gueijago edanda, orditu danian. Ta or-
duban ardauc eragutia, izan leiteque pecatu
chicarra; dino santubac. 3. Ardauc eranguio
deutsana ezaututa bere, ardauari ichi baino,
orditu naijago davela, edaten davenian. Ta or-
duban pecatu mortala da arduac eragutia, di-
no Santubac berac. Bada berac daquijala, ta nai
davela, galduten dau, ta illunduten dau er-
razoiaren arguija. Au da, neure cristinaubac,

(1) Ub. supr. a. 2.

Santo Tomasen, ta beste eracusten dotrinia ordi-
diquerijaco pecatubaren gainian.

Emeti esatenda. 1. Nos bait uestez ueste ba-
garic, edo bustita dagualaco, edo janzaarrian
dagualaco, edo ezaututen ez daven ardao bu-
rutsuba dalaco, edanac eratsotia, edo orditutia,
jazo leitequiala pecatu bagaric. 2. Terteijoti pus-
ca bat gueijago edatia, errazoia illundu bagaric,
gorputzian, ta errazoiari cristinatu daguala, izan-
go dala pecatu chicarra. 3. Noberac daquijala,
ta ezaututen davela, (leenago sarritan jazo jaco-
laco) bere guraz esan dirian terteiuetari batera,
nai beste batera, bere errazoia, edo gorputza
ecarteco duina ardao, edaten davenac, eguiten
davela pecatu mortala, edo illgarrija. Ta au,
nai dala ardao genero bat, nai dala beste bat,
nai dala ona, nai dala comuna, nai dala bacar-
ric, nai dala naastauba.

Eracutsi onerati ezaututen da, cristinaubac:
Eria daveen guztian ordituten dirianac nai guf-
zonac, ta nai emacumiac, urte ascotan oitura
galdu au dauqueenac, ta ichi gara ez deutece-
nac, pecatu mortalian vitzi diriala. ¡Oh, ce
penia! ¡Ta ce ascorena orditute lotsagarrija!
Ez di barbaria topsetun, oiturazco, ta ecan-
dazco ordi bat, merecidu daven moduban de-
sordrestaco. Bantia ordijari, galduten davela
bere arimian, osasuna, eleituba, ta euquija, al-
perrie da. Ardauaren gurari zorigaistocuae it-
suruta, engiburuta daca ordi desventurauba,
¡Baina, ce trago mingochac elaten ditubeen!
¡Ce pecatu ezatene irunsten ditubeen!

¿Ceibat pecatu darratocoz ordi-puritari?
Ceiba-

¿Ceibat escandalu? ¿Ceibat ocasinoc? ¿Ceim-
bat erijotza eraguin ditu ardao laarregui edanac?
¿Ceibat burruca, maquilaca, tratu gaisto,
joco galdu, auzi bide bagaco, ta baque chaar
imini ditu errijeetan, auzuetan, ta echeetan or-
ditutiac? ¿Ceibat adulterijo, pornicacinoe, ta
luxurija lotsagarritara ecarri ditu guizonac, eta
emacumiac ardauac? ¿Nos icutsi da guizona,
edo emacumia, ardauan jausten dana, ta mo-
destija, onestidadia, ta castidadia maite dituba-
na, ta gordetan ditubana? ¡Ah! Espiritu San-
tubac, ta Eleisiaren gurasuac esaten davee, ta
gueuc icusten dogu vijotzaren peniagaz. ¿Baina
cer? Ardauaren eguitade nausija dala: Edo, su-
ba, asarria, zamaija, desapijua, burruquia, ta
ocasinioia. Edo, verdetasuna, desonestidadia, ta
luxurija. Ez zaitez orditu, dino Espiritu San-
tubac (1), ceinetan dagan luxurija. Ardaua-
da luxurijotsuba, ta orditutia baque chaargui-
na, dino beste lecu baten (2). Alemanija guz-
tien luxurija baino, chaarrago da ordijarena,
dino San Basilio (3). Bada alemanijac gorde-
tan ditubee naturaleciaren leguiac, ta ordijac
ez, dino santubac berac. Nun ordija, an dia-
bruba, dino San Juan Crisostomoc (4). ¡Oh,
ordi desventuraubac, ceibat pecatu irunsten-
ete ditubee! ¡Ce estadu tristian imiiten dituben-
euren arimac, anan eztija, ta sabelian verenua-
dan ardao pusca bat gaiti!

¿Ta euren ondria? ¿Baina ce ondra euqui-
co dau, bere guraz, ta daquijala, zero baten,
edo

(1) Prov. C. 10. (2) Eccl. C. 19. (3) Hom.
de ebriet. (4) Ad prop. Antioch.

edo amurratu baten, edo ábere loi baten echuraan sarritan bere buruba iminten davenac? ; Bide baten, edo basatza baten, edo taberna baztar baten noren seme, edo alaba dan ez daquijala, ordituta datzanac? ; Or emen baztarrac loituten ditubanac? ; Ah! Umestaraquinoco guztien barregarrija, ta burlagarrija da ordija. Lécua ascotan testigutzat bere balijo ez dau. Inor bere pijetan ez da ordijaren verbiagaz. Baso betè ardaogaz edocein tratu, logrerija, testigantza paltso, desonestidade, ta peccatutara ecarten da ordija. Entzute au dauquee ordijac lagun artian.

¿Ta aciendia? ; Ah! ; Ceimbat eche, ta pamelija galdu ez ditubee ordijac? Guizon ordi gueijenac dira jocolarijac. Gueijenac, tratu chaarretan, ta desonestidadetan aciendac galdu ditubenac. Gueijenac, tabernetaco zorrac paguetan inos amaitu ez ditubenac. Asco, echiac concursau ditubeenac. Ta ez guichi, emaztia, ta pamelija baquee chaarrian gosez, ta biloxic dauqueac. ¿Ta emacume ordija? ; Oh! Ezin aítatu legui. Gauza guztietati ezainena, loijena, itsusijena, ta galdubena, dinue Eleisiaren guraso ascoc, dala emacume ordija. *Nihil turpius, nihil fedius, ad modum turpe.* Cer gueratuten jaco bada ordi tristiari, bere arimia, osasuna, cleituba, ta aciendia galdu ezquero? Sedecias Erreguiati jazo jacona, jazoten jaco ordi tristiari, dino jaquitun batec. Beguijac aterata, itsu itsuban nora eroien ez equijala, Babilonijara eruan even Sedecias. Etsai gaistuac ardaugaz itsutenditu ordijac. Erabilten ditu munduban babilonijati babilonijara, peccatuti peccatura. Ta azque-

quenian eruaten ditu itsu itsuban bere Erreinu-
ra, ceindan impernuba. ; Oh, ceimbat onaco
jatzo negargarri iracurten dirian, cristinaubac!
Entzun eguizu bat, ta da, eracusla ascoc dacar-
reena. (1).

Taverna baten ordituta egozala, asi zirian guizonac, edocein modutan arimiaren gainian verba eguiten. Areetati ordi batec cinuan: *Abadiac pundamentu bagaric, engainetan gaitubee-ill, ta guero arimaac gorputz bagaric vitzi diriala, esanda.* Ari barreca guztia egozala, sartuzan, távernaan echura gaistoco ezezagun bat. Escatu eutsen trago bat, ta itandu eutsen: ; *cer iragoten even.* Erantzun eutsan ordijac: *arimeen gainian gagoz verbetan; ta ino erosi gura badets neuria, azumbre bat ardao gaiti emongo deusar nic neure arimia.* Pensau zeubec, cristinaubac, besté ordijac cer esango even, ta ce barriac eguingo zituben, errazoe arec entzunda. Campoti sartuzana, eguin jacon arimiaren mercatari, barreca. Eguin even tratuba algaraz. Atera even arimiaren balijua, azumbre ardaua. Edan even. Ta andi guero chubago itandu eutseen arima erosliac guztiai: ; *Ya zaldija erosten davenac, cababac beriac ez dituban?* Erantzun eutseen ordijac, *Baitz.* Bada nic erosi dōdan arima onen cabuba, gorputza da, esanda, gorputz, ta arima ordi tristia guztien vistan gora gora jasota, eruan evan demoniuac impernura.

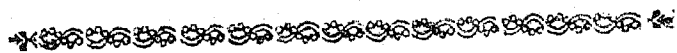
¿Oh, ceimbat onaco amai zorigestoco izan ditubeen ordiac! ; Ez etedira guizonac, eta emacumiac nos, edo nos contuban jausico ardaugaz!

Alau

(1) Marchant. Looner:

Alan gara izan dagujala Jaungoico andijac. Entzun dozu bada, cristinaubac, cer dan orditutia; celan ezaututen dan; ta ce pecatu ezaina dan, Onegaz amaituten ditut leleengo bost Aguinuben Icasiquizunac. Amau daigun bada vijotz guztiagaz gueure Jaungoico ona. Ondrau daigun bere icen santuba. Santutu daiguzan domeecac, ta jaijac. Prestau daiguzan gueure arimaac, gurasuen, ta nausijaguen esanac pozic, eta gogoz eguiteco. Opa daijeegun proximo guztiai, gueure burubai opa deutseeguna. Ta gordeco ditugu Jaungoicuaren Aguinu santu oneec. ¡ Oh, Jesus Cerucua! ¡ Oh Virgina gozua! Entzun eguizuz bada gure erregubac, ta emon eguiguzu Ceruco Erreinuba. Aitiaren, Semiaren, ta Espiritu Santubaren Icenian Amen. (*)

LELEENGO PARTIAREN AMAIJA.

(*) Iracurtaac icusico davee Icasiquizun oneetan, verba batzuc dagozala bitutaco letriagaz aa, ee, ij, arimaan, deutseen, jadiichi.... Beste batzubetan verbac eurac, ta euretaricuac letra bacarragaz: poltsan, dave, eguija.... Euscal erri guztistaraco zetara oba dan jaquin ezac, bijetara imini eraguin ditu. Esan legui: verbiaren luce laburra, ascotasuna, ta jagocan ainturia eracusteco, obeto daguala letra bitubagaz. Menturaz ascoc erichico deutsa astun. Baina verbeeta guztien gacha da au. Urrenguan entzungo da jaquitunen erichija.

SERMOIA GURASUEN, TA UMEEN

ONERACO,

Curva cervicem eius (filii) in juventute, & tunde latera eius, dum infans est, ne forte induret, & non credat tibi, & erit tibi dolor animæ. Eccl. Cap. 30. v. 12.

Beeratu eguijozu umiari iduna gaztetan, ta domau eguijozuz saijetsac, chiquija dan artian, descuiduan gogortu ezdedin, ta sinistutia ucatu ezdaguzun, ta arimaco penia izan ezdaguzun. Eccl. ubi sup.

A Rimaco poz andijagaz, ta vijozceco, esan ezin leguijan, gozotasun bategaz entzuten dira, neure Cristinaubac, seme alabaac ondo azten ditubeen gurasuen zaartzaco, vitzitzaco, ta erijotzaco atseguinac, dicha onac, bendecinoiac, ta graciaac. Umiac ondo azten dituban Gurasua, atseguinducoda, ta consolaucoda bere semiagaz, ta alaviagaz. Ondrauco davee, jasoco davee, ta estimauco davee auzuetaco, ta errico gentiac. Vitzico da vijozceco alegueretasun gozoz, ta pozgarri mai-

A

tez

tez beteta. Ta illteco orduban ezda penaucō, seme alaba onēetan isteen davelaco bere echura zucena, ondrauba, zintzua, baquetsuba, ta cristinauzcua. Job Santuba, Abraan Patriarca Andija, Tobias dichosua, Susana Jaungoicozcua, Ana Samuelen Ama, Eleazaro, Matatias, Santa Monica, ta beste milla dira, neure entzula onac, eguiija onen testigubac. Guztiaac artu citubeen, ta artuten ditubee ugari Ceruban, seme alabai emon eutseen atzi era onaren prutu dichosua, ta zorijonecua. Espiritu Santubac, casic isildu bagaric, ezdaquit ceimbat lecutan, aguinduten deutsee, ta escatuten deutsee gurasuai seme alaveen atzi era ona, esanecua, humildia, ta cristinauzcua. Opa deutseez vitzitza lucia, dicha ona, ta zaartza ondrauba, umiac ondo aztiaren saritzar.

Baina beste aldeti, gogoratuten deutsee Guraso guztiai Ceruco espiriubac errazoe, ta jazo ascogaz, umiac, ondo ezi bagaric, eracutsi santuba bagaric, Jaungoicuaren bildur eguijazcua bagaric, nasaitasunian, ta guraari ascaturbeetan azten baditubee, ecarrico deutsee ela eureen burubai naibaguezco vitzitzia, arsecabazco zaartzia, erijotza desondrauba, ta azqueneco penia. Beeratu eguijotzu umiari iduna gaztetan, dino Espiritu Santubac. Gazte-

tan,

tan, chiquitan, lau, edo bost urte ditubantti aurrera, *dum infans est*, domau eguijozuz saijetsac. Contu eguizu, gogortu ezdaquizon, ta ceuri sinistutia ucatu ezdaguizon. Bada isteen badeutsazu umiari indartuten, sendotuten, ta gogortuten, ceuri entzun gura ezdeutsula, ceure esana eguin gura ezdavela, ta ceuri entzuteric, edo sinistuteric emoten ezdeutsula, izango dozu arimaço penia. *Erit tibi dolor anima*. Chiquitati umiari zigorragaz lotsia emoten badeutsazu, umiaren arimia impernuti libraço dozu (1). Chiquitati zigorragaz lotsa onian azten ezbadozu umia, gorroto deutzazu, gaisqui opa deutzazu umiari. (2)

Onan verba eguiten deutsee, neure entzula onac, Espiritu Sanrubac guraso guztiai eureen seme alaveen aziera onaren gainian. Umetati seme alabai esan oneco, ta errazoe oneco azieria emon biar jacueena, chiquitati ezi, ta domau biar diriana, tema gaituaquin urtetan ichi biar ezjacuena, ta gauza deungaric parcatu. biar ezjacuena; Jaungoico eguijazcoric ezaututen ez eveen Gentilac bere, autor daveen gauzia, da. Platon, Aristoteles, Plutarco, Ciceron, ta beste gentil ascoc (3) eracutsi leguijuee Cristindadeço gurasuai; ce-

A2

lan

(1) Prov. C. 23. v. 14. (2) Id. C. 13. v. 2. 4. (3) Alap. in C. 30, Eccl.

Ian chiquitati azi biar ditubeen eureen umiac. Areetati batec dino (1): Umiaç prenuba biar daveela gazterati. Prenuba, lotsagarrija, lotugarrija, bildur santuba, ta eracutsi ona umiari gazteran. Beste batec dino (2): Gurasuac celacuac nai ditubeen, alacuac izango diriala umiac. Esateco moduban; gurasuen aziera ona, edo arin ona dala umeen izate guztia. Beste batec dino (3): Gurasuen cer eguin nau-sija dala, umiac errijaren, ta gentiaren oneraco aztia. Au eracusten eveen gentilac. Onan verba eguiten eutseen gurasuai, Jaungoicoric ezaututen ezdaveenac. ¡Oh, Cristinaubac! ¿Cer esan biar etedau bada Jesusen Escolari batec?

Au gaiti, ceubec daquizu, neure entzula onac, era guichi galdu ditudana neure eracutsijetan, gurasuai eguin biar andi, edo nausi au gogoratu bagaric. Batzubetan atajadiaz ecarrita. Beste batzubetan berarrijaz topaia; ascoran ondo esanagaz; sarritan eeer parcatu bagaric, nos bait erregutubagaz, ta ez guichitan zamaitubagaz, ta ume gaisqui acijeen sail negargarriac esanagaz, *instá, oportune, importune...* Demlatu nasala, ustedor, gurasuai eureen, ta umeen oneraco cer eguin san-

(1) Senec, in Octav. (2) Terent. (3) Virg.

santur au buruban sartuten. Pensaudot bada, oidirian voticacuaquin gacha osatu ecin daven Medicubac, edo Osalarijac, barijac asmauta, gaisuari emoten deutzazan leguez; beste asmo barrico bide bat artu biar dodala sermoe onetan gurasuen, ta umeen eracutsiraco.

Guraso zaar asco icusten dira, esquer chaarreco, vijotz gogorreco, ta lotsa gaistoco umeen escupian, ta aguindupian, asco padeçiduten daveela eureen seme alaveetati, ta erruquija emoten deveela. Alaco guraso triste, zaar, errucarrijai cer eguin biar daveen esatia, conseju onac emotia, ta eureen zaartzaraco, ta erijotzaco orduraco pozgarri bat eracustia, ta presteetia, duda bagaric da caridade andija. Auda bada, neure entzula onac, sermoe onetaco nire ustia, ta ceubeen entzun onaren gucija: *Seme alaba deungaac, ta esquer chaarreçuac dauqueezan guraso zaar errucarrijai poz garri seguru bat eracustia. Ustedor, entzungo deustazula gogo onagaz.*

Sermoe onetan bertan icasi daiquee seme alabaac bere, baita ume chicarrac dauqueezan gurasoac bere, tercijo atara elduten bada, eureen zaartzaan, ce pozgarri euqui daiqueen. Ez nas cansauco, cristinaubac, eracutsi onetan, Ciceron, ta Demostenesen verbeetaco modubac toloztuten. Eguiija aituten emo-

emotia, da, neure lanaren, ta ceubeen entzutiaren guezia. Au biar dan espritubagaz, ta nic guztioi opa deutsudan prutubagaz eguiteco, eldu gaitezcan guztioe vijotz garbijagaz Ceruco tronu Santura. Escatu daijogun seme alaba guztien Aita onari, gueure Jaungoico baccarrari, jadiisteco uste osuagaz, nic sail oni jarraituteco biar dodan gracia; garbitu daguizala nire vijotza, ta ezpanac, sendotu daguizala nire verbaac, zuzendu daguizala nire naija, ta bigundu daguizala ceubeen vorondatiac. Ta zucenago jadiisteco gracia santa au, imini daigua bitaartecoztat Cerubetao Erreguina, Ama Virguina guztiz Santia ezanagaz. AVE MARIA.

Curva cervicem eius in juventute. ut supr.

Eguija esateco, neure cristinaubac; zecr egon leiteque munduban penagarrijagoric, edo minberagoric vijotz batenzat, iru, edo lau, seme alaba, edo guezjago nequez azi dituban guraso zaar, cansau, ecertaco ez bat areen esquer charrian, ta lotsa gaistuan icustia baino? Ya edadian jausita, zaartuta, cansauta, sepulturara bidian dagan gurasua; leerdia ascozagaz, ta nequez azi dituban sabeleco prutubac, bere semiac, edo alabaac gaizqui trates-
tia,

ria, da, duda bagaric pena andijeetari ez chiquijena. Ume barac casuric eguiten ezdeutsala; bestiac lotsia, ta errespetua galduten deutsala; bestiac beguiratute on bat eguiten ezdeutsala; bestia agur bat eguitera, inos aguertuten ezjacola; bestiac verba bat esan orduco, erremuscadiagaz atzera sartuten deutsala; bestiac, gurasuac jaaten daven copaubari, asco derichola; bestiac ecetan bere obeidu gura ezdeutsala; bestiac auzijac, eta nai bagaac echera ecarten deutzazala; bestiac aguiraca, ta jotera bere eguiten deutzazala; bestiac bere gazteraco paltaac burlaz arpeguijan esaten deutzazala; beste semia, edo alavia Justicijac carcelaan daucala; dinot, neure cristinaubac; menturaz ezdaguiala luurraren gainian guraso batentzat pena garratzagoric, atsecaba mingochagoric, nai bague minaagoric, ta vitzi izateco gobaitgarrijagoric, berac nequez azi dituban umiac, modu onetan zaartzan berari erantzotia baino.

Guraso batec erneguetaco, arimati negar eguiteco, vijotza erdi bi eguiteco, buruba amaituteco, ta cerubari erijotzia escatuteco, penia da au. Umiac azi ditur, dino alaco guraso triste errucarijac. Ta euraac dira neure zaartzaco penaric andijeena. Umiac azi ditur, neure zaartzaco poz garriztat. Ta nire poza
viur-

virtutu da neure vijozceco mingochtasun nau-
si izatera. Umiac aziditut nequez , ta penaz
neure despeideengo eguneen arrimugarritar.
Ta eurac dira egunian egunian , ta ordubari
orduban vitzitziagaz desesperau eraguiten de-
utsteenac. Eurac dira, ni baztartuta, sobrauta
nauqueenac. Ezdauca guraso penaubac luur-
raren gainian nora beguiratu ; bere umeetati
atsecabia, ta penia artu bagaric. Ezda gauza
barrija, guraso sobraubac , tercijo atan bere
buruba icusita , egunian milla bidao, ta mal-
decinoe umiai ezartia. Bada egun ero dauca
ume bata ganic alvista chaarra , bestia ganic
injuriija , bestia ganic gosia, ta guztietati illga-
rrija, ta mingarrija. Ezda gauza barrija , gu-
raso ascoc eureen seme alaveen lotsa gaistua,
ta esquer chaarra icusita, arec escura, ta er-
razoera ecartiagaz desesperauta, eureen buru-
bai purijaz illtia opa izatia, (beste munduban
cer icusiric ezbalego leguez). Ezda gauza ba-
rrija, ta ezda guichitan jazo oidana bere, gu-
raso asco, urte gueijagotan vitzico litzaateque-
zanac, seme alava deungaac diriala medijo,
leenago illtia, ta, eurac esan oidaveen leguez,
munduco baquia eguitia.

¡Oh, seme alava gaistuac, ta lotsa gal-
ducuac dauqueezan guraso errucarrijac! ¡Oh,
triste desdichaubac! ¡Oh, ce zaartza penagar-
rija,

rija, ta garratza dan zubeena! ¿Nor erru-
quituten ezda, nori vijotza austen ezjaco be-
recauten, edadian jausitaco Aita bat, edo
Ama bat oian, edo macal, edo ibili ezin da-
la, edo bere gorputz zaarra ozta jasoten da-
vela, icutsita, bere umiac edo naibaguez,
edo errazoe chaarrez, edo gosez, sobrauta,
ill ezinda, illten, dauqueela, entzun ezque-
ro? ¡Oh, ce eguite santuba alaco guraso tris-
teen vijotzac consoleetia! ¡Oh, ce caridadia
pozgari on bat areentzat topeetia! ¿Baina
celan erremedijau legui onaco gach andija?
¿Cer eguin leguijee, negar, ta uste on guz-
tia galdu, baino beste gauzaric? ¿Nora be-
guiratu leguijee guraso edadecuac eureen vi-
jotz tristiac nasaituteco, ta consoleetaco? U-
miac andijago dira, gurasuac baino. Umiac
indartsu, ta sendo dagoz; gurasuac zaar, ma-
cal, ta bigun. Umien escubeetan dagoz eche-
co gauza guztia. Gurasuac, eurac eguiten
deutseenaren, zain dagoz. Gurasuac ondo e-
saten badeutsee; Ume lotsa galducuac gais-
qui erantzuten deutsee. Jotera eguiten bade-
utsa umiari; umiac eguiten deutsa gurasuari
atcera, edo emoten deutsa sacatu bat. Cer
bait altubago, edo gogorrigo esaten badeut-
sa gurasuac; *beti barriquetan jardun bagaric,
isilic egon dedilla*, erantzuten deutsa umiac.

Jaungoicua gaiti Eleisara juan dedilla , edo con-
pesau dedilla , esaten badeutsa gurasuac ; bai,
ceñ bere Eleisa zalia izan zara , ta , esanda,
burla eguiten deutsa umiac. Cura jaunaren
aurrera eruanda , lotsia emon gura izan arren
umiari ; leen bere izanda dago , ta ez-leutsa
ardura. Chaarrago. Alcate aurrera eruanda,
egun barzubetan carcelaan euquitia , beste a-
imbeste. Chaarrago. Gurasuen lotsia galduta
daucanac , Cura jauneena , ta Justiciarena be-
re galduta dauca. ¿Cer eguingodau bada , e-
do nora beguiratucodau alaco guraso errucar-
rijac ?

Eguija esateco , ezdaquit , neure entzula
onac , ceñ voticatan topau leguijan alaco vi-
jotz baten consuelua. Baina orregaiti , ezdo-
gu guztiz galdu biar , topeetaco uslia. Den-
datu biar dogu ardura andijagaz , guraso tris-
teen poz garrijaren billa. Medicubac esaten
davee , gachari asipena , ta sustraia topau ez-
quero , osatuten , edo osagarrija ezuten erra-
zago dala. Jarraitu daijogun bada , cristinatu-
bac , bide jauin oni. Aziertu daijogun esqui-
na guztiac. Artu daijogun errazoe zateenaren
arguija escubetan. Ta esaminau daijogun , bar
ichi bagarie , guraso zaarreen gach negarrar-
rijac euqui leguizan asipen , ta sustrai guz-
tiac. Au topau ezquero , errazio cracuisico

ja-

jacue guraso guztiai voticaco bar , artuten ba-
davee , eureen gacha osatuta , gozaruta , poz-
tuta , alegrauta ichico ditubana. Asi gaitazan
bada gogoz.

Seme alavaac esquer chaarrecuac , go-
gorrac , ta lotsa galducuac dauqueezalaco , di-
ra guraso zaarreen atsecaba , ta pena guztiac.
Examinau daijogun bada orain : ¿ Ya nundi , edo
celan gogortu , lotsagalducotu , ta gaistotu di-
rian seme alaba orreec ? ¡ Oh , guraso zaar ,
ume gaistuac gaiti negar mingoch eguiten do-
zun , tristiac ! ¿ Noc galdu eteditu alan ceu-
been erraijeetaco seme alavaac ? ¿ Galdu ete-
ditu Jaungoicuac ? Ez. Jaungoicuac , onac ,
zintzuac , humildiac , lotsa onecuac ; ta san-
rubac emon eutsuzan ceubeen umiac , batia-
tu zirianian. Eguzquiia baino arguijago , liri-
juac baino ederrago , luurra baino humildia-
go , guztiz onduta , ainguerututa bautismoti
echera eruan cendozan ceubeen umiac. Ta
bautismuan artu ebeen ontasunagaz , edertasu-
nagaz , humildadiagaz , caridadiagaz , ta vi-
jotceco viguntasunagaz , gorde deutsuz Jaun-
goicuac sei zazpi urtera artian , errazoiaren
ususa eldu artian. Ta andi aurrera bere segu-
ru gagoz , Jaungoicuac galdu ezditubana.

¿ Mundubac galdu eteditu ceubeen seme
alaba gaisto orreec ? Ez. ¿ Diabrubac lotsa gal-

B2

du-

ducotu eteditu? Ez. Aragui deunguiac ecarri eteditu, guraso zaarrentzat esquer chaarrenciac, gogorrae, ta lotsa gaistocuae izatera? Ez. Bada Munduba, diabrubia, ta araguija bardinae dira ceubeen seme alaveentzat, ta bestientzat. Ta orregaitino guraso edadece asco dagoz, seme alava humildiac, jaungoicozcuac, zintzuac, maitiac, ta estimaubae dauqueezanac. Eureen zaartzaan laguntasuna, poza, ta atseguina emotendutseenac. Inos, eurac esan oidaveen leguez, burueo min bat, ez naibague bat emon ezdeutseenac. Jaungoicuaren bildur santuban, ta cristinau eguijazeo baten moduban eureen guraso zaarra osatunian, ta gaistuan, arimaan, ta gorputzian lagunduten deutseenac. Auzuac, ta errijae embidija deutseen ume onac. Asco dagoz onetario seme alavaac. Onaco seme alava bedelneatubae, ta estimaubae euqui davee, ceubeen seme alava jaungoicuaren bildur bagacuac, ta vijotz gogorrecuae euquidaveen erico munduba, diabrubia, ta araguija. Begaz ezdeutsegu onei ezarri biar, zubeem seme alavaac galdutece erruba.

¿Lotsagalducotu, edo deungatu etedira eurac eureen artian, ta eureen bacarricau? Ori bere ez, Cristinaubae. Eurecauten ezdira semiac deungatuten. Bacarricau bere ez. Bere-

cau.

cauten, ta bacarricau deungatutectia, ta gaistotutecua inor izan balitz, Moises Santuba, David Erreguia, Elias Propeta andija, San Juan Bautista, Madalena, San Anton Abata, San Paulo, Ielengo Ermitainua, ta Santa Maria Egiciaca izango zirian gaistuenac, ta deungueenac. Bada eurac dira, bacarricau guiejeeen azi, ta munducuen parteti eureenez luzaruuen viizi izan dirianac. Gurasuac, begaz ezdira zubeen seme alavaac bere eureenez, ta bacarricau gaistotu, ta lotsagalducotu.

¿Ce miraari izanda bada au? Jaungoicuac onac, inocentiac, santubae, ta ainguerubae emon eutsuzan. Andi ona Jaungoicuac ezditu galdu. Mundubae bere ez. Diabrubae bere ez. Araguijae bere ez. Eurac eurecautan bere ez. ¿Cec eguidau bada galdumendi andi au ceubeen seme alaveetan? ¿*Quis seminavit hic zizania*? Leen humildiac; orain sobervijosuac. Leen zintzuac; orain ardura bagacuac. Leen ixilac; orain desvergontzabae. Leen ceubeen vijotceco maitiac; orain ceubeen arravijo, ta gorroto garrijac. Leen, auzoeraan zirian umeric esanecuenac, ecertacuenac, jaungoicozcuenac, ta carinosuenac ceubeen umiac. Alan esaten cenduban ceubee, zortzi amar urte arec zitubeeenian. Ta orain, dirianez, ta ceubee dinozunez,

guz.

guztien artian deungueenac, gogorreencac, ta esquer gaistocuenac.

¿Cec bada allaguina engainau, ta itsutu ditu ceubeen umiac? ¿Ceubeen maijan, ta albuan azi dituzunac? Bildurnas, gurasuac, ceubec galdu etedituzun ceubeen umiac. Ceubec erein etedozun azi chaarra eureen arimeetan. Baina eznas azar tuten, baietz esaten, ondo pensau bagaric. Gogoratu daigun bada pusca bat sufraiz; ya, iru, lau, zortzi, amar, amabi, amalau urte ingurura artian, edo gueijaguan ascoc, orain andi eguinda, ceure penagarriztat, ta illgarriztat daucazuzan ume lotsagalduco orrei: 1.º *Cer esan deutseezun.* 2.º *Cer eracutsi deutseezun.* 3.º *Cer aguindu deutseezun.* 4.º *Cer parcatu deutseezun.* 5.º *Cer entzun deutesubeen.* 6.º *Cer icutsi deutesubeen.* Prestau entzutia, Gurasuac.

1.º ¿*Cer esan deutseezu?* Urte bi, edo iru zitubeeneti amalau amasei urtera artian, dala nai chaarragaz, dala ainbagaric, casic egunian, egunian, ta ascotan egun bacoçhian sarri esandeutseezu ceure umiai: plaguiaren icena, barrabasa, arraijua, diabrubas, vitziric etorrico ez aldala, itoco aldala... batian asarriagaz, ta purijagaz, ta bestian ecandu chaarragaz. Lagua batec descuiduan chopin bat

bat eguinda, negarrez icusi badozu ceubeen umia, altzuan artuta, palagauta, esan deutasazu: *ya arri bat artuta, musturac cetaco ausi ezdeutsazan lotsa galducuari.* Auzoco persona nausi batec belaarri ondoco bat emoten badetsa ceure umiari, ondo merecidu evalaco, persona aren, ta aren leenagoco guztien contra ez zara isilduten gaineco eguneetan, umiac entzuten deutsula. Sei urteti aurrera, edo leenagoti ceure umiaren paltaac, ta peçatubac guichitutia, edertutia, ezcuteetia, eurrac palagueetia, ta aboneetia izanda, zuc esan deutseezuna. Guztiaç daquijeen, ta escutau ezindozun pecatu bat, eguiten badau ceure semiac, edo alaviac, aren erruba bere inori ezarten deutasazu. Mutil deungaren batec galdu izangodau ceure alaviaren onestidadia. Ordi joculariren batec engainau izangodau ceure semia. Bestelan eureenez, ezdaquijee zure umiac, gauza chaarric eguiten. Enpin, bidauac, icen gaistuac, errazoe chaarrac, palagu aixetsubac, guzurrezco abonubac, zamai gorotozcuac, ta eracutsi pecatuzcuac dira, zuri seme alavaac umetati entzun deutesubeezan verbaac. Umiac arrotuteco, gaistotuteco, ta lotsa galducotuteco erdijac bere asco dirianac.

2.º ¿*Cer eracutsi deutseezu?* Gauza onic bat bere ez. Gauza deungaac asco. Zubeen umiac

umiac zortzi, amar, amavi urtegaz dotrina-ric ez equijeen, compesetan. ez equijeen, meza bat; Eleisiac aguindutendaven moduban, entzuten ez equijeen, cristinau izatia cerdan ez equijeen. Ta oraindino bere, echuria dauqueenez, ez daquijee. Arimaan on eguingo deutseen, ta salveetaco, balijoco deutseen gauza bat, sustraiz eracutsi ezdeutseezu ceubeen umiai. Beste aldeti boft, sei urteti aurrera, coloria mudau bagaric; esaten zitubeen zure umiac aitaren, ta amaren aurrian, auzuetan, ta errijan jazoten dirian ezda baidaac, demandaac, ocasinoiac, ta nauscontu guztiac. Baita canta desonestubac, ta verba ezainac bere boft urte citubeeneti aurrera. ? Celan au? Ceubec eracutsita. Ez beraarjaz. Ezbada umeen aurrian ceubec ardura bagaric sarritan esanda. Eurac esaten ditubeenian, ceubec aua zabalic eurai guftoz entzunda. Ceubec esaten dozuna, ta eguiten dozuna, umiac icaften davee. Au gaiti esaten euan gentil batec: Gurasuac, ez eguizu verba desonestu bat esan inos ceubeen umen aurrian. Ez daguizula inos umiac ez entzun, ta ez icutsi, onestidadia, ta modestija ezdan gauzaric. Beguiratu biar jacue umiai; ta eureen aurrian ibili biarda chito ardura andijagaz. Gaztiac izan arren umiac, ez euqui eureen vistaan ardura guichiago. Umeen

ar-

arduriac gueratu zaguizala gauza chaar guztietati. Gentil baten consejuba da au. ; Oh, ce ona guraso cristinaubentzat, dino jaquitun batec.

4.º *Cer aguindu deutseezu?* On izateco, esaten deutseegu, dinozu, gurasuac. Ori bada, ceubec umiai eguiten deutseezun aguindute guztia. Turcubac bere ori eguingo davee. ? Baina, celan aguinduten deutseezu, on izateco? Aguindutia, ta parcatutia gurasuar-entzat an an dira. Aguinduten deutseezu gueijeenoc, nos, edo nos bederatzi, edo amar urte ditubeenian, Mezatara Eleisara juateco, mecia entzuten iracatsi bagaric. Baita dotrinia icafteco bere; iracasten cansau bagaric. Baita compesetara juan biarco daveela bere; compesetia cerdan ezdaquijeela, ta ceubec juaten urtian bein, edo birritan baino, icuften ez zaitubeela. Ara emen, cristinaubac, alaco gurasuen aguinduteric oneena, ta biarra eguitia. ? Baina, cer gueijago aguinduten deutseezu? Aztertu daigun sail au. Aguinduten deutseezu, boft, sei, zazpi urte ditubeeneti, e sanac ondo eguitia gaiti, ta biar asco eguitia gaiti: *Apainduta, pieftara eruatia, edo bialduria.* Guraso ascoc ezdaunquee, edo ezdaquijee beste pozgarriric, ume inocentiac, gach bagacuac, malecija bagacuac, aingueru di-

G

ri-

rianac , poztuteco , isilic euquiteco , esanac , ta biarra eraguiteco ; ezdaunquee , dinot , edo ezdaqijee beste pozgarriric , edo sariric , piesta batera , erromedija batera , sarau batera , viguira batera , edo dantzaco ibilte batera aguintia baino . ¡ Ah , guraso pobriac ! Ez daucazu beste gauzaric , cer aguindu . ¡ Ah , guraso ez jaquinac ! Ezin asmau dozu beste sari bat . Gauza buru guichicuac zara . Ondo eguinaren pagutzat , ta saritzat aguintuten deutzazu umiari sei , zortzi urte ditubaneti ama sei , edo amazortziraguino pecatuco escolia , pecatuco lagunac , pecatuco vidiac , ta pecatuco ocasinoiac .

Esaten deutzazu ume chiquijari , edo azijaguari : Esanac ondo eguiten badituzu , neuc eruango zaitut , edo bialduco zaitut piestara , edo saraura , edo viguirara , edo erromedijara , apainduta . An icasico dozu munduda , diabrubá , ta araguija serbiduten . An icasico dozu , an eracutsico deutesubee , bautismo santuban eguin cenduzan promes andijac , ta santubac ucatuten . An icasico dozu , Jaungoicua salduten , Jesu Cristo desondretan , Anguerubac tristetuten , Santubac lotsatuten , arimia mancheetan , ta Ceruba galduten . Eguintuz ya , umia , esanac ondo ondo , neuc aguintuco deutesut piestara . An icasico dozu :

zeu-

zeure gorpuza apainduten , guzurrac esaten , echecho gauzaac oostuten , adisquide chaarrac eguiten , celo arrabijaubac artuten , onestidadia galduten , embidijaz igartuten , codicijaz sicututen , gorrotoz ixioten , luxurijaz atsituten . An icasico dozu : Cristinau izatia aaztuten , Jaungoicuaren bildurra boteetan , pecatubac pena bagaric irunsten , nasai izaten , innocentiac engainetan , embusterijac zabalduten , inoren ondria galduten , arrotuten , naustuten , lotsa galducotuten , Jaungoicua opendiduten , ta diabrubá serbiduten . Aguintuco deutesut , umia , piestara , ceindan virtute guztien ondámendija , edo galdu lecuba , ta vicijo guztien , edo pecatu guztien escolia , edo icasilecuba . Bai , gurasuac . Au da Eleisiaren Santubac , ta eracuslaac orracó ceuben piestoi , ta dantzoiegituten deutesen ondra ederra . Aguintuco deutesut piestara , umiari esatia , da , esaria : Aguintuco deutesut pecatu eguiten ; aguintuco deutesut , Jaungoicua opendiduten ; Aguintuco deutesut , diabrubá serbiduten ; Aguintuco deutesut , condenetan . Ta ez etedeuteseezu ino aguintu ceuben umiai , sagarra , gartzainia , egurra , azia , indiababia , quipulia , ta beste inoren gauzaac oostutecho , ta echera ecartecho . ¡ Ah Gurasuac ! Ori ceubec jaquingo dozu . Icutsi dagun , cer parcatu deuteseezun ceuben umiai .

Cz

4.

4.º ¿Cer parcatu deutseezu? Esan egui-
zu, gurasuac: ¿cer parcatu deutseezu ceu-
been umiai? Parcatu deutseezu, ta ezin u-
catu zinai: 1.º Amaren bularrían egozan ar-
tian, aitari, ta amari chopinga eguitia, jotera
eguitia, sinu eguitia, ta zamaitutia; mentu-
raz aitac amaren contra, ta amac aitaren con-
tra eracutsita, ta lagunduta. Amac joten eva-
nian, aitac abonau umia; Aitac lotsia emon
gura deutsanian, Amac beste aimbeste.

2.º Parcatu deutseezu; umetati, chiquitati
demoninua, diabruba, barrabasa, ta beste bidao,
ta maldecinoiac esaten, ceubec entzuten deut-
seezuzala.

3.º Parcatu deutseezu: Auzuetaco per-
sona nausijai lotsia galduten, ta deungaro
erantzuten. Baita ceubeen adisquide ezdirian
auzuai, edo soluan, edo esijan, edo gana-
duban, edo osterantzian vengueetan, ta cal-
te eguiten bere. Ceubeen auzo arerijuari u-
miac calte eguin arren, ceubec ontzat emon.

4.º Parcatuten deutseezu: chiqui chiquitati au-
zo inguruban dirian nausicontu guztia, gor-
rotuac, quereilaac, cer esanac, escandalubac,
nescá mutileen arteco adisquidetanac, amo-
riac, jazotiac, ta beste secula umiac entzun
biar ezditubeen saltsa guztia, ceuben aurri-
an conteetan. Zortzi amar urreco umiac diri-
anac

anac esaten ditubee ziatz, ta sufraiz, gura-
suac barreca eurai entzuten dagozala. i Lasti-
mia! *dotrina icasten dira atcerachubac ce, ge-
ure umiac baino acordaubaagoric, ta gauzuac
polituago esaten ditubanic, eureen edadecoric
bat bere ez dago*: Au esaten dozu, gurasuac,
arro arro eguinda, ceubeen umiac gaiti eda-
de atan.

5.º Parcatuten deutseezu: Ceuben eu-
quijari, ta vitzi modubari ezjagocan moduban
jantzten. Balitz Jaungoicuaaren echeraco, Jesu-
sen mai santura, edo aurrera arimaco, ta gor-
puzcoco jantzi ederragaz aguertuteco, Jesusen
vegui garbijac ondo erichi daguijuen, aleguin
guztia da guichi asco. Baina, ez malpecau.
Zubeen umeen apaindurija, ta jantzi neurriti
camporacua, ta ez guichitan onestidade baga-
cua, da piestaraco, plazaraco, sarauraco, vi-
sitaraco, munduba, diabruba, ta araguija ser-
biduteco. ¿Ceimbat gurasoc, endamas Ama-
ac, eurac Eleisaraco jantzi jaso bat ez dauque-
ela, arrastaca, ta gosiagaz batuta, edo zor-
rian, apainduten ditubee umiac, ezjagocuen
moduban, ta eureen escubaquin jantzita gue-
ro; zuaz esanda, lotsa gaiftuan bialduten di-
tube pecatuco ibilte nasaijeetara? ¿Ta au
nost? Umetati, zazpi, amar urtetí aurrera.
Baita parcatuten deutseezu ceuben seme ala-
ba

ba gaztia, naidaveen lagunaquin, juan, etorri, egon, ta ibili, guradaveen orduban, ta guradaveen moduban, eguiten. Alan davilz zuben umiac, ceubec daquizula, ta areen peligruba ezaututen dozula, mutilac nescachaquin, ta nescachaac mutilaquin, gavac demporaac emonda.

6.º Parcatuten deutseezu, pecatu mortalian egoten. Baquizu zucen, ceure semiac, edo alaviac pecatu mortala eguindavena. Jaungoicuaren agiindu santu bat gauza andijan ausi davena. Baquizu, pecatu mortal bat, edo asco eguinditubaneti, gaineco ill bijan, lauban, edo gueijaguan compesau ezdana. Baquizu, diabrubagaz lo eguiten davena. Ta ez deutzazu casuric eguiten. ; Oh, vijot gordineco gurasuac umeentzaco! Parcatuten deutzazu... Ecer bere gauza gachic parcatu biar ez ceuntsala; au guztiau parcatu deutzazu ceure umiari. ; Ta cer entzun deutzabee? Icusi daigun.

5.º ; Cer entzun deutzabee? ; Ah cristinaubac! Lotsa izan leiteque, guraso ascori umiac chiquitati entzuten deutseena, esaten. Entzun deutzabeez ceure umiac ceure aoti: Bidauac, maldecinoe icaragarrijac, suzco, ta purijazco zamai bildungarrijac, vanidadezco, ta arroquerijazco verba aixetsubac, ceuben gaz-

gatzetaco desapijuac, peliadaac, burrucaac, orditutiac, piquerdiyac, vengantzaac, errondaac, desonestidadiac, cortejubac... Entzun deutzabee: Eleisaco gauza santubai, sermoiai, Abade jaunai, ta Religiosuai burla eguiten, barre eguiten, ta desprecijeetan. Entzun deutzabeez: ipoin verdiac, verba zatarrac, contu loiyac, errazoe bajubac, prctuezac, ta guizatasunaren lotsagarrijac. Entzun deutzabeez: verba galdu, ta errazoe chachar asco ceure gurasuen contra, senideen contra, lagunaren contra, ta umeen eureen contra, auac ecarri deutzun guztia, cristinaubac ez bazina leguez. Au guztiau entzundavee sarritan ceure umiac ceure aoti. ; Ta cer icutsi deutzabee? Gogoratu daigun au bere asco lozatu bagaric.

6.º Cer icutsi deutzabee? Azartuten nas, gurasuac, esaten, gauza on asco ezdeutzabee la ceubeen umiac icutsi. Jaidomeequetan celan bait mecia entzutia. A bere beti ez. Errosarijo bat erdi luan, edo erdi aguidaca, ta prijsaca erreceetia. A bere zubeetati ascoc guichitan, edo inos bere ez. Beste ascoc negu partian, udaan ez. Ama Virginia guztiz santiaren devocinoia udaan mingochago balitz leguez. Ta urtian bein, edo birritan ozta baten compesetara juatia. Ara emen, cristinaubac,

ubac, ceuben umiac icutsi deutsubeezan gauza onic nausijeena. ? Ta gauza chaarrie icutsi etedeutsabee? ; Ah! Au ceubec daquiza, ; Ceimbat bidar icutsi zaitubee ordituta? ; Ceimbat bidar, gurasooe, alcarri aguidaca, alcarri bidaoca, ta alcar joca? ; Ceimbat bidar joco gaistueta? ; Ceimbat bidar auzuaquin asarratuta, alcarren gorrotuan, verbarie eguingura ezla, zamaica? ; Ceimbat bidar adisquide gaistuaquin, eche sospechuetan, ibilte nasajeetan, ta pecatuzuetan? ; Cembat vanidade? ; Ceimbat codicija? ; Ceimbat engainu? ; Ceimbat lapurreta chiqui, ta andi? ; Ceimbat moda indecente? ; Ceimbat desonestidade? ; Ceimbat peccatu icutsi deutsabee ceure umiac chiquitati asi, ta andi eguin arte guztian? Ceubec daquiza, gurasuac, ceuben vitzitzia cer izan dan. Baita ceuben umiac bere baqujee. Baita ceuben auzuac bere.

; Oh, Guraso zarrac! ; Oh, seme alava gaistuaac daucauzin errucartijac! Ez quendu inos ispilu onetati ceubeen veguijac. Eruqui beti goguan: ; Jia ceubeen umiac cer esan deutseezan? ; Cer eracutsi deutseezan? ; Cer agintu deutseezan? ; Cer paratu deutseezan? ; Cer entzan deutsubeen? ; Ta cer icutsi deutsubeen? Ez bein bacarrie, ez egun
ba-

baten, ez urte betian, ez bada eureen demepora guztian. Amaren bularrari tiraca egozarneti, ceubec baino andijago, ta senduago eguin artian. Eureen burubeen jaube izatera eldu artian. Ogei, edo ogueta bi urtera artian. Jaungoicuac emon eutsuzan ume santubac, ceruraco azteco demporaan. Landara chiqui, ta bigun areec, zucenduteco, ceubeen escubeetan egozan edadian. Orduban ceubec umiac esandutseezan, eracutsi deutseezan, agintu deutseezan, paratu deutseezan, entzan deutsubeen, ta icutsi deutsubeen guztia, esan daiquegu, izan dala, ceubeen ume inoentiac, gach bagacuac, gracijazcuac, santubac, ainguerubac, arguizai biguna legucz, edoecin eratarata ecarten chito errez cirianac, galduteco, deungatuteco, nasaituteco, vijortzogortuteco, lotsa gaistotuteco, ta peccatarituteo. Esan daiquegu; Ceubec dinezan moduco, ume gaistuaac euquitia, ceubeen errubadala. Ceubec galdu dituzula ceubeen umiac.

; Ce erremedio bada orain? Jesu Cristo gueure Jaunac, Lazaro vitzu evanac, Jaijoren alavia vitzu evanac, gaisuac osatu citubanac, itsubai vicia emon eutseenac, ta beste mirari andijac eguin citubanac, erremediau leguiz, nai izan ezquero, ceubeen seme alavaac bere. Baina onaco milagro guichi icusten

ten dogu , guraso deungueen une gaistuac onduteco. Ofteranzian : ¿ Cer eguin daiquezu ceubeen une deungaaquin guraso zaar trilliac? Ceubec baino senduago dira. Carcelaan egun batzabetan egon arren , ardura ezdeutsee. Compesoriac asolidu ez arren , ardura ezdeutsee. Sermoetara juaten badira descuiduan , sermoiari , ta sermoc guinari burla eguiten deutece. ¿ Cer eguingo davece bada guraso zaar errucarijac ?

Ezlagó , cristinaubac , nic daquidanez , erremedio bat baino. ¿ Cer bada ? *Isilic egon , ta padeaidu.* Seme alavac deungaro azi dituzulaco , guztia , ta guajago ceubec merecidu dituzula , sinistu , ta *isilic egon , ta padeaidu.* Seme , edo alava gaistuac bidao bat eguiten badeutsu : *isilic egon , ta padeaidu.* Sorguina , edo barritsuba esaten badeutsu : *isilic egon , ta padeaidu.* Burla , edo sinu eguiten badeutsu : *isilic egon , ta padeaidu.* Ceure gartetaco paltaac , ta lorsaarijac arpeguijan esaten badeutsuz : *isilic egon , ta padeaidu.* Purijaz sacatu bat , edo botacada bat emoten badeutsu : *isilic egon , ta padeaidu.* Oian macalzagozan lecura , arto pusea bat nequez gogo bagarie jaurtegiten badeutsu : *isilic egon , ta padeaidu.* Verba gogorrae , ta errazoe citalac , ta minveraac becoqui illunagaz , ta a-

sariagaz esaten badeutsuz orduban orduban , edo belaarri ondoco bat esquintcen badeutsu : *isilic egon , ta padeaidu.* Euteen moduco lagun gaisqui azitacozechia beteta , gau guztian ceure aurrean milla desonestidade , ta peccatu eguiten baditubee : *isilic egon , ta padeaidu.*

Ceure semiac , edo alaviac , ezecondu baino leenago , seinac azteco echera ecarten badeutsuz , edo campuan ceure patricarati a-zi biar badituzu : *isilic egon , ta irago.* Auzuac , ta errico gentia , ceure umiaren gach e-quinac , lotsa chaarra , ta escandalu caltegarriac arcen gorrotoz esaten , icursten badituzu : *isilic egon , ta irago.* Justicija etorten bajarzu gavaz , edo egunaz ceure umia preso artutera , ta carcelara eruatera : *isilic egon , ta irago.* Ceure umiac inori eguin deutzazan caltiac , ta atsecabaac gaiti , Escribau batec echian dozuna , embargauta eruaten badeutsu : *isilic egon , ta irago.* Ceure umia , edo erriti atera daveela , edo carcelaan dauqueela , edo galereetara erveftetu daveela , edo ureatu daveela , entzuten badozu : *isilic egon , ta irago.* Ceure semia , edo alavia condenu dala sinistuten badozu , ta impernucó demoninuen laguntzar conctetan badozu , San Dionisioc dinuan gurasuac leguez : *isilic egon ,*

ta irago. Ta ceu, leenago illda, impernura juaten bazara, umiac gaisqui azi dituzulaco, Santa Brigidac icutsi evan ama zori gaistoco bat leguez; edo, ceure umiac, eta ceu, alcarri pecatu eraguinda, alcar betico galdu dozulaco, ceu umiai, ta umiac zeuri madaricatuca impernuban beti egon biar badozu, Granadaco Aita Prai Luis veneragarriac dinuan gurasua, ta umia leguez: *Padecidu, ta irago; irago, ta padecidu.*

Ezdago, neure eutzula onac, beste voticoric. Ezdago beste pozgarriric, ume lotsa gaistocuac, ta vijotz gogorreacuac daucazuzan guraso zaar tristiontzat. Jaungoicuac zucnac, humildiac, esanecuac, maitetsubac, ta chito onac emon eutsuzan, batiatu zirianian. Ceubeen contura egon dira. Ceubec azi dituzu. Ta ceubec galdu dituzu. Alperric dira ceubeen oraingo negarrac. Alperric dira quexaac. Alperric da, criatura guztiai diadarca, ta bidaoca umeen contra orain egotia. Alperric da erijotciari dei eguitia. Alperric da desespereetia. Lau urte, sei urte, zortzi urte, hamar urte, amalau, amasei urte citubeenian, edadiari jagocan moduban, bajau baceuntseez ceubeen umiai idunac; *Curva cervicem filii in juventute.* Domau bacenduz, ezi bazenduz, chiquijac cirianian, *dum infans est*, carinua-
agaz,

agaz, maitetasunagaz, ondo esanagaz, ta obeto eracutsijagaz, exemplu onagaz, gauza char bat secula umeen aurrian eguin ezagaz. Ta au asco ez bezan, castigubagaz, zurriagaz, saijetsac berotubagaz, edo domaubagaz, *tunde latera eius.* Ah! Beste egun batzuc icutisico cenduzan ceure zaartzaan munduban. Beste dicha bat euquico cenduban ceure erijotzan, ta ceruban. Baina, esan legui, oidanez, ceure umiac gaisqui azijagaz, ccuretzat, ta ceure umeenzat amai negargari bat prestau dozula. Orain zaartzaan umiac emoten deusubeezan pena, atsecaba, ta naibague orreec, diriala, eurac, eta ceuc amai bagaric beste munduban irago, ta padeciduco dituzuneen asieria.

Gauza bi dira, gurasuac umiari ondo goguan sartu biar deutzazanac. Bata: maite daveela. Bestia: gauza gachic parcatuco ezdeutsala. Umiac sinistuten badau, iru urte ditubaneti amazortzi oqueiraguino: bateri, Aitac, eta Amac maite daveela, ondo gura deutseela, zaintuco daveela, ta jagocana, carinoz emongo deutseela. Ta besteri, gauza chaarric, peccaturic, lotsa chaarric, ezauberazco paltaric, ez chiquiric, ta ez andiric parcatuco ezdeutseela. Nequez atsecaba emongo deutsa alaco umiac guraso zaarrai. Umiac icusten badau,
dan,

dau, gurasuac diriala cristinaubac, Jaungoicozeuac, pecatubaren gorroto andicuaac. Nequez izangoda cristinau deunguia, ta lotsa chaarredua alaco umia.

¡ Oh, gurasuac, ta umiac! ¡ Ceimbat jazo andi iracurten dirian, guztion eracutsiraco! Arguita bada ceubeen veguijac. Auqueratu orain dixe, naijago dozun aldia. Edo, ume lotsagalducuac, zaartza chaarra, ta ari darraicon erijotza desdichauba. Edo, bendicinoezco umiac, zaartza ondrauba, ta zorjoneco erijotzia. ¡ Oh, Jaun Cerucua! ¡ Oh, Guraso Nausija! ¡ Oh, guztien Aita Bedeincatuba! Ceugana viurtuten gara vijotz osuagaz. Ceuri erregututen deusugu arima arimati, eracutsi daguijeezula guraso guztiai, euteen seme alavaac Ceruraco azteco jaquiturija balijotsuba: Ta ume guztiai, eureen gurastac maitetuteco, ta ondreetao eguin biar estuba, ta gracijotsua. Escatu daguijogun, cristinaubac, mesede au Aita Cerucuari bere misericordija neurri bagacuagaiti, Jesusen pasinoe santuba, ta erijotza penazcua gaiti, ta Ama Virginia Maitegarrijaren erraija bigunac gaiti. Ta ohen ondoric guieure animaco gracia, ta Ceruco betico dichia andija, cein opa deusudan guztioi: Aitarien, Semiaren, ta Espiritu Santubaren Icenian. AMEN.

TOPA=LECUBA.

- E. Icasiquizua. Dotrinia icasteco premia aldia..... 1
 II. Icasiq. Mundubaren aseria. Guizonaren andi izatia. Ta Cristinantzianen balijua. 2
 I. AGUINDUBA.
 III. Icasiq. Aguindubac cer dirian. Ceimbat modutacuac dirian. Jaungoicuaren Amar Aguindubac ceintzuc dirian. Ta nos asi ziran. 19
 IV. Icasiq. Jaungoicuaren Jelengo Aguindubac cer escatuten deusgun. Ta pediaran, ta esperanzianen biarra, Jaungoicua amecetaco. 29
 V. Icasiq. Celan dan Jaungoicua guztiz maitegarrija. ¿ Ta cegaiti? 39
 VI. Icasiq. Jaungoicuari zordeusagun amadijua, Laba, Andija, ta Indartsuba dalaco. 49
 VII. Icasiq. Jaungoicua dala adisquide Pirimia, Emonzailia, ta Parcazaillia. 59
 VIII. Icasiq. Jaungoicua dala adisquide Carinosua, guztien Eracua, ta Bencua. 68
 IX. Icasiq. Cer dan Norbera amecetia. Ta zeintzuc dirian gueure proximuac. 77
 X. Icasiq. Aterijo ez dirian proximuac amecetia cer dan. Ce ordenagaz amau biar dirian. 86
 XI. Icasiq. Gueure arenijuai zor deusgun amedijua. 96
 II. AGUINDUBA.
 XII. Icasiq. Juramentu eguitia cerdan. Nos eguin biardan. Ta juramentuco aguinduba celan cumplidu biardan. 106
 XIII. Icasiq. Guzurrezco juramentubac Jaungoicuari eguiten deusgun injurija. Ta ironi eguin oideutsazan caltiac. 118
 XIV. Icasiq. Cer dirian votuac, edo promesac. Celan eguin biar dan votozco aguinduba. Ta Celan quten dan euren eguin biarra. 127
 XV. Icasic. Cer endut blaspenijaac, Maldeciojac, ta Bidauac. 139

III. AGUINDUBA.

- XVI. Icasiq. Aguindu onetan Jaungoicuac cer eragoz-
ten deutescun. Ta celan eragozten deutescun. 151
- XVII. Icasiq. Cer dan Meza santuba. Zeintzuc dirian
Meziaren zati, edo parte nausijac. Nortzuc ent-
zun biardaven, ta celan entzun biardan. 162
- XVIII. Icasiq. Domeeca, ta jai osuetan cer eguin bi-
ardan. 174

IV. AGUINDUBA.

- XIX. Icasiq. Gurasuac uniai zor deutescen azi eria. 186
- XX. Icasiq. Seme alavaac gurasuai cer zor deutescen. 198
- XXI. Icasiq. Aita Santu Erreinauari, Obispo Jaunai...
Erreguejaunai... zor deutesgun ondria, ta aguind-
ubac eguitia. 209
- XXII. Icasiq. Ugazabaac ots eguinai zor deutescena; ta
otseguinac ugazabai zor deutescena. 220

V. AGUINDUBA.

- XXIII. Icasiq. Celan aitu biardan: Inor ez illtia. Nos
ezdan pecatu, inor illtia. Ta ce pecatu andija
dan, inor illtia. 232
- XXIV. Icasiq. Ez dala inor ill biar, ondria zaintutia gai-
ti: Ez ondasunac gordeetia gaiti. 243
- XXV. Icasiq. Celan palteetan dan nobezaren vitzitzia-
ren, edo osasunaren contra. 256
- XXVI. Icas. Orditutia pecatu nos dan: ta ce pecatu dan. 267

SERMOIA. Gurasuan, ta urneen icasi oneraco.

UTS-EGUITEEN EZAUBERIA.

- Num. VI. lin. 7. aurretu. *Lease*: aurreratu.
- Fol. 10. lin. 18. auditasuna. *Lease*: anditasuna.
- Fol. 40. lin. 39. cen. *Lease*: ceu.
- Fol. 67. lin. 28. suzeo. *Lease*: suzco.
- Fol. 179. lin. 17. guindu. *Lease*: aguindu.
- Fol. 188. lin. 3. rjacue. *Lease*: jacue.
- Fol. id. lin. 4. tjaquiturijan. *Lease*: jaquiturijan.
- Fol. 210. lin. 3. Erromacuaren. *Lease*: Erromacua.
- Fol. 237. lin. 11. gogorzatuta. *Lease*: gogoratuta.
- SERMON. Fol. 11. lin. 25. ususa. *Lease*: usura.
- Fol. 20. lin. 22. Parcacuten. *Lease*: Parcatuten.

